

TC. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ BİLİM DALI

TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİNİN
ÖNÜNDEKİ ALGILADIKLARI ENGELLERE YÖNELİK
KARŞILAŞTIRMALI BİR BİLİŞSEL HARİTALAMA
ARAŞTIRMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FEYZA ALTUN

DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM YAVAŞ

KOCAELİ 2021

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ BİLİM DALI

TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİNİN
ÖNÜNDEKİ ALGILADIKLARI ENGELLERE YÖNELİK
KARŞILAŞTIRMALI BİR BİLİŞSEL HARİTALAMA
ARAŞTIRMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FEYZA ALTUN

DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM YAVAŞ

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No:

29/01/2021-4

KOCAELİ 2021

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın her aşamasında bana yol gösteren, tüm sorularımı içtenlikle cevaplayan, değerli vaktini ayıran, maddi manevi desteğini hiç esirgemeyen ve hem akademik hem sosyal hayat için tavsiyelerde bulunan değerli hocam Dr.Öğr. Üyesi AdemYAVAŞ'a şükranlarımı sunarım.

Lisans öğretimim süresince beni her zaman değerli bilgi ve fikirleri ile cesaretlendirilen, yükseköğretime başlama konusunda yönlendirici olan, eleştirmeyi ve sorgulamayı öğreten sevgili hocalarım Doç. Dr. Emrah ÖZKUL ve Doç. Dr. Erkan TAŞKIRAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu araştırmanın başından sonuna kadar her anında yanımda olan, tüm stresli anlarımı çeken, eğlenceli ve eleştirel yaklaşımıyla manevi desteğini esirgemeyen, her daim omuz omuza ilerlediğim değerli arkadaşım Birsal TEPEBAŞI'ya sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca, yüksek lisans eğitimim boyunca maddi manevi olarak yanımda olan ve ihtiyacım olan ortamı sağlayarak motivasyonumun bir an bile düşmesine izin vermeyen annem ve babama, ağabeyime ve güzel kız kardeşlerime sonsuz sevgilerimi sunarım.

Son olarak, araştırmaya katılan Kocaeli Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerine ve Kocaeli ilinde faaliyet gösteren girişimci katılımcılara gönüllü olarak katılıp ayırdıkları değerli vakitleri için teşekkürü borç bilirim.

Feyza ALTUN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI	3
1.1.GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ.....	5
1.1.1.Girişimciliğin Ekonomik Açıdan Önemi	5
1.1.2.Girişimciliğin Sosyal Açıdan Önemi	6
1.2.GİRİŞİMCİLİK NİYETİ.....	7
1.2.1.Shapero ve Sokol'un Girişimci Olay Modeli	8
1.2.2. Bird'ün Girişimcilik Niyeti Modeli	8
1.2.3.Ajzen'in Planlı Davranış Teorisi (PDT)	9
1.3. GİRİŞİMCİLİK NİYETİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER	9
1.3.1.Girişimci Kişilik Özellikleri.....	10
1.3.1.1. Başarma ihtiyacı	10
1.3.1.2. Risk Alma.....	10
1.3.1.3. Yenilik.....	11
1.3.1.4. Öz Güven.....	11
1.3.1.5.Belirsizliğe Karşı Tolerans	11
1.3.1.6.Kontrol Odağı.....	12
1.3.1.7.Bağımsızlık Arzusu.....	12
1.3.2.Aile.....	12
1.3.3.Kültür.....	13
1.3.4.Eğitim.....	13
1.4.GİRİŞİMCİLİK NİYETİ ÖNÜNDEKİ ENGELLER.....	14

İKİNCİ BÖLÜM

2. BİLİŞSEL HARİTALAMA YÖNTEMİ	18
2.1. NİTEL ARAŞTIRMA	18
2.2. KELLY’NİN KİŞİSEL YAPI TEORİSİ	20
2.3.BİLİŞ KAVRAMI	20
2.4.BİLİŞSEL HARİTALAMA YÖNTEMİ ve NEDEN-SONUÇ HARİTALARI	21
2.5. BİLİŞSEL HARİTALARIN OLUŞTURULMASI ve BASAMAKLI MÜLAKAT TEKNİĞİ.....	25
2.6. GRUP HARİTALARININ OLUŞTURULMASI	26
2.6.1.Atölye Çalışması Yöntemi	26
2.6.2.Toplama Yöntemi	27
2.6.3.Birleştirme Yöntemi	27
2.7. BİLİŞSEL HARİTALARDA KULLANILAN ANALİZLER.....	30
2.7.1. Döngü Analizi (Loop).....	30
2.7.2. Merkeziyet Analizi (Centrality).....	31
2.7.3. Küme Analizi (Cluster ve Hieset).....	31
2.7.4. Etkili Seçenek Analizi (Potency).....	32
2.7.5. Basitleştirme Analizi (Collapse).....	32
2.8. BİLİŞSEL HARİTALARDA GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİNİN ÖNÜNDEKİ ALGILADIKLARI ENGELLERE YÖNELİK KARŞILAŞTIRMALI BİR BİLİŞSEL HARİTALAMA ARAŞTIRMASI	34
3.1. ARAŞTIRMA AMACI, PROBLEMİ VE ALT PROBLEMLERİ	34
3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	36
3.3. ARAŞTIRMANIN SÜRECİ.....	37
3.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	37
3.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	38

3.6. ÖRNEKLEM SEÇİMİ.....	38
3.7. VERİ TOPLAMA.....	39
3.8. VERİ ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİ.....	40
3.9. KAVRAMLARIN BİRLEŞTİRİLMESİ.....	41
3.10. GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK.....	44
3.11. DEMOGRAFİK VERİLER.....	45
3.12. ANALİZLER ve BULGULAR.....	48
3.12.1.Öğrenci Ortak Grup Haritası	48
3.12.1.1.Döngü Analizi	48
3.12.1.2.Merkeziyet Analizi	51
3.12.1.3. Küme Analizleri.....	52
3.12.1.3.1. İş Kurma Kararına Engel Kümesi	53
3.12.1.3.2. Sermayenin Olmaması Kümesi	54
3.12.1.3.3. Ne İş Yapacağına Karar Verememek Kümesi	56
3.12.1.3.4. Network Yetersizliği Kümesi	57
3.12.1.3.5. Ailenin Desteğinin Olmaması Kümesi.....	59
3.12.1.4. Etkili Seçenek (Potency) Analizi	60
3.12.1.5. Basitleştirme Analizi.....	61
3.12.2. Girişimci Ortak Grup Haritası Analiz Bulguları.....	63
3.12.3. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Analiz Bulguları	67
3.12.3.1.Kadın Öğrenci Analiz Bulguları	67
3.12.3.2.Erkek Öğrenci Analiz Bulguları	70
3.12.4. Ailede Girişimci Olma Durumuna Göre Analiz Bulguları.....	74
3.12.4.1. Ailede Girişimci Olan Öğrencilerin Analiz Bulguları	74
3.12.4.2.Ailede Girişimci Olmayan Öğrencilerin Analiz Bulguları.....	78
3.12.5.Girişimcilik Niyeti Olan ve Olmayana Göre Analiz Bulguları	83
3.12.5.1. Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Analiz Bulguları.....	83
3.12.5.2. Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Analiz Bulguları	86
TARTIŞMA.....	91

SONUÇ.....	110
ÖNERİLER.....	113
KAYNAKÇA.....	116
EKLER.....	132
ÖZ GEÇMİŞ	256



ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Bilişsel Haritalarda “Baş” ve “Kuyruk”	23
Şekil 2: Neden Sonuç Haritalarının Şeması	24
Şekil 3: Basamaklı Görüşme Şema Örneği	26
Şekil 4: Birleştirilme Öncesi Bireysel Haritalar (a, b, c).....	28
Şekil 5: Birleştirilme Sonrası Bireysel Haritalar (a, b, c).....	28
Şekil 6: Örnek katılımcı haritası	40
Şekil 7 : Öğrenci Ortak Grup Haritası	42
Şekil 8 : Öğrenci Grup Matrisi	43
Şekil 9:“Sermayenin olmaması Döngüsü”- Ana Döngü 1	49
Şekil 10 :“İşin Konumunu Bilmemek Döngüsü”- Ana Döngü 2	49
Şekil 11: “Öz Güven Eksikliği Döngüsü”- Ana Döngü 3	50
Şekil 12: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 1- İş Kurma Kararına Engel.....	53
Şekil 13: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 2- Sermayenin Olmaması	54
Şekil14:Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 3- Ne İş Yapacağına Karar Verememek	55
Şekil 15: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 4- Network Yetersizliği	57
Şekil 16: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 5- Ailenin Desteginin Olmaması.....	58
Şekil 17: Öğrenci Grup Haritası Basitleştirme Analizi Sonuçları	62
Şekil 18: Girişimci Ortak Haritası	64
Şekil 19: Girişimci Basitleştirme Analizi.....	65
Şekil 20: Kadın Öğrenci Ortak Haritası	68
Şekil 21: Kadın Öğrenci Basitleştirme Analizi.....	69
Şekil 22: Erkek Öğrenci Ortak Haritası	71
Şekil 23: Erkek Öğrenci Basitleştirme Analizi.....	72
Şekil 24: Ailesinde Girişimci Olan Öğrenciler Grup Haritası.....	75
Şekil 25: Ailesinde Girişimci Olan Öğrenciler Basitleştirme Analizi	76
Şekil 26: Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrenciler Grup Haritası	79
Şekil 27: Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrenciler Basitleştirme Analizi	82
Şekil 28: Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Haritası.....	84
Şekil 29: Girişimcilik Niyeti Olan Öğrenciler Basitleştirme Analizi.....	85
Şekil 30: 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrenciler Grup Haritası.....	87
Şekil 31: Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrenciler Basitleştirme Analizi	90

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Girişimcilik Niyeti Önündeki Engellerle İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	15
Tablo 2: Nitel ve Nicel Araştırmaların Özelliklerinin Karşılaştırılması	19
Tablo 3: Örnek Matris Çizelgesi	29
Tablo 4: Araştırmada Kullanılan Analizler	30
Tablo 5: Araştırma Süreci	37
Tablo 6: Bilişsel Haritalama Yöntemi Kullanan Bazı Çalışmalardaki Kişi Sayıları ...	39
Tablo 7: Kavram Sayıları	44
Tablo 8: Öğrencilerin Anket Verileri.....	46
Tablo 9: Girişimci Katılımcıların Demografik Verileri	47
Tablo 10: Öğrenci Ortak Grup Haritası Döngüleri	51
Tablo 11: Öğrenci Ortak Grup Haritası Merkezîyet Analizi Sonuçları	51
Tablo 12: Etkili Seçenek Analizi Sonuçları	60
Tablo 13: Öğrencilerin Basitleştirme Analizi Dolaylı Bağlantıları	63
Tablo 14: Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrencilerin Dolaylı Bağlantıları	83
Tablo 15: Öğrencilerin Girişimcilik Niyeti Önünde Algıladığı Engeller	92
Tablo 16: Cinsiyete Göre Algılanan Engeller	97
Tablo 17: Ailede Girişimci Olma Durumuna Göre Algılanan Engeller	100
Tablo 18: Girişimcilik Niyeti Olma Durumuna Göre Algılanan Engeller	103
Tablo 19: Öğrencilerin ve Girişimcilerin Algıladıkları Engeller	106

ÖZET

Girişimciliğin literatürdeki en yaygın tanımı, belirli riskleri barındıran, fırsatların değerlendirildiği ve yeniliklerin ortaya konulduğu bir belirsizlik süreci olmasıdır. Girişimcilik, ülkelerin ekonomik ve toplumsal anlamda kalkınmasına fayda sağladığından, zamanla öneminin arttığı bilinmektedir. Girişimcilik, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ilgi görmektedir. Gerek akademik alanda, gerekse devlet tarafından girişimciliğin artırılması adına çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla, gelişmekte olan bir ülkede girişimciliği engelleyen unsurların arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin araştırılmasının, girişimcilğe yönelik eğitim programlarının şekillenmesinde ve farklı uygulamaların ortaya çıkmasında faydalı olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın yapılması, girişimcilik faaliyetlerinin artması adına önem teşkil etmektedir.

Bu çalışmada, turizm öğrencilerinin ve turizm endüstrisinde girişimci olan bireylerin girişimcilik niyetleri önündeki algıladıkları engellerin incelenmesi amaçlanmıştır. Kocaeli Üniversitesi Turizm Fakültesi Konaklama İşletmeciliği bölümünde öğrenim gören 58 son sınıf öğrencisi ve Kocaeli’nde turizm endüstrisinde girişimci olan 15 işletme sahibi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Katılımcılara, kolayda örneklem ve kartopu örneklem yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırmada bilişsel haritalama yöntemi kullanılmış ve veriler basamaklı görüşme tekniği ile toplanmıştır. Sermayenin olmaması engelinin, araştırmanın en önemli bulgusu olmasının yanında, hem turizm öğrencileri hem girişimciler tarafından en büyük engel olarak algılandığı görülmüştür. Öğrencilerin sermayeden sonra algıladıkları en önemli 4 engel; batma korkusu yaşamak, öz güven eksikliği yaşamak, işin konumunu bilmemek ve rakiplerin varlığı olarak sıralanmaktadır. Öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engellerin cinsiyete göre, ailesinde girişimci olma durumuna göre ve 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olma durumuna göre farklılaştığı görülmektedir. Çalışmanın sonunda ise bulgulara dayanarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Niyeti, Bilişsel Haritalama, Turizm Öğrencileri, Sermayenin Olmaması, Risk Almak, Turizm Endüstrisi

ABSTRACT

Entrepreneurship is most commonly defined in literature as a process of uncertainty in which there are certain risks, during which opportunities are taken advantage of and innovations are introduced. Given its benefit to economic and social development, its significance is known to scale up in time. Entrepreneurship attracts considerable attention in Turkey, as is the case all over the world, with efforts made in both academic circles and in government to encourage entrepreneurial activity. Accordingly, investigating the cause and effect of the factors that hinder entrepreneurship in a developing country may be considered useful when developing entrepreneurship training programs and introducing varied practices. The significance of the present study in terms of boosting entrepreneurial activity is thus clarified.

The present study aims to investigate how obstacles to entrepreneurship are perceived by tourism students and tourism entrepreneurs, and how they affect their intentions. The study included 58 senior students studying in the Faculty of Tourism and Hospitality Management of Kocaeli University as well as 15 tourism entrepreneurs operating in Kocaeli. The participants were selected using convenience sampling and snowball sampling methods. A cognitive mapping method was used, and the data were collected using the ladder interview technique in the present study. The “lack of funding” obstacle was identified as the most significant obstacle to entrepreneurship by both tourism students and entrepreneurs, followed by four other significant obstacles identified by the student participants, namely fear of bankruptcy, lack of self-confidence, not knowing the location of the job and presence of competitors. It was further observed that the obstacles to entrepreneurship intention perceived by students varied based on gender, the presence of entrepreneurs in family, and whether there was an entrepreneurship intention within the following 5-year period. Conclusions are drawn from the findings of the study and presented in the final section.

Keywords: Entrepreneurial Intention, Cognitive Mapping, Tourism Students, Lack of Capital, Take Risks, Tourism Industry

GİRİŞ

Girişimcilik, iş yaratma fonksiyonundan ve ülke ekonomisine sağlamış olduğu katkılardan dolayı son yıllarda araştırmacıların odaklandığı çalışma alanlarından biri olmaktadır. Her boyutuyla araştırma konusu olan girişimcilik, aynı zamanda toplumların gelişmesinde önemli bir unsur olarak kabul edilmektedir. Buna ek olarak girişimcilik, bireylerin finansal özgürlüklerini kazanmaları için de önemli bir kariyer yöntemi olarak bilinmektedir. Girişimcilik ile ilgili tanımlarda risk almak, fırsatların değerlendirilmesi ve buna yönelik harekete geçmeyi içeren süreç olduğuna yer verilmektedir. Bu bağlamda süreç içerisinde girişimcilik niyeti önünde algılanan engellerin belirlenmesi, ekonomik gelişmeye fayda sağlaması adına önem teşkil etmektedir.

Günümüzde birçok ülkenin, kendi ekonomi ve politika planları içerisinde, girişimciliğin geliştirilmesini ön planda tutmaktadır. Buna ek olarak, girişimci bireyin yenilikçi özellikleri, toplumların gelişme ve dönüşüm sürecinde rehber niteliği taşıdığı bilinmektedir. Bu nedenle ülkelerde, girişimciliğe verilen önemin arttığı ve girişimciliğin özendirilmesi adına faaliyetlerde bulunulduğu bilinmektedir. Dolayısıyla girişimciliğin öneminin artması, girişimcilik niyeti olan bireyleri etkileyen bazı faktörlerin (aile faktörü, psikolojik etmenler, demografik yapı vb.) araştırılma konusu olmasına neden olmuştur.

Ülkemizdeki kamu istihdamındaki düşüş, rekabetin değişmesi ve artması hizmet sektörünün ekonomideki rolünün anlaşılmasına ve girişimcilik konusunun daha fazla önemsenmesine neden olmuştur. Dolayısıyla, yeni nesili girişimciliğe özendirmek adına teşviklerin artmasının ve algılanan engellerin kaldırılmasının, bacasız sanayi olarak adlandırılan turizm endstirisine dinamiklik kazandıracağı bilinmektedir. Turizm endstirisinde de küçük ölçekli işletmelerin önemli bir yerinin olması, bu alandaki geç girişimcilerin cazip fırsatlar elde etmesi anlamına gelmektedir. Bu fırsatların değerlendirilebilmesi adına gelerin, KOSGEB hibelerinden faydalanabilecekleri, aileden maddi yardım ya da uygun şartlarda kredi olarak sermaye oluşturabilecekleri bilinmektedir (Ulama, 2016: 741).

Girişimciliğin yeni nesle özendirilmesi adına yapılan çalışmalarının yanında, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için iş kurma yetisine sahip girişimcilere duyulan ihtiya ın olduğunu da belirtmek gerekmektedir. Ekonomik kalkınma adına turizm endüstrisinin faydaları da göz önünde bulundurulduğunda, bu alanda yapılacak yeni girişimlerin oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu nedenle, araştırmanın örnekleme girişimcilik potansiyeli taşıyan turizm öğrencileri olarak belirlenmişir.

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin girişimcilik niyetleri önündeki engellerin araştırılması ve aralarındaki neden-sonuç ilişkilerinin incelenmesidir. Buna ek olarak turizm en strisinde girişimci olan bireylerin de girişimcilik niyeti önündeki engellerin araştırılması ve karşılaştırmalı bir inceleme yapılarak farklılıkların ortaya konması hedeflenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmanın ilk bölümünde girişimcilik niyeti literatür taramasına yer verilmiş ve girişimcilik niyetiyle ilgili olan kavramlar ile bir kuramsal  er eve oluşturulmuştur. İlk bölümde özellikle girişimcilik kavramının tanımlanmasına, girişimcilik niyeti ve literatür çalışmalarına değinilmiştir. Kuramsal  er eve ardından ikinci bölümde araştırmada kullanılan yöntemle ilgili detayı bilgilere yer verilmiş ve kullanılan analizlerin tanımlamaları yapılmıştır.    nc  bölümde ise ilk olarak araştırmanın amacı, problemi, önemi sınırlılıkları ve araştırma sürecine yer verilmiştir. Sonrasında araştırmanın yöntemi ve elde edilen bulgularla ilgili detaylı bilgi verilmiştir. Son olarak, sonuçlar ışığında uygulayıcıya ve sonraki yapılacak olan çalışmalarda araştırmacıya yönelik öneriler geliştirilmiş ve öneriler başlığı altında sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

Köken olarak Latince “intare” kelimesinden gelen girişimci kavramı, İngilizce de “enter- giriş” ve “pre-ilk”, “entrepre-neur” ilk girişen, başlayan anlamını taşımaktadır. (Korkmaz, 2000: 165). 1755’de “Girişimci” kelimesini ilk kullanan Fransız iktisatçı Cantillon, girişimciliğin belirli bir fiyatta satın alma ve belirsiz fiyatta satış yapma riskini taşıdığını söylemiş ve girişimcinin ekonomik rolüne odaklanmıştır (Stevenson and Jarillo, 2007: 157; Dündar ve Ağca, 2007:124).

Webster 3. Yeni Uluslararası Sözlüğün’de (1961) girişimciyi, ekonomik girişim organizatörü, riski organize eden ve yöneten kişi olarak tanımlamıştır (Brockhaus, 1980: 509).

Girişim kavramı, sermaye gerektiren, mal veya hizmet üreterek kar elde etmek amaçlı bir oluşumu ifade etmektedir. Girişimin özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır (Toksoy, 2019: 5):

- Tüzel kişiliği vardır.
- Öz varlıkları ve yabancı kaynakları olan ekonomik bir birimdir.
- Girişimin amacı kazanç elde etmek yanında fayda sağlamaktır.
- İnsan kaynağından oluşmaktadır.
- Fon temini, üretim ve satışla ilgili unsurları içermektedir.

Girişimciliğin gelişim tarihine bakıldığında, orta çağlarda, yalnızca kendine verilen kaynaklarla bir şeyler yapan, risk almaktan kaçınan bireylerin varlığı ile karşılaşılmalıdır. 17. Yüzyılda ise risk almaya başlayan, girişimcilik ve risk kavramının bağlanmaya başladığı bir dönem görülmektedir. Girişimcilik

kavramının risk ile bağdaştırılması, bizi girişimcilerin risk almaktan kaçınmayan bireyler tarafından yapıldığı sonucuna ulaştırmaktadır (Örenç, 2019: 38).

Literatürde girişimcilik adına birçok tanım yapılmıştır. Fakat ortak bir tanım konusunda fikir birliği bulunmamakla beraber girişimcilik kavramının bir süreç olduğunu ve girişimcinin de bu süreçte başrol oynadığı kabul edilmektedir (Tekin, vd. 2014: 4). Gartner'ın tanımına göre girişimcilik bir takım yeni yaratılan iş ve organizasyonların oluşturulmasıdır (Gartner, 1988). Dollinger (1999) ise, girişimciliği yoğun risk ve belirsizlik koşulları içerisinde kar elde etmek amacıyla yenilikçi bir organizasyon oluşum süreci olarak tanımlamıştır (Dündar ve Ağca. 2007: 124). Bir başka tanımda girişimciliğin, birey ya da grubun yeni bir fikri ya da fırsatı tanımlayıp başarıyla kullandığı zihniyet ve süreç olduğuna değinilmiştir (European Commission, 2003: 6). Drucker (1985) girişimciliğin, zenginlik üretme kapasitesiyle bulunan kaynakları bir araya getiren yenilikçi faaliyet olduğundan bahsetmiştir. Hisrich ve Peter (1989) ise girişimciliğin, zamanın ve çabanın gerekli ölçüde harcandığı, risklerin (psikolojik, sosyal, finansal) üstlenildiği ve kişisel tatminin sonucunu oluşturduğu yenilikler üretme süreci olduğuna dikkat çekmiştir (Şeşen ve Basım. 2012).

Girişimciyi ekonomik faaliyetlerde bulunan, toplumsal ekonomiye katkı sağlayan farklılıklar yapan üretimden satışa kadar tüm aşamaları birbiri ile bütünleştiren kişiler olarak tanımlayan Schumpeter (1934:1998), girişimcinin üç boyutuna dikkat çekmiştir. Bunlar: ticari açıdan keşiflerde öncü olmak, işletmeyi büyütmek, yeni oluşan sektörlerde işletme açmak şeklinde sıralanmaktadır (Aktaran: Toksoy, 2019: 6).

Girişimcilik, bireylerin finansal bağımsızlıklarını kazanması için önemli fırsatlar sunmasının yanında, iş yaratma ve ekonomiye katkı gibi faydaları olan bir kariyer yöntemi olarak bilinmektedir (Tekin, vd. 2014; Basu ve Virick, 2008). Ülkemizdeki girişimci sayısındaki düşüklük (TÜSİAD Raporu, 2002) girişimciliğin dezavantajlarıyla açıklanabilir. Bunlar; girişimcinin özveride bulunması, çalışanları ile kendi sorumluluğunu üstlenmesi ve yanlış kararları tolere edebilmek için hata payını daima düşük tutması olarak sıralanabilir. Girişimciliğin ekonomik gelişmeyi

hızlandırdığı, rekabet gücünde uluslararası artışa katkı sağladığı ve işsizlik ile savaşıması gibi sebeplerden girişimciliğin öneminin oldukça büyük olduğu bilinmektedir. Bu nedenle girişimcilik niyetine sahip olan bireylerin, kendi işini neden ve nasıl kurduğunun araştırılması büyük önem taşımaktadır (Marangoz Kaya ve Bakan 2014).

1.1.GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ

Girişimcilik, geri kalmış ve gelişmekte olan ülkeler açısından ekonomisinin kalkınması ve dinamiklik kazanması, gelişmiş ülkeler açısından ise refah seviyesinin yükselmesi için önem arz etmektedir (İşcan ve Kaygın. 2011). Birçok araştırmaya konu olan girişimcilik kavramının önemi 18 yy. sanayi toplumundan 20.yy bilgi toplumuna ilerledikçe artmıştır. Kavramın içeriği de aynı doğrultuda genişlemiştir. Günümüz dünyasında özellikle bilişim teknolojilerinin gelişmesi ve bilginin hızlı yayılması, ekonomik açıdan rekabetin de ön plana çıkmasına neden olmuştur. Böylece üretim yöneticilerinin ekonomideki yerini korumaları eskisinden daha zor hale gelmiştir. Bu nedenle girişimciler, günümüz ekonomisindeki bu gelişmenin ve değişimin baş aktörü olarak kabul edilmektedir (Yüceol. 2018; Tekin, vd. 2014).

Literatür içerisinde girişimciliğin önemini, ekonomik ve sosyal açıdan iki ana başlık altında incelemekte fayda vardır.

1.1.1.Girişimciliğin Ekonomik Açıdan Önemi

Girişimcilik kavramının içerisinde bulunan yenilikçi ve yaratıcı olma kavramlarının ekonominin daha bilgi odaklı olmasına büyük katkı sağladığı bilinmektedir. Girişimci bireylerin ekonomideki yerinin bu denli önemli oluşu, insan faktörüne de dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, girişimcilik ekosisteminin varlığının ve niteliğinin, ekonomik kalkınma ile doğrudan ilgili olduğu bilinmektedir (Yüceol. 2018).

Ekonomideki gelişmeler büyük ölçüde girişimci bireylerin kabiliyet ve zihniyetlerine bağlı olmaktadır. Girişimciler gösterdikleri gayretle ekonominin

gelişmeye giden yolunu en alttan etkileyebilmektedir. Gelişmekte olan bir ülke ekonomisine girişimcilerin en önemli katkıları: gelenekselleşmiş ekonomiden daha modern ekonomiye geçiş, sermaye birikiminin hızlandırılması, yeni iş alanları ve istihdam oluşturmaları, ekonomik zenginlik ve yeniliklere öncülük etmeleri olarak sıralanmaktadır (Uluyol, 2013; Baron, 2000; Altınay vd. 2012).

Girişimcilik niyeti olan bir bireyin, sadece kendi oluşturduğu imkanlarla bir işe başlaması her zaman mümkün olmamaktadır. Bu durumda girişimcilerin bir takım desteklere ihtiyaç duymaktadır ve akla ilk olarak devlet destekleriyle birlikte hibeler gelmektedir. Tüm bu destekler ve teşviklerle girişimcilerin ekonomiye katkı sağlaması hedeflenmektedir (Yüceol. 2018).

1.1.2.Girişimciliğin Sosyal Açıdan Önemi

Girişimcilerin amaçlarından bir diğeri de topluma fayda sağlamaktır. Topluma verilen hizmet, toplumsal hizmet ve tüketicilere hizmet olarak ikiye ayrılmaktadır. Toplumsal hizmet, iktisadi ve sosyal yönden kalkınmaya yapılan fayda olarak tanımlanmaktadır. Tüketicilerin ihtiyaç ve isteklerine yönelik faaliyetler ise tüketiciye hizmet olarak adlandırılmaktadır. Girişimcilerin asıl amaçları kar elde etmek olmasına rağmen üretimin her aşamasında yerine getirdikleri sorumluluklar sayesinde topluma hizmet etmektedirler. Girişimcilerin topluma sunduğu dolaylı hizmetleri: vergiler, yatırımlar(yeni istihdam alanları), sosyal kalkınmaya katkı vb. olarak sıralamak mümkündür (Türkeş 2017).

Girişimcilik, çok sayıda teknolojik buluşun sosyal fayda için yenilikçi ürüne ya da hizmete dönüştürülmesinde önemli rol oynamaktadır. Buna ek olarak girişimcilik özellikle bu süreçlerde risk alma, öncü davranış özellikleri ile toplumun değişim ve gelişimine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca girişimciler tarafından toplumsal ve bireysel olarak hayata geçirilen yatırımların bireylerin refah seviyelerinin ve yaşam kalitelerinin yükselmesine neden olduğu bilinmektedir (Çakmak, 2019).

1.2.GİRİŞİMCİLİK NİYETİ

Girişimcilik niyetini kavramından önce ilk olarak niyet kavramını teorik olarak incelemek gerekmektedir. Niyet, araştırmacılar tarafından incelenen psikolojik bir süreç olarak bilinmektedir. Aynı zamanda tüm dikkatin belirli bir hedefe yönelendiren zihinsel bir durumdur (Bird, 1988:488; Linan vd. 2015). TDK ise niyeti “bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünmek, maksat” olarak tanımlamaktadır. Niyet, planlanmış davranışların belirlenmesi adına herhangi bir çalışma alanında kullanılan ortak bir terimdir (Kruger vd. 2000). Buna ek olarak niyet, birçok öğeye karşı pozitif veya negatif yaklaşıma verilen isim olarak da tanımlanmaktadır (Kıracı, Kayabaşı. 2019). Bilişsel teoriye göre ise niyet, gerçekleştirilmesi mümkün olan bir eyleme yol açan, spesifik bir eğilim olarak tanımlanmıştır (Tuncer, 2019). Girişimcilik açısından niyet, kişinin hayalini kurduğu kendi işinin organizasyon yapısı fikrini hayata geçirmek için çaba sarf etmesi olarak tanımlanabilir (Şimşek, 2018).

Konu hakkında literatürde birçok araştırmacının farklı açılardan tanımlamalarda bulunduğu görülmüştür. Bird (1988) girişimcilik niyetini, yeni girişimde bulunma veya var olana farklı bir değer katma olarak tanımlamıştır. Katz ve Gartner (1988) girişimcilik niyetinin, yeni girişimde bulunmak için gerekli tüm bilgi ve araçların araştırılması noktasına değinmişlerdir. Lee-Ross (2017), kişinin kendi isteğiyle bir ticari girişimde bulunma durumuna dikkat çekmiştir (Uslan 2019). Krueger ve Brazeal (1994) girişimcilik niyetinin, bireyin bir iş veya organizasyon kurmak adına çeşitli potansiyel davranışlara olan bağlılığı ile ilgili olduğuna vurgu yapmıştır. Thompson (2009) ise girişimcilik niyetinin, gelecekte bir iş kurmayı planlayan bireyin inancına odaklanmıştır (Tuncer, 2019).

Girişimci olmak bireyler tarafından gönüllü ve bilinçli olarak gerçekleştirilen bir karar olarak bilinmektedir. Bu nedenle girişimcilik niyetleri girişim yaratmanın ilk adımı olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle niyetler davranışın öncüsü olarak kabul edilmektedir (Linan ve Chen, 2009).

Girişimcilik niyeti, bireyin iş olanakları içerisindeki potansiyel fırsatlardan yararlanabileceği bir iş kurma düşüncesini yansıtmaktadır. Bu nedenle bireyin bir iş kurması planlı bir davranış olarak kabul edilmektedir (Karabey, 2013).

İş kurmanın ilk adımı olan girişimcilik niyetinin (Park, 2017), daha net anlaşılması için üç önemli teorinin açıklanması gerekmektedir. Bu teoriler ise şu şekilde sıralanmaktadır: (şeşen, Basım. 2012; Linan vd. 2015):

- a. Shapero ve Sokol'un Girişimci Olay Modeli
- b. Bird'n Girişimcilik Niyeti Modeli
- c. Ajzen'in Planlı Davranış Teorisi (PDT)

1.2.1.Shapero ve Sokol'un Girişimci Olay Modeli

Bu model Shapero tarafından 1975'te ilk kez ortaya atılmış, Sokol'un katkılarıyla 1983'te geliştirilmiş, adından 1993'te Kruger tarafından modele dış faktörler eklenmiş ve Shapero-Krueger modeli olarak anılmaya başlamıştır (Wach, Wojciechowski, 2016). Model, bireyin ilk olarak girişimciliğe istek duyup, sonrasında bu isteği uygulayıp uygulayamama olanağını araştırmaktadır. Son olarak modele göre, bireyler bu isteği gerçekleştirmek için harekete geçip geçmeme kararını vermektedirler (şeşen, Basım. 2012; şimşek, 2018).

1.2.2. Bird'n Girişimcilik Niyeti Modeli

Modele göre niyet süreci ilk olarak girişimcinin ihtiyaçlarına, kişisel isteklerine, değerlerine, inançlarına ve alışkanlıklarına odaklanmasıyla başlar, varış noktasının oluşturulması ve bu alanda çalışmaların sürdürülmesiyle devam eder. Ardından niyet yönünde bir duruş belirlenir. Duruş ifadesi; girişimcinin inanç, ihtiyaç, istek, değer ve alışkanlıklarıyla arasındaki ilişki ve dış dünya ile ilişki halini anlatmak için kullanılmıştır (Sabuncu, 2017).

1.2.3.Ajzen'in Planlı Davranış Teorisi (PDT)

Icek Ajzen tarafından geliştirilen PDT, insan davranışlarını tahmin etmeye ve açıklık getirmeye olanak sağladığından, konuyla ilgili araştırmalarda en fazla kullanılan yöntem olarak bilinir. Teoriye göre niyetlerin kavramsal olarak bağımsız üç belirleyicisi vardır. Bunlar: davranışa karşı tutum, subjektif norm ve algılanan davranışsal kontrol olarak sıralanmaktadır. Sosyal norm ve kişisel beklentileri karşılama doğrultusunda girişimcilik eğiliminde bulunan bireyler, algılanan davranışsal kontrolle öz güvenini sağlayarak girişimci davranış niyetini oluşturmaktadır. PDT' nin en önemli sonucu, davranışların niyetleri yönlendirmesi sonucunda planlı gerçekleşen bir durum olduğu bulgusudur (Ajzen, 1991; Şeşen. Basım, 2012).

Ajzen tarafından 1991' de literatüre kazandırılan Planlı Davranış Teorisi, kişinin hayata geçirdiği davranışları anlamak, tahmin etmek ve tanımlamak amacıyla tasarlanmıştır. Genel bir tanımla Planlı Davranış Teorisi, bireyin davranışlarının gerçekleşmeden temelde niyetin olduğu, niyetin de davranış ile sonuçlanan tutumlar tarafından kontrol altında tutulduğu varsayımı üzerine oturtulmuştur (Dashdamirova, 2019).

1.3. GİRİŞİMCİLİK NİYETİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Yapılan girişimcilik tanımlarından hareketle girişimcilik eğilimleri ikiye ayrılmaktadır. Bunlar, yeni bir şirket kurma sürecinde yapılan faaliyetler ve bireyin kendisiyle ve davranışlarıyla ilgili durum olarak ifade edilmektedir (Duran, Sarıtaş. 2017). Chen ve Lai (2010) ise, girişimcilik niyetine etki eden faktörlerden aile, toplum, eğitim ve ekonomik çevre boyutuna odaklanmıştır.

Girişimcilik niyetine yönelik yapılan çalışmalarda bazı temel unsurlar ele alınmıştır. Bu unsurlar 4 ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar: girişimci kişilik özellikleri, aile, kültür ve eğitim olarak sıralanmaktadır (Duran, Sarıtaş. 2017; Çakmak 2019).

1.3.1. Girişimci Kişilik zellikleri

Kişilik zelliklerinin birey yaşamının her alanı üzerinde etkisi bulunmaktadır. Doğrudan veya dolaylı olarak girişimcilik üzerindeki etkisi de yapılan araştırmalarla doğrulanmıştır. Girişimcilerin kişisel özelliklerinden bazıları doğuştan var olurken, bazıları ise sonradan kazanılmaktadır. Bu zelliklerin tamamının bireyin hayatına yön vermesinde büyük rol oynadığı bilinmektedir. Diğer yandan kişisel tüm özellik ve deneyimler kişinin tecrübelerini inşa etmektedir. Bunun sonucunda kişiden, sahip olduğu tüm değerler ile girişim niyetinde bulunması ya da bulunmaması beklenmektedir (Çakmak, 2019). Peay ve Dyer (1989)'ın yapmış oldukları çalışmada, girişimcilerin sosyal açıdan da kişisel güç unsurları tarafından da motive edildiğine değinmiştir.

Girişimci kişilik özellikleri başarma ihtiyaçı, risk alma, yenilik, öz güven, belirsizliğe karşı tolerans, kontrol odağı ve bağımsızlık arzusu unsurlarını içermektedir (Toksoy, 2019).

1.3.1.1. Başarma ihtiyaçı

Girişimcilik davranışını etkileyen faktörlerden sadece biri olarak bilinen başarma ihtiyaçı teorisi 1961'de McClelland tarafından ileri sürölmüştür. Bu teorinin girişim eğilimlerini etkilemesinin derininde, kişinin başarıya olan ihtiyaçı ve istekli olması yatmaktadır (İşcan ve Kaygın. 2011).

1.3.1.2. Risk Alma

Girişimcinin birçok özelliği bulunmaktadır. Risk almak (Mill, 1848) bu özelliklerden sadece bir tanesidir (Hurley, 1999:55). Riskin düzeyi ne olursa olsun her açıdan bireyin girişimini etkileyebileceği bilinmektedir (Brockhaus, 1980). Yapılan çalışmalarda görölmektedir ki girişimciler, girişimci olmayan bireylere göre risk almaya karşı yüksek toleransa ve değer yargılarına sahiptirler. Diğer taraftan Sexton ve Bowman (1985) girişimcilerin risk almaktan hoşlandıklarından bahsetmişlerdir. Uygun vd. (2012) ise çalışmasında, kişideki risk alma özelliği

arttıkça, girişimcilik niyetindeki bireylerin girişimcilik eğilimlerinin de arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

1.3.1.3. Yenilik

Yenilik, girişimcilik ile aynı derecede önemli olarak bilinmektedir. Girişimciler, yenilik sayesinde girişimlerinde değişikliğe gidebilir; böylelikle başarı elde ederler (İşcan, Kaygın. 2011). Araştırmacılar yeniliği, bir süreç olması yanında bir sonuç olarak da tanımlamaktadırlar (Raymond ve St-Pierre, 2010;48). Subramaniam ve Youndt, çalışmalarında yeniliğin; yeni hizmetler, ürünler ve çalışma alanları oluşturmadaki fırsatları açıklama ve uygulama özelliklerine değinmiştir. Tüm bunlara ek olarak yenilikçi yaklaşımların toplum başarısına direkt olarak etki ettiği ve girişimcilik başarısında önemli rol oynadığı bilinmektedir (İşcan ve Kaygın, 2011).

1.3.1.4. Öz Güven

Öz güven ile ilgili yapılan bir çalışmada, kişinin yeteneklerine olan inancın, öz güvenle olan bağı incelenmiştir. Çalışmada özgüven, kişinin farkında olduğu yeteneğindeki bilinmeyen bir seviye üzerine olan inanç olarak tanımlanmıştır (Ören, Durmaz. 2017: 115). Girişimcilik niyetinde özgüvenin altyapısını oluşturacak diğer bir unsur ise öz yeterliliktir. Öz yeterlilik, bir işi yapabilme kapasitesinin değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir (Kauppila vd. 2010:311). Aynı zamanda kişilerin belirlenen hedeflere ulaşmak için başarılı bir şekilde performans gösterebileceklerine olan inancını da ifade etmektedir (Dam vd. 2010:967). Uygun vd. (2012) tarafında yapılan araştırmada kişideki öz güven özelliği arttıkça girişimcilerin, girişimcilik eğilimlerinin de arttığı sonucuna varmıştır.

1.3.1.5.Belirsizliğe Karşı Tolerans

Belirsizlik, bireyin bir planı veya işi argüman yetersizliğinden ötürü tamamlayamaması durumudur. Belirsizliğe karşı tolerans ise bu gibi durumlarla karşılaşıldığında pozitif tepki verebilme yeteneğidir. Girişimcilik üzerine yapılan

çalışmalarda girişimciyi diğerklerinden ayıran özellikler baz alındığında; bu özellikler, farklı bir kişiliğe sahip olma ve bunları risk ile birlikte belirsizliğe katlanabilme yeteneği olarak açıklanmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011; Timuroğlu ve Çakır, 2014).

1.3.1.6.Kontrol Odağı

Kontrol odağı, bireyin bir durumun veya olayın neticesini kendi anlayışlarının ilerisinde veya içerisinde algılaması olarak bilinmektedir. Kontrol odağı, dışsal ve içsel olarak ikiye ayrılmaktadır. Dışsal kontrol odağına sahip bireyler gerçekleştirdikleri olayları kader ve şans gibi güçlere bağlarlarken, içsel kontrol odağına sahip bireyler, sonuçları kendi beceri veya eksiklikleri belirlediğine inanırlar. Bu yüzden içsel kontrol odağı ile girişimcilik arasındaki ilişki doğru yönlüdür (İşcan, Kaygın. 2011:447).

1.3.1.7.Bağımsızlık Arzusu

Bağımsızlık arzusu, tamamen bağımsız bir kişilik yaratmayı ve her işini herhangi bir engelle takılmadan gerçekleştirme olarak tanımlanmaktadır. Birçok araştırmacı bunu, bireyin kişilik özellikleri içerisinde incelemiştir (Uluköy vd. 2013:32). Bağımsızlık arzusu aynı zamanda kontrol hissi ile de bağdaştırılmaktadır. Girişimci olacak olan birey, işlerini kendi yöntemleri ile yapmayı doğru göreceğinden başka bir işletmede çalışmasının oldukça zor olacağı açıktır. Bu nedenle girişimcilerin işveren olacağını bilme duygusunun, girişimcilik hissiyatını yönlendiren en önemli unsurlardan biri olduğu bilinmektedir (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007; Duran vd. 2013).

1.3.2.Aile

Girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerden biri olarak gösterilen aile, kişiye rol model olmanın yanı sıra manevi olarak destek sağlaması açısından da oldukça önemli bir faktördür (Wang ve Wong, 2004: 165). Çünkü bireyler kişisel problemleri ile ilgili kararlar alırken zorluk çektiklerinde, inandığı, güvendiğı ve saygı duyduğu insanların görüşlerine ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla ailede girişimci olması ve özellikle anne veya babanın bu alanda olmuş olması, bireyin

girişimci olmasını önemli düzeyde etkileyecektir (Naktiyok ve Timuroğlu. 2009;İrmiş ve Barutçu. 2012; akmak, 2019).

1.3.3.Kültür

Birey girişimcilik niyetindeyken içinde bulunduğu toplumsal kültürden, aile ve ğretmen gibi yetiştiricilerden etkilenmektedir. Girişimcilik sosyal bir olgu olduğundan elbette geleneklerden ve ahlaki değerlerden de etkilenmektedir. Girişimciler aynı zamanda yaşadıkları çevreye ve aldığı eğitime göre davranış sergilemektedir. Bu yüzden kültürel değişikliklerden en hızlı onlar etkilenmektedirler ve bununla başa çıkabilmeleri için toplumu ve kültürü çok yakından takip etmeleri gerekmektedir. Kültür insanların birbirleriyle olan etkileşimi sonucunda oluşmaktadır. İnsanlar çoğu zaman bunu, deneyimlerini yorumlamak için kullandıkları bir birikim olarak görmektedir. Bu birikimler değerleri meydana getirir, tutumlar oluşturur ve sonuç olarak da davranışları etkiler (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007:69-70).

1.3.4.Eğitim

Eğitim, girişimcilik algısını geliştirmek ve yeni girişimciler yetiştirmek açısından oldukça önemlidir. Eğitim alanında yapılan çalışmalarda, eğitimde keşifsel bilgilere yer verildiği ve bunun girişimci eğilimlerinin gelişimine katkı sağladığı bilinmektedir. Girişimcilik kariyerinin temel amaçlarından biri de kişinin kendisinin bile farkında olmadığı özellikleri açığa çıkartmaktır (Duran ve Sarıtaş, 2017:151; Yumuk, 2013:102). Verilen eğitim ile bireylerin sorun çözme kapasitesini geliştirmek, yeni bilgi ve beceri kazandırmak gibi fırsatlar sunulmaktadır. Ardından üründe ve üretimde farklılaşmayı göstermek adına hedefler konulmaktadır. Böylece girişimcilik ve yaratıcılık kabiliyetlerinin hayata geçirmek için fırsat yaratılmaktadır. Yaratıcı eğitim sisteminin bu gibi faydalarından ötürü girişimcilik vasıflarının gelişmesi için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. (elik ve Karababa, 2018:59).

1.4.GİRİŞİMCİLİK NİYETİ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Girişimcilik niyeti önündeki engelleri bazı çalışmalar makro olarak ele alırken, bazıları ise mikro düzeyde incelemiştir. Makro olarak ele alınan sorunlar; devlet, yasalar ve sektör özelliklerini barındırırken mikro düzeydeki engeller; girişimde bulunacak olan kişinin kişilik özellikleri ve çevresel faktörlerden kaynaklandığı görülmektedir (Aktaran: Kunday, 2014).

Yapılan bir çalışmada girişimciliği etkileyen faktörlerin (Yaş, Cinsiyet, Gelir, Eğitim, Çevre, İş Deneyimi ve Girişimci Kişilik özellikleri) içerisinden girişimci kişilik özelliklerinin, girişimcilik eğilimi üzerinde %28'lik bir etkiye sahip olduğu görülmüştür (Bozkurt ve Erdurur, 2013:73). Girişimciliği engelleyen faktörler arasında ise sermaye oluşturma, maliyetin yüksek olması, yasalar, girişimcilik eğitimlerinin verilmemesi, kişisel özellikler ve var olan riskler bulunmaktadır (Yılmaz ve Günel, 2011; Türkeş, 2017). Bunun yanı sıra yapılan bir çalışmada, aile ve çevre desteğinin eksikliğine de değinilmiştir (Eryılmaz ve Dirik, 2016). Konuya farklı bir değişken olan girişimcilik eğitimi açısından bakıldığında literatürde, girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik niyetinin yüksek olduğunu söyleyen çalışmalar bulunmaktadır (İbicioğlu, vd.2010; Martyajuarlinda and Kusumajanto, 2018).

Girişimcinin özellikleri; risk almak, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven, başarmaya olan ihtiyaç, kontrol odağı ve yenilik olarak sıralanmaktadır (Korkmaz, 2012, Koh,1996). Bu unsurlarla ilgili Norton ve Moore (2006) çalışmalarında risk almak yeteneğinin öneminden bahsetmiş, girişimci olanların olmayanlara göre daha çok risk alıklarını belirtmişlerdir. İşcan (2011) ise araştırması sonucunda, özgüveni olan bireylerin daha fazla girişimcilik eğiliminde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Girişimcilik niyetini engelleyen faktörlerden bir diğeri ise strestir. Bireyin kendi içinde oluşan bu duygu durumuna birçok şey neden olmaktadır. Örneğin; yetişmeyen işler, hızla gelişen teknolojiyi takip edememe, gelecekle ilgili belirsizlikler, zamanın yetmemesi vb. tüm bu sebepler neticesinde stres oluşmaktadır.

Sonuçta ise başarısız olma korkusu, yalnızlık duygusu ve endişe arttığı görülmektedir (Türkeş, 2017).

Başarısızlık korkusu altında yatan sebep ise belirsizlik durumu olarak bilinmektedir. Belirsizlik ise girişimcileri iş kurma niyetinden uzaklaşmasında önemli bir faktör olmaktadır (Aktaran: Kunday, 2014).

Girişimcilik niyeti önündeki engellerle ilgili yapılan çalışmalar Tablo 1’de listelenmiştir.

Tablo 1: Girişimcilik Niyeti Önündeki Engellerle İlgili Yapılmış Çalışmalar

YAZARLAR	YIL	YÖNTEM	SONUÇ
Gürbüz, H.	2008	Anket	Yapılan araştırmada iktisat, işletme ve maliye bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında girişimcilik niyeti olan öğrencilerin öz güven, risk alma, başarıya duyulan ihtiyaç ve yenilikçilik özelliklerini taşıdığı sonucuna varılmıştır.
İsmail, M. vd.	2009	Anket	Malezya’da turizm öğrencileri üzerinde yapılan ve girişimcilik niyeti açısından kadın- erkek arasında bir fark olmadığını ortaya koyan araştırmada, ailesinde ya da yakın çevresinde işletme sahibi olan öğrencilerin, yakın çevresinde işletme sahibi olmayanlara göre daha yüksek girişimcilik niyeti olduğu sonucuna varılmıştır.
Mureithi, M.	2010	Anket, Görüşme	Güney Afrika’da 122 turizm öğrencisi ve 5 turizm girişimcisiyle bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Girişimcilik önündeki engellerin araştırıldığı bu çalışmada sermaye eksikliği ve deneyim yetersizliği en büyük iki engel olarak bulunmuştur.
Fatoki, O. Chindoga, L.	2011	Anket	Güney Afrika’da lise ve üniversite öğrencilerinin karışık olduğu bir grup öğrencinin katıldığı anket çalışmasında, girişimcilik niyetlerinin önündeki engeller araştırılmıştır. Gençlerin girişimciliğe girmek istememelerinin nedenlerinden bazıları; sermayeye erişim eksikliği, iş becerileri eksikliği, devlet desteği, risk ve zayıf piyasa fırsatlarıdır.
Soliman, D.M.	2011	Anket	Mısır’da yapılan bir araştırmada turizm öğrencilerinin girişimcilik niyetleri önündeki engeller araştırılmıştır. İlk algılanan engel girişimcilik eğitimi eksikliğidir. Devamında ise sırasıyla tecrübe yetersizliği, tasarruf eksikliği ve sermaye eksikliği olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 1 (Devam): Girişimcilik Niyeti Önündeki Engellerle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Yılmaz, B.S. Günel, Ö. D.	2011	Anket	Öğrencilerin cinsiyetlerinin gelecekte girişimde bulunma istekleriyle bir ilişkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu araştırmada, öğrencilerin yanıtlarıyla; aile bireylerinin serbest meslek, özel sektör veya kamu da çalışıyor olması ile girişimcilik niyetleri arasında bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
Uygun, M. Mete, S. Güner, E.	2012	Anket	Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, girişimcilik niyeti ile risk alma ve öz güven arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu özelliklerin artması durumunda girişimcilerin gelecekte girişimcilik eyleminde bulunma eğilimi de artmakta olduğu sonucu elde edilmiştir.
İrmiş, A. Barutçu, E.	2012	Anket	Öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada, erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre kendilerini daha çok girişimci kişiliğe sahip görmektedir. Aynı zamanda ailenin, kişinin kendini girişimci bir kişilik olarak görmesinde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.
Korkmaz, O.	2012	Anket	Araştırmada elde edilen bulgulara göre; ailede girişimci olma durumunun kendine güven, yenilikçilik ve başarıma ihtiyacına etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.
Bozkurt, Ç. Kalkan, A. Koyuncu, O. Alparslan, A.M.	2012	Görüşme	Antalya ilinde girişimciler ile yapılan derinlemesine mülakatlarda, bir birey girişimci olacak ise mutlaka öz güven ve cesaret kişilik özelliklerini taşıyor olmaları gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Katılımcılar, girişimci bireylere yeterince sermaye desteğinin sağlanmadığı, dolayısıyla girişimcilik konusunda dünyaya yetişemediklerini ifade etmişlerdir.
Bozkurt, Ö. Erdurur, K.	2013	Anket	Turizm ve Otelcilik bölümünde lisans eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada, girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
Samuel, A.Y. Ernest, K. Awuah, J.B.	2013	Anket	Afrika'da yapılan araştırma, 136 Sunyani Politeknik öğrencisi üzerinde yapılmış olup girişimcilik niyeti önündeki motivasyon ve engeller araştırılmıştır. Sonuçlarına göre engeller; teminat güvenliğinin olmaması, sermaye eksikliği ve ticari başarısızlık korkusu olarak sıralanmıştır.
Çelik, A. İnce, M. Bozyiğit, S.	2014	Anket	Öğrenciler üzerinde yapılan araştırma sonucunda, ailesinde ya da yakın çevresinde girişimci bulunması ile öğrencilerin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1 (Devam): Girişimcilik Niyeti Önündeki Engellerle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Sindambiwe, P. Mbabazi, D.	2014	Anket	Lisans öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, anket ile girişimcilik niyetini engelleyen 11 faktörün düzeyleri sorulmuştur. En yüksek düzeyde sermayeye erişim eksikliği ve tecrübe yetersizliği görölrken, orta düzeyde etkileyenler sırasıyla, yasal düzenlemeler, altyapı sorunları, psikolojik yönelim ve yerel ekonomi durumudur.
Rio-Rama, M.C. vd.	2016	Anket	Portekiz’de öğrenciler üzerinde yapılan araştırmanın sonucuna göre girişimcilik için başlıca engeller; sermaye eksikliği, finansman sağlamada zorluk ve yüksek risk olarak sıralanmıştır.
Martyajuarlinda, P. Kusumajanto, D.D.	2018	Anket	Çalışmada, girişimcilik eğitimi ve özyeterlilik değışkenlerinin aynı anda girişimcilik niyetleri üzerinde olumlu ve önemli bir etki sahibi olduğu ortaya konulmuştur.
Serino, L. Buccino, G.	2019	Anket	Araştırmada İtalyan üniversite öğrencilerini girişimci faaliyetinde bulunmalarını etkileyen kişilik özellikleri araştırılmıştır. Kişilik özelliklerinin girişimci olma niyetini etkilemede oynadığı kilit rolü arttırdığı ve kadınların girişimcilik niyetlerinin erkeklerden daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, verilerin ağırlıklı olarak anket tekniği ile toplandığı görölmüştür. Çalışmaların geneli lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Girişimciliğin bir kariyer yolu olarak bilinmesi her öğrenciyi potansiyel bir girişimci olarak tanımlamamıza neden olmaktadır (Ubuz, 2019). Ülkemizdeki yeni doğan girişimcilik oranlarına bakacak olursak, 2014 yılında %15,7 olan yeni doğan girişimcilik oranı, 2015 yılında %13,1’ e gerilemiştir. 2016 yılında ise çok az bir düşüş ile %13 olarak kayıtlara geçmiştir. 2017 yılında bu oran %13,9 a kadar yükselmiş, 2018 de 0,3 birimlik bir düşüş ile %13,6 seviyesine gerilediği görölmüştür. Son olarak 2019 yılında ise %13 olarak kaydedilmiştir (Tüik, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020).

Bu araştırmada gelişmekte olan bir ülke için girişimciliğin ön planda olmasının gerekliliği varsayılmıştır. Bu varsayıma dayanarak girişimci potansiyeli taşıyan öğrencilerin bu sürece girmeden önce hangi engelleri algıladıklarını belirlemek ve bu engellerin arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin araştırılması gerekli görölmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

2. BİLİŞSEL HARİTALAMA YÖNTEMİ

Bu bölümde nitel araştırma yöntemi, bilişsel haritalama yöntemi, verilerin toplanması ve yapılan analizler hakkında detaylı bilgiye yer verilmiştir.

2.1. NİTEL ARAŞTIRMA

Literatürde nitel araştırma birçok farklı isimle araştırmacılar tarafından kullanılmıştır. Bunlar: “doğal araştırma”, “yorumlayıcı araştırma” ve “alan araştırması” olarak sıralanmaktadır (Baltacı,2017: 2).

Nitel araştırmalar genelde sosyal olgu açıklamalarının geliştirilmesiyle ilgilidir. Amaç, içinde yaşadığımız dünyayı ve olayların neden ve nasıl olduklarını açıklayarak anlamamızı sağlamaktır. Kısacası sosyal olaylarla ilgilenir ve şu sorulara cevap aranır:

- İnsanlar neden belli bir şekilde davranırlar?
- Tutumları ve fikirleri nasıl oluşur?
- İnsanlar etrafında olanlardan nasıl etkilenirler?
- Kültürler neden ve nasıl gelişir?
- Sosyal gruplar arasındaki farklar nelerdir?

Nitel araştırmalarda, Neden?, Nasıl? ve Ne şekilde? gibi sorulara yanıt aranır. Nicel araştırmalar ise daha çok Ne kadar?, Kaç?, Ne sıklıkla? Ne ölçüde? sorularıyla ilgilenir. Tablo 2’de nitel ve nicel araştırmaların farklılıklarının anlaşılması adına detaylı karşılaştırılması yapılmıştır (Hancock, 1998: 2).

Tablo 2:Nitel ve Nicel Araştırmaların Özelliklerinin Karşılaştırılması

Nitel Araştırma	Nicel Araştırma
İnsanların veya insan gruplarının gerçeğe bakmak için nasıl farklı yollara sahip olabileceğine odaklanma eğilimindedir.	Genel “yasaların” keşfi ile gerçeği tanımlama ve anlama yollarına odaklanma eğilimindedir.
Gerçek dünya bağlamını dahil ederek karmaşıklığı hesaba katar.	İlgi odağını kesin olarak tanımlayarak karmaşıklığı hesaba katar ve dış “gürültünün” azaltılabileceği anlamına gelen teknikler kullanılır.
Davranışı doğal ortamlarda inceler veya insanların hesaplarını veri olarak kullanır; genellikle değişken manipülasyon yoktur.	Bazı değişkenler bağımsızdır, diğer değişkenler sabittir.
Deneyim raporlarına veya sayısal olarak yeterince ifade edilemeyecek verilere odaklanır.	Belirli bir popülasyon için bir şeyin nesnel veya ölçülebilir bir anlamda “doğru” olduğu ihtimalinden bahsetmemize izin veren istatistiksel teknikleri kullanır.
Açıklama ve yorumlamaya odaklanır ve yeni kavramların veya teorilerin geliştirilmesine veya örgütsel bir sürecin değerlendirilmesine yol açabilir.	Sebeup ve sonuç üzerine odaklanır. Örneğin, bir hipotezi sınamak (denemeyi denemek) için deney kullanır.
Esnek, fakat sistematik bir araştırma süreci kullanır.	Araştırma sürecinin önceden tanımlanmasını gerektirir.

Kaynak: Hancock B. ve ark (2006) .'dan özetlenmiştir.

Nitel çalışmalarda önce problem durumu belirlenir ve ardından buna uygun kavramsal çerçeve oluşturulur. Çalışmanın sınırlılıklarının bilinmesi ve probleme odaklanılması için kavramsal çerçeve oldukça önemlidir. Nitel araştırmalar, nitel veri elde etme araçları kullanılarak ham veriler elde etmeyi mümkün kılar. Ham veriler ise, ses kayıtları, görsel grafikler- şemalar, gözlem formları vb. yöntemlerle elde edilmektedir. Bu verilerin elde edilme süreci ise araştırmacıyı zorlayan bir süreç olduğu gibi verilerin kodlanması ve düzenlenmesi de çaba sarf etmeyi gerekli kılmaktadır (Baltacı, 2017: 2-3).

Bu çalışmada nitel yöntem kullanılmasının sebebi; algılanan engellerin arasındaki neden-sonuç ilişkilerini araştırma amacıdır. Bu yüzden olay veya durumların derinlemesine inceleme imkanı veren örnek olay çalışması (Şimşek vd. 2019:18) yapılarak öğrenciler ile görüşmeler sağlanmıştır. Durum çalışması olarak da adlandırılan örnek olay çalışmasının temelinde bir kararın neden alındığı, uygulamasının nasıl olduğu ve sonuçlarında neyin ortaya çıktığını ortaya koymak

vardır (Aslan, 2018: 357). Nitel yöntemler kullanılarak yapılan çalışmalarda psikolojik ve bilişsel yapılar aynı şekilde oluşturulamayacağından, bulguları genellemek mümkün değildir. Bu nedenle nitel çalışmalar genelleme çabası içerisinde olmamaktadır (Yıldırım, 1999: 11).

2.2. KELLY’NİN KİŞİSEL YAPI TEORİSİ

Bilişsel haritalama yöntemi, farklı uygulama çeşitlerine sahip olsa da aslında “kişisel yapı teorisi” ne dayanmaktadır (Fuglseth ve Gronhaug, 2002: 358; Eden, Ackermann, 2004: 616). Kelly tarafından geliştirilen kişisel yapı teorisi temelinde; *“kişi dünyayı ona yüklediği anlamların terimleriyle algılar”* anlayışı yatmaktadır. Kişisel yapıların oluşmasında, kavramların, algıların ve davranışların ön planda olduğu bilinmektedir (Aztekin, 2012: 662). Kelly (1955), kişilerin yaşadıkları tecrübeleri ifade etmek için farklı farklı kurgular kullandıklarını söylemiştir. Bunlar: düşünceler, duygular ve benzeri durumlardır. Oluşturulan kurgular bireyin yaşadıklarına belli bir sıfat bulmasını sağlamaktadır. Bunun sonucunda birey kendi anlam bütünlüğünde bunu nereye koyduğunu göstermektedir. Teoriye göre, bireyler olayların kendine uygun olmasını istemekte ve karakteristik olarak kurgu sistemini geliştirmektedir (Karadağ, 2011: 28).

2.3.BİLİŞ KAVRAMI

“Bir şeyi bilme” ve *“öğrenmiş olma”* anlamında olan biliş, kısaca *“bilme”* ve *“farklı olma”* biçiminde de tanımlanmaktadır. Bu tanımlar genelde zihinsel olaylar bağlamında yapılmış olup, felsefi açıdan *“özne-nesne gerilimine dayalı zihinsel yapı değişikliği”* şeklinde de açıklanabilmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK) ise bilişi, *“canlının, nesneye veya durumlara karşı varlığına ilişkili bilgili ve bilinçli hale gelmesi”* olarak tanımlamıştır. Oxford sözlüğü bilişi *“düşünme ve akıl yürütme yetisi”* olarak ele almış ve bilişsel süreçlere, problem çözme, deneyim ve hafıza gibi olguları da eklemiştir (Akpınar, 2011:356).

2.4.BİLİŞSEL HARİTALAMA YÖNTEMİ ve NEDEN-SONUÇ HARİTALARI

Bilişsel haritalama terimi ilk kez 1948 yılında Tolman'ın "*Cognitive Maps in Rats and Men*" makalesinde kullanılmıştır (Eden, 1988:1). Haritalama tekniği, araştırmacıların bir konuyu ortaya koyma çabasındaki nedensel iddiaları ifade etmek için tasarlanmıştır (Cropper vd. 1990:347). Eyleme yönelik argüman oluşturma zincirleri ile bağlantılı kavramlardan oluşan bilişsel haritalar, bilişsel içerik modelini ifade etmektedir. Aynı zamanda bu haritalar öznel ve benzersiz olma özelliği de taşımaktadır (Eden, Ackermann (2004); Goodier, Soetanto. 2013).

Eylemlerin bütünü oluşturarak "Bilişsel haritalama" kavramının en kapsamlı tanımı şu şekildedir: "Bireyin günlük yaşantısında karşılaştığı mekansal çevrede edindiği göreceli konumların ve olgusal niteliklerin kazanıldığı, depolandığı ve hatırlandığı bir dizi psikolojik dönüşümün bir araya gelmesiyle oluşan bir süreç olduğudur". Dolayısıyla, bilişsel haritalar, bütün bu sürecin herhangi bir anında elde edilen ürün olarak tanımlanabilirler (Downs and Stea 2011:312). Bilişsel haritaların aynı zamanda eyleme yönelik kanıt oluşturma zincirleriyle beraber, birbiri ile bağlantılı kavramlardan oluştuğu bilinmektedir (Eden ve Ackermann, 2004:617). Swan ise (1995) bilişsel haritayı, kişinin çevresini anlamak için kullandığı kavramların ve bu kavramların arasındaki ilişkilerin içsel bir temsili olarak tanımlamaktadır. Bilişsel haritalarda üç unsurdan bahsedilmektedir. Bunlar: kavramlar, kavramlar arasındaki ilişkiler ve ilişkilerin gücü olarak sıralanmaktadır (Nadkarni and Nah, 2003:411).

Bilişsel haritalama, birçok alanda araştırmacılar tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır (LangfieldSmith ve Wirth, 1992; Clarke ve Mackaness, 2001; Ross ve Hall, 1980). Strateji oluşturma modellemesi (Carlsson ve Fuller, 1996) iş süreci tasarımı (Kwahk ve Kim, 1999), bilgi analizi (Montezemi ve Conrath, 1986), İnternet alanında dağıtılmış karar süreçlerinin modellenmesi (Zhang vd. 1994), bireysel algı araştırmaları (Weber and Manning. 2001), bilişim teknolojileri projeleri başarısının modellenmesi (Rodriguez-Repiso ve ark. 2007), strateji geliştirme (Yavaş, 2009), gelecek senaryoları oluşturma (Goodier, Soetanto. 2013) ve turizm ile ilgili

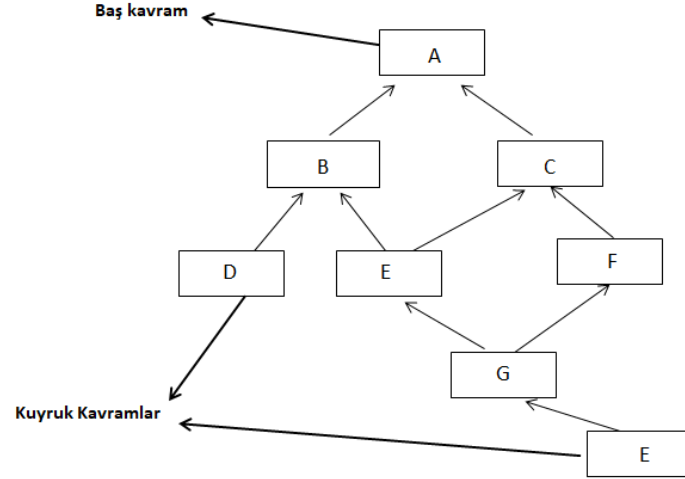
araştırmalarda (Woodside. 2007; Copland, vd. 2015; Bliss vd. 2012) farklı haritalama yöntemleri ile ele alınmıştır.

Kişisel yapı teorisi birçok alanı ortaya çıkarmıştır ve bilişsel haritaların oluşturulmasında ilk adım olarak kullanılmıştır. Huff(1990), bilişsel haritaların beş jenerik “ailesini” tanımlamıştır:

1. *Kavramlar Arasındaki Dikkati, İlişkiyi ve Önemi Ele Alan Haritalar:* Bu haritalarda karar vericinin oluşturduğu kavramların sıkça kullanılmasını ve zihinsel bağlantıyla diğer kavramlar arasındaki ilişkiyi arar.
2. *Kategorilerin Boyutunu ve Bilişsel Taksomileri Gösteren Haritalar:* Burada daha karmaşık yapılar ele alınır, örneğin kavramlar ikiye ayrılır ve hiyerarşik ilişkiye bakılır.
3. *Sistem Dinamiğini Gösteren Nedensel Haritalar:* Bu haritalar oluşturucunun eyleme odaklanmasını sağlar, örneğin, mevcut durumun önceki olaylar açısından nasıl açıklandığı ve gelecekte ne gibi değişiklikler beklediğinin altını çizilir. Bu tür haritalar hala en popüler haritalama yöntemlerinden biridir.
4. *Tartışma ve Sonucun Yapısını Gösteren Haritalar:* Bu tür bir harita, harekete geçme kararının ve sonuçların ardındaki mantığı göstermeye çalışır.
5. *Algısal Kodları ve Çerçeveleri Belirten Haritalar:* Bilişin önceki tecrübeler tarafından koşullandırıldığını ve bu tecrübelerin yapılandırılmış beklentiler olarak zihinde saklandığını düşündürmek amacını taşır (Chaib, 2002: 1201).

Bilişsel problemlerin üstesinden gelme ve paydaşlar arasında anlaşmayı kolaylaştırma konusunda büyük bir potansiyele sahip olan (Siau, Tan. 2005:351) bilişsel haritalar, neden sonuç ilişkilerini anlamada kullanılır ve bu sistem içindeki ara bağlantıları ortaya çıkarmayı sağlayan grafikler (modeller) olarak tanımlanır. Bu modeller sayesinde haritalar bir çerçeve oluşturmuş olur ve maksatlı eylemlerin arkasında yatan mantığı ortaya çıkarır (Westcombe vd. 2014; Hodgkinson vd. 2004; LangfieldSmith ve Wirth, 1992).

Haritalarda, belli bir nedensellik yönünde türetilen kavramların üst kısmında “kafalar”-“hedef sistemi”-“baş”, alt kısmında ise “kuyruk” yani ayrıntılı seçenekler gösterilir (Heradstveit, Narvesen 1978; Giordono vd. 2007:6; Eden, 2004). Şekil 1’de baş ve kuyruk olarak adlandırılan kavramların görseline yer verilmiştir.



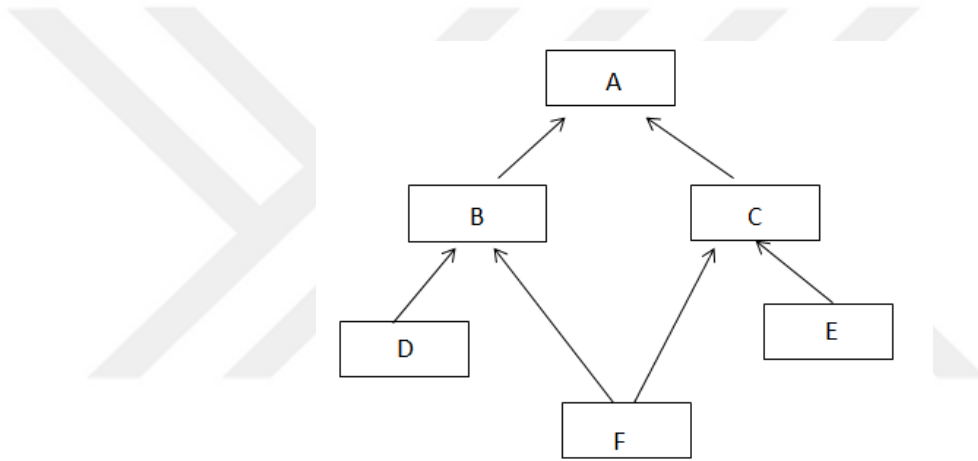
Şekil 1: Bilişsel Haritalarda “Baş” ve “Kuyruk”

Bilişsel haritalar farklı şekillerde oluşturulabilirler. Kavramların haritalanmasında en sık kullanılan üç teknik: kavram haritaları oluşturma, semantik haritalar oluşturma ve neden-sonuç haritaları oluşturmaktır. Kavram haritaları, kavramları ve aralarındaki ilişkiyi temsil etmektedir. Yeni ve eski fikirleri bütünleştirerek öğrenmeye yardımcı olmak amacıyla yapılmaktadır. Semantik haritalama tekniğinde ise, haritanın ortasına ana fikir olan kavram yerleştirilir ve etrafına anahtar kelimeler eklenerek dışa doğru bir yapı oluşturulur (Siau and Tan, 2005). Bu araştırmada bilişsel haritalama tekniklerinden neden-sonuç haritalama tekniği seçilmiş ve detaylı olarak açıklanmıştır.

Neden sonuç haritaları, düğümleri oklar ile birbirine bağlayan bir grafik olarak tanımlanabilir (Bowman and Ambronisi 2005:497; Scavarda vd. 2006: 272). Bu haritalar, belirli bir problem alanı hakkında neden-sonuç ilişkileri ile ilgili ayrıntılı bilgi edinmeyi sağladığından, karar vermek için yardımcı ve kullanışlı araçlar olarak bilinmektedir. Bu haritalar kullanıcıya problemleri ve olası sebepleri tanımlamaya, belirli bir sistem için kritik noktaları anlamaya, istenmeyen sonuçları belirlemeye ve

risk azaltmaya, strateji oluşturmaya ve karışık bir sistem içindeki neden-sonuç ilişkilerini öğrenmeye yararmaktadır (Abat 2010: 30).

Neden-sonuç haritaları çoğunlukla görüşme ile toplanan verilerden veya notlardan oluşan insan iletişimine dayalı haritalar olarak bilinmektedir. Bu haritalar, karar vericilerin zihnindeki gömülü olan ilişkileri ele almak için kullanılmaktadır. Temel geler basit yönlendirilmiş grafiklerden oluşmaktadır. Bireyin kullandığı kavramlar arasındaki nedensel bağlantıların ortaya çıkması ise aralarındaki oklar ile sağlanır (Chaib, 2002: 1302; Markoczy and Goldberg, 1995:307). Neden sonuç haritasının bir örneğine şekil 2’ de yer verilmiştir.



şekil 2: Neden Sonuç Haritalarının şeması

şekil 2’de gösterilen şemada altta bulunan okun çıktığı kavramın, ulaştığı kavrama neden olduğunu anlatmaktadır. Örneğin “B” kavramının “varlığı” durumunda “A” kavramının “meydana gelmesine” neden olmaktadır. Eğer ok üzerinde negatif işaret gösteriliyorsa bu giden kavramı negatif olarak etkilediği şeklinde yorumlanmaktadır. Böylece her ok vardığı kavrama açıklayıcı bir anlam yüklemiş olur. (Eden, 1988: 5; Giordono vd. 2007:6)

Nedensel haritaları oluşturacak verileri elde etmenin bilinen iki yöntemi vardır. Bunlar; beyin fırtınası ve görüşmedir. Bu yöntemler birçok açıdan etkili olmakla beraber, genelde küçük gruplara dayanır. Beyin fırtınası, herkesin fikrini söylediği, ortak bir anlayış ve dil üzerinde fikir birliğinin oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Görüşmelerde ise araştırmacı katılımcıyla bir araya gelmektedir. Görüşmelerde ham

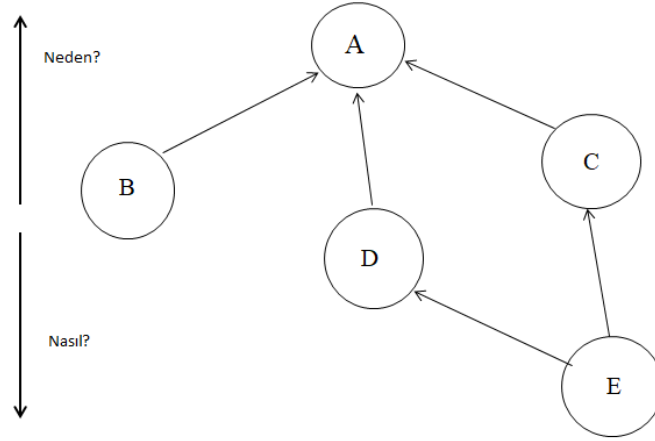
veri elde etmek için araştırmacı tarafından “açık uçlu, kısa, net” sorular yöneltilir (Scavarda vd. 2006: 266).

Neden sonuç haritalarının, turizm alanı içerisindeki birçok soruya cevap aramak adına da kullanıldığı görülmüştür. Bilss vd. (2012) yapmış oldukları çalışmada nedensel haritaları kullanarak bireyler, turistlerin düşünce süreçlerini anlamaya çalışmışlardır. Yine aynı çalışmada öğrencilerle gerçekleştirilen röportajlar sonrasında aldıkları bir karara neden olan faktörlerin analizi yapılmıştır. Woodside (2007) ise Alman vatandaşlarının İngiltereyi ziyaret etme sebeplerini araştırmak adına haritalama yöntemini seçmiştir. Smith ve Schott (2015), sürdürülebilir turizm ile ilgili bir dizi konuyu tanımlamak ve aralarındaki ilişkiyi gösteren sorunu yapılandırmak için neden-sonuç haritalarını kullanmışlardır.

2.5. BİLİŞSEL HARİTALARIN OLUŞTURULMASI ve BASAMAKLI MÜLAKAT TEKNİĞİ

Nitel çalışmalarda araştırmacılar tarafından en çok kullanılan veri toplama yöntemleri gözlem ve görüşme olarak bilinmektedir (Creswell and Miller, 2000). Bu araştırmada ise bilişsel haritalama yönteminde kullanılan basamaklı görüşme tekniği (Krystallis vd. 2008) kullanılmıştır.

Basamaklı görüşme tekniği; psikoloji alanında kullanılmak üzere, bireylerin kavram ve inançlarını basit bir şekilde modellemek amacıyla geliştirilmiştir. Neden ve sonuçların birbiriyle olan ilişkilerinin araştırılmasında en sık kullanılan yöntemlerden biri olan basamaklı görüşme tekniği, Kişisel Yapı Teorisi’ ne dayanarak geliştirilmiştir (Aktaran: Yavaş, 2009: 55). Basamaklı görüşme tekniği, katılımcılara “nasıl” sorusu ile aşağıya, “neden” sorusu ile yukarıya doğru basamaklar oluşturularak gerçekleştirilmektedir. Bireylerin düşüncelerinin belirli sınırlar içerisinde olduğu fikrini baz alarak geliştirilmiş olan bu yöntem, kavramlar arasında hangi ikisinin birbirini anımsattığını, bunun nedenini ve kişinin bunlardan hangisini seçtiğini sorgulayarak üst kavramlara varmaya çalışır. Görüşme; katılımcıların, daha fazla açıklama getiremeyene kadar devam eder (Yavaş, 2009). Şekil 3’te basamaklı görüşme tekniğinin oluşturulmuş örnek bir şeması verilmiştir.



Şekil 3: Basamaklı Görüşme Şema Örneği

Basamaklı görüşme tekniği, araştırmacı sorusunu açık şekilde yönlendirerek katılımcıdan gelen her cevabı kaydeder. Hinkle (1965) tarafından geliştirilen bu yöntem katılımcıların gerçekleri söylemesine ve geriye doğru çalışabilmeye fırsat vermektedir (Brown, 1992: 293). Bu yöntemde araştırmacının, katılımcıya bir kararının altında yatan nedenleri ortaya çıkartmak için sorduğu soruları, katılımcının üreteceği kavramlarla genişletilmesi sağlanır (Trocchia, vd. 2007: 718).

2.6. GRUP HARİTALARININ OLUŞTURULMASI

Grup haritalarının oluşturulmasında 3 farklı yöntem bulunmaktadır. Bunlar; atölye çalışması yöntemi, toplama yöntemi ve birleştirme yöntemidir.

2.6.1. Atölye Çalışması Yöntemi

Grup içerisinde modelin kişiler tarafından ortak oluşturduğu atölye çalışmalarında amaç kavramları oy birliği ile belirlemektir. Böylece farklı bakış açılarının geliştirilmesi amaçlanır (Yavaş, 2009: 62). Öte yandan grup görüşmeleri daha zengin bilgi sağlama özelliği taşır. Tartışmalar sayesinde yeni tanımlar üretilmesine yol açar. Fakat bilişsel haritalamada bu yöntemin bazı olumsuz yanları bulunmaktadır. Bunlardan ilki, grup içerisinde kişiler fikirlerini özgürce ifade edemeyebilir ya da çoğunluğa uyma davranışı gösterebilirler. Bir diğer olumsuz yanı

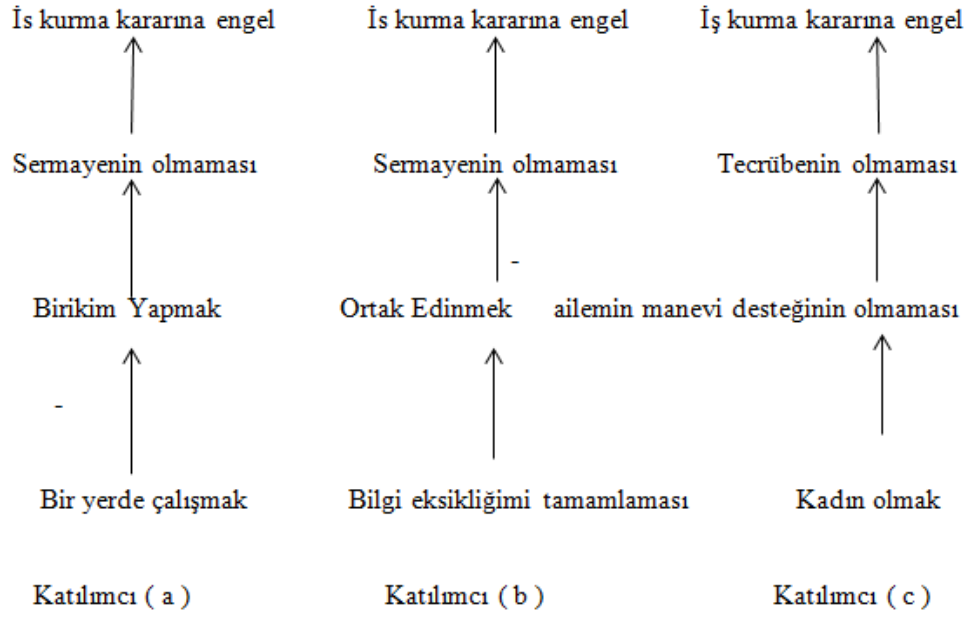
ise, kişiler haritalarını eşit zamanda oluşturma fırsatını yakalayamaması durumudur (Yavaş, 2009; Christensen vd.2005:153).

2.6.2.Toplama Yöntemi

Toplama yönteminin dayandığı temel, döngü oluşturan kavramların üzerinde durulmasıdır. Döngülerin konunun dinamiklerini ortaya çıkartmak adına büyük önem taşıdığı bilinmektedir. Katılımcıların sürekli olarak tekrarladıkları kavramları bir döngü oluşturacak şekilde alınır ve bu şekilde birleştirilir (Aktaran: Yavaş, 2009).

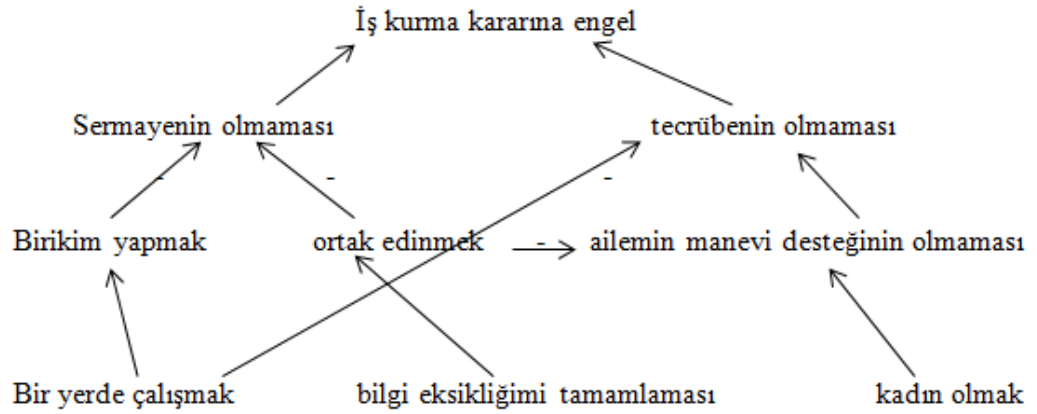
2.6.3.Birleştirme Yöntemi

Burada amaç problem olan ana kavramın belirlenmesi ve diğer kavramlar arasındaki ilişkileri açığa çıkarıp, sonuca göre konuyla ilgili fikirler ortaya koymaktır. Ortak kavramların ve tek kavramların belirlenmesiyle katılımcılar arasındaki bilişsel farklılığı da gözler önüne sermek mümkün olacaktır. Diğer yandan bireylerin haritalarını teker teker oluşturma avantajı ise kişinin gizlilik çıkarlarını korumaktır(Yavaş, 2009; Christensen vd 2005:153). Böylelikle kişinin girişimcilikte engel olarak gördüğü durumları rahat ifade edebilmesi sağlanmış olacaktır. Örneğin, a, b ve c katılımcılarının haritalarının Şekil 4'teki gibi olduğunu öngöreceğ olursak, bu haritalarda ortak olan kavramlar ve oklar birleştirildiğinde Şekil 5' de görünen şema oluşacaktır.



Şekil 4: Birleştirilme Öncesi Bireysel Haritalar (a, b, c)

Şekil 4’ te gösterilen neden sonuç ilişkileri “sermayenin olmaması, iş kurma kararına engel olmaktadır” şeklinde okunmaktadır. Bu kavram ve bağlantılar ise Şekil’5 teki haritayı oluşturmaktadır.



Şekil 5: Birleştirilme Sonrası Bireysel Haritalar (a, b, c)

Bu çalışmada grup haritalarının oluşturulması için birleştirme yöntemi kullanılmıştır. Oluşturulan grup haritalarının daha rahat okunabilmesi adına komşuluk matrisi oluşturulmuştur.

2.5.4. Matrisler

Bilişsel haritaları şemalar, dernek matrisleri, genişletilmiş ilişki matrisleri ve belirli temsil formatı gibi farklı formlarda görüntülemek mümkündür. Matrislerde kavramlar arası ilişkiler bir satır ve sütun ile ifade edilmektedir. Tüm harita kavramları hem satıra hem sütuna yazılır ve aynı kavramların kesiştiği hücreye “null” yani “0” değeri girilir. Matrislerde etkinin yönü satırdan sütuna kadardır (Markoczy. 1994: 65). Satırda bulunan kavram sütunda bulunan kavramı pozitif etkiliyorsa “+” negatif etkiliyorsa “-” simgesi girilir. Matris, okuması zor olan bilişsel haritaları anlamaya yönelik düzenlenen bir çizelgedir. Tablo 3’ te örnek bir matris çizelgesi verilmiştir.

Tablo 3: Örnek Matris Çizelgesi

ÖĞRENCİ MATRİSİ	is kurma kararına engel	sermayenin olmaması	mezun olmak	askerliği bitirmek	ne kadar sermayeye ihtiyac olduğunu bilmemek	bilgi eksikliğimi gidermek	isin konumunu bilmemek
	is kurma kararına engel	0					
	sermayenin olmaması	+	0				+
	mezun olmak	-		0			
	askerliği bitirmek	-			0		
	ne kadar sermayeye ihtiyac olduğunu bilmemek		+			0	
	bilgi eksikliğimi gidermek	-			-		0
isin konumunu bilmemek	+				+		0

Tablo 3’te verilen matris içeriğindeki örnekler incelenecek olursa, “ailenin manevi desteğinin olmaması” kavramı, “iş kurma kararına engel” kavramını pozitif etkilediği şeklinde yorumlamamız gerekmektedir. Çizelgedeki diğer bir kavrama bakacak olursak “kredi çekmek” kavramı, “sermayenin olmaması” kavramını negatif olarak etkilediğini görmekteyiz. Bu araştırmada, matris çizelgelerinin oluşturulması, bilişsel haritaların daha net anlaşılması adına gerekli görülmüştür. Katılımcıların komşuluk matrisleri EK- II’de sunulmuştur.

2.7. BİLİŞSEL HARİTALARDA KULLANILAN ANALİZLER

Haritalar bir bütün olarak karmaşık yapıda olma özelliği taşımaktadır. Decision Explorer (3.3.0) yazılımındaki analizler bu karmaşıklığın yönetilebilir düzeyde genişlemesine ve çıkarımlar yapılmasına yardımcı olmaktadır (Eden, Ackermann. 2004:623). Bu çalışmada haritalar üzerinden döngü analizi, merkeziyet analizi, küme analizleri, etkili seçenek analizi ve son olarak basitleştirme analizi yapılmıştır. Araştırmada kullanılan analizlerin amaçlarına kısaca Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4:Araştırmada Kullanılan Analizler

ANALİZ	AMACI
Küme Analizi (Cluster)	Haritayı yorumlanması basit kümelere bölmek
Hiyerarşik Küme Analizi (Hieset)	Hiyerarşik kümeler oluşturmak
Basitleştirme Analizi (Collepse)	Bağlantıların korunarak haritanın belirli oranda küçültülmesi
Etkili Seçenek Analizi (Potentcy)	Üst kavramla bağlantısının çok olduğu kavramı belirlemede kullanılır
Merkeziyet Analizi (Centtral)	Grup veya tek haldeki kavramların merkezi durumlarını incelemek
Döngü Analizi (Loop)	Haritada içerisinde oluşan döngüleri tespit etmek

* Kaynak: Decision Explorer User's Guide (2017)'dan özetlenmiştir.

2.7.1. Döngü Analizi (Loop)

Döngüler, okların yönüyle alakalı kavramların birbirlerini geri beslemesiyle ilgilidir ve sorunun ne kadar karmaşık olduğunu ölçmede yardımcı olmaktadır. Döngüler haritalardaki tek önemli sonuç olmamakla beraber bu analiz sonucundaki çıktılar bizlere 2 olası durumu işaret etmektedir. İlk olarak var olan döngünün bir kodlama hatası olabileceğidir. İkincisi ise, konu içerisinde dinamik düşünce yapılarının olduğunu göstermektedir. Yanlış döngüler diğer analizlerin de hatalı olmasına neden olacağından ilk olarak döngü analizinin yapılması önerilmektedir (Eden, 2004: 681).

2.7.2. Merkeziyet Analizi (Centrality)

Merkeziyet analizi, haritadaki en merkezi olan kavramların öne çıkmasını sağlar. Bir kavramın merkezi olması, bir kavramın doğrudan belirtilen kavrama bağlı olduğuyla ilgilidir. Aynı zamanda o kavramla bağlantı kuran tüm kavramlar önemli bir kavram olarak nitelendirilir. Dolayısıyla bu kavramın veya kavramların harita içerisinde önemli bir konuma sahip olduğu anlaşılmaktadır (Olekalns and Smith. 2005: 65; Heradstveit and Narvesen. 1978: 81). Merkeziyet analizinin hesaplanmasındaki bir sonraki aşamada puanlama sistemi devreye girmektedir. Merkezi olan kavramdan her uzak seviye için kavram sayısına verilen puan azalır. Doğrudan merkezi kavrama bağlananlar 1, bunlara bağlanan kavramlar 0,5, onlara bağlananlar ise 0,33 puan alır ve böylece 7 seviye oluşur (Decision Explorer User's Guide, 2017).

2.7.3. Küme Analizi (Cluster ve Hieset)

Küme analizi, Jaccard katsayısı olarak adlandırılan benzerlik hesaplaması ile kavramların ilişkili olduğu diğer kavramları hesaplar ve kümeler oluşturur. Haritalar ilk bakışta oldukça büyük ve karmaşık olduklarından kolayca anlaşılamazlar. Dolayısıyla oluşan kümeler konuyu, diğer başlıklarından bağımsız ele alabilmemizi sağlamaktadır. Küme analizi iki ayrı şekilde yapılmaktadır. İlk yapılan küme analizi “cluster”, ikince sırada yapılan küme analizi “hieset” olarak adlandırılmaktadır. “Cluster” küme analizi hiyerarşiyi dikkate almayan (Yavaş, 2009) kümeler üretmektedir. Ayrıca “cluster” küme analizi, şemayı daha kontrol edilebilir parçalara ayırmaya yardımcı olur. Kümeler en zayıf bağlantı yerlerinden en güçlü bağlantı alanlarına doğru bölünmektedir. Bu nedenle “Cluster” analizi, kavramların öneminden çok ilişkileri önemsemektedir. (Decision Explorer User's Guide, 2017; Eden 2004: 679).

Hieset küme analizini ilk küme analizinden ayıran en önemli özelliğin kavramların aynı anda birden fazla kümede yer almasına izin vermesidir (Decision Explorer User's Guide, 2017; Eden, 2004: 680). Analiz şeması “çekirdek veya merkezi kavramlar” ve “kafalar” kullanılarak gerçekleştirilir. Hiyerarşinin en üstünde

bulunan kavramlara odaklanması, haritadaki tüm düğümleri analiz içinde değerlendirmesine yaramaktadır. Analizin temelinde en merkezi kavramlar kullanıldığından, yalnızca yapısal özelliklerle ilişkili olan kümeler oluşturulur (Eden, 2004). Bu yüzden Hieset analizi, hiyerarşiyi dikkate alan küme analizi olarak da adlandırılır (Yavaş, 2009).

2.7.4. Etkili Seçenek Analizi (Potency)

Etkili seçenek analizinin amacı, küme analizinde birden fazla kümede yer alan kavramı açığa çıkartmaktır (Yavaş, 2009: 72). Analiz, birkaç hiyerarşik kümede ortaya çıkan bir kavramın konuyla ilgili önem derecesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu, birden fazla temada sonuç veren bir kavram olduğu gerçeğini yansıtır ve bu kavram “çekirdek” olarak adlandırılır (Eden, 2004: 680).

Etkili seçenek analizi, verilerini Hieset küme analizinden aldığı için bu iki analiz beraber kullanılır. Potent analizi, Hieset analizi sonuçları inceler ve hangi kavram veya setlerin en fazla küme de görüldüğünü belirler. Böylece bu kavramların haritadaki gücü de belirlenmiş olur. Ardından kavramlar güç sırasına göre listelenir. Bu analizin haritadaki tüm kavramlara mı, yoksa merkezi kavramlara mı yapılacağını kararını vermek mümkündür. Ya da küme ile sınırlandırıp, sadece o kümedeki güçlü kavramları aramakta araştırmacının kararına bağlıdır (Decision Explorer User's Guide, 2017).

2.7.5. Basitleştirme Analizi (Collapse)

Decision Explorer (3.3.0)' da oluşturulan haritalarda, kavramların çok olması ve bağlantı sayılarının fazlalığı, ortaya çalışılması zor bir harita çıkmasına neden olmaktadır. Bu sebeple, haritanın anlam bütünlüğünü bozmadan, dolaylı kavram bağlantılarını çıkartarak, sadece az sayıda önemli kavramların seçilmesi ile haritanın daha kolay yorumlanabilmesi ve basitleştirilmesi sağlanmıştır (Decision Explorer User's Guide, 2017).

Basitleştirme, karmaşık olan harita içerisindeki en önemli kavramların tespit edildikten sonra, detayların ekrandan geçici olarak silinmesi olarak açıklanmaktadır. Örneğin bir neden-sonuç dizisinde $A > B > C$ şeklinde sıralandığında, basitleştirme analizi kullanılarak detay kaybına uğrar ve $A > C$ 'ye indirgenmiş olur. Bu işlemi haritanın bütünü korunarak yapan yazılım sayesinde manuel olarak haritanın küçültülmesi sağlanmaktadır (Eden, 2004: 683).

2.8. BİLİŞSEL HARİTALARDA GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK

Araştırmanın kalitesi açısından geçerlik ve güvenilirlik konularının ele alınması gerekmektedir. Katılımcılara konunun nedenlerini ortaya koymalarına yardımcı olan bazı sorular bulunmaktadır. Örneğin; “Bu neye neden oldu? Bunu ne etkiler? Nasıl?” vb. sorularla, katılımcıların bu soruları cevaplayarak, kesin nedenleri daha belirgin ortaya koymayı başarabilecekleri düşünülmektedir. Haritaların katılımcılar tarafından oluşturulması ve istedikleri fikirleri tanımlayıp, herhangi bir aşamada değiştirme özgürlüğünün verilmesi, bu yöntemin geçerliliğini ortaya koymaktadır. Bu konu hakkında Jenkins (1998) geçerliliğe en uygun yaklaşımın, “katılımcının kendisi için yanıtın belirgin ve anlamlı bir şekilde olmasına izin verilmiş olması” olduğunu belirtmiştir (Bowman, Ambrosini, 2005: 498; Yavaş, 2009).

Güvenilirlik konusunda ise, araştırmacının etkisinin sınırlı olması örnek verilebilir. Araştırmacı sadece katılımcının söylediklerini atlamadan kaydetmek için oradadır. Bu süre içerisinde katılımcı kaydedilen her veriyi görüp kontrol edebilmektedir. Dolayısıyla katılımcı yanlılığı söz konusu olmamaktadır (Bowman, Ambrosini, 2005:498).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TURİZM ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİNİN ÖNÜNDEKİ ALGILADIKLARI ENGELLERE YÖNELİK KARŞILAŞTIRMALI BİR BİLİŞSEL HARİTALAMA ARAŞTIRMASI

Araştırmanın bu bölümünde turizm öğrencilerinin girişimcilik niyetlerinin önündeki algıladıkları engellerin arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin araştırılması amacıyla yapılan araştırmanın yöntemine dair detaylı bilgilere yer verilmiştir. İlk olarak araştırma süreci hakkında bilgi verilmiştir. Ardından araştırmanın örneklem seçimi tanımlanıp, çalışmanın veri toplama süreci detaylı olarak açıklanmıştır. Bölümün sonunda ise verilerin analizine ve sonuçlarına yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMA AMACI, PROBLEMİ VE ALT PROBLEMLERİ

Bu araştırma turizm öğrencilerinin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engelleri ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın problemi ise “Turizm öğrencilerinin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engeller nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

Girişimcilik ekonomiye dinamiklik kazandırması ve ülkenin refah düzeyinin artması adına oldukça önemlidir. Bu nedenle de girişimcilik birçok alanda araştırma konusu olmuştur (Yüceol, 2018). Ancak literatürde öğrencilerin girişimcilik niyetleri önünde bazı engellerin olduğu sonucunu elde eden çalışmalara rastlanmaktadır (Mureithi, 2010; Soliman, 2011; Fatoki and Chindoga, 2011; Bozkurt ve Erdurur, 2013; Samuel vd. 2013; Sindambiwe and Mbabazi, 2014; Eryılmaz ve Dirik, 2016; Rio-Rama vd. 2016). Buradan hareketle, araştırmanın 1. alt problemi aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Alt problem 1: Öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları en önemli engeller nelerdir?

Bireyin kimliğinin sosyal yapılar yanında, ekonomik ve politik yapılarla da etkileşimi sonucunda oluştuğundan, kadın ve erkeklerin farklılaştığı bilinmektedir (Bird ve Brush, 2002). Bu nedenle, bireylerin cinsiyete göre algıları her alanda farklılık gösterebilmektedir. Kadınlar işletmelerini, kişisel sosyal ve ailesel faktörlerin bütünleşik olduğu bir iş birlikçi ilişkiler ağı olarak algılamaktadır. Dolayısıyla, kadınların ve erkeklerin bir girişimde bulunmadaki amaçları ve bu girişimden beklentileri farklılaşmaktadır (Uygun, 2019). Kadın ve erkeğin girişimcilik adına beklentilerinin farklılaşması, algılarında da farklılık olabileceği sorununun doğurmaktadır. Tüm bu gerekçelerden hareketle araştırmamızın 2. alt problemi aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Alt problem 2: Öğrencilerin cinsiyete göre girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engeller farklılaşmakta mıdır?

Girişimcilik niyeti ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, bireylerin aile çevresinin, ailesindeki çocuk sayısının, ailede girişimci olma durumunun ve aylık kazancının, bireylerin girişimcilik niyetine etkilerinin araştırıldığı çalışmalar olduğu görülmüştür (Basu ve Virick, 2008). Ayrıca literatürde ailesinde girişimci olması, girişimcilik niyetini olumlu yönde etkilediğini ortaya koyan araştırmalar da bulunmaktadır (İrmiş ve Barutçu, 2012; Çelik, vd. 2014; Durak, 2018). Ailenin farklı açılardan bireyler üzerinde etkisinin olması, araştırmanın 3. alt problemini oluşturmuştur.

Alt problem 3: Öğrencilerin ailesinde girişimci olma duurmuna göre girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engeller farklılaşmakta mıdır?

Bireyler, girişimciliğin risk içerikli bir kariyer yolu olmasından dolayı daha risksiz işlere yönelme eğiliminde oldukları ve girişimcilik niyetinde olmadıkları görülmüştür (Uluyol,2013). Buna ek olarak girişimcilik ile ilişkilendirilen kavram olan konfor alanı, bireyin girişimcilik niyeti olsa dahi bunu gerçekleştirmek adına ilk adımı atmamasına neden olduğu yapılan çalışmalar ile ortaya konmuştur (Yüceol, 2018). Bunun sonucunda bireylerin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engeller niyeti olan ve olmayanlara göre farklılık gösterip göstermediği problemi oluşmuştur.

Alt problem 4: Öğrencilerin önümüzdeki 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olma durumuna göre algıladıkları engeller farklılaşmakta mıdır?

Tük verilerine bakıldığında son 5 yıl içerisinde yeni girişimlerin sayısında düşüş olduğu tespit edilmiştir. Girişimcilik niyeti önündeki engellerin araştırıldığı çalışmaların potansiyel girişimciler olarak adlandırılan öğrenciler ve girişimciler üzerinde yapıldığı görülmüştür (Özer Coşkun, 2018; Çetinkaya Bozkurt vd. 2012). İncelenen araştırmalar sonucunda, araştırmanın 5. alt problemi aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Alt problem 5: Girişimci bireylerin ve öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engeller farklılaşmakta mıdır?

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Turizm endüstrisinin, birçok ülke ekonomisinin kalkınmasında büyük katkıları olması itibariyle geliştirilmesi gereken en önemli alanlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Turizm endüstrisinin geliştirilmesi ise, turizm girişimciliğinin gelişmesi ile doğru orantılıdır (Tekin vd., 2014). Bu nedenle turizm öğrencilerinin, girişimcilik niyeti önündeki algılanan engellerlerin neden-sonuç ilişkilerinin anlaşılması, bu engellerin çözüme kavuşması ve girişimcilik faaliyetlerinin artması adına oldukça önemlidir.

Literatüre bakıldığında, girişimcilik niyeti ile ilgili pek çok çalışmanın olduğu görülmüştür. Fakat incelemeler sonucunda, bilindiği kadarıyla bu çalışmalar arasında nitel ve neden-suç ilişkisine dayalı araştırmaların az sayıda olduğu görülmüştür. Bu da araştırmanın önemini arttırmaktadır. Aynı zamanda bu araştırma, girişimcilik niyeti önündeki engeller konusunu bilişsel haritalama yöntemiyle ele almasından dolayı diğer araştırmalardan farklılık göstermektedir.

3.3. ARAŞTIRMANIN SÜRECİ

Araştırma sürecinin ve yöntem uygulamasının nasıl ilerlediğine Tablo 5’ te adım adım yer verilmiştir.

Tablo 5: Araştırma Süreci

Eylem	Amacı	Yöntemi
Bilişsel haritaların oluşturulması	Girişimcilik niyeti önündeki engelleri belirlenmek	Bilişsel haritalama Yöntemi Basamaklı görüşme yöntemi
Benzer kavramların birleştirilip haritaların düzenlenmesi	Tüm haritaları içeren ortak haritanın oluşturulmasını kolaylaştırmak	Kavramların birleştirilmesi
Karşılaştırmalara göre grup haritalarının oluşturulması	Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulmak	Bilişsel haritalama yöntemi
Oluşturulan haritaların ayırım yapmaksızın birleştirilmesi	Katılımcıların haritalarını bir bütün haline analiz edebilecek konuma getirmek	Bilişsel haritalama yöntemi

3.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Görüşme tekniği kullanan araştırmacının amacı; katılımcıya araştırma konusuyla ilgili sorular yönelterek, katılımcının öznel fikirlerini, duygu ve düşüncelerini sistemli bir şekilde ortaya koymak ve tanımlamaktır (Türnüklü. 2000: 544).

Araştırmacı, görüşme esnasında tamamen tarafsızlığını koruyarak varlığını sürdürmesinin yanında, konudan sapmaması adına gerekli durumlarda katılımcıyı yönlendirebileceği bilinmektedir (Abat. 2010: 8; Christensen vd. 2005: 158).

Araştırma, “öğrenci” ve “girişimci” olmak üzere 2 farklı grup üzerinden ele alınarak sürdürülmüştür. Veriler basamaklı görüşme tekniği kullanılarak katılımcı ile yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, kişinin kendini ifade edebildiği kadar haritalandırma yapılmıştır. Haritalar, katılımcıların ürettiği kavramlar neticesinde oluşan bilişsel yapılar ile sınırlı olmaktadır (Yavaş, 2009: 6). Araştırmada, mümkün olan en yüksek katılımcıya ulaşılmasının daha kapsamlı sonuçlar çıkartacağı

düşünüldüğünden (Abat. 2010), öğrenci katılımcı sayısı 58 olarak belirlenmiştir. Girişimci katılımcı sayısı ise, gerek zaman gerekse konum şartlarından dolayı 15 ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, nitel bir araştırma olan bu çalışmanın sonuçları genelleme özelliği taşımamaktadır.

3.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırmada bilişsel haritalama yöntemi kullanılmıştır. Veriler basamaklı görüşme tekniği ile toplanmış ve elde edilen veriler görüşme esnasında Decision Explorer (3.3.0) programına kaydedilmiştir. Haritalar üzerinden Döngü, Merkeziyet, Küme, Etkili seçenek ve Basitleştirme Analizi yapılmıştır.

3.6. ÖRNEKLEM SEÇİMİ

Genel olarak nitel araştırmalarda örneklem, araştırma problemini çözüme eriştirecek derinliğe sahip bir nitelikte olan kişi veya gruplardan oluşmaktadır (Baltacı, 2017: 3). Bu nedenle nitel çalışmalarda örneklem seçimi nicel araştırmalardan farklıdır. Çünkü nitel çalışma yapan araştırmacılar, istatistiksel anlamda genelleme yapmakla ilgilenmezler (Hancock vd. 2006: 21). Nitel çalışmalarda veri toplamının zaman alıcı ve yoğun olması, küçük örneklem kullanılmasını gerekli kılmaktadır.

Bu araştırma, kolayda örneklem yoluyla Kocaeli Üniversitesi Konaklama İşletmeciliği 4. Sınıf öğrencileri arasından, girişimcilik dersi almış toplam 58 öğrencinin bire bir katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Kocaeli’nde Turizm endüstrisinde faaliyet gösteren (konaklama, yiyecek-icecek ve eğlence alanında) 15 işletme sahibine kartopu örnekleme ile ulaşılmış ve yüz yüze görüşmeler sağlanmıştır. Tablo 6’da bilişsel haritalama yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmaların kaç katılımcıdan oluştuğu bilgisine yer verilmiştir.

Tablo 6: Bilişsel Haritalama Yöntemi Kullanan Bazı Çalışmalardaki Kişi Sayıları

Araştırmacı	Katılımcı Sayısı
Jenkins	2
Atasoy	3
Tegarden ve Sheetz	3
Ambrosini ve Bowman	7
Clarke, Horita ve Mackaness	9
Xiang ve Formica	15
Johnson ve Lipp	16
Ülengin ve Topçu	19

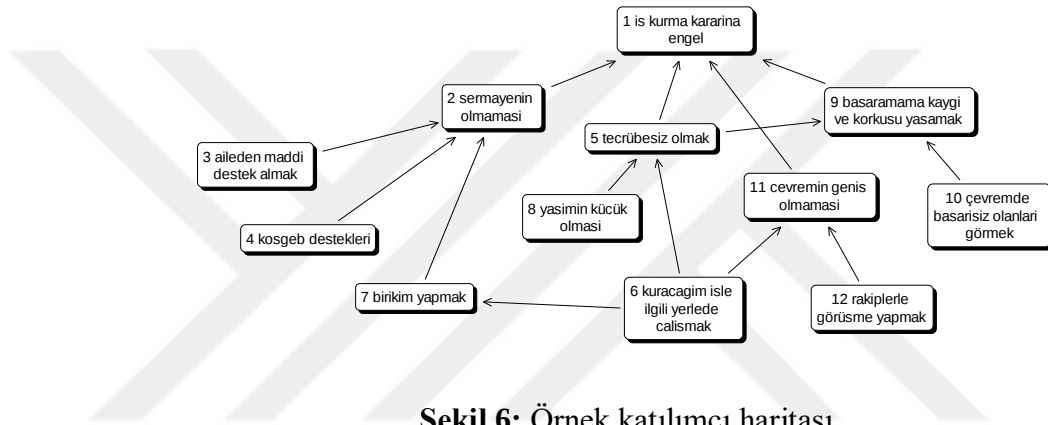
***Kaynak:** Yavaş (2009) ‘dan özetlenmiştir.

3.7. VERİ TOPLAMA

Veriler bilişsel haritalama yöntemi kullanılarak toplam 58 öğrenci ile baş başa ve farklı zamanlarda yapılan basamaklı mülakat tekniği ile toplanmıştır. Böylece katılımcının ikinci bir kişi tarafından etkilenmesinin önüne geçilmiştir. Görüşmeler, 2019 Mart- 2020 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemin öğrenilmesi ve doğru şekilde sürdürülebilmesi adına, ilk 3 katılımcının bilişsel haritaları danışman tarafından oluşturulmuştur. Araştırmacı bu süreçte görüşmelerde sadece gözlemci olarak bulunmuş ve 4. katılımcıdan itibaren harita oluşturma görevini üstlenmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde veriler, minimum 15 dakika, maksimum 130 dakika olmak üzere katılımcı başına ortalama 48 dakika süren görüşmeler ile toplanmıştır. Girişimcilerle yapılan görüşme süreleri ise minimum 25 dakika, maksimum 90 dakika olmak üzere ortalama bir girişimci ile 57 dakika görüşme yapılmıştır. Görüşmeler toplam 60 saat 44 dakika sürmüştür.

Katılımcılara ilk olarak “girişimcilik niyetinin önündeki engeller nelerdir?” sorusu yönlendirilmiştir. Katılımcının ifade etmiş olduğu her kavram, araştırmacı tarafından tek tek, bilişsel haritalama yönteminin analizinde kullanılan Decision Explorer (3.3.0) programına doğrudan geçirilmiştir. İkinci olarak basamaklı görüşme tekniği gereğince katılımcıların ifade ettiği her engel için “Nasıl” sorusu sorulmuştur. Bunun amacı belirtilen engelin nasıl gerçekleştiğini anlamaktır. “Nasıl” sorusuna verilen cevaplar ise belirtilen ilk engelin alt kavramlarını oluşturan ifadelerdir. Üçüncü olarak ilk söylenen engellere dönülerek “Neden?” sorusu sorulmuştur.

“Neden?” sorusuna verilecek cevaplar ise bu engelin neye neden olduğunu belirtecek ve üst kavramlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Görüşmeler, katılımcı artık kavram üretemediği ana gelene kadar devam etmiş ve katılımcıdan haritanın son haline bakması istenmiştir. Görüşmenin sonlanabilmesi için araştırmacı tarafından katılımcıya, “bu harita senin fikirlerini yansıtıyor mu?” sorusu yöneltilip onay alındıktan sonra görüşme sonlandırılmıştır. Her görüşme sonunda ise katılımcılardan demografik verilerin içerdiği bir anket formu doldurması istenmiştir. Örnek katılımcı haritasına Şekil 6’ de yer verilmiştir.



Şekil 6: Örnek katılımcı haritası

3.8. VERİ ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİ

Araştırma, haritaların oluşturulmasında kullanılan Decision Explorer (3.3.0) programı ile yürütülmüştür. Decision Explorer, aralarındaki bağlantıların oklarla gösterildiği kavramların (kısa ifadeler) neden sonucunu göstermek için şemaların yapılmasına yarayan bir programdır. Tüm bu ifadeler kullanıcı tarafından girilmesinin yanında taşınabilir, düzenlenebilir ve modelin tümü analiz edilebilir özelliktedir. Akademik alandaki çalışmalarda bu veri kümeleri için “*kavram haritası*”, “*neden haritası*” ve “*bilişsel harita*” terimleri kullanılmaktadır. Bu programın nitel verilerin toplanıp yapılandırılmasında, analizlerinin katılımcının düşüncelerini düzenlemesine ve tatmin edici sonuçlara varılmasında yardımcı olacağı bilinmektedir. Böylelikle, gelişmiş analiz olanaklarını kullanarak baştaki bilgilerin arkasındaki gerçek sorunları keşfetmek mümkün hale gelecektir (Decision Explorer User's Guide, 2017). Bilişsel haritalama için en gelişmiş bilgisayar desteği olarak

kabul edilen Decision Explorer (Tegarden and Sheetz, 2003: 115), nitel bilgilerin yapılandırılması ve analizinin kullanıcı düşüncelerini düzenlemesine ve tatmin edici bir sonuca varmasına yardımcı olmaktadır (Decision Explorer User's Guide, 2017).

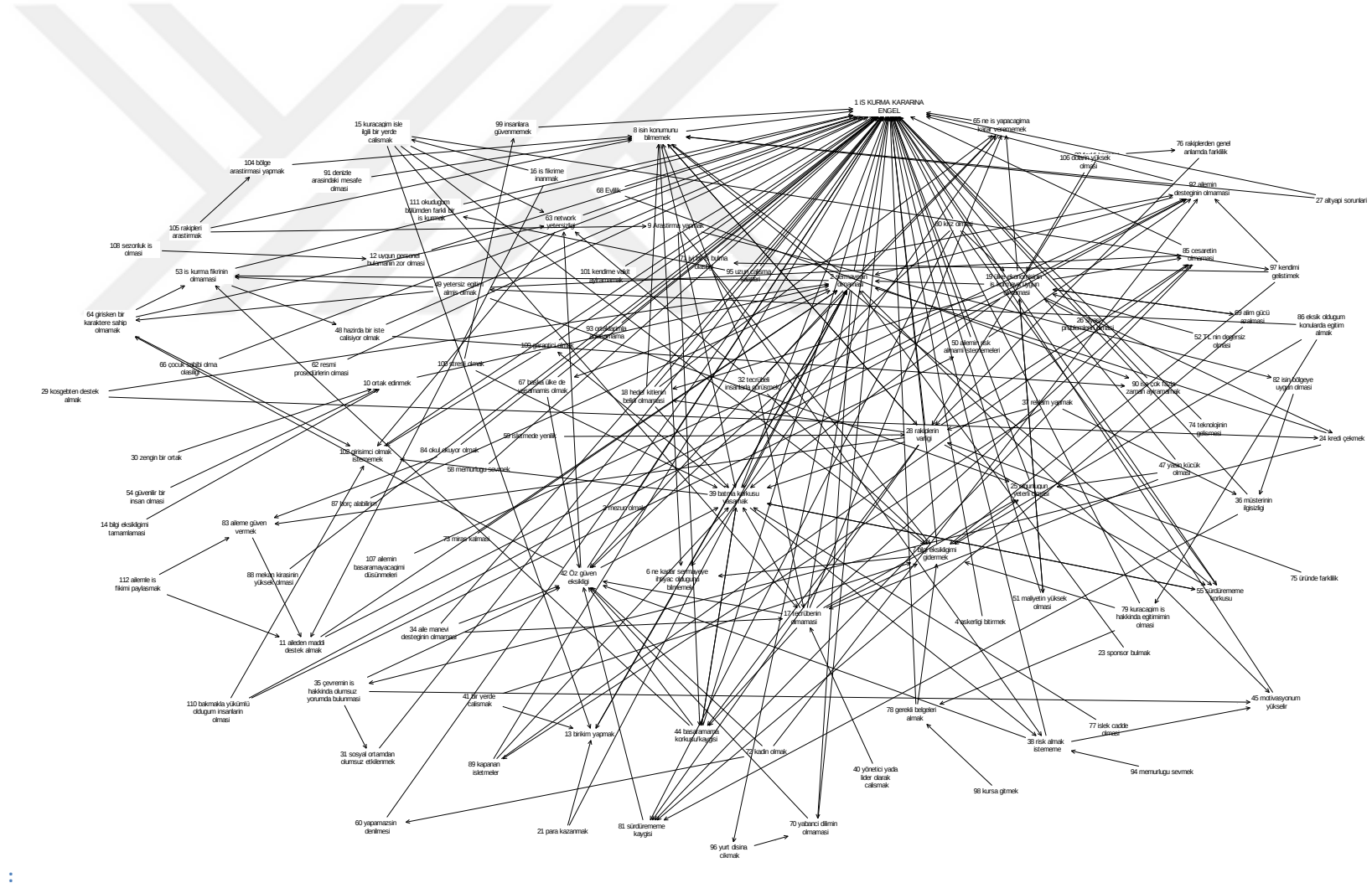
3.9. KAVRAMLARIN BİRLEŞTİRİLMESİ

Oluşturulan haritalardaki kavramların çoğu anlam veya örtüşmeye dikkat etmeksizin sıralanır. Böylece verilerin analiz edilebilmesi adına kodlama süreci başlamış olur. Verilerin kodlanmasıyla ilgili denetimin çok önemli olduğundan bahseden Guba ve Lincoln, birleştirilen kavramların çalışılan ilk kavram havuzuna göre anlamlı olmasının ve bir başka kişi tarafından doğrulanabilir olmasının önemine vurgu yapmıştır (Cropper, Eden, Ackerman. 1990: 364). Burada bahsedilen yeniden kodlama süreci katılımcı ile görüşmeler bittikten sonra yapılan bir işlemdir. Birleştirilen kavramların dışında kalan kavramlar ise “tek kavram” olarak adlandırılmıştır. Yeni oluşan birleştirilmiş kavramlar baz alınarak kişi haritaları (orijinaleri saklı tutularak) tek tek düzenlenmiş ve yeniden oluşturulmuştur. Bu aşama, bir sonraki adımlarda yapılacak olan ortak haritanın doğru kavramlar ve bağlantılardan oluştuğunun kontrolü için gerekli görülmüştür. Bu teknik emek yoğun olmakla birlikte uygulanabilir ve analiz edilebilir örnek boyutunu önemli ölçüde azaltmaktadır (Markoczy. 1994: 68).

Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulabilmek adına haritalar, “kadın-erkek”, “ailesinde girişimci olan-olmayan”, “5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan-olmayan” ve son girişimci bireyler olarak gruplara ayrılmış ve her grubun kendi ortak kavramlarından oluşan haritalar oluşturulmuştur. Oluşturulan grup haritalarının amacı, analizinin tek bir harita üzerinden yapılıp, sonuçların yorumlanmasını sağlamaktır. Grup haritaları ardından tüm kavramların bulunduğu bir ortak harita oluşturulmuştur. Bu haritayı oluşturulurken şu adımlara uyulmuştur:

- En az 2 katılımcının tekrar ettiği kavramların ortak haritaya dahil edilmesi,
- Kavramların ve bağlantılarının eksiksiz girilmesi,
- Grup haritalarının ve ortak haritanın kontrolünün sağlanması,
- Birleştirilen kavramlardan matris ve ortak haritanın oluşturulması.

Öğrencilerin ortak grup haritası Şekil 7’de gösterilmiştir. Bu haritanın daha rahat okunabilmesi adına matris çizelgesi ise Şekil 8’de sunulmuştur.



Şekil 7 : Öğrenci Ortak Grup Haritası

Şekil 8 : Öğrenci Grup Matrisi

Tablo 7’ de katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucu oluşan haritaların toplam kavram sayılarına yer verilmiştir.

Tablo 7: Kavram Sayıları

Grup Harita Adı	Grup Haritası Kişi Sayısı	Kavram Sayısı	Matris Kavram Sayısı	Ortak Harita Kavram Sayısı
Girişimci	15	284	49	49
Öğrenci	58	1197	108	105
Kadın	32	670	64	60
Erkek	26	527	58	56
“Ailesinde Girişimci Olan” Öğrenciler	19	355	37	37
“Ailesinde Girişimci Olmayan” Öğrenciler	38	812	77	77
“5 Yıl İçinde Girişimcilik Niyeti Olan” Öğrenciler	35	701	77	72
“5 Yıl İçinde Girişimcilik Niyeti Olmayan” Öğrenciler	22	466	48	46

Öğrenci katılımcılar ile oluşturulan haritaların, sadece en az iki katılımcının ifade ettiği kavramların alınmasıyla toplam kavram sayısı 1197’den 108’e düşürülmüştür. Böylece daha yalın ve analiz edilebilir bir harita elde edilmiştir. Tespit edilen 108 yeni kavram, en az 2 kişi söylediğinden matrise eklenmiştir. Fakat ortak grup haritasına dahil edilmeyen kavramlar bulunmaktadır. Bunun nedeni, haritada iki kavram arasında ilişkinin sağlanabilmesi adına alt ve üst kavramlarında dikkate alınmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin, bir kavram en az 2 katılımcı tarafından ifade edilmiş, fakat alt veya üst kavramının sadece 1 kişi tarafından kullanılmış olması, ifade edilen kavramın ortak haritada ilişkisiz kalacağı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bu kavramlara birleştirilen kavramlardan oluşan ortak haritalarda yer verilmemiştir.

3.10. GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK

Araştırmada veri toplanırken gerçekleştirilen görüşmeler boyunca süre sıkıntısı yaşanmamasına dikkat edilmiştir. Buna ek olarak, katılımcının mümkün olduğunca rahat düşünebileceği bir ortam sağlanmaya çalışılmıştır. Haritalar oluşturulurken katılımcıya, araştırmacının ekranını anlık takip edebilme ve istediği an, istediği değişikliği yapabilme özgürlüğü tanınmıştır. Haritalar oluşturulurken, 10 dakikada

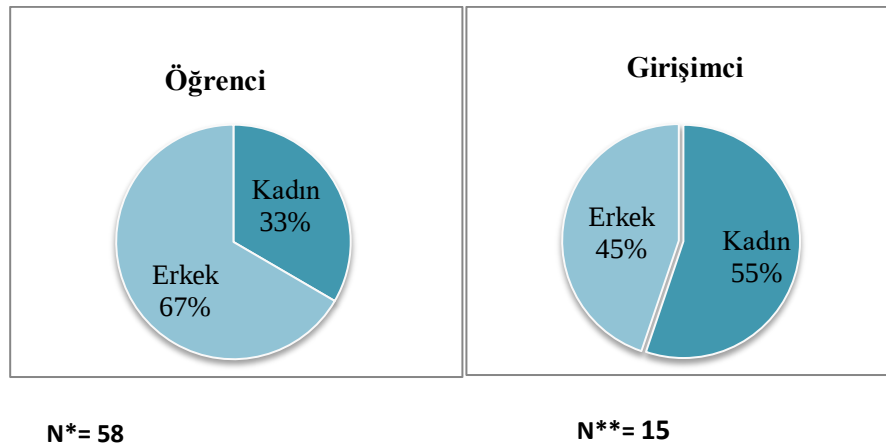
bir katılımcıya; haritasında düzeltme ya da çıkartma yapabileceği hatırlatılmıştır. Bu aşamada katılımcı hiçbir şekilde kavram üretmeye zorlanmamıştır. Haritalar oluşturulurken, katılımcıya “neden” ve “nasıl” soruları dışında bir soru sorulmamış ve böylece araştırmacı etkisi sınırlandırılmıştır. Ede edilen bilişsel haritaların her biri araştırmanın tekrarlanabilmesi adına orijinal haliyle EK-I de sunulmuştur.

Araştırmada bilişsel içerik sınırlandırılmıştır. Bunun nedeni, 58 haritada bulunan kavram ve bağlantıların çok olması, büyük haritaların küçük haritaları yutma olasılığının bulunması ve karşılaştırılmalı analizin zorlaşması olarak açıklanabilir. Bu yüzden analizlerin gerçekleştirildiği haritalarda en az 2 kişi tarafından ifade edilen kavramlar dahil edilmiş, 1 kişinin ifade ettiği kavramlar analiz dışında bırakılmıştır. En az 2 kişi tarafından ifade edilen kavramlar, araştırmacı, tez danışmanı ve aynı alanda çalışma yapan 1 yüksek lisans öğrencisi tarafından benzer oldukları tartışılıp, oy çokluğu ile kabul edilen kavramlarla birleştirilmiştir. Birleştirilen kavramlar sonucunda yeni bir birleştirilmiş kavram elde edilmiştir. Bu kavramların listesi Ek-XVI’da, tek kalan kavramlar ise EK- XVIII’ de sunulmuştur.

3.11. DEMOGRAFİK VERİLER

Grafik 1’ de araştırmaya katılan öğrencilerin ve girişimcilerin demografik verilerine yer verilmiştir.

Grafik 1: Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

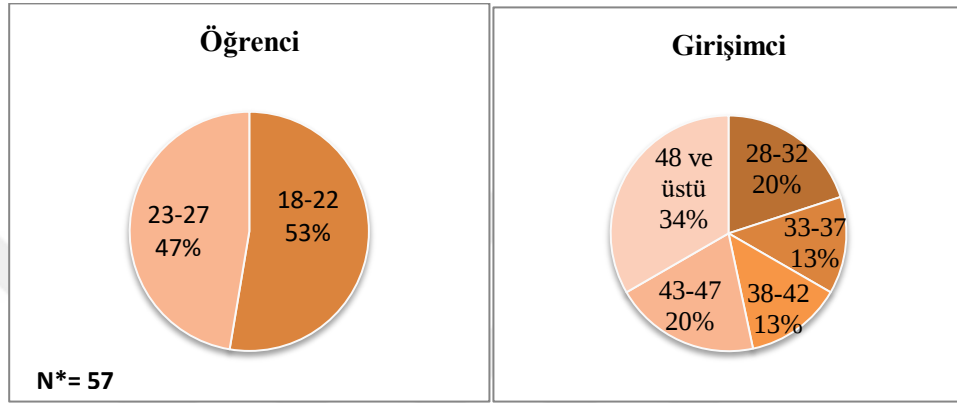


N*: Toplam Öğrenci Katılımcı Sayısı

N**: Toplam Girişimci Katılımcı Sayısı

Grafik 1’ de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan toplam 58 öğrenciden 32’si kadın (%55,2), 26’sı (%44,8) erkektir. Cinsiyetin dağılımının birbirine oldukça yakın olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılım toplam girişimci sayısı 15’tir. Bunlardan 10’u (%66,6) si erkek, 5’i ise (%33,4) kadındır.

Grafik 2: Örneklemen Yaşa Göre Dağılımı



*1 katılımcının anketine ulaşılamadığından analizin bu bölümüne dahil edilmemiştir.

Elde edilen yaş grubu verilerine bakıldığında, 18-22 yaş grubunda 30 (%52,6) katılımcı, 23-27 yaş grubunda ise 27 (47,4) katılımcı olduğu belirlenmiştir. Grafik 1’ de girişimci katılımcıların yaş dağılımlarını en büyük oran olan %34’ lük kısmı, 48 yaş ve üstü bireylerin oluşturduğunu görmekteyiz. Araştırmada 48 yaş ve üstü toplam 5 girişimci bulunmaktadır. 28-32 yaş grubunda 3, 33-37 yaş grubunda 2, 38-42 yaş grubunda 2 ve 43-47 yaş grubunda toplam 3 girişimci bulunmaktadır.

Tablo 8: Öğrencilerin Anket Verileri

Öğrenci Katılımcı	N
	58
5 yıl içinde girişimcilik niyeti var mı?*	N
5 Yıl İçinde Girişimcilik niyeti “olan”	35
5 Yıl İçinde Girişimcilik niyeti “olmayan”	22
Daha önce bir işletme kuruldu mu?	2
Ailede girişimci var mı?*	N
Var	22
Yok	35

*1 katılımcının anketine ulaşılamadığından analizin bu bölümüne dahil edilmemiştir.

Araştırma sonucunda analize dahil edilen 5 yıl içinde girişimcilik niyeti olan öğrencilerin sayısı 35 (61,4) iken, 5 yıl içinde girişimcilik niyeti olmayanlar 22 (38,6) olarak tabloya yansımıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 2' sinin daha önce bir işletme kurduğu görülmektedir. Öğrencilerin %39' unun ailesinde girişimci olduğu, %61' in ise olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 9: Girişimci Katılımcıların Demografik Verileri

Girişimci Katılımcı Sayısı	N
	15
Medeni Durum	N
Evli	12
Bekar	3
Turizm bölümünden mi mezunsunuz?	N
Evet	1
Hayır	12
Üniversite okumadım	2
Birinci derecede girişimci var mı?	N
Var	7
1.Derece	6
2.Derece	1
Yok	8
Kurulan işletme kaç yıldır hizmet veriyor?	N
1-3 yıl	3
3-7 yıl	6
7-9 yıl	1
9 ve üstü	3

Araştırmaya katılan girişimcilerin %80'i evli, %20' si ise bekadır. Girişimcilere yöneltilen anket sorularından bir diğeri ise turizm bölümünden mezun olup olmadıklarıdır. Bu soruyu “evet olarak cevaplayanların oranı %7 iken, “hayır” cevabını veren katılımcıların orası ise %80 olarak hesaplanmıştır. Son olarak bu soruya “üniversite okumadım” cevabını verenlerin oranı ise %13' tür.

Katılımcıların arasında ailesinde girişimci olanların oranı %47 iken, ailesinde girişimci olmayanların oranı %53 olmuştur. Ailesinde girişimci olan katılımcıların %86'sının ise 1. derece yakını olduğu belirlenmiştir.

3.12. ANALİZLER VE BULGULAR

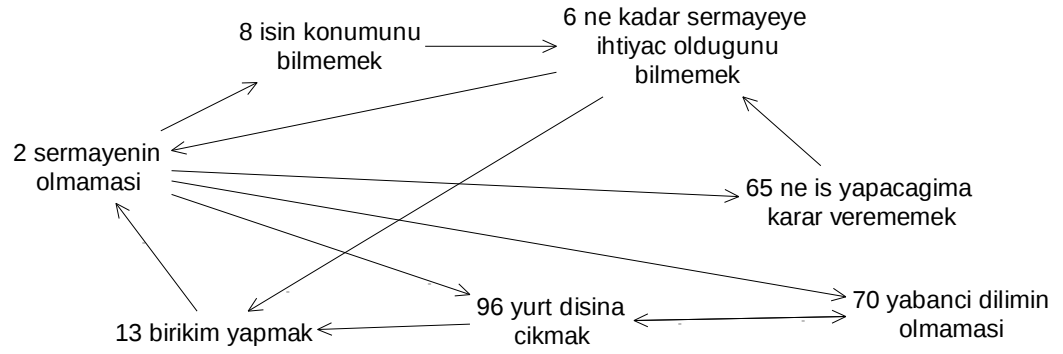
Bu bölümde grup haritalarının analizleri yapılmış olup, her birinin bulguları yorumlanmıştır. Birleştirilen haritalar üzerinde sırasıyla, döngü (loop), centrality (merkeziyet), cluster (küme), potency (kümeleri ortak kavramlar) ve collapse (basitleştirme) analizi yapılmıştır.

3.12.1.Öğrenci Ortak Grup Haritası

Öğrenci ortak grup haritası, Kocaeli Üniversitesi'nde öğrenim gören turizm öğrencilerinin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engelleri yansıtmaktadır. Toplam 58 öğrenci ile yapılan görüşmeler sonucunda, en az 2 kişi tarafından ifade edilen kavramlar ile toplam 105 kavramdan oluşan bir bilişsel harita elde edilmiştir. Haritanın baş kavramı olan “iş kurma kararına engel” kavramına giden toplam 49 kuyruk/ipucu kavram tespit edilmiştir. Buna ek olarak, öğrenci ve girişimci olma durumuna göre farklılaşan engellerin listesine EK-XX'de yer verilmiştir.

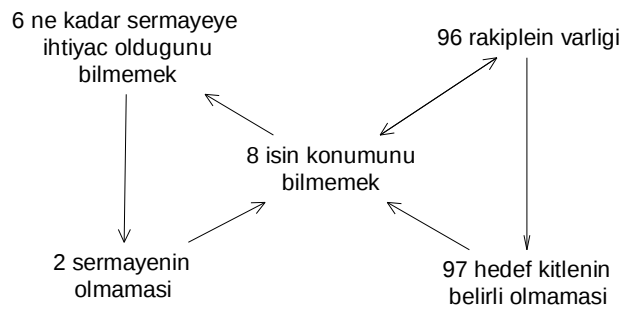
3.12.1.1.Döngü Analizi

Öğrenci grup haritasında yapılan döngü analizi sonucunda toplam 1310 döngü olduğu tespit edilmiştir. Kullanılan yazılım, birbirine neden olan 2 kavramı tek bir döngü olarak saymaktadır. Dolayısıyla aynı kavram ve döngüler, farklı kombinasyonlar ile diğer döngülerin içinde bulunsalar da ayrı bir döngü olarak nitelendirilmektedir. Bundan dolayı, tüm döngüler incelenmiş ve öne çıkan 32 döngü içerisinden en fazla döngüde yer alan 3 kavram belirlenmiştir. Bu kavramların bulunduğu toplam 10 farklı döngü tespit edilmiştir. Bu döngüler birleştirilerek 3 döngü haritalanmıştır. Döngülere Şekil 9, Şekil 10 ve Şekil 11'de yer verilmiştir. Döngü analizinin tüm sonuç listesi ise Ek- XV' de sunulmuştur.



Şekil 9:“Sermayenin olmaması Döngüsü”- Ana Döngü 1

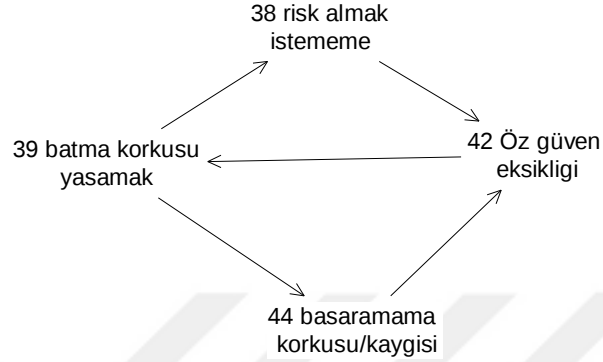
Sermayenin olmaması döngüsü incelendiğinde, negatif kısır döngülerin olduğu görülmüştür. Örneğin; sermayenin olmaması işin konumunun bilinmemesine neden olurken; işin konumunun bilinmemesi ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek ile sonuçlanmaktadır. Ne kadar sermayeye ihtiyacı olduğunu bilmeyen öğrenciler, tekrar sermayenin olmaması engeli ile karşılaşmaktadırlar. Sermayenin olmamasının ortak olduğu diğer döngü ise yurt dışı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler için sermayenin olmamasının yurtdışına çıkamamaları anlamına gelirken; yurt dışına çıkmanın ise birikim yapmaya pozitif etki edeceğini düşünmektedirler. Birikim yapmanın ise sermayenin oluşmasına neden olacağı görülmüştür. Döngü haritası incelendiğinde, katılımcılara göre, yurtdışına çıkmamak ve yabancı dilin olmaması birbirini karşılıklı olarak etkilediği görülmüştür.



Şekil 10 :“İşin Konumunu Bilmemek Döngüsü”- Ana Döngü 2

Şekil 9 incelendiğinde, sermayenin olmaması engelinin, öğrencilere göre birden fazla döngüye neden olduğu tespit edilmiştir. Sermayenin olmaması; işin konumunun bilinmesine etki ederken, işin konumu bilinmediğinde ne kadar

sermayeye ihtiyaç olduğu bilinmemektedir. Bu da doğrudan sermayenin olmaması ile sonuçlanmaktadır. Rakiplerin varlığı ile işin konumunu bilmemek karşılıklı olarak birbirine neden olurken, aynı zamanda hedef kitle belirli olmadığında da, bu üç kavram arasında farklı bir döngü olduğu tespit edilmiştir.



Şekil 11: “Öz Güven Eksikliği Döngüsü”- Ana Döngü 3

Döngü haritasında görünen **batma korkusu yaşamak** ve **başaramama korkusu/kaygısı yaşamak** kavramlarının farklı kavramlara hizmet etmesinden dolayı iki ayrı kavram olarak ele alınmıştır. Başaramama korkusu/kaygısına neden olan faktörlerin tecrübe eksikliği ve araştırma yapmamış olarak tespit edilirken, batma korkusuna neden olan kavramlar ise çok daha fazladır. Bunlara örnek olarak, ülke ekonomisi, işin konumunu bilmemek ve kapanan işletmelerin olması gösterilebilir.

Döngü haritasından, öz güven eksikliği yaşamamanın batma korkusuna neden olduğu ve bunun risk almak istememek ile sonuçlandığı okunmaktadır. Risk almak istememek ise öğrencilere göre, öz güven eksikliği yaşamaya neden olan bir faktördür. Batma korkusu yaşamak öğrencilerde başaramama korku/kaygısına neden olurken, başaramayacağını düşünen öğrencilerin ise öz güven eksikliği yaşamaları ile sonuçlanacağı anlamına gelmektedir. Yapılan analiz sonucunda, döngü haritalarının daha rahat okunması ve anlaşılması adına bir tablo yapılmıştır. Tablo 10’da döngülere yer verilmiştir.

Tablo 10: Öğrenci Ortak Grup Haritası Döngüleri

ANA DÖNGÜ	DÖNGÜ	KAVRAM	→	KAVRAM	→	KAVRAM	→	KAVRAM	→	KAVRAM
1	1	sermayenin olmaması	→	işin konumunu bilmemek	→	ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek	→	birikim yapmak	→	sermayenin olmaması
1	2	sermayenin olmaması	→	işin konumunu bilmemek	→	ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek	→	sermayenin olmaması		
1	3	sermayenin olmaması	→	ne iş yapacağıma karar verememek	→	ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek	→	sermayenin olmaması		
1	4	sermayenin olmaması	→	yurt dışına çıkmak	→	birikim yapmak	→	sermayenin olmaması		
1	5	yurt dışına çıkmak	→	yabancı dilimin olmaması	→	yurt dışına çıkmak				
2	6	sermayenin olmaması	→	işin konumunu bilmemek	→	ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek	→	sermayenin olmaması		
2	7	işin konumunu bilmemek	→	rakiplerin varlığı	→	hedef kitlenin belli olmaması	→	işin konumunu bilmemek		
2	8	işin konumunu bilmemek	→	rakiplerin varlığı	→	işin konumunu bilmemek				
3	9	öz güven eksikliği	→	batma korkusu yaşamak	→	risk almak istememe	→	öz güven eksikliği		
3	10	öz güven eksikliği	→	batma korkusu yaşamak	→	başaramama korkusu/kaygısı yaşamak	→	öz güven eksikliği		

3.12.1.2.Merkeziyet Analizi

Yapılan merkeziyet analizi sonucunda elde edilen bulguların tüm listesine EK-III' de yer verilmiştir. Öğrenci ortak grup haritasında merkeziyet analizinde ilk beş kavram Tablo 11' de sunulmuştur.

Tablo 11: Öğrenci Ortak Grup Haritası Merkeziyet Analizi Sonuçları

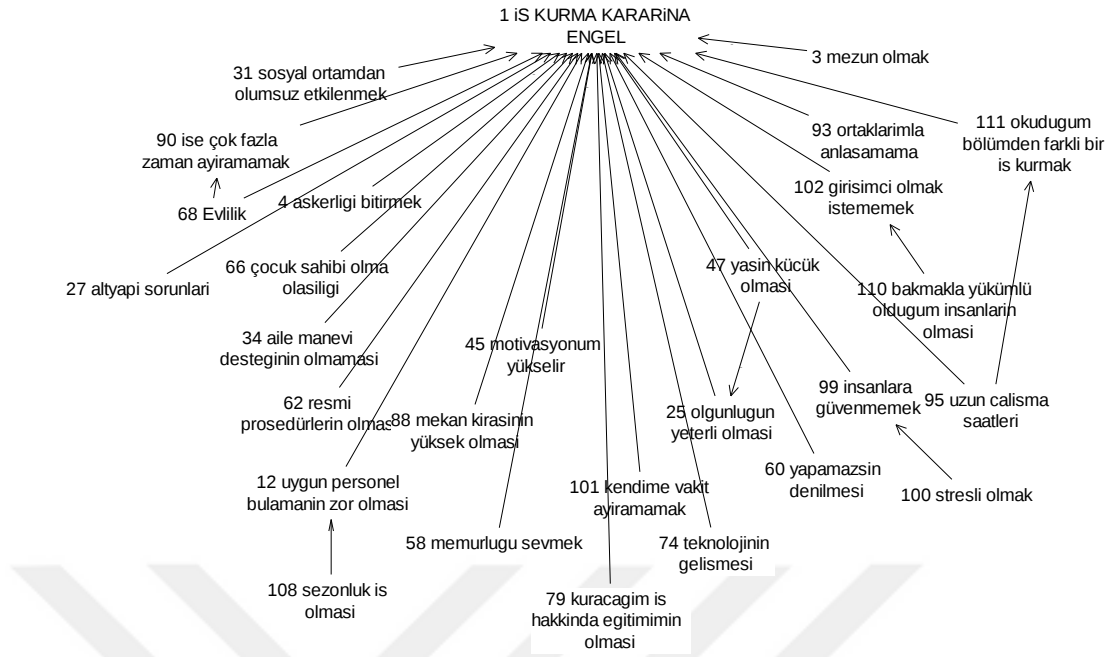
Sermayenin olmaması
Batma korkusu yaşamak
Öz güven eksikliği yaşamak
İşin konumunu bilmemek
Rakiplerin varlığı

Merkeziyet analizi incelendiğinde, turizm öğrencilerinin girişimcilik niyeti önündeki en önemli engelin “sermayenin olmaması” olduğu görülmektedir. “Sermayenin olmaması” kavramının haritadaki 104 kavramdan 61’i ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilere göre ikinci en önemli engel olan “batma korkusu yaşamak” ise 104 kavramdan 57’si ile ilişkili olduğu görülmektedir. Üçüncü sırada yer alan “öz güven eksiliği yaşamak” ve dördüncü sırada olan “işin konumunu bilememek” engelinin her ikisinin de 55 kavram ile bağlantılı olduğu tespit edilmiştir. Son olarak merkeziyet analizinde beşinci sırada olan “rakiplerin varlığı” toplam 53 kavram ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

En merkezi kavramlara bakıldığında, döngü analizi içerisinde yer alan kavramlara da rastlandığı görülmektedir. Haritadaki en önemli engellerin ortadan kaldırılmasıyla, oluşan döngülerin de kırılması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, iki analiz sonuçlarının da araştırma için önemli bir yerde olduğu görülmektedir.

3.12.1.3. Küme Analizleri

Öğrenci grup haritası üzerinde yapılan küme analizi sonucunda toplam beş küme (problem alanı) tespit edilmiştir. Küme başları, “iş kurma kararına engel”, “sermayenin olmaması”, “ne iş yapacağıma karar verememek”, “network yetersizliği” ve “ailemin desteğinin olmaması” olarak sıralanmıştır. Şekil 12’ de 1. kümeye yer verilmiştir.



Şekil 12: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 1- İş Kurma Kararına Engel

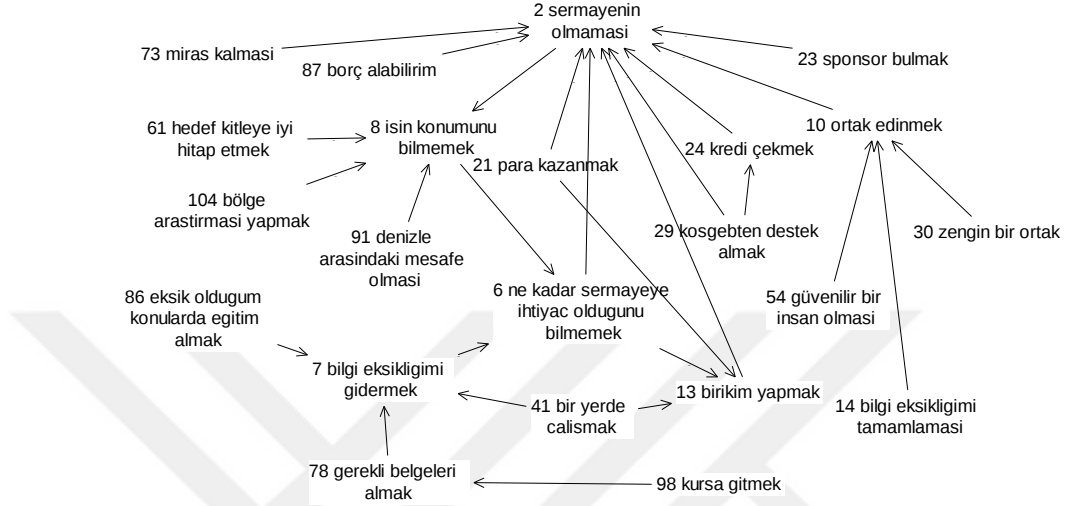
3.12.1.3.1. İş Kurma Kararına Engel Kümesi

Küme 1 incelendiğinde küme başı kavram olan “iş kurma kararına engel” kavramı aynı zamanda öğrenci grup haritasının tepe kavramı olduğu görülmektedir. Kümede bulunan kavramların doğrudan küme başı kavrama gitmesi bu durumu doğrular niteliktedir. Küme 1 ile ilgili önemli kavramlar ve diğer kavramlarla bağlantıları ise şu şekilde sıralanmıştır;

Okuduğum Bölümden Farklı Bir İş Kuracak Olmak: 58 öğrenci ile yapılan görüşmeler sonucunda, küme 1’de yer alan “okuduğum bölümden farklı bir iş kuracak olmak” kavramı girişimcilik niyetine engel olduğu ifade edilmiştir. Buna sebep olan kavram ise uzun çalışma saatlerinin var olması olarak haritaya yansıdığı görülmektedir.

Uzun Çalışma Saatleri: Turizm öğrencilerinin girişimcilik niyeti önündeki engellerden biri olarak ifade ettiği “uzun çalışma saatleri” kavramının öğrencilere kendi işini kurmanın zamandan fedakarlık etmek gerektiği algısını uyandırdığı anlaşılmaktadır.

İşe Çok Fazla Zaman Ayıramamak: Küme 1 de yer alan “işe çok fazla zaman ayıramamak” kavramının öğrenciler tarafından iş kurma kararına doğrudan engel olduğu ve bunun altında yatan bir sebebin ise “evlilik” olduğu tespit edilmiştir.



Şekil 13: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 2- Sermayenin Olmaması

3.12.1.3.2. Sermayenin Olmaması Kümesi

Küme 2’de küme başı olarak tespit edilen “sermayenin olmaması” kavramı, merkeziyet analizinde ilk sırada olduğu ve aynı zamanda öğrenci ortak grup haritasından ayrı olarak kendi içerisinde bir kümeye sahip olduğu görülmektedir.

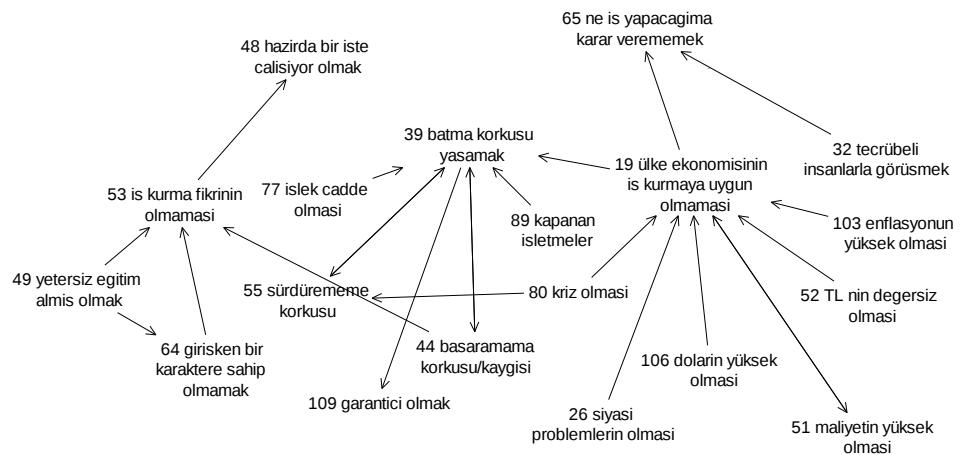
“Sermayenin olmaması” nı en büyük engel olarak gören öğrenciler, sermaye olmadığı zaman işin konumunun bilinmemesinin doğduğunu ifade etmişlerdir. Küme 2’de görünen negatif bağlantılara bakıldığında, “sermayenin olmaması” engelini ortadan kaldırmak adına öğrencilerin “birikim yapmak”, “kredi çekmek”, “ortak edinmek”, “KOSGEB desteği almak” ve “para biriktirmek” gibi çözüm üretmeleri harita içerisinde belli bir mantık çerçevesinin varlığını göstermektedir.

Küme 2 incelendiğinde, haritada belli bazı kavramların öne çıktığı görülmektedir. Bu kavramlar ise şu şekilde sıralanmıştır;

İşin Konumunu Bilmemek: Katılımcılara göre sermayenin olmaması küme başı altında önemli kavramlardan biri olan “işin konumunu bilmemek” kavramı aynı zamanda en merkezi kavramlar arasında yer almaktadır. Kavramın bağlantılarına bakıldığında sermayenin olmaması işin konumunun bilinmemesine neden olduğu görülmektedir. İşin konumu bilinmemesi ise “ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek” kavramına neden olduğu görülmektedir. “Ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek” tekrar, sermayenin olmamasına neden olduğu görülmektedir. Bu üç kavramın birbirini besleyen bir döngü oluşturulduğu görülmektedir.

Ne Kadar Sermayeye İhtiyaç Olduğunu Bilmemek: Öğrencilere göre sermayenin olmaması ile bir döngü oluşturduğu bilinen “ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek” kavramı ile “bilgi eksikliğini gidermek” kavramı arasında negatif bir ilişki olduğu görülmektedir. Dolayısıyla katılımcılara göre; bilgi eksikliğinin giderilmesi, “ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek” kavramını negatif etkileyerek, oluşan döngünün de kırılmasına neden olacağı haritaya yansımıştır.

Birikim Yapmak: Katılımcılara göre “birikim yapmak” aynı zamanda “sermayenin olmaması” kavramı ile bir döngü oluşturduğuna döngü analizi sonuçlarında da yer verilmiştir. Katılımcılara göre “ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek”, birikim yapamamaya neden olması haritadaki negatif bağlantıdan görülmektedir.



Şekil 14: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 3- Ne İş Yapacağına Karar Verememek

3.12.1.3.3. Ne İş Yapacağıma Karar Verememek Kümesi

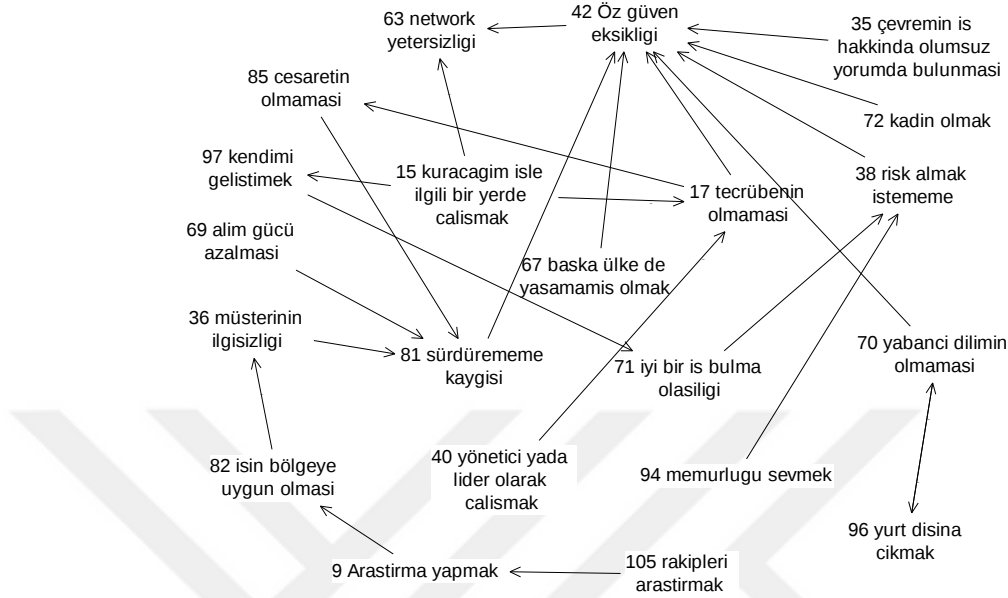
Öğrenci ortak grup haritasındaki küme 3’te iki baş bulunmaktadır. Bunlardan ilki “ne iş yapacağıma karar verememek”, ikincisi ise “hazırda bir işte çalışıyor olmak”. Bu iki kavramlardan en merkezi olan “ne iş yapacağıma karar verememek” seçilmiş ve bir sonraki Hieset analizine girdi olarak kullanılmıştır. Küme incelendiğinde “ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması” nın “ne iş yapacağıma karar verememek” ile sonuçlandığı görülmektedir.

Batma Korkusu Yaşamak: Batma korkusu yaşamak merkeziyet analizinde 2. sırada olan, öğrencilere göre iş kurma kararına engel olan önemli kavramlardan biridir. Kümenin altına bakıldığında “işin işlek caddede olması” batma korkusuna neden olduğuna dair bağlantı 1 öğrenci tarafından kurulmuştur. İşlek caddede çok fazla rakip olabileceği böylece tutunamama endişesi oluşabileceği olasılığıyla kurulmuş bir bağlantı olarak açıklanmıştır. Batma korkusu yaşamak ile sonuçlanan diğer kavramlar ise ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması, kapanan işletmeler, başaramama korkusu/kaygısı yaşamak ve sürdürmemek korkusu yaşamak olarak haritaya yansımıştır.

Ülke Ekonomisinin İş Kurmaya Uygun Olmaması: Katılımcılara göre iş kurma kararına doğrudan engel olan “ne iş yapacağıma karar verememek” kavramına neden olan kavramın “ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması” olmaktadır. “Ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması” ile sonuçlanan kavramlar ise şu şekilde sıralanmıştır; siyasi problemlerin olması, enflasyonun yüksek olması, doların yüksek olması, kriz olması, maliyetin yüksek olması ve TL’nin değersiz olması.

Başaramama Korkusu/Kaygısı Yaşamak: Öğrenciler tarafından başaramama korkusu/kaygısı yaşamamanın aynı zamanda batma korkusuna da neden olduğu ifade edilmiştir. Döngü analizine bakıldığında bu iki kavramın birbirine karşılıklı olarak neden olduğu tespit edilmiştir. Başaramama korkusu/kaygısı yaşamak, iş kurma fikrinin olmamasına neden olduğunu ifade eden öğrenciler, iş

kurma fikrinin olmaması durumunun “hazırda bir işte çalışıyor olmak” ile sonuçlandığını belirtmişlerdir.



Şekil 15: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 4- Network Yetersizliği

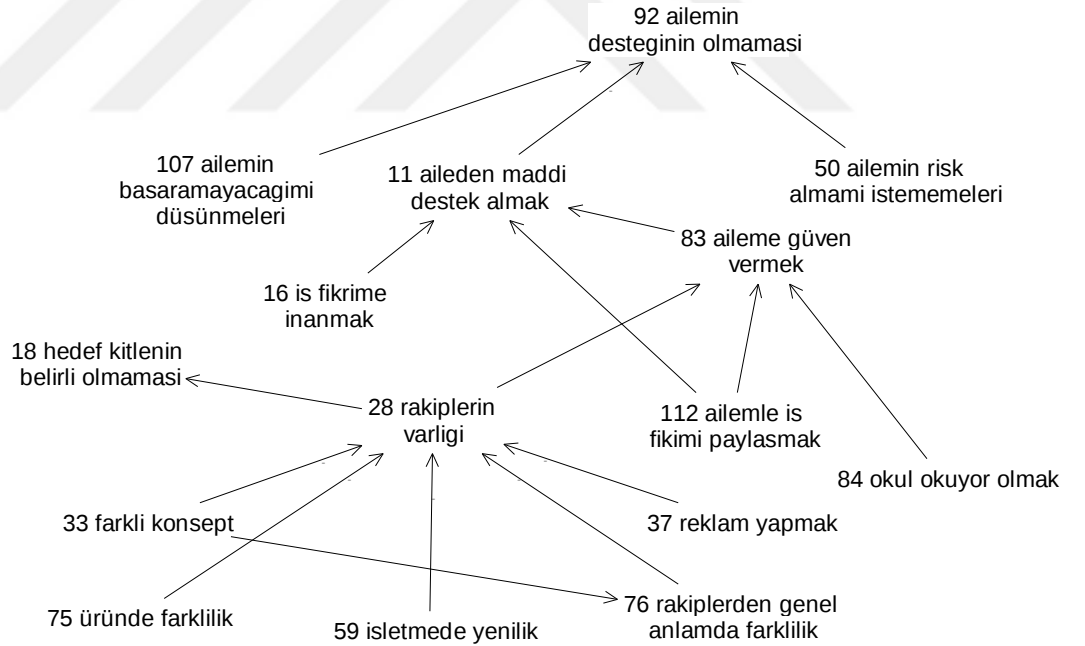
3.12.1.3.4. Network Yetersizliği Kümesi

Şekil 15’te öğrencilerin haritasında 4. küme yer almaktadır. Küme incelendiğinde katılımcılara göre, iş kurma kararına engel küme başı altında “network yetersizliği” yer aldığı görülmektedir. Küme incelendiğinde en fazla bağlantıya sahip olan ve aynı zamanda merkeziyet analizinde üçüncü sırada yer alan “öz güven eksikliği” kavramının “network yetersizliği” ne neden olduğu öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Küme içerisinde en merkezi olan kavram ve bağlantılar ise şu şekilde sıralanmıştır:

Öz Güven Eksikliği: Merkeziyet analizinde üçüncü sırada olan “öz güven eksikliği” aynı zamanda doğrudan iş kurma kararına engel olan bir kavram olarak katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. “Öz güven eksikliği” ne neden olan kavramlar ise, “sürdürememe kaygısı”, “başka bir ülkede yaşamamış olmak”, “risk almak istememek”, “kadın olmak”, “çevremin iş hakkında olumsuz yorumda bulunması” ve “tecrübenin olmaması” olarak sıralanmıştır.

Sürdürememe Kaygısı: Öğrencilere göre; iş kurma kararına doğrudan engel olan bir diğer kavram “sürdürememe kaygısı yaşamak” tır. Küme haritası incelendiğinde; “sürdürememe kaygısı yaşamak” durumu öğrenciler tarafından “cesaretin olmaması”, “alım gücünün azalması” ve “müşterinin ilgisiz olması” durumları ile açıklanmıştır. Haritadan, “sürdürememe kaygısı yaşamak” hissinin aynı zamanda “öz güven eksikliği yaşamak” ile sonuçlandığı görülmektedir.

Risk Almak İstememek: “Öz güven eksikliği yaşamak” , “risk almak istememek” sonucunda oluşan bir durum olduğundan kavramın altında yatan nedenler kısaca incelenmiştir. Bu kavramlar, “memurluğu sevmek”, ve “iyi bir iş bulma olasılığının varlığı” olarak katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. “Kendimi geliştirmek” düşüncesinin ise “iyi bir iş bulma olasılığının varlığı” na işaret ettiği görülmüştür.



Şekil 16: Öğrenci Ortak Grup Haritası Küme 5- Ailenin Desteğinin Olmaması

3.12.1.3.5. Ailenin Desteğinin Olmaması Kümesi

Öğrenci haritasındaki son küme olan 5. küme Şekil 16’de gösterilmiştir. Küme incelendiğinde, katılımcıların “ailenin desteğinin olmaması” nı doğrudan iş kurma kararına engel olan baş kavrama neden olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Aynı zamanda merkeziyet analizinde en önemli 5 kavram sonrasında 6. sırada yer almaktadır. “Ailemin desteğinin olmaması” na neden olan kavramlar ise “ailemin başaramayacağını düşünmeleri” ve “ailemin risk almamı istememeleri” olarak tespit edilmiştir.

Aileme Güven Vermek: Katılımcıların ifadelerine göre “aileden maddi destek almak”, “aileden manevi destek almak” ve “ailemin desteğinin olmaması” kavramları birbirinden ayrılmıştır. “Aile desteğinin olmaması” hem maddi hem manevi desteğin olmamasını karşılayacak şekilde kodlanmıştır. Katılımcılara göre “aileye güven vermek”, “aileden maddi destek almak” ile sonuçlanacak ve bu da “aile desteğinin olmaması” nı negatif olarak etkileyeceği görülmektedir. Aynı zamanda “rakiplerin varlığı” iş kurma kararına doğrudan engel olurken, “aileye güven vermek” ile sonuçlandığı öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

Rakiplerin Varlığı: Küme 4 incelendiğinde, en merkezi beşinci kavram olan “rakiplerin varlığı”, “hedef kitlenin belirli olmaması” ile sonuçlandığı görülmektedir. Bu iki kavram arasındaki bağlantı, öğrencilere göre “farklı konsept”, üründe farklılık”, işletmede yenilik” ve “rakiplerden genel anlamda farklılık” olarak açıklanmıştır. Bu kavramlar, “rakiplerin varlığı” nı negatif etkileyerek, hedef kitle belirlenmesinde fayda sağlayacağı haritadan okunmaktadır.

Aileden Maddi Destek Almak: “Aile desteğinin olmaması” doğrudan iş kurma kararına engel olurken, iş kurarken “aileden maddi destek almak” “ailemin desteğinin olmamasını” negatif olarak etkilediği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Öğrencilere göre “aileden maddi destek almak”, “iş fikrine güvenmek”, “ailemle iş fikrimi paylaşmak” ve “aileme güven vermek” ten geçmektedir.

3.12.1.4. Etkili Seçenek (Potency) Analizi

Bu analizin yapılabilmesi adına, ilk önce küme analizi yapılmıştır. Elde edilen kümelerden küme başları seçilmiş ve analizde seçilen bu kavramlar girdi olarak kullanılmıştır. Verilerin analizi ile birden fazla kümeye etki eden kavram veya kavramlara ulaşmak hedeflenmiştir.

Araştırmanın, neden sonuç ilişkisine bağlı kavramlar üzerinden yürütüldüğü dikkate alındığında, bir kavramın birden fazla kavramı etkileyebildiği ve dolayısıyla farklı sonuçlara hizmet ettiği bilinmektedir. Dolayısıyla bu kavramlar haritada önemli bir yere sahiptirler ve etkili seçenek analizi bu kavramaları tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna 5 kümeye aynı anda etki eden ve aynı zamanda kuyruk olan kavramlar dahil edilmiştir. Analiz listesine EK-XI’de verilmiştir.

Tablo 12: Etkili Seçenek Analizi Sonuçları

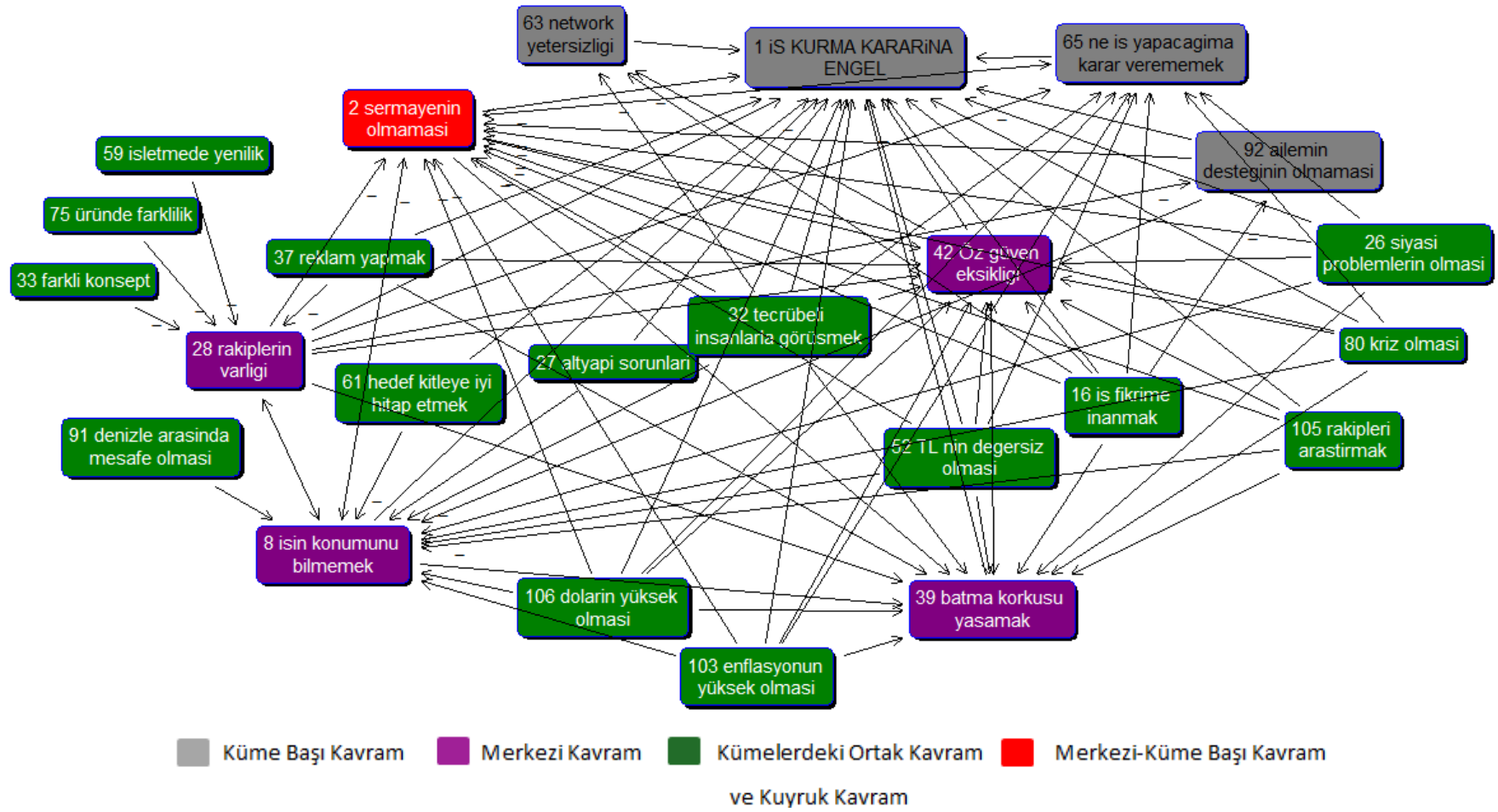
iş fikrime inanmak
siyasi problemlerin olması
Altyapı sorunları
tecrübeli insanlarla görüşmek
farklı konsept
reklam yapmak
TI’nin değersiz olması
hedef kitleye iyi hitap etmek
üründe farklılık
denizle arasındaki mesafe olması
enflasyonun yüksek olması
rakipleri araştırmak
doların yüksek olması

Tablo 12’ de görüldüğü gibi etkili seçenek analizi sonuçlarına göre 5 kümeye de etki eden ve aynı zamanda araştırmanın girdisi olan kuyrukların toplam 15 kavramdan oluştuğu tespit edilmiştir.

3.12.1.5. Basitleştirme Analizi

Basitleştirme analizinin yapılmasındaki amaç; harita üzerinde yapılan diğer analizlerle elde edilen bulguların seçilerek, karmaşık bir yapıda olan haritayı basite indirmektir. Yapılan basitleştirme analizi sonucunda öğrenci ortak grup haritası 105 kavramdan 24 kavrama indirgenmiştir. Basitleştirilmiş öğrenci ortak haritası Şekil 17’ de sunulmuştur.

Basitleştirilmiş haritada baş kavram; küme başları gri renk, en merkezi 5 kavram mor renk; hem merkezi hem de küme başı olan kavramlar kırmızı ve kümelerdeki ortak olan kuyruk kavramlar yeşil renk ile ifade edilmiştir.



Şekil 17: Öğrenci Grup Haritası Basitleştirme Analizi Sonuçları

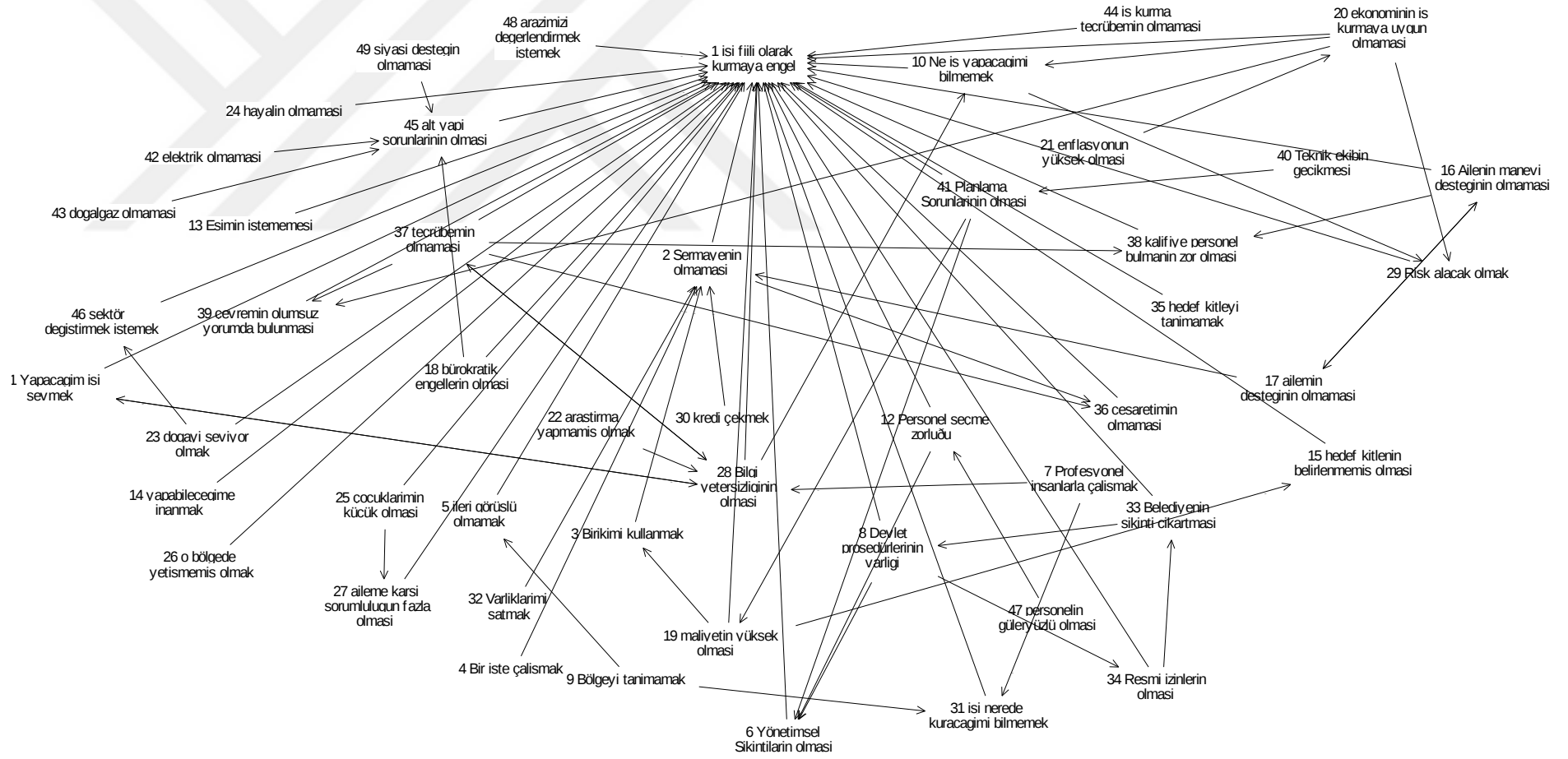
Basitleştirilmiş harita üzerinde dolaylı olarak çok fazla bağlantı olması, pozitif veya negatif bağlantılar için mantıksal açıklamayı gerekli kılmıştır. Dolaylı kavramların tümüne Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13: Öğrencilerin Basitleştirme Analizi Dolaylı Bağlantıları

Tecrübeli insanlarla görüşmek → ne iş yapacağıma karar verememek → ne kadar sermayeye ihtiyacım olduğunu bilmemek → sermayenin olmaması
Reklam yapmak → kapanan işletmeler olması → batma korkusu yaşamak
Doların yüksek olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → cesaretimin olmaması → sürdürememe kaygısı olması → öz güven eksikliği yaşamak
Enflasyonun yüksek olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → hedef kitlenin belirli olmaması → işin konumunu bilmemek
İş fikrime inanmak → kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak → birikim yapmak → sermayenin olmaması
İş fikrime inanmak → aileden maddi destek almak → sermayenin olmaması → öz güven eksikliği yaşamak
Siyasi problemlerin olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → sermayenin olmaması → öz güven eksikliği yaşamak
TL nin değersiz olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → ne iş yapacağıma karar verememek → ne kadar sermayeye ihtiyacım olduğunu bilmemek → sermayenin olmaması → işin konumunu bilmemek
Doların yüksek olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → sermayenin olmaması
Tecrübeli insanlarla görüşmek → tecrübenin olmaması → öz güven eksikliği yaşamak
Tecrübeli insanlarla görüşmek → tecrübenin olmaması → ne iş yapacağıma karar verememek
İşin konumunu bilmemek → ne kadar sermayeye ihtiyacım olduğunu bilmemek → birikim yapmak → sermayenin olmaması
Reklam yapmak → rakiplerin varlığı → sürdürememe kaygısı → öz güven eksikliği
TL nin değersiz olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → sermayenin olmaması → öz güven eksikliği yaşamak
Rakipleri araştırmak → işin konumunu bilmemek → batma korkusu yaşamak → risk almak istememek → öz güven eksikliği yaşamak
Doların yüksek olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → ne iş yapacağıma karar verememek
İş fikrime inanmak → kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak → network yetersizliği

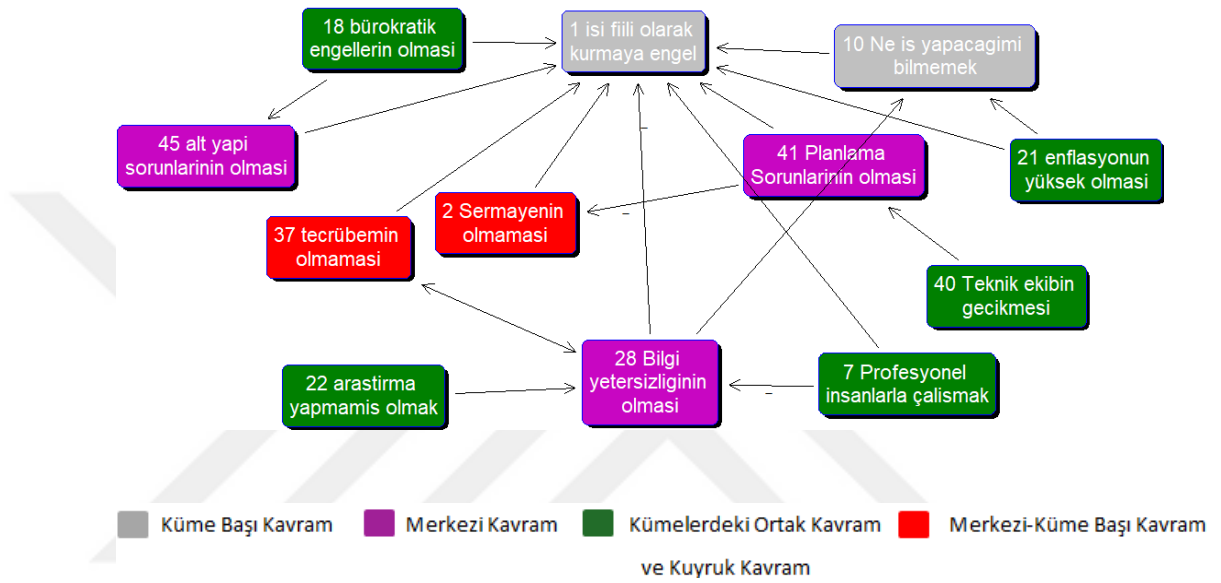
3.12.2. Girişimci Ortak Grup Haritası Analiz Bulguları

Turizm endüstrisinde iş kurmuş 15 girişimcinin, iş kurma kararına engel olarak algıladığı kavramların oluşturduğu bilişsel haritada toplam 49 kavram bulunmaktadır. Haritadaki baş kavram, “iş fiili olarak kurmaya engel”, kuyruk kavramlar ise 22 olarak tespit edilmiştir. Harita üzerinden, merkezîyet, küme, potency ve basitleştirme analizi yapılmıştır. Analizler Şekil 18’ de bulunan girişimci ortak haritası üzerinde yapılmıştır.



Şekil 18: Girişimci Ortak Haritası

Turizm endüstrisinde iş kurmuş katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda oluşan bilişsel haritada sırasıyla merkeziyet analizi, küme analizi ve etkili seçenek analizi yapılmıştır. Bu sonuçlar farklı renklerle harita üzerinden ifade edilmiştir. Basitleştirme analizi ile toplam 49 kavram olan bilişsel harita, 12 kavram ile özetlenmiştir. Basitleştirme analizine Şekil 19’da yer verilmiştir.



Şekil 19: Girişimci Basitleştirme Analizi

Harita üzerinden yapılan merkeziyet analizi sonuçlarından ilk beş kavram harita üzerinde mor ve kırmızı renk ile ifade edilmiştir. Tüm merkeziyet analizi sonuçları listesi EK-III’te yer almaktadır. Girişimci grup haritasında yapılan kümeleme analizi sonucunda harita 3 küme şeklinde bölünmüş ve küme başları; “iş kurma kararına engel”, “sermayenin olmaması” ve “ne iş yapacağımı bilmemek” olarak sıralanmıştır. Tüm küme analizi sonuçları EK-VII, tüm etkili seçenek analizi sonuçları ise EK-XI’de sunulmuştur.

Haritada incelendiğinde katılımcılara göre, iş kurmanın önündeki en önemli engelin **sermayenin olmaması** olduğu sonucuna varılmıştır. Haritada **planlama sorunlarının olması** ile **sermayenin olmaması** arasında negatif bir bağlantı olduğu görülmektedir. Bu bağlantı, basitleştirme analizi sonrasında bazı kavramların kaldırmasından kaynaklanmaktadır. Burada, planlama sorunlarının olması **maliyetin**

yüksek olmasına; maliyetin yüksek olması **birikim kullanmaya** ve birikim kullanılması ise sermayenin olmamasını negatif etkilediği şeklinde bir mantıksal bütünlük bulunmaktadır. Haritanın basitleştirilmiş halinde yer almayan **ailenin desteğinin olmaması** kavramı, **sermayenin olmamasına** neden olan önemli ipuçlarından biri olmaktadır. Aynı zamanda **sermayenin olmamasının** küme başı kavram olması, katılımcılara göre oldukça önemli bir engel olduğunu göstermektedir.

Girişimcilerin engel olarak ifade ettiği bir diğer kavram ise **tecrübenin olmamasıdır**. Bu kavram hem merkeziyet analizinde hem de küme analizinde öne çıktığından katılımcılara göre kilit kavramlardan biri olduğu görülmektedir. Girişimciler **tecrübenin olmaması** durumunu, yine haritada merkezi kavram olarak yer alan **bilgi yetersizliğinin olması** ile açıklamaktadırlar. Girişimcilere göre bu iki kavramın birbirine neden olduğu haritaya yansımaktadır. Girişimciler bilgi yetersizliğine neden olan kavramları ise, birden fazla kümeye etki eden, **araştırma yapmamış olmak** ve **profesyonel insanlarla çalışmak (-)** olmak üzere iki kavram ile açıklamışlardır. **Bilgi eksikliğine** neden olan fakat basitleştirme analizinde bulunmayan önemli bir diğer kavram ise **yapacağın işi sevmek** olarak tespit edilmiştir.

Haritada **profesyonel insanlarla çalışmak** kavramının **iş kurmaya engel** olarak gözükmemesinin nedeni, **iş nereden kuracağını bilmemek** ve **bilgi eksikliğinin olması** kavramlarının doğrudan **iş kurmaya engel** olmasıdır. Mantıksal çerçevesi, **profesyonel insanlarla çalışmak, iş nereden kuracağını bilmemek** durumunu negatif etkilemektedir. **İş nereden kuracağını bilmemek** kavramı basitleştirme analizi sonrası ortadan kalkınca **profesyonel insanlarla çalışmak** ile **iş kurmaya engel** arasındaki bağlantı oluşmuştur.

Ne iş yapacağını bilememek girişimciler tarafından iş kurmaya engel olarak görülürken, buna neden olan durumları ise **bilgi yetersizliğinin olması** ve **enflasyonun yüksek olması** olarak açıklamışlardır. Enflasyonla ilgili bu bağlantı girişimciler tarafından, **ekonominin iş kurmaya uygun olmaması** olarak açıklanmaktadır.

3.12.3. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Analiz Bulguları

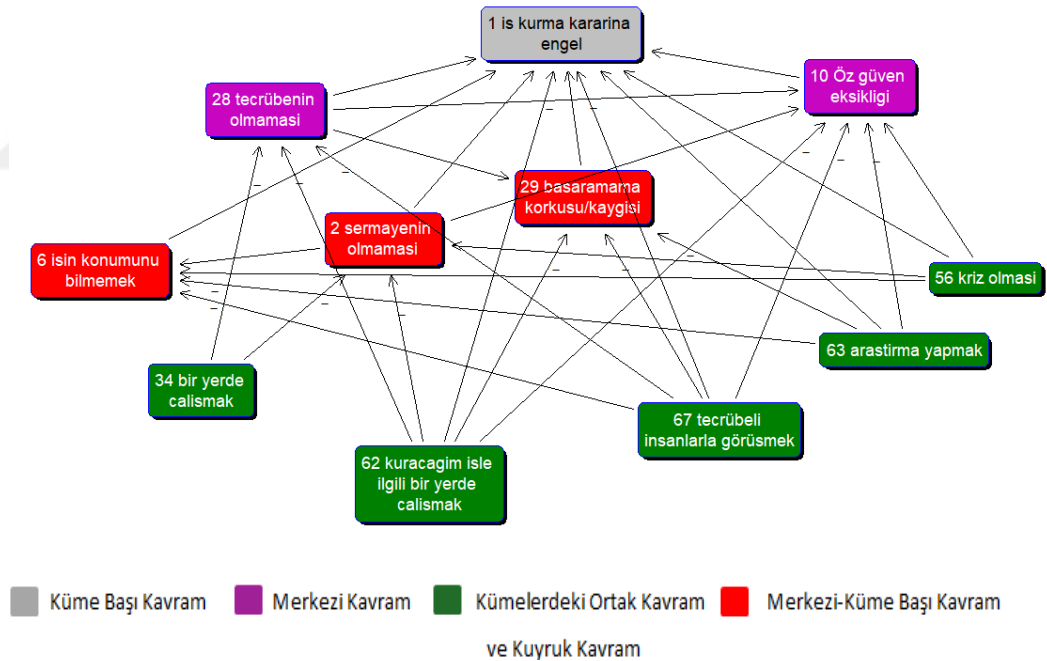
Bu bölümde Turizm Konaklama İşletmeciliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engellerin benzerlik veya farklılıkları ortaya koymak amacıyla, cinsiyete göre iki gruba ayrılmış ve bu şekilde analizi yapılmıştır. Kadın öğrenci grubu 32 katılımcı, erkek öğrenci grubu ise 26 katılımcıdan oluştuğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak, öğrencilerin cinsiyete göre algıladıkları engellerde kadın ve erkek öğrencilere özgü engellerin listesine EK-XXI’ de yer verilmiştir.

3.12.3.1.Kadın Öğrenci Analiz Bulguları

32 kadın öğrencinin katılımıyla oluşturulan bilişsel haritada toplam 60 kavram bulunmaktadır. Şekil 20’de kadın öğrencilerin haritasına yer verilmiştir. Haritada görünen “iş kurma kararına engel” kavramı, kadınlar bilişsel haritasının baş kavramı olarak belirlenirken, bu kavrama neden olan kuyruk kavramların sayısı ise 31 olduğu tespit edilmiştir. Harita üzerinden sırasıyla, merkezîyet analizi, küme analizler ve etkili seçenek analizi yapılmıştır.

Kadın öğrenci haritası üzerinde merkezîyet analizi, küme analizi ve etkili seçenek analizi sonuçlarının gösterildiği basitleştirme analizi sonuçlarına Şekil 21’ de yer verilmiştir. Toplam 60 kavramdan oluşan kadın öğrenci haritasının basitleştirme analizi sonucunda 11 kavrama indirgenmiştir.

Kadın öğrenci haritası üzerinde yapılan merkezîyet analizi sonucunda ilk beş kavram basitleştirme analizinde kırmızı ve mor renk ile ifade edilmiştir. Merkezîyet analizi listesine EK-IV’te yer verilmiştir. Toplam 4 küme tespit edilen kadın öğrenci grup haritasında küme başları basitleştirme analizinde kırmızı ve gri renk ile gösterilmiştir. Harita incelendiğinde küme başlarından üçünün aynı zamanda merkezi kavram olması, kadın öğrencilerin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engelleri açıklamada önem teşkil ettiği görülmektedir. Tüm küme analizi sonuçları EK-VIII’de, etkili seçenek analizi sonuçları ise EK- XII’de sunulmuştur.



Şekil 21: Kadın Öğrenci Basitleştirme Analizi

Kadın öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki en önemli engeller arasında ilk sırada **öz güven eksikliği** yer almaktadır. Kadın öğrenciler, **öz güven eksikliği** yaşanmasına neden olan durumları, **tecrübenin olmaması**, **sermayenin olmaması** ve **kriz olması** olarak açıklamışlardır. Sermayenin olmaması kadın öğrenciler tarafından en önemli engeller arasında ikinci sırada yer alırken aynı zamanda küme

başı kavram olarak tespit edilmiştir. Katılımcılara göre; **kriz olması, öz güven eksikliğine** neden olurken aynı zamanda **sermayenin olmamasına** da neden olduğu görülmektedir. Kadın öğrencilerin, en etkili kuyruk kavramlar arasında yer alan **bir yerde çalışmak ve kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak** durumlarının gerçekleşmesi halinde, **sermayenin olmamasının** negatif olarak etkileneceği görüşünde oldukları haritaya yansımıştır.

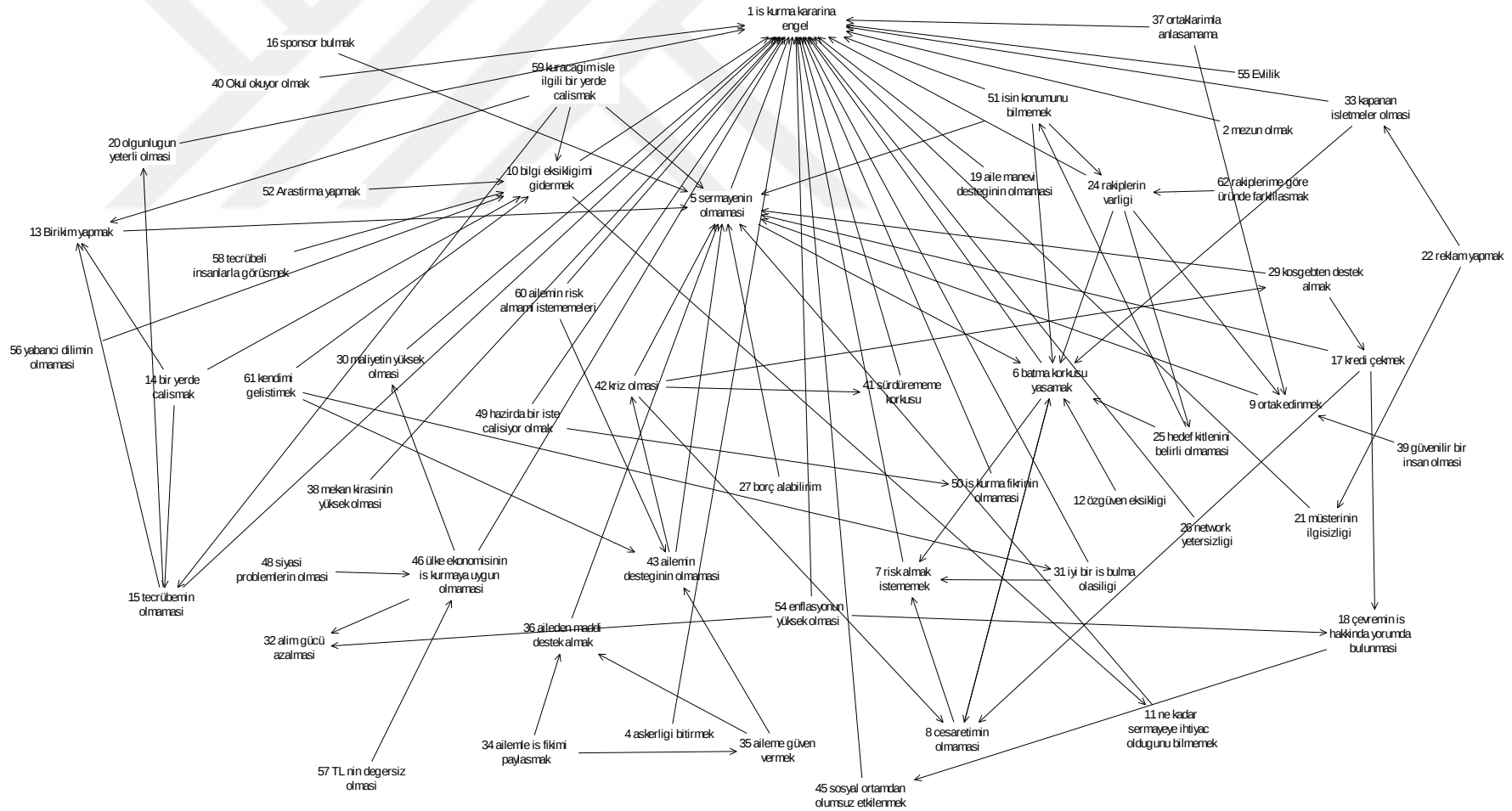
Sermayenin olmaması ve kriz olması durumunda, kadın öğrenciler **işin konumunun bilinemeyeceğini** ifade etmişlerdir. **İşin konumunun bilinmemesi** ise doğrudan **iş kurma kararına engel** olduğu görülmektedir. Katılımcılar, **araştırma yapılması ve tecrübeli insanlarla görüşülmesi** halinde, işin konumunun bilineceğini düşünmektedirler.

Kadın öğrencilerin **başaramama korkusu/kaygısı** yaşadığı, haritadan okunan en önemli bulgulardan biri olmaktadır. Çünkü bu kavram küme başı kavram olmanın yanında aynı zamanda merkezi bir kavramdır. Kadın öğrencilerin **başaramama korkusu/kaygısı yaşamasına tecrübenin olmamasının** neden olduğu görülmektedir. Kadın öğrencilere göre, **kuracağı işle ilgili bir yerde çalışması ve tecrübeli insanlarla görüşmek, başaramama korkusu/kaygısı yaşamalarını** negatif yönde etkilediği görülmektedir.

Haritadaki bir diğer bulgu ise **tecrübenin olmamasının** doğrudan iş kurmaya engel olduğu gibi, **öz güven eksikliğine ve başaramama korku/kaygısına** da neden olduğudur. Harita incelendiğinde, **tecrübeli insanlarla görüşmek, bir yerde çalışmak ve kurulacak işle ilgili bir yerde çalışmak** kadın öğrencilerin **tecrübe eksikliğini** gidermelerine neden olacağı görülmektedir.

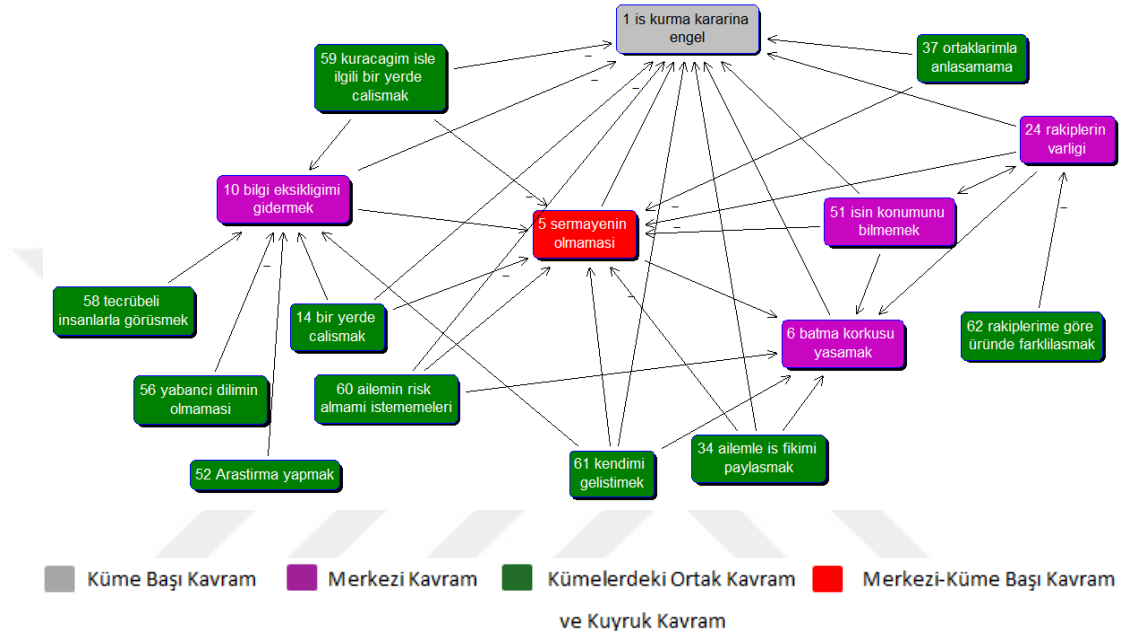
3.12.3.2. Erkek Öğrenci Analiz Bulguları

26 erkek öğrencinin katılımıyla oluşturulan haritada 56 kavram bulunmaktadır. Haritada, “iş kurma kararına engel” kavramı baş kavram olarak bulunurken toplam 26 kuyruk kavram tespit edilmiştir. Harita üzerinde, merkeziyet analizi, küme analizi ve etkili seçenek analizi yapılmıştır. Tüm analizler Şekil 22’de gösterilen harita üzerinde yapılmıştır.



Şekil 22: Erkek Öğrenci Ortak Haritası

Erkek öğrencilerin bilişsel harita üzerinde, merkeziyet, küme, etkili seçenek ve son olarak basitleştirme analizi yapılmıştır. Bu analiz sonuçları basitleştirilmiş harita üzerinde farklı renkler ile ifade edilmiştir. Toplam 56 kavramdan oluşan bilişsel harita basitleştirme analizi sonrasında 16 kavrama indirgenmiştir. Basitleştirme analizi Şekil 23'te gösterilmektedir.



Şekil 23: Erkek Öğrenci Basitleştirme Analizi

Erkek öğrenci haritası üzerinde yapılan merkeziyet analizi sonucuna göre en merkezi 5 kavrama basitleştirme analizinde mor ve kırmızı renkler ile gösterilmiştir. Merkeziyet analizi sonuçlarının listesine EK-IV'te yer verilmiştir. Erkek öğrenci haritası üzerinden yapılan kümeleme analizi sonucunda ise toplam 2 küme elde edilmiştir. Bu kümelerden biri haritanın baş kavramı olurken diğeri en merkezi kavramlarda birinci sırada bulunmaktadır. Küme başları gri ve kırmızı renk ile haritada renklendirilmiştir. Tüm küme analizi sonuçları EK-VIII'de, etkili seçenek analizi sonuçları ise EK- XII'de sunulmuştur.

Harita incelendiğinde, erkek öğrencilere göre, **sermaye** probleminin iş kurma kararı önündeki engellerde en önemli faktörlerden biri olduğu görülmektedir. Haritada **sermayenin olmamasına** dolaylı olarak neden olan kavramlar da görülmektedir. Örneğin; **rakiplerin varlığı**, **ortak edinmeyi** negatif olarak

etkilemektedir. Ortak edinmek ise sermayenin olmamasını negatif olarak etkilediğinden, basitleştirme analizinde kaldırılan **ortak edinmek** kavramının bağlantısı doğrudan **sermayenin olmaması** kavramına bağlanmıştır. Bu nedenle aradaki bağlantı, dolaylı olarak bir neden-sonuç bağlantısı oluşturmaktadır. Bir diğer dolaylı bağlantı ise **kendimi geliştirmenin sermayenin olmamasına** neden olmasıdır. Kendimi geliştirmek ile ailemin desteğinin olmaması arasında negatif bir bağlantı vardır. **Ailemin desteğinin olmaması** ise **sermayenin olmamasına** neden olduğu, erkekler basitleştirilmemiş haritasından görülmektedir. Bu iki kavram arasındaki **ailemin desteğinin olmaması** kavramı kaldırılmış ve **sermayenin olmamasına** bağlanan pozitif ok ile yeni bir bağlantı kurulmuştur. Haritada görünen **bilgi eksikliğinin giderilmesi**, **sermayenin olmamasına** neden olduğu şeklinde görülmesi, aralarında bulunan **ne kadar sermayeye ihtiyacım olduğunu bilmemek** kavramının kaldırılmasından kaynaklanmaktadır.

Merkeziyet analizinde **sermayenin olmamasından** sonra gelen **batma korkusu yaşamamanın** nedenlerinin, **sermayenin olmaması**, **rakiplerin varlığı** ve **işin konumunu bilmemek** olarak sıralanmıştır. **Ailemin risk almamı istememeleri**, **kendimi geliştirmek** ve **ailemle iş fikrimi paylaşmak** kavramlarının, batma korkusu yaşamaya neden olduğu haritadan görülmektedir. Bu bağlantıların üçü de dolaylı olarak birbirine neden olmaktadır. Örneğin; **kendimi geliştirmek ailemin desteğinin olmamasını** negatif etkilerken **ailemin desteğinin olmaması** da **sermayenin olmamasına** neden olmaktadır.

Haritada görünen bir diğer merkezi kavram ise **işin konumunu bilmemektir**. Erkek öğrencilere göre, **işin konumunu bilmemek**, **sermayenin olmamasına**, **rakiplerin varlığına** ve **batma korkusu yaşamaya** neden olmaktadır.

Merkezi kavram içerisinde bulunan bilgi eksikliğini gidermek kavramı çalışmadaki mantıksal çerçeve doğrultusunda pozitif olarak kurulan bir kavram olmasına karşın, erkek öğrenciler tarafından **bilgi eksikliğinin olması**, **iş kurma kararına engel** olarak ifade edilmiştir. **Bilgi eksikliğinin giderilmesi** adna araştırma yapmak, bir yerde çalışmak, tecrübeli insanlarla görüşmek ve yabancı dil edinmenin gerekli olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

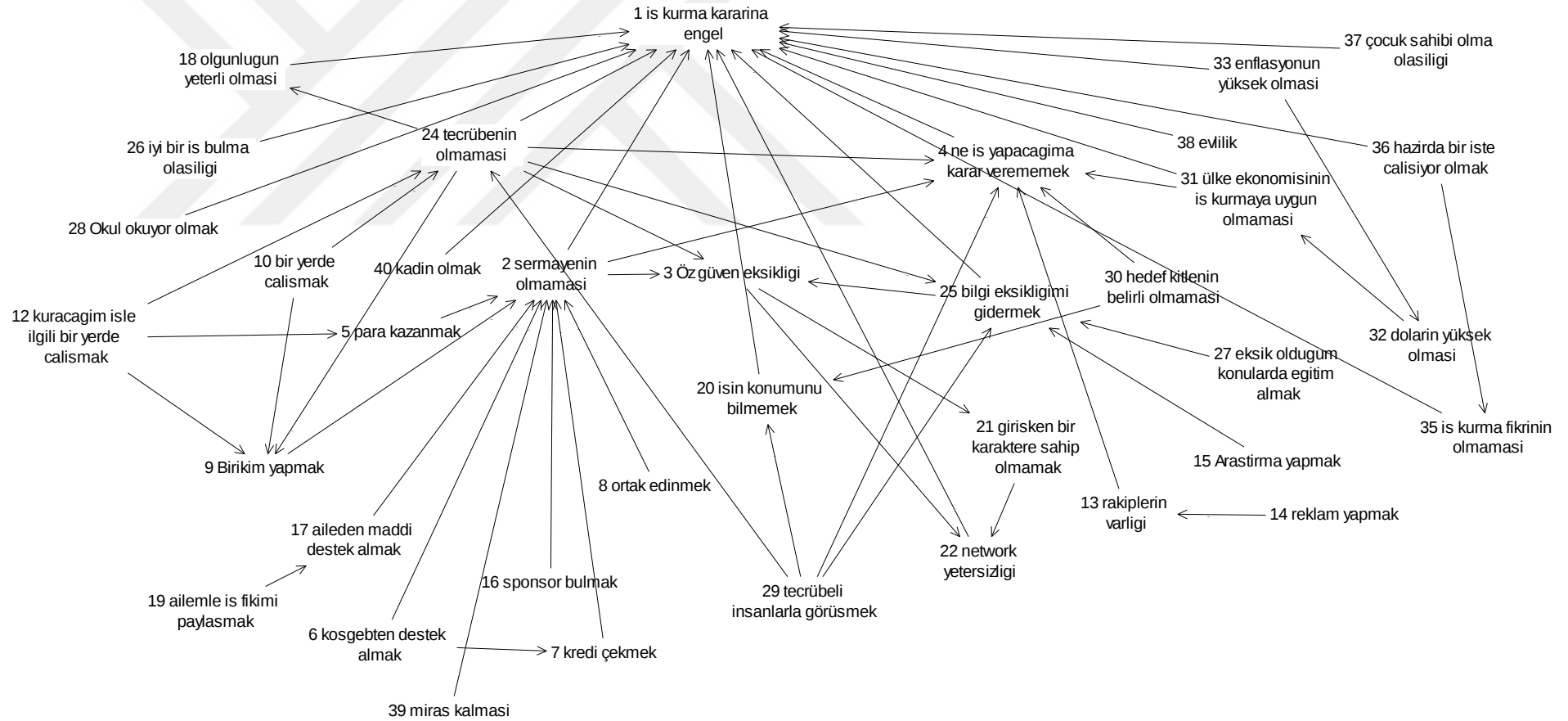
Erkek öğrencilerin bilişsel haritasında, girişimcilik niyetine engel olan bir diğer merkezi kavram ise **rakiplerin varlığıdır. Rakiplerin varlığı** doğrudan **iş kurma kararına engel** olurken aynı zamanda, **batma korkusu yaşamaya** da neden olduğu görülmektedir. Döngü analizinde de yer alan **rakiplerin varlığı** kavramı **işin konumunun bilinmemesine** neden olurken aynı zamanda **işin konumunun bilinmemesi, rakiplerin varlığına** neden olduğu haritaya yansımıştır.

3.12.4. Öğrencilerin Ailesinde Girişimci Olma Durumuna Göre Analiz Bulguları

Bu bölümde; Turizm Konaklama İşletmeciliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engellerin, öğrencilerin ailesinde girişimci olma durumuna göre iki farklı grupta analizleri gerçekleştirilmiştir. Toplam 58 katılımcı arasında, ailesinde girişimci olan öğrenci sayısı 19, ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin sayısı ise 38 olarak tespit edilmiştir. (1 katılımcının anketine ulaşamadığından çalışmanın bundan sonraki analizlerine 57 katılımcı ile devam edilmiştir.) Ayrıca, öğrencilerin ailesinde girişimci olma durumuna göre algıladıkları engellerde ailesinde girişimci olan ve olmayan öğrencilere özgü engellerin listesine EK-XXII’ de yer verilmiştir.

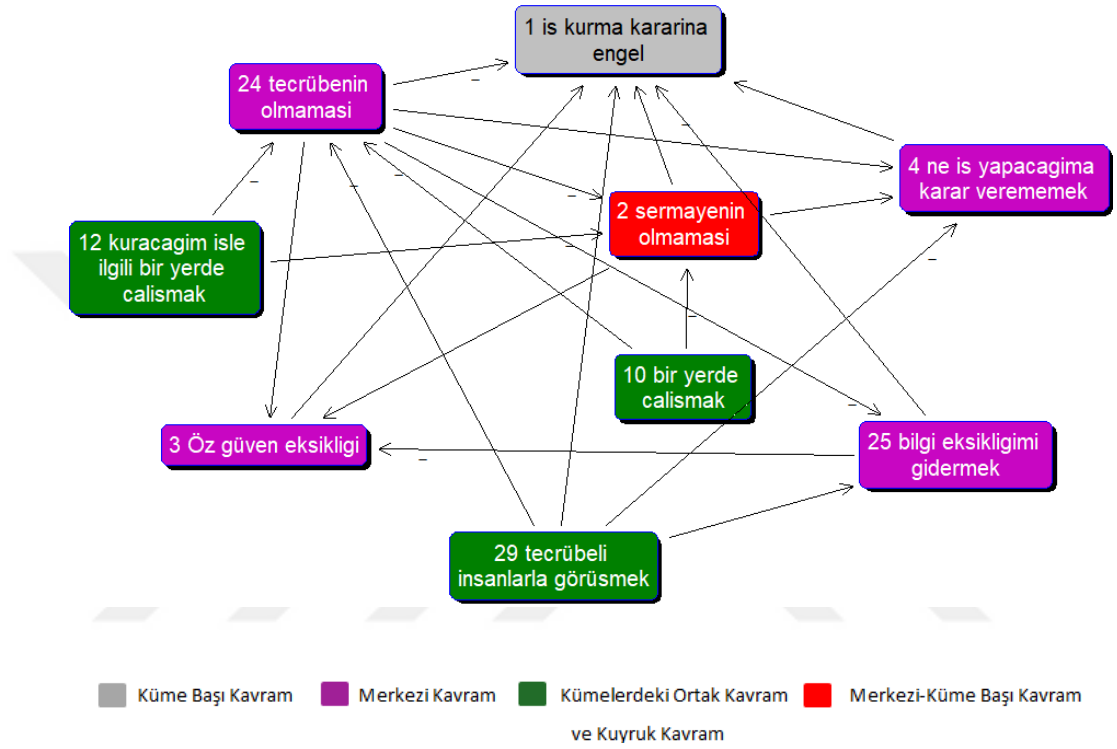
3.12.4.1. Ailesinde Girişimci Olan Öğrencilerin Analiz Bulguları

Öğrenci haritaları, karşılaştırma yapabilmek ve farklılıkları tespit edebilmek adına, katılımcıların doldurmuş olduğu anket bilgilerinden yola çıkarak, ailesinde girişimci olan öğrenciler ve olmayan öğrenciler olmak üzere iki farklı gruba ayrılmıştır. Toplam 37 kavramdan oluşan ailesinde girişimci olan öğrenciler bilişsel haritası Şekil 24’de gösterilmiştir. Haritada baş kavram konumunda olan “iş kurma kararına engel” kavramına ulaşabilmek adına toplam 19 ipucu kavram kullanıldığı tespit edilmiştir.



Şekil 24: Ailesinde Girişimci Olan Öğrenciler Grup Haritası

Harita üzerinden merkeziyet analizi, küme analizi, etkili seçenek analizi ve son olarak basitleştirme analizi yapılmıştır. Basitleştirme analizi sonucunda 37 kavramdan oluşan bilişsel harita 9 kavrama indirgenmiştir. Basitleştirme analizine Şekil 25’de yer verilmiştir.



Şekil 25: Ailesinde Girişimci Olan Öğrenciler Basitleştirme Analizi

Ailesinde girişimci olan öğrencilerin grup haritası üzerinde yapılan merkeziyet analizi sonucunda; katılımcıların en önemli engel olarak algıladıkları ilk beş kavrama haritada mor ve kırmızı renk ifade edilmiştir. Merkeziyet analizinin listesine EK-V’de yer verilmiştir. Küme analizinde 2 küme elde edilmiş ve bu kavramlar basitleştirilmiş haritada kırmızı ve gri renk ile gösterilmiştir. Harita içerisinde etkili seçenek analizi sonuçlarına göre aynı zamanda kuyruk olan kavramlar ise yeşil renk ile ifade edilmiştir. Tüm küme analizi sonuçlarına EK-IX’da, etkili seçenek analizi sonuçlarına ise EK- XIII’te yer verilmiştir.

Ailesinde girişimci olan öğrencilerin bilişsel haritasında, girişimcilik niyetine engel olan en merkezi kavramlarda birinci sırada olan engel **sermayenin olmamasıdır**. Görüldüğü üzere **tecrübenin olmaması**, sermayenin olmamasına negatif olarak neden olan faktörlerden biri olarak haritaya yansımıştır. Bu bağlantının negatif olmasının sebebi, basitleştirilmiş haritada görünmeyen **birikim yapmak** kavramının varlığıdır. **Tecrübenin olmaması birikim yapmayı** negatif olarak etkilerken, **birikim yapmak** ise **sermayenin olmamasını** negatif etkilemektedir. Bu durum aradaki kavramın kaldırılması, kullanılan yazılımın son bağlantının pozitiflik veya negatiflik durumunu baz alarak bağlantı kurması olarak açıklanmaktadır. Katılımcılara göre; **sermayenin olmaması** durumunda **öz güven eksikliği** meydana gelirken, aynı zamanda **ne iş yapacağına karar verememe** durumu da ortaya çıkmaktadır.

Merkezi kavramlarda ikinci sırada olan **tecrübenin olmaması** durumu, ailesinde girişimci bulunan öğrencilerin doğrudan iş kurma kararına engel olurken, **öz güven eksikliği** yaşamasına ve **ne iş yapacağına karar verememesine** neden olduğu görülmektedir. **Tecrübe** edinildiğinde ise **bilgi eksikliğinin giderileceği** de haritaya yansıyan bir diğer bulgu olmaktadır.

Merkezi kavramlarda üçüncü sırada olan **ne iş yapacağına karar verememe** durumuna, **sermayenin olmaması** ve **tecrübenin olmamasının** neden olduğu haritaya yansımaktadır. En etkili kuyruk kavramlar içerisinde yer alan tecrübeli insanlarla görüşmek kavramı ise katılımcılara göre hem **tecrübenin olmaması** durumunu hem de **ne iş yapacağına karar verememe** durumunu negatif yönde etkilemektedir.

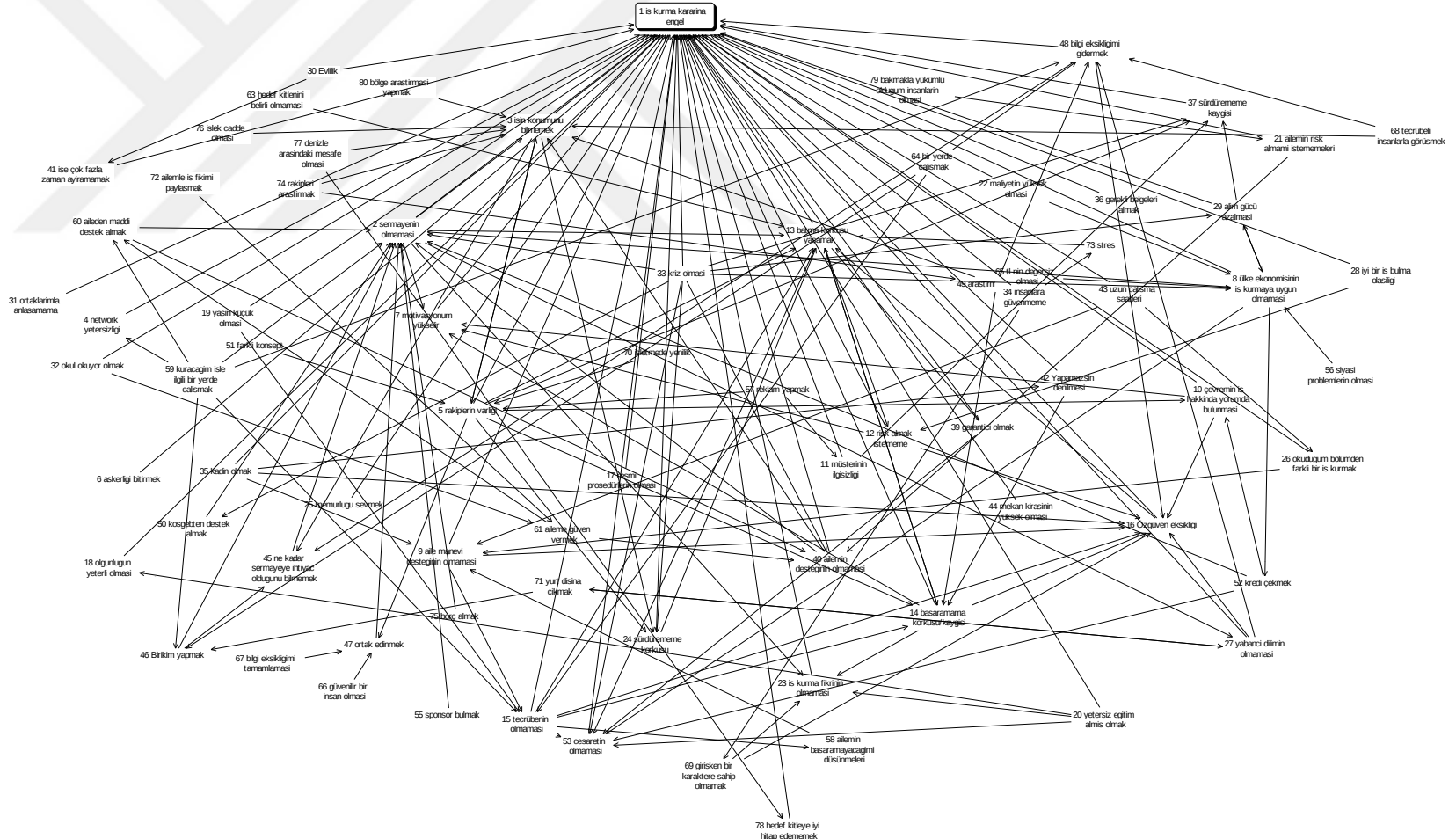
Ailesinde girişimci olan öğrencilere göre, **tecrübenin olmaması bilgi eksikliğine** neden olurken, **bilgi eksikliğinin olması** ise **öz güven eksikliğine** neden olmaktadır. Bunun yanında, **tecrübeli insanlarla görüşmenin bilgi eksikliğinin giderilmesine** neden olacağı ifade edilmiştir.

Öz güven eksikliği yaşamak diğer merkezi kavramlar gibi doğrudan iş kurma kararına engel olan kavramlardan biridir. **Sermayenin olmaması, tecrübenin**

olmaması ve bilgi eksikliğinin olması, ailesinde girişimci olan öğrencilerin **öz güven eksikliği** yaşamasına neden olmaktadır. Haritanın derinlerine inildiğinde öz güven eksikliği yaşayan öğrencilerin network yetersizliği yaşadığı, bu durumun ise doğrudan iş kurmaya engel olduğu tespit edilmiştir.

3.12.4.2.Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrencilerin Analiz Bulguları

Ailesinde girişimci olmayan öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda oluşan bilişsel haritada toplam 77 kavram bulunmaktadır. Haritada baş kavram olan “iş kurma kararına engel” kavramına ulaşmak için ise 35 ipucu kavram olduğu tespit edilmiştir. şekil 26’da ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin haritasına yer verilmiştir.



Şekil 26: Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrenciler Grup Haritası

Ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin grup haritasında yapılan merkeziyet analizi sonuçlarına göre katılımcılara göre girişimcilik niyeti önündeki en önemli beş engel basitleştirilmiş haritada mor ve kırmızı renk ile gösterilmiştir. Merkeziyet analizinin tam listesi EK-V'te sunulmuştur. Yapılan küme analizinde ise iki küme tespit edilmiş olup, bunlardan birinin baş kavram diğerinin ise en merkezi kavram olduğu görülmüştür. Etkili seçenek analizinde ise en etkili kuyruk kavramlar basitleştirme analizinde yeşil renk ile ifade edilmiştir. Tüm küme analizi sonuçlarına EK-IX'da, etkili seçenek analizi sonuçlarına ise EK- XIII'te yer verilmiştir. Basitleştirme analizi sonucunda 77 kavramdan oluşan ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin bilişsel haritası 23 kavrama indirgenmiştir. Basitleştirilmiş haritaya Şekil 27'de yer verilmiştir.

Haritada bulunan en merkezi kavram **sermayenin olmaması**dır. Bu kavram, küme başı kavram ve döngülerde bulunmasından dolayı, ailesinde girişimci olmayan öğrencilere göre oldukça önemli bir engel olduğu tespit edilmiştir. Ailesinde girişimci olmayan öğrencilere göre, **sermayenin olmaması ailenin desteğinin olmamasından** kaynaklanmaktadır. Bu destek öğrenciler tarafından hem maddi hem manevi olarak tanımlanmaktadır. **Sermayenin olmamasına** neden olan bir diğer kavram ise **işin konumunu bilmemek** olarak haritaya yansımıştır. Bu iki bağlantıdan ilki, **sermayenin olmaması** durumu **işin konumunun bilinmemesi** ile sonuçlanırken, tam tersi bağlantı ise dolaylı olarak gerçekleşmektedir. **İşin konumu bilinmediğinde, ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğu bilinmemesi** durumu doğarken, bu da **sermayenin olmaması** ile sonuçlanmaktadır. Tablo 14 incelendiğinde, **sermayenin olmamasına** dolaylı olarak bir çok kavramın bağlandığı görülmektedir ve bu da haritadaki önemini doğrulamaktadır.

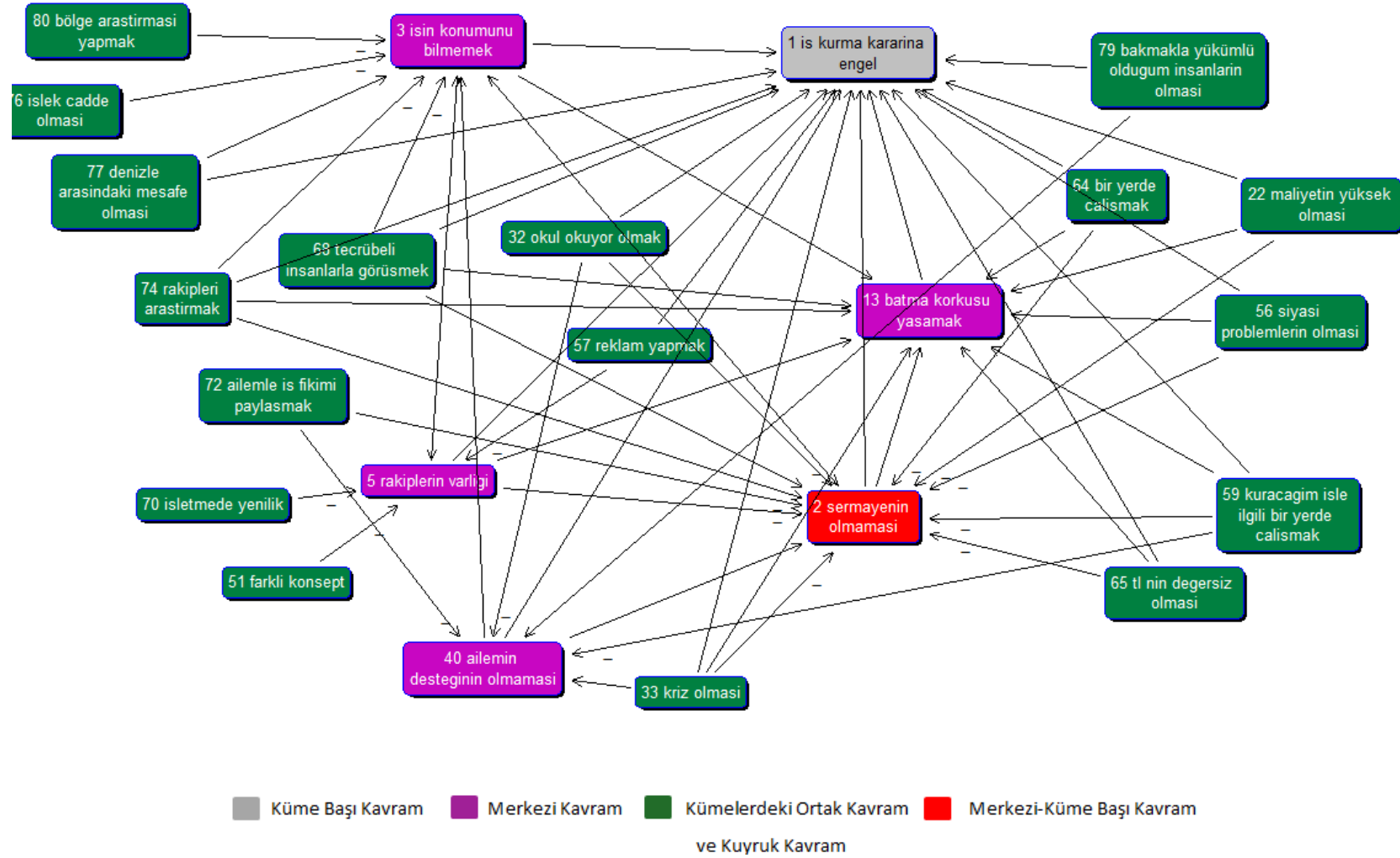
Ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin **işin konumunun bilinmemesinin** girişimcilik niyeti önündeki en önemli engellerden biri olarak algıladıkları haritaya yansıyan bir diğer bulgudur. Öğrencilere göre **aile desteğinin** ve **sermayenin olmaması, işin konumunu bilmemek** ile sonuçlanmaktadır. **Tecrübeli insanlarla görüşmek, rakipleri araştırmak, bölge araştırması yapmak ve işlek caddede olması işin konumunun bilinmesine** neden olan faktörler olarak öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

Katılımcılara göre **işin konumu** bilinmediğinde dolaylı olarak **batma korkusu** yaşanmaktadır. Aynı zamanda **rakiplerin varlığı** da **batma korkusuna** neden olan faktörlerden biridir. Ailesinde girişimci olmayan öğrencilere göre en önemli engel olarak algılanan **sermayenin olmaması** durumu **batma korkusu** yaşanmasına neden olmaktadır. Dolaylı olarak batma korkusuna neden olan faktörler ise **TL'nin değersiz olması, siyasi problemlerin olması ve maliyetin yüksek olması, ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmamasına** neden olarak **sermayenin olmaması** ile sonuçlanmaktadır. **Sermaye yokluğu** ise **batma korkusuna** neden olarak haritaya yansımıştır.

Merkeziyet analizinde dördüncü sırada olan **rakiplerin varlığı**, ailesinde girişimci olmayan öğrenciler göre **iş kurma kararına** doğrudan engel olduğu görülmektedir. **Rakiplerin varlığı** ve merkezi kavramlarda ikinci sırada olan **işin konumunu bilmemek** kavramı birbirine karşılıklı neden olarak aynı zamanda bir döngü oluşturmaktadır.

Katılımcılara göre, **rakiplerin varlığının** negatif etkilenmesi adına **reklam yapmak, işletmede yenilik ve farklı konsept** gibi çözümlerin olduğu haritadaki bulgular arasında yer almaktadır.

Son olarak merkeziyet analizinde yer alan **aile desteğinin olmamasının** doğrudan **iş kurma kararına engel** olduğu görülmektedir. **Aile desteğinin olmamasına** neden olan faktörler katılımcılara göre; **kriz olması ve bakmakla yükümlü olunan insanların olmasıdır**. Ayrıca harita derinlemesine incelendiğinde, ailesinde girişimci olan öğrencilerin **risk** kavramını, **risk almak istememek** ve **ailesinin risk almasını istememesi** şeklinde iki farklı kavram olarak algıladıkları görülmüştür. Dolayısıyla **ailenin risk almasını istememesi, ailenin desteğinin olmamasının** nedenlerinden biri olarak haritaya yansımıştır.



Şekil 27: Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrenciler Basitleştirme Analizi

Basitleştirme analizi, haritayı daha okunabilir ve yalın hale getirmek için bazı kavramları kaldırmaktadır. Tablo 14’te bu kavramların dolaylı bağlantılarına yer verilmiştir.

Tablo 14: Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrenciler Basitleştirme Analizi Dolaylı Bağlantılar

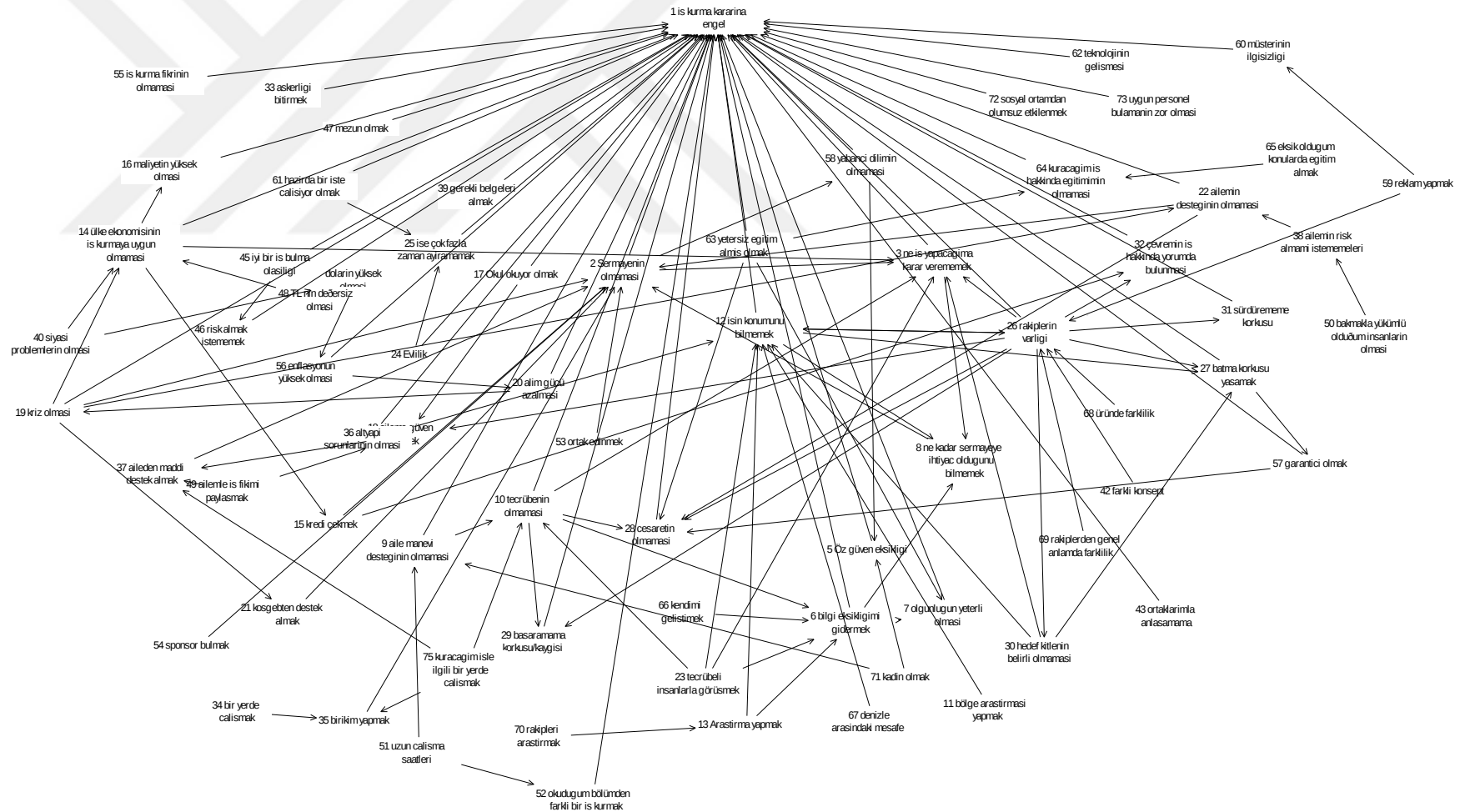
Maliyetin yüksek olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → kredi çekmek → sermayenin olmaması
Rakiplerin varlığı → ortak edinmek → Sermayenin olmaması
Bir yerde çalışmak → tecrübenin olmaması → batma korkusu yaşamak
Rakipleri araştırmak → işin konumunu bilmemek → ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek → sermayenin olmaması → batma korkusu yaşamak
TL nin değersiz olması → ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması → kredi çekmek → sermayenin olmaması
Kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak → tecrübemin olmaması → Batma korkusu
Okul okuyor olmak → aileme güven vermek → aileden maddi destek almak → ailemin desteğinin olmaması
Tecrübeli insanlarla görüşmek → bilgi eksikliğinin giderilmesi → ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek → sermayenin olmaması
ailemle iş fikrimi paylaşmak → aileme güven vermek → aileden maddi destek almak → ailemin desteğinin olmaması → sermayenin olmaması
Tecrübeli insanlarla görüşmek → bilgi eksikliğinin giderilmesi → özgüven eksikliği → iş kurmaya engel
Kriz olması → sürdürmememe korkusu yaşamak → batma korkusu yaşamak

3.12.5. 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan ve Olmayana Göre Analiz Bulguları

Anket verilerine göre, 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan ve olmayan öğrenciler olarak iki farklı grup ele alınarak analiz edilmiştir. Katılımcılardan 35’inin girişimcilik niyeti olduğu, 22’sinin ise olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin girişimcilik niyeti olma durumuna göre algıladıkları engellerde girişimcilik niyeti olan ve olmayan öğrencilere özgü engellerin listesine EK-XXIII’ de yer verilmiştir.

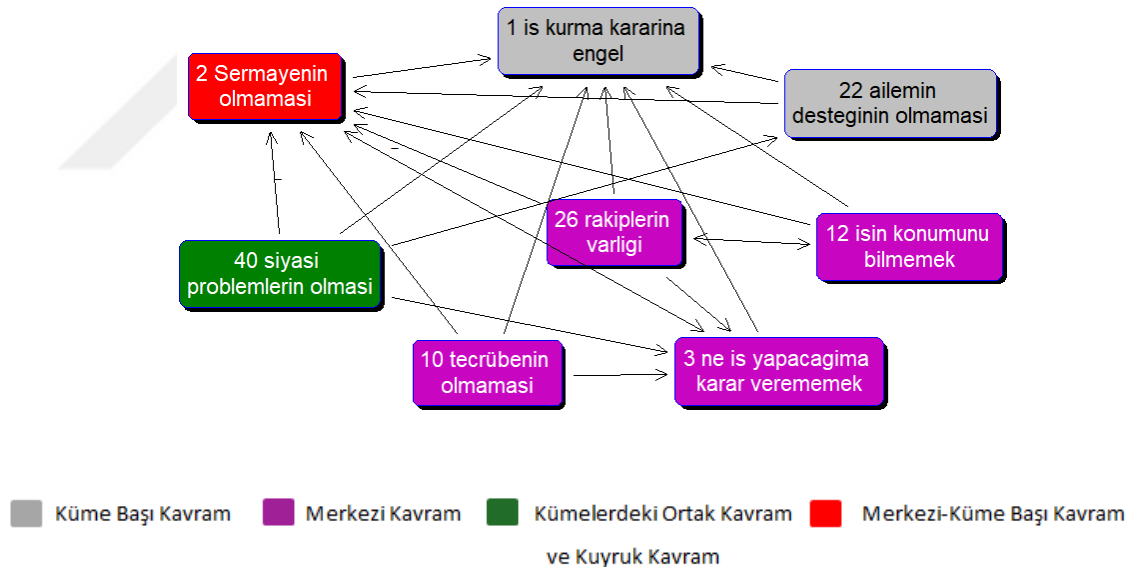
3.12.5.1. 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Analiz Bulguları

Girişimcilik niyeti olan öğrencilerin bilişsel haritası toplam 72 kavramdan oluşmaktadır. Haritada baş kavram olan “iş kurma kararına engel” kavramına ulaşmak için toplam 34 ipucu kavram tespit edilmiştir. 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan öğrencilerin ortak grup haritasına Şekil 28’de yer verilmiştir.



Şekil 28: Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Haritası

Yapılan merkeziyet analizi sonucunda 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan öğrencilerin en önemli engel olarak gördüğü beş kavrama basitleştirilmiş haritada mor ve kırmızı renk ile yer verilmiştir. Tüm merkeziyet analizi sonuçlarına EK-VI'da yer verilmiştir. Harita üzerinde yapılan kümeleme analizinde toplam üç küme elde edilmiştir. Üçüncü kümede tek baş yerine iki baş olduğu tespit edilmiştir. **Aile desteğinin olmaması** kavramı, **kredi çekmek** kavramından daha merkezi bir kavram olmasından dolayı küme başı olarak **aile desteğinin olmaması** alınmıştır. Küme başları haritada gri ve kırmızı renk ile gösterilmiştir. Tüm küme analizi sonuçları EK-X'da sunulmuştur. Haritada yeşil renk ile belirtilen **siyasi problemlerin olması** ise en etkili kuyruk kavram olarak haritada bulunmaktadır. Etkili seçenek analizi sonuçları EK-XIV'te sunulmuştur. Basitleştirme analizi sonucunda, 72 kavramdan oluşan harita 8 kavrama indirgenerek yalınlaştırılmıştır. Basitleştirilmiş haritaya Şekil 29' da yer verilmiştir.



Şekil 29: Girişimcilik Niyeti Olan Öğrenciler Basitleştirme Analizi

Rakiplerin varlığı, 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan öğrencilerin, girişimcilik niyeti önündeki en önemli engel olarak algıladığı tespit edilmiştir. Katılımcılara göre, **rakiplerin varlığı** neden olan **işin konumunu** bilmiyor olmaktır. Harita incelendiğinde, **sermayenin olmaması** katılımcılara göre girişimcilik niyeti önündeki en önemli engellerde ikinci sırada yer aldığı görülmüştür. **Sermayenin olmamasının** nedenlerinin; **aile desteğinin olmaması**, **ne iş yapılacağına karar**

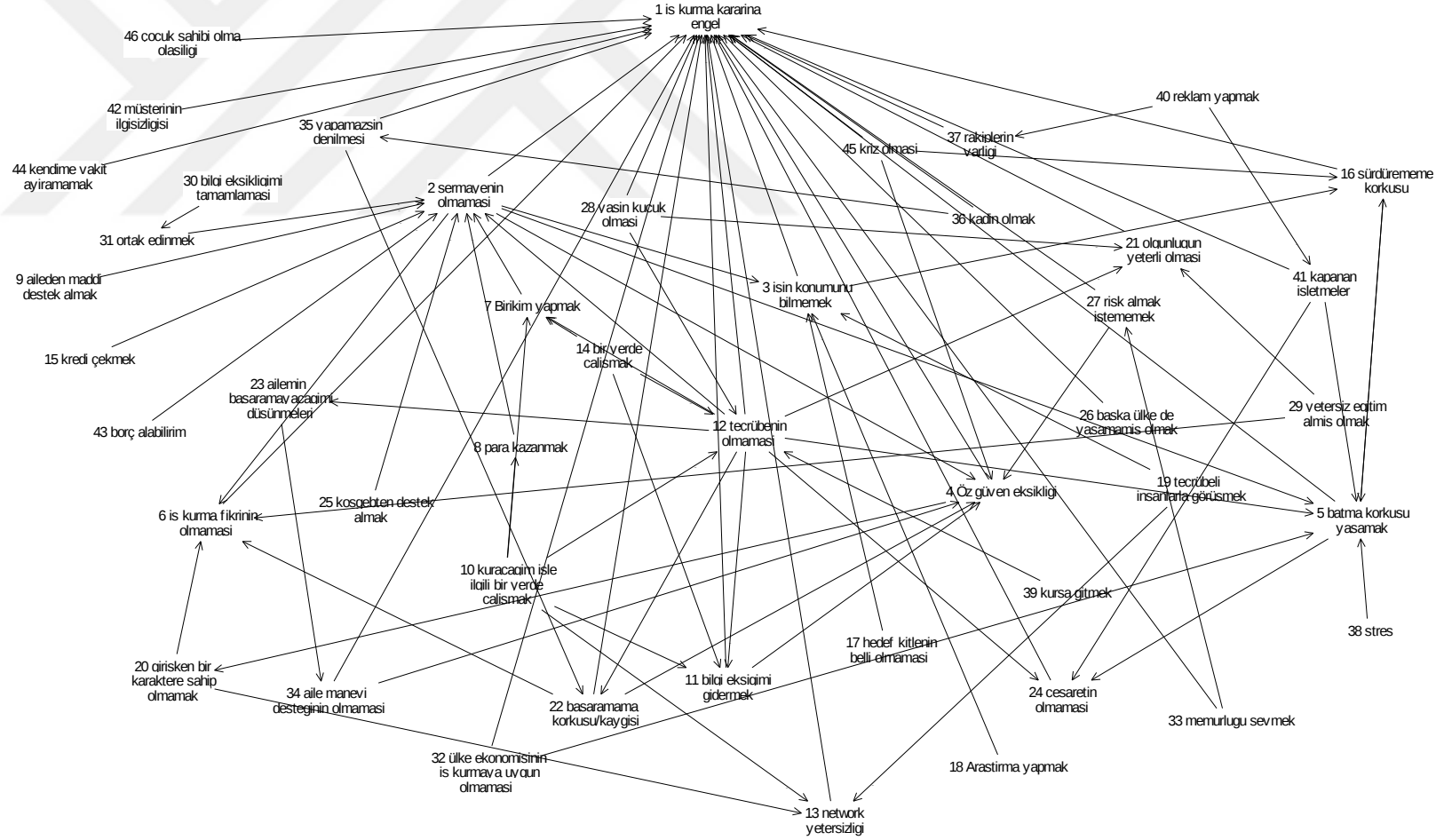
verilememesi, tecrübenin olmaması ve işin konumunu bilememek olduğu görülmektedir. Bu kavramlar aynı zamanda girişimcilik niyeti olan öğrencilerin, iş kurma kararına doğrudan engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haritada rakiplerin varlığı sermayenin olmamasını dolaylı olarak etkilemektedir. Bu bağlantı rakiplerin varlığı aileye güven verirken, aileye güven vermek aileden maddi destek almaya neden olmaktadır. Bunun sonucunda ailden maddi destek almak sermaye yokluğunu negatif olarak etkilemektedir.

İşin konumunun bilinmemesi katılımcılara göre en önemli üçüncü engel olarak tespit edilmiştir. **İşin konumu bilinmemesi rakiplerin varlığına, rakiplerin varlığı ise işin konumunu bilinmemesine** neden olduğu görülmektedir. Bu iki kavram karşılıklı birbirine neden olduğundan aynı zamanda bir döngü oluşturmaktadır.

Merkezi kavramlardan biri olan **ne iş yapacağına karar verememek**, katılımcılara göre doğrudan **iş kuma kararına engel** olarak görülmektedir. **Tecrübenin olmaması, siyasi problemlerin olması, sermayenin olmaması ve rakiplerin varlığı, ne iş yapacağına karar verememeye** neden olan durumlar olarak sıralanmıştır. Katılımcılara göre, **tecrübenin olmaması**, 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan öğrencilerin iş kurma kararına doğrudan engel olmaktadır. Haritanın derinine inildiğinde **tecrübenin olmamasının** nedenleri arasında, **kurulacak işle ilgili bir yerde çalışmamış olmak, tecrübeli insanlarla görüşmemiş olmak ve ailenin manevi desteğinin olmaması** olduğu görülmektedir.

3.12.5.2. 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Analiz Bulguları

5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olmayan öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda oluşan bilişsel haritada toplam 46 kavram bulunmaktadır. Haritada baş kavram olan “iş kurma kararına engel” kavramına ulaşmak için ise 23 ipucu kavram olduğu tespit edilmiştir. Şekil 30’da 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin haritasına yer verilmiştir.



Şekil 30: 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrenciler Grup Haritası

Harita üzerinde merkeziyet analizi, küme analizi, etkili seçenek analizi ve son olarak basitleştirme analizi yapılmıştır. Basitleştirme analizi sonucunda 46 kavramdan oluşan bilişsel harita 18 kavrama indirgenmiştir. Basitleştirme analizine Şekil 31’de yer verilmiştir.

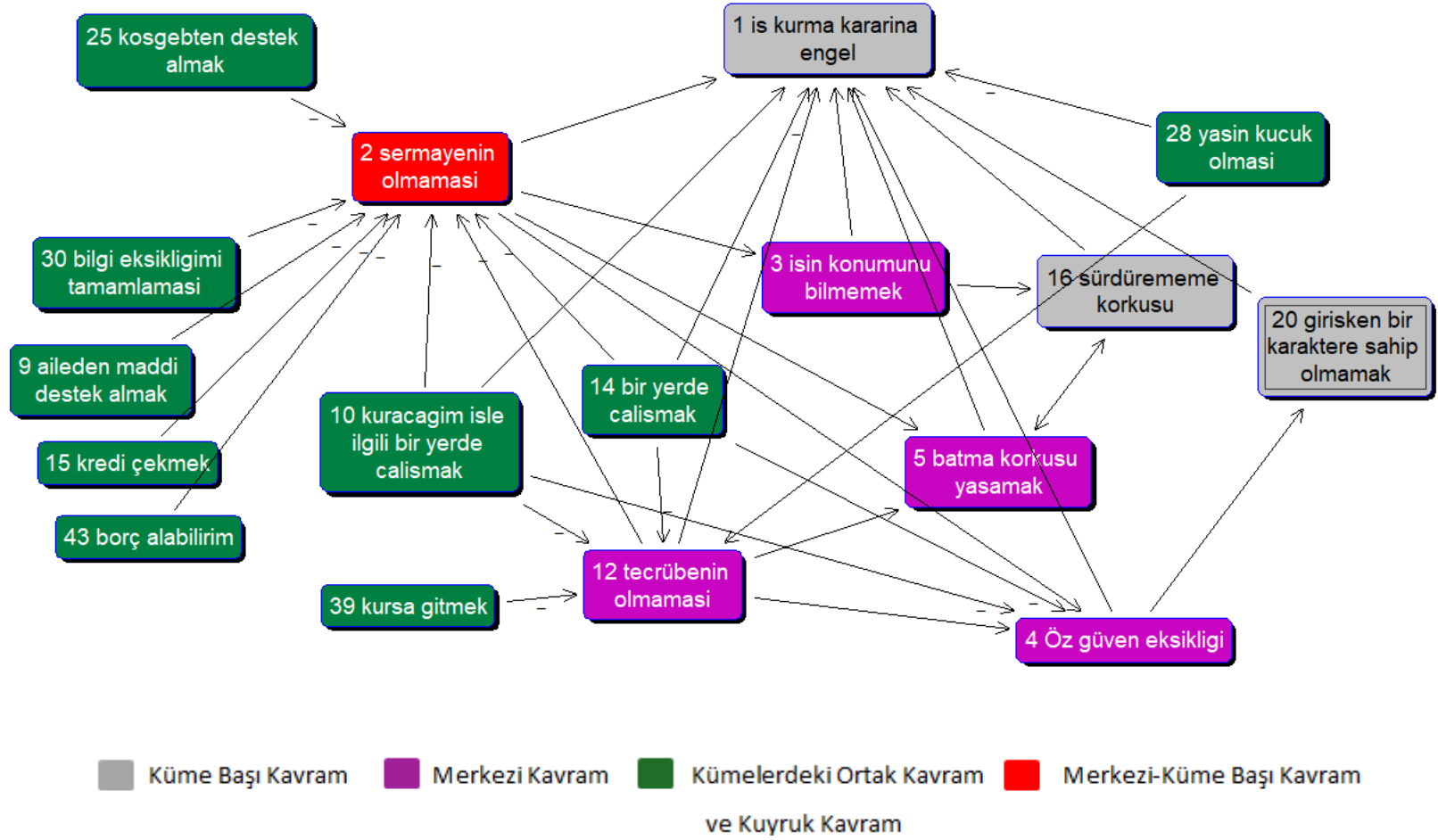
5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin grup haritası üzerinde yapılan merkeziyet analizi sonucunda, katılımcıların en önemli engel olarak algıladıkları ilk beş kavrama haritada mor ve kırmızı renk ifade edilmiştir. Merkeziyet analizinin listesine EK-VI’da yer verilmiştir. Yapılan küme analizi sonucunda toplam 3 küme elde edilmiştir. Bu kavramlar basitleştirilmiş haritada kırmızı ve gri renk ile gösteriliren, en etkili kavramlar ise yeşil renk ile ifade edilmiştir. Tüm küme analizi sonuçları EK-X’da, tüm etkili seçenek analizi sonuçları ise EK-XIV’te sunulmuştur.

Harita incelendiğinde 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olmayan öğrencilere göre iş kurma kararına engel olarak görünen en önemli durum **sermayenin olmamasıdır**. Katılımcılar; **KOSGEB’ ten destek alındığında, aileden maddi destek** alındığında, **kredi** çekildiğinde, **borç** alındığında ve **kurulacak işle ilgili bir yerlerde çalışıldığında sermaye sorunun** çözülebileceğini düşünmektedirler.

Sermayenin olmamasına dolaylı olarak neden olan bir diğer durum ise **tecrübenin olmamasıdır**. Bu dolaylı bağlantının mantıksal açıklaması, tecrübe olmadığında **birikim yapmak** negatif etkilenirken **birikim yapmak ise sermayenin olmamasını** negatif etkilemektedir. Bu durumda aradaki negatif bağlantı pozitif olarak okunduğunda, **tecrübenin olmaması sermayenin olmamasına** neden olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir bulgu ise öğrencilere göre **yaşın küçük olması tecrübenin olmamasına** neden olmaktadır. Katılımcılara göre **yaşın küçük olması olgunluğun yetersiz olmasına** neden olurken, **olgunluğun yetersiz olması ise iş kurma kararına engel** olmaktadır. Diğer taraftan **tecrübenin olmaması** beraberinde **batma korkusunu** getirirken, dolaylı olarak **öz güven eksikliği yaşanmasına** da neden olmaktadır.

5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olmayan öğrencilere göre, **batma korkusunun yaşanmasına** neden olan en önemli unsur, **sermayenin olmamasıdır**. **Batma korkusu ve sürdürememe korkusunun** bir döngü oluşturması, aynı zamanda karşılıklı olarak birbirine neden olduğunu göstermektedir.

Katılımcılara göre **öz güven eksikliği yaşamak**, doğrudan **iş kurma kararına engel** olmaktadır. **Öz güven eksikliğinin yaşanmasına** neden olan durumun ise **sermayenin olmaması** olduğu görülmüştür. Dolaylı olarak neden olan diğer bir durum ise tecrübenin olmamasıdır. Katılımcılara göre, **tecrübe olmadığında başaramama korkusu/kaygısı** yaşanırken, bunun sonucunda **öz güven eksikliği** meydana gelmektedir. Katılımcılar, **girişken bir karaktere sahip olmamanın** iş kurma kararına engel olduğunu ifade etmişlerdir. **Girişken bir karaktere sahip olmamanın** nedenini ise **öz güven eksikliği** ile açıklamışlardır.



Şekil 31: Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrenciler Basitleştirme Analizi

TARTIŞMA

Girişimcilik, günümüz dünyasında birçok ülkenin önem verdiği ve geliştirilmesi için çalışmaların yapıldığı bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle girişimcilik, toplumsal açıdan değer yaratmanın yanında ekonomik açıdan fayda sağlaması yönüyle de önemsenen bir konu haline gelmiştir. Buna dayanarak birçok araştırmacı bireylerin girişimcilik davranışlarını araştırmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda bu araştırmaların büyük bir kısmının ise öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiği görülmüştür.

Ülkemizde giderek büyüyen istihdam sorunlarının olması herkesin memur olamaması anlamına gelirken (Uluyol, 2013), bu açığın doldurulması amacıyla üniversitelerde girişimcilik alanında eğitimler verilmektedir. Öğrencilere kariyer planlarını yaparken aldıkları eğitimlerin yanında; iş hayatına dair tüyolara da yer verilerek, gençlerin girişimciliğe özendirilmesi hedeflenmektedir. Fakat girişimcilik niyetinin artması için eğitimin gerekli bir şart olmasıyla beraber tek başına yeterli olmadığı bilinmektedir (Balaban ve Özdemir,2007).

Tüik verilerine göre, genç istihdam oranları geçen yılın aynı dönemine göre %2,4 azalarak % 31,6 'ya gerilemiştir (Tüik-Aralık, 2020). Verilere bakıldığında, ülkemizde girişimcilik hayalleri kuran gençlerin önündeki algılanan engellerin araştırılması ve aralındaki neden-sonuçların ortaya çıkarılması kendi işini kurabilmeleri ve dolayısıyla yeni girişimlerin artması adına oldukça önemlidir. Bu araştırmanın, girişimcilik niyeti önündeki algılanan engellerin neden-sonuç ilişkisini anlaşılması ve gerekli birimlere yol gösterici olması adına fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma Kocaeli Üniversitesi Turizm Fakültesi Konaklama İşletmecisi bölümünde öğrenim gören ve “Girişimcilik” dersi almış mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin girişimcilik niyetleri önündeki engellerin arasındaki neden- sonuç ilişkilerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Buna ek olarak, öğrenciler içerisinde demografik özelliklere göre belirli karşılaştırmalar yapılmış ve gruplar arası

farklılıklara bakılmıştır. Araştırmada aynı zamanda turizm endüstrisinde fiili olarak girişimci olan bireyler ile öğrencilerin engel olarak gördüğü faktörler karşılaştırılmış ve aralarındaki farklılıkları incelenmiştir.

Araştırma, Kocaeli Üniversitesi Turizm Fakültesi Konaklama İşletmecisi bölümünde öğrenim gören ve “Girişimcilik” dersi almış, mezun durumundaki 58 öğrenci ile basamaklı görüşme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca araştırmaya, Kocaeli ili içerisinde turizm endüstrisinde fiili olarak bulunan 15 girişimci katılmıştır. Veriler, Decision Explorer (3.3.0) yazılımı aracılığıyla haritalanıp, analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan 58 öğrenciden %55,2’ si kadın, %44,8’ i ise erkektir. Girişimci bireyler ise %66,6 oranında erkek, %33,4 oranında kadın olduğu görülmüştür. Öğrencilerin; 61,4’ü 5 yıl içinde girişimcilik niyeti taşırken, 5 yıl içinde girişimcilik niyeti olmayanlar 38,6’lık kısmı temsil etmektedir. Öğrencilerin %39’ unun ailesinde girişimci olduğu, %61’ in ise olmadığı görülmüştür.

Tablo 15’te Kocaeli Üniversitesi Turizm Fakültesi Konaklama İşletmecisi bölümünde öğrenim gören ve “Girişimcilik” dersi almış, mezun durumundaki 58 öğrencinin girişimcilik niyeti önündeki algıladığı en önemli engellere yer verilmiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin Girişimcilik Niyeti Önünde Algıladığı Engeller

1.Sermayenin Olmaması
2.Batma Korkusu Yaşamak
3.Öz Güven Eksikliği Yaşamak
4.İşin Konumunu Bilmemek
5.Rakiplerin Varlığı

Literatür incelendiğinde, sermayenin olmamasının, öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki engellerden biri olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar olduğu görülmüştür (Mureithi, 2010; Soliman, 2011; Fatoki and Chindoga, 2011; Bozkurt ve Erdurur, 2013; Samuel vd. 2013; Sindambiwe and Mbabazi, 2014; Eryılmaz ve Dirik, 2016; Rio-Rama vd. 2016). Bu araştırmada ise literatür ile benzerlik göstererek, öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki en önemli engellerde birinci sırada sermayenin olmaması olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan bir çalışmada,

ailenin desteğinin olmaması durumu maddi olarak ele alınmış ve öğrencilerin girişimcilik niyeti önünde engellerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Akpınar ve Küçüköksel, 2015). Bu araştırmada aile desteği, maddi boyut, manevi boyut ve maddi-manevi boyutu olmak üzere üç farklı boyutta ele alınmıştır. Araştırma sonucuna göre; öğrenciler ailenin desteğinin (maddi-manevi) olmamasının sermaye oluşturma üzerinde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuçlar ışığında, öğrencilerin iş kurma kararlarını alma aşamasında, yakın çevresinin fikirlerini önemsendiği anlaşılmaktadır. Ulama (2016), girişimcilik adına yeni fikirler ortaya çıkartmak isteyen gençlerin KOSGEB desteğinden, ailenin maddi yardımlarından ve banka kredilerinden yardım alarak sermaye oluşturabileceklerini vurgulamıştır. Bu çalışma sonucunda ise, öğrenciler sermaye oluşturma adına; KOSGEB hibelerinden faydalanma, banka kredisi kullanma ve aileden maddi destek alma eylemlerine başvurabilecekleri tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu sonuçlar Ulama (2016)'nın çalışması ile paralellik göstermektedir.

Sermayenin olmaması engeli, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine, ailesinde girişimci olma durumuna ve 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olma durumuna göre farklılaşmamış, grupların tümünde sermayenin önemli bir engel olarak algılandığı sonucu elde edilmiştir. Sermaye engelinin, aynı zamanda birden fazla döngüde yer alıyor olması, araştırmanın en önemli sonuçlarından biri olduğu gerçeğini desteklemektedir.

Gezmek, dinlenmek ve eğlenmek ile birlikte çalışıp para biriktirmek amacıyla yapılan yurtdışı seyahatlerinin gençler arasında oldukça popüler bir etkinlik haline dönüştüğü bilinmektedir (Lin vd. 2012). Araştırma sonucunda öğrencilerin, yurt dışına çıkarak birikim sağlayıp sermaye oluşturma bir pozitif döngü oluşturduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle; öğrencilerin birikim yapma adı altında yurt dışına gitmeyi, sermaye oluşturmada alternatif bir yol olarak gördükleri sonucuna varılmıştır.

Başarısızlık korkusunun yeni bir girişimin başlaması üzerinde olumsuz ve önemli bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir (Minniti and Arenius, 2005). Zorkun ve Dilek (2020), öğrencilerin korku ve öz güven eksikliği yaşamalarının kariyer olarak

girişimciliği seğmemelerine neden olduğunu vurgulamıştır. Afrika’da yapılan girişimcilik niyeti önündeki engellere yönelik bir araştırmada ise, başarısızlık korkusu girişimcilik niyeti önündeki engellerden biri olarak bulunmuştur (Samuel vd., 2013). Yapılan araştırmalara ek olarak, girişimcilik ve başarısızlık korkusu arasındaki ilişki biręok daldaki araştırmacılar tarafından ele alınmıştır. Risk konusunda iktisatęılar tarafından araştırılırken (Kihlstrom and Laffont, 1979), psikolojide Baron (2000) öz yeterliliğin geliştirilmesinde yetenekleri ele almış, ekonomide ise Minniti (2004) belirsizliğin azalması adına bireylerin kendine olan güvenliğini tartışmıştır. Son olarak sosyoloji alanında ise Aldrich (1999) girişimcinin öz güvenliğini artırmaya yönelik araştırmalar yapmıştır (Minniti and Arenius 2005). Yapılar kişisel olarak oluşturulduğundan, bireyler farklı anlamlar yükleyerek benzer yapıları meydana getirmiştir (Akratan: Fuglseth ve Gronhaug, 2002), Bu nedenle başarısızlık korkusunun ve batma korkusunun farklı durum veya engellere hizmet ettikleri tespit edilmiş ve araştırmada iki farklı engel olarak ele alınmıştır. Araştırma sonucuna göre araştırmaya katılan öğrenciler, sermayelerinin olmaması durumundan sonra batma korkusunu da önemli bir engel olarak görmektedir. Kinay (2006) araştırmasında, başarısızlığa uğramaktan korkan bireylerin risk almaktan çekinmesi ve böylece girişim faaliyetlerinden uzaklaşmasından bahsetmiştir. Bu araştırmada ise; batma korkusunun varlığı risk almak istememeyi tetiklediği sonucuna varılmıştır. Bireylerin girişimlerinde başarısızlığına neden olan dış faktörler arasında ekonomik ortam ve yüksek enflasyon yer almaktadır (Kinay, 2006). Buna ek olarak Sindambiw vd. (2014), yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin yerel ekonomiyi girişimcilik niyetleri önündeki bir engel olarak gördüğü sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma sonucu ise literatür ile benzerlik göstererek, ülke ekonomisi iş kurmaya doğrudan engel olurken aynı zamanda sermaye yokluğuna ve bireyin kendisiyle ilgili olan batma korkusuna neden olduğu görölmüştür.

Uygun vd. (2012), tarafından yapılan araştırmada, kişilik özellikleri arasında yer alan risk alma ve öz güven özelliğinin artması, bireylerin girişimcilik niyetlerinin artması anlamına geldiği sonucuna varılmıştır. Bu araştırma sonucuna göre; öz güven kişilik özelliği girişimcilik niyeti önünde algılanan önemli engellerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin öz güven problemi farklı açılardan açıklanabileceği gibi bu araştırmada öne çıkan nedenlerini, sermayenin olmaması ve

ailenin manevi desteğinin olmaması olarak sıralamak mümkündür. Bulgular neticesinde, öğrenciler belirli bir miktar paranın ve psikolojik desteğin yokluğunda kendilerine daha az güvendikleri ve böylece işe başlama kararında daha fazla tereddüt yaşadıkları söylenebilir.

Cantillon (1934), girişimciliğin geri dönüşü belirsiz olan ve riskler barındıran bir meslek olduğuna vurgu yapmıştır (Cuervo vd. 2007). Rio-Rama vd. (2016) yapmış oldukları araştırmada; yüksek riskin, öğrencilerin girişimcilik önündeki engeller arasında olduğu sonucuna ulaşmıştır. Brockhaus (1980) ise, bireylerin girişimlerinin alınan büyük riskler neticesinde başarısız olmasının aynı zamanda kendisinin de başarısız olduğu anlamına geleceğini ve bunun da duygusal olarak çökme ile sonuçlanacağından bahsetmiştir. Bu araştırmada ise risk almak istemenin iş kurma kararına doğrudan engel olduğu sonucuna varılmıştır. Buna ek olarak araştırmanın en önemli sonuçlarından biri, risk almak istememenin öz güven eksikliği yaratması ve öz güven eksikliği yaşandığında, batma korkusunun oluşması; batma korkusu ise tekrar risk almak istememek ile sonuçlanması böylelikle negatif bir kısır döngü oluşmadır. Buna ek olarak batma korkusu yaşadığı için öz güven eksikliği yaşayan öğrenciler, bu durumu öz güven eksikliği yaşadığı için batma korkusu yaşadıkları şeklinde birbirini besleyen iki engel olarak ifade etmişlerdir. Buradan hareketle, ancak belirli riskler alındığında öz güvenin yüksek olabileceği ve düşük öz güven ile bir iş kurmanın gerçekleşemeyeceği yorumunu yapmak mümkündür.

Tanrıverdi vd. (2015) tarafından yapılan araştırmada; kararlılığın girişimcilik niyeti üzerinde bir etkisi olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırmada ise öğrencilerin ne iş yapacağına karar verememesi durumu beraberinde ihtiyacı olan sermayenin bilinmemesine yol açtığı, bunun da sermayenin olmaması ile sonuçlandığı görülmüştür. Sermayenin olamaması ise tekrar ne iş yapılacağına karar verememeyi doğurmaktadır. Bu kararsızlığın bir döngü ile çıkmaza girdiği görülmüştür. Dolayısıyla öğrencilerin aslında kendileriyle ilgili olan engellerin diğer engeller ile birbirini beslemesi, onları olduğundan daha büyük bir engel olarak algılamasına neden olduğu söylenebilir. Kinay (2006), bireylerin kuracakları iş sektörünü seçerken yanlışa düşmesi, işin konumunu doğru belirlenememesinin ve maliyet için fizibilite

araştırmalarının kötü yapılmasının, beraberinde başarısızlığı getireceğinden bahsetmiştir. Araştırma sonucuna göre ise, işin konumunu bilmemek girişimcilik niyeti önünde önemli bir engel olarak algılanmaktadır. Bu durum araştırma bulgularına göre; öğrenciler ne iş yapacağına karar veremezler ise bir sonraki adımda işin konumunu bilmeme engeline takılabileceği şeklinde yorumlanabilir. İşin konumu bilinmediğinde, ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunun bilinmemesi durumu doğarken, buna bağlı olarak sermaye oluşturma olumsuz etkilendiği görülmüştür. Sermaye olmadığında ise tekrar işin konumunun bilinmemesi engeli oluşmaktadır. Sonuç olarak bu engellerin kendi içerisinde birbirini beslediği görülmüştür.

İşletmeler, rekabet üstünlüğü için sürekli rakiplerle fiyat, hız vb. faktörlerde farklılaşmaya çalışmaktadırlar. Bu ortam, “kırmızı okyanus” olarak adlandırılmaktadır. Duruma farklı bir bakış açısıyla yaklaşıldığında, bu rekabeti önemsiz kılacak şekilde var olma ortamı da “mavi okyanus” stratejisi olarak tanımlanmaktadır (Ağraş vd. 2017). Araştırma sonucuna göre rakiplerin varlığı doğrudan iş kurmaya engel olmaktadır. Aynı zamanda, işin konumu ve rakiplerin varlığı doğrusal bir ilişki içerisinde. Bu durumu, rakiplerin var olduğu yerlerde işin konumunun seçilmesinin zorlaştığı, işin konumunun seçilmediği her an rakiplerin var olmasına neden olacağı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engellerin cinsiyete göre karşılaştırılması yapılmış ve Tablo 16’da engellere yer verilmiştir.

Literatür incelendiğinde, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre girişimcilik niyetlerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (İrmiş, Barutçu, 2012; Serino ve Buccino, 2019). Bird ve Brush (2002) ise araştırmalarında, kadın ve erkeğin sosyal kimliklerinin farklılaşmasından söz etmişlerdir. Girişimcilik niyetinin cinsiyete göre farklılık göstermesinden, girişimcilik niyeti önünde algılanan engellerin de cinsiyete göre farklılık gösterebileceği yorumunu yapmak mümkündür.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Algılanan Engeller

Kadın Öğrenciler	Erkek Öğrenciler
Öz Güven Eksikliği Yaşamak	Sermayenin Olmaması
Sermayenin Olmaması	Batma Korkusu Yaşamak
İşin Konumunu Bilmemek	İşin Konumunu Bilmemek
Başaramama Korkusu/Kaygısı Yaşamak	Bilgi Eksikliği Gidermek (-)*
Tecrübenin Olmaması	Rakiplerin Varlığı
Kriz Olması	Ailemin Risk Almamı İstememeleri
Araştırma Yapmak (-)	Ortaklarımla Anlaşamamak
Tecrübeli İnsanlarla Görüşmek (-)	Kuracağım İşle İlgili Bir Yerde Çalışmak (-)
Kuracağım İşle İlgili Bir Yerde Çalışmak (-)	Kendimi Geliştirmek(-)
Bir Yerde Çalışmak(-)	Bir Yerde Çalışmak (-)
	Tecrübeli İnsanlarla Görüşmek (-)
	Yabancı Dilimin Olmaması
	Araştırma Yapmak (-)
	Rakiplerime Göre Üründe Farklılaşmak (-)
	Ailemle İş Fikrimi Paylaşmak (-)

* (-) Haritada neden olduğu kavrama negatif etki etmektedir.

Karşılaştırma tablosu incelendiğinde en önemli sonuç, kadınlarda en büyük engelin öz güven eksikliği olması, erkeklerde ise sermayenin olmamasıdır. Say (1880), girişimcinin tanımını yaparken, sermayesini borç alarak oluşturabilme kabiliyetinin olmasından bahsetmiştir (Aktaran: Uygun, 2019). Buna ek olarak, erkeklerin borç alarak sermaye oluşturdukları da bilinmektedir (Özyılmaz, 2016). Bu araştırma sonucunda ise erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre sermaye oluşturmada borç almaktan çekinmedikleri görülmüştür. Buna ek olarak, kadın öğrencilerin sermaye oluşturma yollarında borç alma alternatifini erkekler kadar düşünmedikleri tespit edilmiştir.

Şahin (2006) araştırmasında, kadın girişimcilerin iş hayatında başarılı olmaları adına öz güvenin önemli bir faktör olduğundan bahsetmiş ve girişimcilikte öz güveni başarının anahtarı olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerine yapılan bir çalışmada, erkek öğrencilerin öz güveninin ve başkaları tarafından kolaylıkla yapılamayan işlerin üstesinden gelme isteğinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Sarıtış ve Duran, 2017). Bu çalışmada ise, öz güven eksikliğinin kadın ve erkek öğrenciler tarafından ifade edilmesine rağmen, erkek öğrencilerin kadın

öğrenciler kadar önemsemediği sonucuna varılmıştır. Ülkemizde var olan ataerkil yapı ve cinsiyet bağlamında kadına yönelik yapılan ayrımcılığın, kadının bulunduğu tüm sosyal ortamı etkilediği bilinmektedir. Aynı zamanda toplum içerisinde kadının evlenip aile kurmasının önemi oldukça büyüktür. (Özyılmaz, 2016). Bu araştırmada ise evlenme olasılığının varlığı kadın ve erkek öğrencilerde ortak engel olarak bulunurken, “kadın olmak” kadın öğrencilerin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engellerden biri olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda kadın olmanın da öz güven eksikliği yaratması, kadınlar için öz güvenin erkeklerden daha büyük bir engel olarak algılanmasının kaçınılmaz olmasına neden olmuştur. Buna ek olarak kadın olduğu için yakın çevre tarafından yapamazsın algısının oluşturulması, kadınların öz güvenin düşmesine neden olduğu görülmüştür. Kişisel geliştirilen sosyal ağlardan birçok kaynakların oluşturabileceği gibi bilgi alışverişi, öneri ve duygusal anlamda destek gibi faydalar da sağlanabildiği bilinmektedir (Özçifçi ve Uygun, 2012). Fırat (2019) araştırmasında girişken karaktere sahip olan bireylerin girişimciliğe olan yatkınlıklarının daha yüksek olduğundan bahsetmiştir. Bu araştırmada ise kadın öğrencilerin erkeklerden farklı olarak, network yetersizliği ve girişken bir karaktere sahip olmama durumları öz güven eksikliğine neden olduğu sonucu elde edilmiştir. Buradan hareketle kadınların öz güven eksikliği yaşamasında sosyal hayattaki rollerin ve kadına yönelik olumsuz baskının öneminin büyük olduğu söylenebilir.

Chen vd. (1998), araştırmalarında kadınların başlangıç eğilimlerinin erkeklere göre düşük olmasının nedenini öz güven eksikliği olarak açıklamıştır. Buna ek olarak kadınların kendilerini yeterli beceri ve tecrübeye sahip olmadıklarını düşünmeleri ve bu yüzden girişimcilik çabalarından kaçınmakta olduklarını vurgulamışlardır. Bu araştırma sonuçları ise, kadın öğrencilerin tecrübenin olmaması engelinin erkek öğrencilere göre daha fazla önemsemesin sonucu literatür ile paralellik göstermektedir. Kadın öğrenciler, tecrübenin olmamasına neden olan faktörler arasında erkeklerden farklı olarak, ailenin manevi desteğinin olmamasına ve yaşın küçük olmasına vurgu yapmışlardır.

Algılanan engellerin karşılaştırılmasında elde edilen önemli bir sonuç ise; kadınlar başaramama korkusu/kaygısını bir engel olarak görürken, erkekler batma

korkusunu engel olarak algılamıştır. Buna neden olan faktörler arasında tek ortak kavramın rakiplerin varlığı olduğu sonucuna varılmıştır. Tecrübe ve bilgi eksikliği kadın öğrencilerin başaramama korkusu/kaygısı yaşaması ile sonuçlanırken, işin konumunun bilinmemesi, sermayenin olmaması ve kapanan işletmelerin olması erkek öğrencilerin batma korkusunu tetiklediği sonucu elde edilmiştir. Kadın öğrencilerin başarısızlığı daha çok kendisiyle ilgili problemler neticesinde olduğu anlaşıırken, erkek öğrenciler ise bu başarısızlığa sermaye harici dış faktörlerin neden olduğu söylenebilir.

Yapılan bir çalışmada girişimcilik potansiyeli olan bireylerde risk alma eğiliminin bulunması gerekliliği vurgulanmıştır (Cansız, 2007). Bu çalışmada erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden farklı olarak, ailesinin risk almasını istememesi durumunu önemli bir engel olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır. Erkek öğrencilerin risk alma eğilimi bulunsada işi fiii olarak kurma niyetinde risk almasının gerekliliği konusunda ailesi tarafından onaylanmaya ihtiyaç duydukları görülmüştür.

Öğrencilerin ailesinde girişimci olma durumuna göre girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engellerin karşılaştırılması yapılmıştır. Tablo 17’de engellerin olduğu listeye yer verilmiştir.

Ailede girişimci olması durumu, bireyler üzerinde girişimcilik adına büyük bir itici faktör rolünde olmaktadır (Durukan, 2006). Buna ek olarak literatürde, ailede ya da yakın çevrede girişimci bulunması ile girişimcilik niyeti arasında bir ilişki olduğu ve ailesinde girişimci olan bireylerin olmayanlara göre daha yüksek girişimcilik niyetine sahip olduğu tespit edilen çalışmalar bulunmaktadır (İsmail vd. ,2009; Çelik vd. 2014; Korkmaz, 2012). Bu çalışmada ise, ailesinde girişimci olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engellerin daha az ifade edildiği görülmüştür. Buadan hareketle, ailede girişimci olma durumunun girişimcilik niyeti üzerinde bir etkisi olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 17: Öğrencilerin Ailesinde Girişimci Olma Durumuna Göre Algılanan Engeller

Ailesinde Girişimci Olan Öğrenciler	Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrenciler
Sermayenin Olmaması	Sermayenin Olmaması
Tecrübenin Olmaması	İşin Konumunu Bilmemek
Ne İş Yapacağına Karar Verememek	Batma Korkusu Yaşamak
Bilgi Eksikliği Gidermek (-)	Rakiplerin Varlığı
Öz Güven Eksikliği Yaşamak	Ailemin Desteğinin Olmaması
Tecrübeli İnsanlarla Görüşmek (-)	Kriz Olması
Kuracağım İşle İlgili Bir Yerde Çalışmak (-)	Okul Okuyor Olmak
Bir Yerde Çalışmak (-)	Maliyetin Yüksek Olması
	Kuracağım İşle İlgili Bir Yerde Çalışmak (-)
	Rakipleri Araştırmak (-)
	Tecrübeli İnsanlarla Görüşmek (-)
	Bir Yerde Çalışmak (-)
	Bölge Araştırması Yapmak(-)
	İşlek Cadde Olması (-)
	Reklam Yapmak (-)
	İşletmede Yenilik (-)
	Farklı Konsept (-)
	TL' nin Değersiz Olması
	Siyasi Problemlerin Olması
	Bakmakla Yükümlü Olduğum İnsanların Varlığı
	Ailemle İş Fikrimi Paylaşmak (-)

Akpınar ve Küçükgöksel (2015), ülkemizde girişimci adayların iş kurmadan önce yeterli bilgiye sahip olmamaları, iş fikirlerinden vazgeçmelerine neden olabileceğinden bahsetmiş ve bilginin önemine dikkat çekmiştir. Bu araştırmada ise, öğrencilerin bilgi eksikliğinin olması doğrudan iş kurma kararına engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 17’de görüldüğü gibi, ailesinde girişimci olan öğrenciler bilgi eksikliğini, ailesinde girişimci olmayan öğrencilere göre daha fazla önemsemektedir. Araştırmanın derininde sermayenin olmamasının nedenleri arasında farklı olarak ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin, bilgi eksikliği kaynaklı ne kadar sermayeye ihtiyaçları olduğunu bilmeme durumu yaşadıkları yer almaktadır. İki harita derinlemesine incelendiğinde ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin de bilgi eksikliği yaşadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin ailesinde girişimci

olma durumunu, bilgi eksikliğinin giderilmesinde önem teşkil etmediği söylemek mümkündür.

Turizm öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada, tecrübe yetersizliğinin girişimcilik niyeti önündeki engellerden biri olduğu sonucuna varılmıştır (Soliman, 2011). Bu araştırma sonucunda ise, tecrübenin olmaması öğrencilerin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engellerden biri olduğu sonucu elde edilmiş ve Soliman (2011)'ın araştırması ile paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Ailesinde girişimci olan ve olmayan öğrencilerin tecrübenin olmamasını bir engel olarak görmesinin yanında ailesinde girişimci olan öğrencilerin tecrübenin, kişilik özelliklerinden olan öz güven eksikliği üzerindeki büyük etkisinden dolayı daha önemli bir engel olarak algıladıkları görülmüştür.

Bilgi ve eğitim girişimcilik için de oldukça önemli bir konu olarak bilinmektedir. Dolayısıyla kurulan işletmenin yönetimini, %30' unu teknik bilgi, %34'ünü pratik bilgi ve %36'sını sonradan kazanılan kişisel özellikler oluşturduğu yapılan araştırmalar ile ortaya konmuştur (Arslan, 2002). Bulgular incelendiğinde, ailesinde girişimci olan bireylerin ne iş yapacaklarına karar verememelerinin iş kurma kararlarında önemli bir engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna neden olan en önemli faktörün ise bilgi eksikliği olduğu sonucuna varılmıştır. Buradan hareketle, ailesinde girişimci olan öğrencilerin, kariyer tercihleri arasında girişimciliği bir alternatif olarak gördüğünü söylemek mümkündür.

Eryılmaz ve Dirik (2016) tarafından öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada, aile desteğinin olmamasının girişimcilik niyetinde engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Wang ve Wong (2004) ise yaptıkları araştırmada aile desteğinin girişimcilik üzerindeki etkisini, ailelerinin mali veya sosyal desteğine bağlamaktadır. Bu araştırmada ise, ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin ailenin desteğinin olmamasını önemli bir engel olarak görürken; ailesinde girişimci olan öğrenciler, bu konuda sadece sermaye oluşturmada aileden maddi destek alma durumuna değindikleri sonucuna varılmıştır. Ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin aile desteğinin olmamasının doğrudan iş kurmaya engel olurken, sermaye oluşturma ve işin konumunu belirlemede de etkili olduğu tespit edilmiştir. Veriler neticesinde,

öğrencilerin her konuda ailesinin desteğinin iş kurma kararı üzerinde etkisi olacağını ve fikirlerini önemsedikleri görülmüştür. Yapılan bir araştırmada, aile desteğinin olmamasının öğrencilerin, risk alma eğilimlerinin ve girişimci olma isteklerinin olumsuz etkileyeceği gibi başarısızlık korkularının da artmasına neden olacağı sonucuna ulaşılmıştır (Abishov vd. 2015). Bir başka araştırmada ise, öğrencilerin aileleri tarafından risk alma adına cesaretlendirilmedikleri sonucu elde edilmiştir (Karaaslan, 2016). Bu araştırmada, ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin aile desteğinin olmamasındaki önemli faktörlerden birinin, bireyin ailesinin risk almasını istememesinden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Ailesinde girişimci olan öğrencilerde ise risk kavramına değinilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ışığında, ailesinde girişimci olmayan bireylerin, batma korkusundan kaynaklanan bir risk almaktan kaçınma durumunun söz konusu olduğu söylenebilir. Ailenin öğrencilere riski anlatması ve bu riski almaları için teşvikte bulunmamasının sebebinin ise ailede girişimci olmamasının olabileceği görülmüştür.

Abishov vd. (2015) tarafından yapılan araştırmada; ailede girişimci olup olmamasının, başarısızlık korkusu faktörü açısından anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu elde edilmiştir. Bu araştırmada ise Abishov vd. (2015) araştırmasından farklı olarak, ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin, olanlara göre batma korkusu yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına bakıldığında, ailesinde girişimci olan öğrencilerin batma veya başarısızlık ile ilgili korkularının olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla ailede girişimci olma durumunun, bireyin korkuları üzerinde bir etkisi olduğu söylenebilir.

Yeterli eğitimin ve bilgi sahibi olmanın girişimcilik niyetine pozitif etki ettiği dolayısıyla iş kurmada daha cesaretli olunduğu bilinmektedir (İbicioğlu vd., 2010; Martyajuarlinda and Kusumajanto, 2018; Özer Coşkun, 2018). Bu araştırmada, ailesinde girişimci olmayan bireylerin batma korkusu temelli bir cesaret eksikliği yaşadığı görülmüştür. Yeterli eğitim almamış olmak ise öğrencilerin cesaret eksikliğini tetiklediği ve sonucunda girişimcilik niyetlerinin negatif etkilendiği görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin lisans düzeyinde bir girişimcilik eğitimi aldıkları göz önünde bulundurulduğunda, girişimcilik niyeti olmayan

öğrencilerin, bir girişim kararı için hala yeterli eğitim düzeyine erişemediklerini düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Turizm öğrencilerin 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olma veya olmama durumun göre girişimcilik niyeti önündeki engellere yönelik karşılaştırılması yapılmış ve Tablo 18’de engellerin listesine yer verilmiştir.

Tablo 18: Girişimcilik Niyeti Olma Durumuna Göre Algılanan Engeller

Girişimcilik Niyeti Olan Öğrenciler	Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrenciler
Rakiplerin Varlığı	Sermayenin Olmaması
Sermayenin Olmaması	Tecrübenin Olmaması
İsin Konumunu Bilmemek	Batma Korkusu Yaşamak
Ne İş Yapacağıma Karar Verememek	Öz güven Eksikliği Yaşamak
Tecrübenin Olmaması	İsin Konumunu Bilmemek
Ailemin Desteğinin Olmaması	Yaşın Küçük Olması
Siyasi Problemlerin Olması	Sürdürememe Korkusu
	Kriz Olması
	Kuracağım İşle İlgili Bir Yerde Çalışmak (-)
	Borç Alabilirim (-)
	KOSGEB ten Destek Almak (-)
	Girişken Bir Karaktere Sahip Olmamak
	Kredi Çekmek (-)
	Bir Yerde Çalışmak (-)
	Aileden Maddi Destek Almak (-)

Bir girişimcinin rakiplerine göre daha rasyonel ve verimli yenilikler ile rekabet avantajını elinde tutmak zorunda olduğu bilinmektedir (Arslan, 2002). Araştırma sonucuna göre, girişimcilik niyeti olan öğrencilerin rakiplerin varlığını en önemli engel olarak gördüğü tespit edilmiştir. Girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin ise rakiplerin varlığını büyük bir engel olarak görmediği sonucuna varılmıştır. Girişimcilik niyeti olan öğrencilerin rakiplerin varlığı en önemli engel olarak algılamaları, rakiplerin varlığının hem kişisel faktörlere hem de işle ilgili faktörlere aynı anda etki etmesinden (cesaretin olmaması, batma korkusu yaşamak, ne iş yapacağına karar verememek) kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Schumpeter (1934) ’ın girişimcilik tanımında “sürekli yenilik yaratıp eskiden farklı olan kişiler”

olduğuna dikkat çekildiği görölmüştür (Aktaran: Gartner ve Shane, 1995). Bu araştırmada, girişimcilik niyeti olan öğrencilerin rekabeti üründe farklılık ve yenilik gibi kavramlarla algıladıkları sonucuna varılmıştır. Sonuçlar neticesinde, girişimcilik niyeti olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre işletmeyi kurmadan önce rekabet edebilmenin avantajlarına sahip olmanın daha önemli olduğunu düşündüklerini söylemek mümkündür.

Tanrıverdi vd. (2015), kararlılığın girişimcilik niyeti üzerinde bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırmada da girişimcilik niyeti olan öğrencilerin algıladıkları engeller arasında ne iş yapacağına karar verememek olduğu görölmüştür. Dolayısıyla Tanrıverdi vd (2015)'nin çalışması ile uyum göstermektedir. Buna neden olan en önemli faktörler ise sermayenin olmaması ve rakiplerin varlığı olarak ifade edilmiştir. Buradan, öğrencilerin niyetlerini olumsuz etkileyen kararsızlık faktörü her ne kadar bireyin kendisiyle ilgili bir faktör olarak görünse de, aslında dış faktörler aracılığıyla sermayenin olmaması ve rakiplerin varlığı engel olmaktan çıkarılırsa, kararsızlık engelindeki alının azalmasında fayda sağlayacağı anlaşılmaktadır.

Girişimcilik kariyerinde başarı için, enerjinin yüksek olması adına, genellikle 22-25 yaş arasının uygun dönem olduğu ortaya konmuştur. Bu durum, bazı alanlarda yeni bir işe başlamanın tecrübe gerektirdiğinden farklılık gösterebildiği bilinmektedir (Korkmaz, 2012). Sönmez ve Toksoy (2014) ise araştırmalarında girişimcilik yaşının 30-44 yaş aralığında olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırmada ise, girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin tecrübenin olmamasını, girişimcilik girişimcilik niyeti olan öğrencilere göre daha büyük bir engel olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır. Bunun nedeni ise, yaşın küçük olmasının tecrübeye etki etmesi olarak açıklanabilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin, çoğunluğun 18-22 yaş aralığının oluşturduğu göz önüne alınırsa girişimcilik için ideal olarak bilinen yaş aralıklarında olmadıkları ve dolayısıyla yaşın getirdiği endişeleri hala taşıyor oldukları söylenebilir. Girişimcilik niyeti olan öğrencilerin ise yaş ve olgunluk konusuna hiç değinmemeleri, yaşın getirdiği endişelerin ortadan kalkması için bir iş fikrinin ya da niyetin olması gerekliliğine bağlanabilir.

Gürbüz (2008) araştırmasında; girişimcilik niyeti olan öğrencilerin, olmayan öğrencilere göre kendilerine daha çok güvendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada Gürbüz(2008)' ün çalışması ile uyum göstererek, girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin öz güven eksikliğini, niyeti olan öğrencilere göre daha fazla kavramla bağdaştırdığı, dolayısıyla öz güven eksikliğini daha büyük bir engel olarak gördüğü sonucuna varılmıştır. Koh (1996) çalışmasında, girişimcilik literatüründe risk almayı temel girişimci özelliği olarak ele alındığına vurgu yapmıştır. Bu çalışmada ise, girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları engellerden birinin risk almak istememek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak, girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin öz güven eksikliğinin risk almak istememekten kaynaklandığı görülmüştür. Buradan hareketle öğrencilerin bir girişim faaliyeti için risk almanın gerekliliğinin farkında olduklarını ancak bunu yerine getiremediklerinde ise öz güven eksikliği yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Uluyol (2013) çalışmasında herhangi bir alanda üniversite eğitimi tamamlamış bireylerin genelde memur olma niyetinde olduklarına dikkat çekmiştir. Bu çalışma sonucunda ise öğrencilerin risk almayı istememesinin nedenlerinden birinin memur olmak istemek olduğu görülmüştür. Veriler ışığında girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin düşünceleri, düzenli gelir endişesinden memur olmak ve risksiz bir kariyer hayatı tercih etmek istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Linan vd. (2011) çalışmaları, algılanan sosyal normların girişimcilik niyeti üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu vurgulamıştır. Şeşen ve Basım (2012) ise öz güvenin girişimcilik niyeti üzerinde diğer faktörlerden daha önemli bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buradan hareketle sosyal çevrede bulunan bireylerin (aile, arkadaşlar vb.) girişimcilik fikrini onaylamaması veya olumsuz yorumlarda bulunması neticesinde öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin olumsuz etkilendiği söylenebilir. Bireylerin öz güveninin düşük olmasının ise, karar verme yetisinden yoksun olmaya ve girişkenlikten kaçınmaya neden olduğu da bilinmektedir (İreland vd. 1992). Bu çalışma sonucunda girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin, girişken karaktere sahip olmamasından kaynaklanan bir öz güven eksikliği yaşadığı görülmüştür. Buna dayanarak, girişimcilik niyeti olan bireylerin olmayanlara göre daha girişken bir karaktere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Son olarak araştırmaya katılan turizm öğrencileri ve turizm endüstrisinde fiili olarak bir işletme sahibi olan girişimci bireylerin girişimcilik niyetleri önündeki engellerin karşılaştırılması yapılmıştır. Tablo 19’da bu engellerin listesi sunulmuştur.

Tablo 19 : Turizm Öğrencileri ve Girişimcilerin Girişimcilik Niyeti Önündeki Algıladıkları Engeller

Öğrenciler	Girişimciler
Sermayenin Olmaması	Sermayenin Olmaması
Batma Korkusu Yaşamak	Bilgi Yetersizliğinin Olması
Öz Güven Eksikliği	Alt Yapı Sorunlarının Olması
İşin Konumunu Bilmemek	Planlama Sorunlarının Olması
Rakiplerin Varlığı	Tecrübemin Olmaması
Ailemin Desteğinin Olmaması	Ne İş Yapacağımı Bilmemek
Ne İş Yapacağıma Karar Verememek	Bürokratik Engellerin Olması
Kriz Olması	Profesyonel İnsanlarla Çalışmak(-)
Network Yetersizliği	Araştırma Yapmamış Olmak
Enflasyonun Yüksek Olması	Enflasyonun Yüksek Olması
Hedef Kitleye İyi Hitap Etmek (-)	Teknik Ekibin Gecikmesi
Altyapı Sorunlarının Olması	
Tecrübeli İnsanlarla Görüşmek (-)	
Rakipleri Araştırmak (-)	
Denizle Arasındaki Mesafe Olması	
Reklam Yapmak (-)	
Farklı Konsept (-)	
Üründe Farklılık (-)	
İşletmede Yenilik (-)	
İş Fikrime İnanmak (-)	
Doların Yüksek Olması	
TL’nin Değersiz Olması	
Siyasi Problemlerin Olması	

Öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada, sermayenin olmamasının girişimcilik niyeti önünde engel olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır (Özer Coşkun, 2018). Girişimciler üzerinde yapılan araştırmada da sermaye yetersizliğinin girişim faaliyeti önündeki engellerden biri olduğu sonucuna varılmıştır (Çetinkaya Bozkurt vd. 2012). Bu araştırmada ise, sermayenin olmasının girişimci bireyler ve öğrenciler tarafından girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları en önemli engel

açısından farklılaşmadığı görülmüş, dolayısıyla Özer Coşkun, (2018) ve Çetinkaya Bozkurt vd. (2012)'nin araştırmaları ile paralellik gösterdiği sonucuna varılmıştır. Çanakkale'de girişimciler üzerinde yapılan bir araştırmada, katılımcılar birikim yapıp kendi işini kurmada alt yapı sağlamak amacıyla özel sektörlerde çalıştıklarını dile getirmişlerdir (Örenç, 2019). Bu araştırmada da girişimciler sermaye oluşturmada olan birikimin ortaya konmasının önemine dikkat çekerken, öğrenciler ise sermaye oluşturmada birikimin olmasının gerekliliğine ve bunun için başka işlerde çalışmalarının önemini ortaya koymuşlardır. Dolayısıyla araştırmada elde edilen bulguların, Örenç (2019) 'in araştırmasını pekiştirdiği görülmektedir.

Bir girişimcinin iş kurmaktan vazgeçmesine neden olacak sebeplerden birinin bilgi eksikliği olduğu bilinmektedir (Akpınar ve Küçükgöksen, 2015). Kuratko ve Hodgetts (1995), tecrübenin yetersiz olmasının ve iş kurma hakkındaki bilgi yetersizliğinin, iş kurmadan önce gerektiği kadar hazırlanamamaktan kaynaklandığını vurgulamıştır (Kunday, 2014). Bu araştırma sonucuna göre girişimcilerin, bilgi yetersizliğini öğrencilere göre daha büyük bir engel olarak algıladığı sonucuna varılmıştır. Bayram ve Aytaç (2001) araştırmalarında, bir işe başlarken yapılan işin sevilmesinin önemine vurgu yapmışlardır. Bu araştırmada ise girişimciler, öğrencilerden farklı olarak yapılan işin sevilmesi durumunda bilgi eksikliğinin negatif olarak etkileneceğini düşünmektedirler. Buradan hareketle bireylerin, girişim faaliyetinde bulunacağı işle aynı zamanda duygusal olarak bir bağ kurulmasının iş kurma kararında ve bilgi eksikliğinin tamamlanmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Yapılan bir araştırmada girişimde bulunacak olan kişilerde öz güven kişilik özelliğinin bulunması gerektiği sonucu elde edilmiştir (Çetinkaya Bozkurt ve ark. 2012). Bu araştırma sonucunda ise öğrencilerin öz güven eksikliğini bir engel olarak ele almasına karşın, girişimci bireylerin öz güven eksikliği konusuna hiç değinmedikleri görülmüştür. Dolayısıyla araştırmaya katılan girişimci bireylerin öz güven kişilik özelliğini taşıması, literatür ile paralellik gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Girişimcinin yatırım kararlarını önemli ölçüde etkilediği bilinen altyapı sorunları aynı zamanda işin konumunu belirlemede de etkili bir faktördür (Kinay, 2006). Bu araştırmada, altyapı sorunlarının olması durumu öğrenciler için de girişimci bireyler için de iş kurma kararı önünde engel olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Böylece, bireyler tarafından, işin kurulacağı yerdeki fiziksel şartların önemsendiği yorumu yapılabilir.

Literatürde aile desteğinin girişimcilik niyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar bulunmaktadır (Dirik ve Eryılmaz, 2016; Abishov vd. 2015). Bu çalışma sonucunda ise araştırmaya katılan turizm öğrencilerinin aile desteğinin olmamasını girişimcilik niyeti önünde bir engel olarak gördükleri sonucuna varılmıştır. Ailenin desteğinin olmaması engeli baz alınarak yapılan karşılaştırma sonucunda, bu kavramın girişimci bireylerin haritasında öğrencilere göre daha az bağlantıya sahip olduğu, dolayısıyla öğrencilerin aile desteğine daha fazla önem verdiği sonucuna varılmıştır.

Girişimciliği engelleyen unsurlar arasında ekonomik durum ve bürokratik engellerin varlığının yer aldığı bilinmektedir (Güler vd. 2016). Kinay (2006) çalışmasında, enflasyonun yüksek olması ve ekonomik koşulların girişimciyi başarısızlığa götürdüğü sonucunu elde etmiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin de girişimci bireylerin de enflasyonun yüksek olmasını girişimcilik niyetleri önünde bir engel olarak gördüğü sonucuna varılmıştır. Üzülmöz (2008) araştırmasında, bir işin kuruluş aşamasındaki bürokratik engellerin azaltılmasından bahsetmiştir. Bu çalışmada girişimcilerin işi kurmadan önce bürokratik engellerin varlığının iş kurma kararları önündeki engellerden biri olduğu tespit edilmiştir.

Bird (1993) girişimin başarısında endüstriyel açıdan tecrübe sahibi olmanın büyük önem taşıdığına değinmiştir (Uygun, 2019). Castanias ve Helfat (2001) ise çalışmalarında, işletmelerin başarısının ya da başarısızlığının kısmen şirketin kurucusunun iş deneyimine ve bilgisine bağlı olduğunu vurgulamıştır. İlgili alan taramasında bilinenden farklı olarak, iş kurarken tecrübe eksiliğinin önemli bir engel olmadığı bulunan çalışmalara da rastlanmıştır. Yapılan bir araştırmada, otel sahibi katılımcıların çok azının daha öncesinden iş tecrübesine sahip olduğunu tespit

etmiştir (Aktaran: Szivas, 2001). Farklı olarak Shaw vd. (1988) ise araştırmalarını, turizm alanında herhangi bir iş tecrübesi olmayan girişimcilerle yapmışlardır. Bu araştırmada ise araştırmaya katılan turizm endüstrisindeki girişimcilerin, tecrübenin olmamasını iş kurmada önemli bir engel olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Tecrübenin olmaması ise beraberinde bilgi eksikliğini getirdiğı görülmüştür. Bu sonuçlar literatürdeki bazı çalışmalarını desteklerken bazılarıyla farklılık göstermektedir. Araştırma bulgularına göre tecrübe eksikliği, doğrudan iş kurma kararına engel olabilecek birçok kavrama neden olduğundan ve daha farklı engellerle yüzleşmeyi getireceğinden araştırmada önemli bir yere sahip olmaktadır.



SONUÇ

Araştırmanın tüm sonuçları tartışma bölümünde yer verilmiş ve detaylı şekilde karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Burada ise elde edilen tüm sonuçlar genel olarak ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan turizm öğrencilerinin girişimcilik niyeti önünde algıladıkları en önemli beş engel sermayenin olmaması, batma korkusu yaşamak, öz güven eksikliği yaşamak, işin konumunu bilmemek ve rakiplerin varlığı olarak sıralanmaktadır. Ailenin maddi-manevi desteğinin olmaması sermayenin olmamasına neden olurken, yurt dışına çıkıp birikim yapmak, KOSGEB desteklerinden faydalanmak, borç almak, kredi kullanmak sermaye oluşturmada alternatif yollar olmaktadır. Katılımcılara göre sermayenin olmaması, işin konumunu bilmemek, tecrübenin olmaması, öz güven eksikliği yaşamak ve ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olması batma korkusu yaşamaya neden olmaktadır. Sonuçlar ışığında öğrencilerin yakın çevresinin fikirlerini çok fazla önemseydiği ve bu durumun öz güvene etki ettiği görülmüştür. Öğrenciler bir iş kurabilmek için ancak belirli riskler alındığında öz güvenin yüksek olabileceği düşünmektedirler. Bu araştırma ile fiili olarak iş kurmadaki kararlılığın önemi bir kez daha ortaya konulmuştur. Bununla beraber ne iş yapılacağına kararının verilmesi sermaye sorununun çözülmesi adına büyük önem arz ettiği görülmüştür. En önemli engeller arasında rakiplerin varlığı olması, iş kurulduğunda yoğun bir rekabeti beraberinde getirecek olması, potansiyel girişimcilerin girişimcilik niyetlerini negatif olarak etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu aşamada işin konumunu doğru belirlemek rekabet açısından büyük bir önem taşıdığı görülmüştür.

Araştırmada yapılan cinsiyete göre girişimcilik niyeti önünde algılanan engellerin karşılaştırılmasında, kadın öğrencilerin öz güven eksikliğini erkek öğrencilere göre daha büyük bir engel olarak algıladıkları görülmüştür. Kadınlara yönelik yapılan toplumsal baskının ve kadın olduğu için yapamazsın algısının oluşturulması, kadın öğrencilerin öz güveninin düşmesine neden olan en önemli faktörlerden biri olmaktadır. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre tecrübenin olmamasını daha büyük bir engel olarak algılamaktadır. Kadın öğrenciler tecrübe

eksikliğini erkeklerden farklı olarak aile desteğinin olmaması ve yaşı küçük olmasına bağlamaktadırlar. Bu bağlamda kadın öğrencilerin tecrübe edinmek adına attıkları adımlarda aileleri tarafından onaylanıp desteklenmesi oldukça önemlidir. Algılanan engellerin karşılaştırılmasında erkek öğrencilerin risk alma eğilimi olsa dahi ailesinin risk almasını istememesi durumu, erkek öğrencilerin niyeti önünde büyük bir engel olduğu sonucuna varılmıştır. Kadın öğrenciler tecrübe yetersizliği ve bilgi eksikliği kaynaklı başaramama korkusu yaşadığı, erkek öğrencilerin ise işin konumunu bilememek, sermayenin olmaması ve kapanan işletmelerin olmasından kaynaklanan batma korkusu yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan kadın öğrencilerin başarısızlığı daha çok kendisiyle ilgili faktörler ile tanımlarken, erkekler batma korkusunu dışsal faktörler ile açıkladığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, bu araştırmada kadın ve erkek öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engellerin farklılaştığı görülmüştür.

Ailesinde girişimci olan ve olmayan öğrencilerin algıladıkları engeller karşılaştırılmasında, ailesinde girişimci olan öğrenciler, olmayanlara göre bilgi eksikliğini daha büyük bir engel olarak görüldüğü sonucuna varılmıştır. Bilgi eksikliği, ailesinde girişimci olan bireylerin ne iş yapacağına karar verememe durumu ile sonuçlanmasından, ailede girişimci olan öğrencilerin girişimcilik ile ilgili hayalleri olduğu anlaşılmaktadır. Ailesinde girişimci olmayan öğrenciler batma korkusu ve başarısızlık korkusu yaşarken, ailesinde girişimci olan öğrenciler başarısızlıkla ilgili kaygılarının olmadığı sonucuna varılmıştır. Buradan ailede girişimci olma durumunun öğrencilerin korkuları üzerinde bir etkisi olduğu sonucu elde edilmiştir. Aile girişimci olması öğrencilerin korkuları üzerinde bir etkiye sahipken, aynı zamanda cesaret eksikliği açısından önemli bir yerde olduğu görülmüştür.

Araştırmada yapılan bir diğer karşılaştırma olan 5 yıl içerisinde girişimcilik niyeti olan öğrenciler ve olmayan öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engeller arasında en önemli sonuç, niyeti olan öğrencilerin rakiplerin varlığını olmayan öğrencilere göre daha büyük engel olarak algıladıklarıdır. Bunun nedeni ise rakiplerin varlığının aynı anda hem kişisel faktörlere hem de işle ilgili faktörlere aynı anda etki etmesidir. Niyeti olan öğrencilerin olmayanlara göre ne iş

yapacağına karar verememesi nemli bir engel olarak görüldüğü sonucuna varılmıştır. Buna neden olan faktörler ise sermayenin olmaması ve rakiplerin varlığı olarak görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik niyeti olmayanların, niyeti olanlara göre yaşın küçük olmasından kaynaklanan tecrübe eksikliğini daha büyük bir engel olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır. Niyeti olan öğrencilerin ise yaş veya olgunluk konusuna hiç değinmemiş olmaları, bir girişimcilik planlarının var olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Araştırma sonucunda girişimcilik niyeti olan öğrencilerin olmayanlara göre öz güvenlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Veriler ışığında girişimcilik niyeti olmayan öğrencilerin risksiz bir memuriyet hayatını istedikleri sonucu elde edilmiştir. Niyeti olmayan öğrencilerin risk almak istememeleri öz güven eksikliğini meydana getirirken, öz güven eksikliği yaşamaları girişken bir karaktere sahip olmamalarını tetiklediği görülmüştür. Sonuç olarak, girişimcilik niyeti olan öğrencilerin olmayanlara göre daha girişken bir karaktere sahip olduğu görülmüştür.

Turizm endüstrisinde girişimci olan bireylerin ve öğrencilerin sermayenin olmamasını girişimcilik niyeti önündeki en önemli engel olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın en önemli sonucundan biri öğrenciler öz güven eksikliğini önemli bir engel olarak algılamasına karşın, girişimci bireyler öz güven eksikliğini engel olarak görmedikleridir. Buradan kişilik özelliklerinde öz güvenin girişimcilik faaliyetinde bulunmak için ne kadar önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır. Girişimci bireyler bilgi eksikliğinin olmasını öğrencilere göre daha önemli bir engel olarak algıladıkları görülmüştür. Girişimciler yapılan işin sevilmesinin bilgi eksikliğinin azalmasında önemli bir yerinin olduğuna vurgu yapmışlardır. Girişimci bireylerin alt yapı sorunlarını öğrencilere göre daha önemli bir engel olarak görmektedirler. Buradan hareketle, işin kuruluş yerindeki fiziksel şartlar bireyler tarafından önemsenmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin aile desteğinin birçok faktöre etki etmesine karşın, girişimciler aile desteğini daha az faktör ile ilişkilendirmesi öğrencilerin aile desteğine daha fazla önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Girişimciler öğrencilerden farklı olarak bürokratik engellerin varlığını girişimcilik niyeti önündeki önemli engellerden biri olarak görmektedir. Girişimci bireylerin tecrübe eksikliğini öğrencilerden daha fazla önemsemesi, tecrübe eksikliğinin doğrudan iş kurmaya engel olan faktörlere etki etmesinden

kaynaklanmaktadır. Sonuç olarak girişimci bireylerin ve öğrencilerin girişimcilik niyeti önündeki algıladıkları engeller farklılık göstermektedir.

ÖNERİLER

Kocaeli Üniversitesi Turizm Fakültesi Konaklama İşletmecisi bölümünde öğrenim gören 58 öğrenci ve Kocaeli ili içerisinde turizm endüstrinde fiili olarak bulunan 15 girişimci ile gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

Uygulayıcıya Yönelik;

- Öğrencilere sermaye oluşturmada kredi ve KOSGEB hibelerine ulaşma yollarının kolaylaştırılması, bunun yanında melek yatırımcılar ve inkübatör ziyaretleri gibi faaliyetlerde bulundurulması; çalışma içerisinde birçok kısır negatif döngüye neden olan sermayenin olmaması engelinin algısının azaltılmasına neden olacaktır.
- Öğrencilerin başarısızlık ve batma korkusu ile ilgili olarak başarılı girişimcilerin yanında, başarısız girişimciler ile buluşturulacak ortamlar yaratılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu beraberinde risk almakla ilgili kaygıların da giderilmesinde faydalı olacaktır.
- Ailenin gerek maddi gerekse manevi desteğinin öğrencileri her bakımdan etkisi olduğu bu çalışma ile bir kez daha ortaya konmuştur. Buna ek olarak ailesinde girişimci olmayan öğrenciler ailesinden daha fazla destek beklediğinden, öğrencilerin girişimcilik hayallerinin aileler tarafından desteklenmesi onların aynı zamanda öz güvenine etki edeceğinden ailelerinde de bu konuda bilinçlendirilmesinin önem arz ettiği görülmektedir.
- Girişimcilik eğitimlerinde girişimci yetiştirme odaklı müfredatlarının oluşturulması buna ek olarak, eğitimlerin sadece girişimcilik adı

altındaki dersle sınırlandırılmayıp, müfredattaki ders içeriğine de yayılması ve ilişkilendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Kadın öğrencilerin, network eksikliği ve girişkenlik problemleriyle ilgili başarılı kadın girişimcilerin sponsorluğunda çalışmaya teşvik edilmesi, onların tecrübe edinmesi ve network sağlamasına neden olurken aynı zamanda daha girişken olmaya iteceğinden, bu uygulamaların öz güvenlerinin yükselmesine ve başarısızlık algılarının azalmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.
- Verilecek eğitimlerde teorik bilginin yanında uygulamalı derslere de yer verilmesi bu konuda büyük önem arz etmektedir. Buna ek olarak ailesinde girişimci olma durumunun öğrencilerin korkuları üzerinde de önemli bir yere sahip olduğundan ailesinde girişimci olmayan öğrencilerin bu konuda daha fazla desteklenmesi, cesaretlendirilip girişimciliğe teşvik edilmesi gerekmektedir.
- Öğrencilere yapacakları işlere olan inançlarını kuvvetlendirmek adına verilecek psikolojik desteklerin öz güvenin yükselmesine ve yakın çevreden gelen yapamazsın algısının azalmasında fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
- Girişimciler bir iş kurma aşamasında bilginin önemine dikkat çekerek, işin sevilmesi durumunda bilgi eksikliğinin de bu noktada negatif olarak etkileneceğinden bahsetmişlerdir. Bu bağlamda, bireylerin sadece eğitimle değil, aynı zamanda sevdikleri işlerde girişimde bulunmaları için bireylere küçük yaşta yatkın oldukları ve kişiliğini yansıtan işlere yönelmeleri adına gerek aile gerekse okullar bazında destekleyici planlamalar yapılmasının, bireylerin girişimcilik niyeti önündeki algıları engellerin azaltacağı düşünülmektedir.

Araştırmacıya;

- Literatürde öğrencilerin girişimcilik niyetleri önündeki engellerin nitel olarak araştırıldığı çalışmaların artması, gelecek nesildeki girişimci adaylarının yaşayacağı sorunların daha iyi anlaşılması ve önüne geçilmesi adına yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Araştırmacılar tarafından girişimcilik niyeti önündeki engellerin arasındaki neden-sonuç ilişkilerini araştırması, algılanan engellerin çözümüne dair ipuçları elde edebilmek adına önem arz etmektedir.
- Gelecek araştırmalarda konuyla ilgili daha geniş katılımcı sayısına ulaşılması, araştırmanın genellenebilir olması adına önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Aslan, Şebnem (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Nicel, Nitel ve Karma Tasarımlar İçin Bir Rehber. Eğitim yayınevi.
- Cuervo, Alvaro, Ribeiro Domingo and Salvador Roig (2007). “Entrepreneurship: Concepts, Theory and Practice”. Entrepreneurship: Concepts, Theory and Perspective. Springer, New York.
- Drucker, Peter (1985). Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles, New York, Harper and Row
- Dollinger, M.J. (1999) Entrepreneurship: Strategies and Resources (second ed.), Saddle River, NJ: Prentice-Hall
- Hisrich, Robert D. ve Peters, Michael P. (1989) Entrepreneurship: Starting, Developing, and Managing a New Enterprise, Homewood, IL, BPI/Irwin.
- Huff, A. S. (1990). Mapping strategic thought. In A. S. Huff (Ed.), Mapping strategic thought. Chichester: Wiley.
- Kelly, G. A. (1955). The Psychology of personal constructs. NY: W.W. Norton & Company.
- Schumpeter, Joseph (1934:1998). Business Cycles: A Theoretical, Historical, and Statistical Analysis of the Capital- ist Process. New York: McGraw Hill.
- Şimşek Ş., Adnan Çelik ve Tahir Akgemci (2019). Davranış Bilimleri. Eğitim Yayınevi. Konya.
- Uygun, Ramazan Kahraman (2019). “Girişimcilik Teori ve Yaklaşımları”.. Bursa: Ekin Yayınevi.

Makaleler, Bildiriler ve Diğer Basılı Yayınlar

- Abat, Elif (2010). Eğitim Yönetimi Uzmanlarının Okul Yöneticilerinin Yeterliklerine İlişkin Zihinsel Modelleri. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Abishov, N, Asan Dosmahanbet Seydinbekuli ve Yaşar Yılmaz (2015). “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi:

- Ahmet Yesevi Uluslararası Türk- Kazak Üniversitesinde Bir Alan Araştırması”. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 3 (6): 43-53.
- Ağraş S, Fırat Atbaş ve Enes Şeyba (2017). “Mavi Okyanus Stratejisi: Dünyadan Ve Türkiye’den Örnekler”. Journal Of Management Economics, 2(2), 126-144.
- Ajzen I. (1991). “The Theory of Planned Behavior”. Organizational Behavior And Human Decision Processes. 50,179-211.
- Akpınar, Burhan (2011). “Biliş Ve Üstbiliş (Metabiliş) Kavramlarının Zihin Felsefesi Açısından Analizi”. International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic, 6(4),353-365.
- Altınay L. Melih Dadanoğlu, Roberto Daniele ve Conrad Lashley. (2012). “The influence of family tradition and psychological traits on entrepreneurial intention”. International Journal of Hospitality Management. 31: 489-499
- Ambrosini, Veronique ve Bowman, Cliff (2005). “Reducing Causal Ambiguity To Facilitate Strategic Learning”, Management Learning, 36(4), 493-512.
- Arslan, Kahraman (2002). “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler Ve Girişimcilik Eğilimleri”. Doğu Üniversitesi Dergisi, 6, 1-11.
- Atasoy, Güzide (2007). Using Cognitive Maps For Modeling Project Success, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Aytaç, Serpil ve Bayram, Nuran (2001). “Üniversite Gençliğinin İş ve Eş Seçimindeki Etkin Kriterlerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (Ahp) İle Analizi, Endüstrillilikler ve İnsan Kaynakları Dergisi, E-Dergi, 3(1), 89-100.
- Aztekin, Serdar (2012) “Determining The Understandings About The Limit Subject In Mathematics By Using Repertory Grid Technique”. International Online Journal Of Educational Sciences, 4(3), 659-671.
- Balaban, Özlem ve Özdemir, Yasemin (2007). “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği”. Araştırma Makaleleri, 134-147.
- Baltacı, Ali (2017). “Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli Ali”. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 3(1), 1-15.
- Baron, Robert A (2000). “Psychological Perspectives On Entrepreneurship: Cognitive And Social Factors In Entrepreneurs’ Success”. Current Directions In Psychological Science. 9(1),15-18.
- Bilss, B, Li X.R, Meng F ve Harrill R (2012). “Applying Causal Mapping To Tourism Research: A Case Study Of American College Students’ Experiences In China Study Abroad Programs1”. Tourism Analysis, 17(1), 1-14.

- Bird, Barbara (1988). "Implementing Entrepreneurial Ideas; The Case For Intention", *Academy of Management Review*. 13(3), 442-453.
- Bird, Barbara ve Brush, Candida (2002). "A Gendered Perspective On Organizational Creation". *Entrepreneurship Theory And Practice*, 26(3), 41-65.
- Bliss, B., Xiang Robert Li, Fang Meng ve Rich Harrill (2012). "Applying Causal Mapping To Tourism Research: A Case Study Of American College Students' Experiences In China Study Abroad Programs". *Tourism Analysis*, 17, 1-14.
- Bozkurt Çetinkaya, Özlem ve Alparslan, Ali Murat (2012). "Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler İle Girişimcilik Eğitimi: Girişimci Ve Öğrenci Görüşleri". *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.
- Bozkurt Ç., Adnan Kalkan, Osman Koyuncu ve Ali Murat Alparslan (2012). "Türkiye'de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(15):229-247.
- Bozkurt, Öznur ve Erdurur, Kutbettin (2013). "Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma". *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 57-78.
- Brockhaus, Robert H. (1980). "Risk Taking Propensity of Entrepreneurs". *Academy of Management Journal*, 23 (3), 509-520.
- Brown Sylvia M (1992). "Cognitive Mapping And Repertory Grids For Qualitative Survey Research: Some Comparative Observations". *Journal Of Management Studies*. 29(3), 287-307.
- Cansız, Emine (2007). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Isparta.
- Carlsson, Christer ve Fuller Robert (1996). "Adaptive Fuzzy Cognitive Maps for Hyperknowledge Representation in Strategy Formation Process" *Proceedings of the International Panel Conference on Soft and Intelligent Computing*. 1-8.
- Castaniaa, E. Richard P. ve Helfat, Constance E. (2001). "The Managerial Rents Model: Theory And Empirical Analysis" *Journal Of Management*. 27, 661-678.
- Cavana, R.Y, Bob Garnham ve Pauline Copland (2004). "Sustainable Tourism In Queenstown: An Application Of Cognitive Strategic Mapping". (Karen A. Smith, and Christian Schott). *New Zealand Tourism And Hospitality Research Conference*. New Zealand: Macmillan. 389-395.

- Chaib-Draa B (2002). Causal Maps: “Theory, Implementation, And Practical Applications In Multi-Agent Environments”. IEEE Trans Knowledge Data Eng 14, 1201–1207.
- Chen Yu-Fen., Lai C. M. (2010), “Factors Influencing the Entrepreneurial Attitude of Taiwanese Tertiary-Level Business Students,” Social Behavior and Personality, 38 (1).
- Chen, C., G, Patricia Gene Greene ve Ann Crick (1998). Does Entrepreneurial Self-Efficacy Distinguish Entrepreneurs From managers? Journal of Business Venturing, 13, 295–316.
- Clarke, Ian ve Mackaness, William (2001). “Management Intuition: An Interpretative Account Of Structure And Content Of Decision Schemas Using Cognitive Maps”, Journal of Management Studies, 38(2),147-172.
- Cropper, S., Colin Eden ve Fran Ackermann. (1990). Keeping Sense of Accounts Using Computer-Based Cognitive Maps. Social Science Computer Review, 8(3): 345–366.
- Coşkun Özer, Ahu. (2018), “Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimci Olma Eğilimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi. 2(4), 1-26.
- Creswell, Jhon W. ve Miller, Dana L. (2000). “Determining Validity in Qualitative Inquiry”. Theory Into Practice, 39(3), 124-130.
- Çakır, Sezin ve Timuroğlu, Kürşat M.(2014) “Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi İle İlişkisi”. Akü İibf Dergisi. 16(2): 119-136.
- Çakmak, İrem (2019). “Girişimsel Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Bir Kamu Üniversitesi Örneği”. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Elazığ.
- Çelik A, Mehmet İnce ve Sezen Bozyiğit (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma”. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 7(3): 113-124.
- Çelik M. Gölpek Karababa A. (2018). “Girişimcilik Niyetlerinin Demografik Faktörlere Göre İncelenmesi.” Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 13(1): 57-67.
- Dashdamirova, Lala (2019). “Duygusal Zekanın Girişimcilik Niyetine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”. Yüksek Lisans Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Samsun.

- Duran C., Harun Büber ve Gülten Eren Gümüştekin (2013) “Girişimcilik Hislerine Eğitimin Katkısı: Kütahya Meslek Yüksek Okulu Makine Programı Örneği”. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. 8(2):33-56.
- Duran, Gülhan ve Sarıtaş, Ahmet (2017). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma”. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1):147-165.
- Durak, İbrahim (2018). “Girişimcilik Niyeti İle Duygusal Zekâ ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(1): 283-279.
- Durmaz, Şerife ve Ören, Kenan (2017). “Öz Yeterlilik ve Öz güvenin İşgücü ve İstihdama Etkisine Bir Bakış”. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 9(1): 109-120.
- Durukan, Tülin (2006). “Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi Özet”. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi: Journal Of Entrepreneurship And Development Cilt 1 · Sayı 2, 25–38.
- Dündar, Süleyman ve Ağca, Veysel (2007). “Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma”. H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1): 121-142.
- Eden, Colin (1988). Cognitive Mapping. European Journal Of Operational Research, 36(1), 1–13.
- Eden, Colin ve Ackermann, Fran (2004). “Cognitive Mapping Expert Views For Policy Analysis In The Public Sector”. European Journal Of Operational Research, 152(3), 615-630.
- Eryılmaz, İnan ve Dirik, Deniz (2016). Girişimcilik Niyeti Üzerine Nitel Bir Araştırma: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği. Gençlerle 360 Derece 3.Uluslararası Öğrenci Kongresi. 451-459.
- European Union (2003). The Commission's Green Paper: Entrepreneurship In Europe. Londra: HMSO. 34.
- Fatoki, Olawale ve Chindoga, Lynety (2011). “An Investigation into the Obstacles to Youth Entrepreneurship in South” Africa. International Business Research. 4(2): 161-169.
- Fırat, Talha (2019). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyodemografik Özellikler ve Alici-Köken Ülke Makro Şartları Açısından Değerlendirilmesi: Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Örneği. 4. Intraders Uluslararası Ticaret Kongresi Kongre Kitabı. Sakarya, 55-66.

- Fuglseth, Anna Mette ve Kjell Gronhaug (2002). "Theory-Driven Construction And Analysis Of Cause Maps". *International Journal Of Information Management*, 22(5): 357-376.
- Gartner, Wiiliam B. (1988). "Who Is An entrepreneur?" Is The Wrong Question, *American Journal of Small Business*, 12(4), 11-32.
- Gartner, Wiiliam B. ve Shane, Scott A. (1995). "Measuring Entrepreneurship Over Time". *Journal Of Business Venturing* 10, 283-301.
- Giordono, R, Jaroslav Mysiak, Farmani Raziye and Michele Vurro (2007). "An integration between Cognitive Map and Causal Loop Diagram for knowledge structuring in River Basin Management". Paper presented at the first international conference on adaptive and integrative water management Caiwa 12 – 15.
- Goodier, Chris L. ve Soetanto Robby (2013). "Building Future Scenarios Using Cognitive Mapping". *Journal of Maps*. 9(2): 203-217.
- Güney, Semra ve Nurmakhamatuly Arman (2007). "Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma". *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 10(18): 62-86.
- Gürbüz, Hüseyin. (2008). "Girişimcilik Eğilimiyle İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Öğrencilerinde Bir Uygulama". 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bişkek, 485-493.
- Güreşçi, Ertuğrul (2014). "Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat Myo Örneği". *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- Hancock, Beverley (1998). *An Introduction to Qualitative Research*. Division of General Practice University of Nottingham. 753.
- Hancock B. Elizabeth Ockleford and Kate Windridge (2006). *An Introduction to Qualitative Research*. National institute for Health Research. 3-39.
- Heradstveit, Daniel ve Narvesen, Ove (1978). "Psychological Constraints on Decision making. A Discussion of Cognitive Approaches: Operational Code and Cognitive Map". *Cooperation and Conflict*, 13(1): 77-92.
- Hjortsø, N.C., Stig Möller Christensen ve Peter Tarp. (2005). "Rapid Stakeholder And Conflict Assessment For Natural Resource Management Using Cognitive Mapping: The Case Of Damdoi Forest Enterprise, Vietnam". *Agriculture And Human Values*, 22(2): 149-167.
- Hodgkinson G.P., A. John Mauleand ve Nicola J. Bown. (2004). "Causal Cognitive Mapping İn The Organizational Strategy Field: A Comparison Of Alternative Elicitation Procedures". *Organizational Research Methods*. 7(1): 3-26.

- Hurley, Amy E. (1999). "Incorporating Feminist Theories Into Sociological Theories Of Entrepreneurship". *Women in Management Review*. 14(2), 54-62.
- Ismail, M, Shaiful Annuar Khalid, Mahmud Othman, Kamaruzaman Jusoff vd. (2009). "Entrepreneurial intention among Malaysian undergraduates." *International Journal of Business and Management*, 4(10): 54-60.
- İbicioğlu H., Selahaddin Taş ve H. İbrahim Özmen (2010). "Üniversite Eğitiminin Girişimcilik Düşüncesinin Değişimine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama", *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1): 53-74.
- İreland, D.R, Michael A.Hitt and Williams J. Clifton (1992). "Self-Confidence and Decisiveness: Prerequisites for Effective Management in the 1990s. *Business Horizons*, 35(1): 36-43.
- İrmiş, Ayşe ve Barutçu, Esin (2012). "Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2): 1-25.
- İşcan, Ömer Faruk ve Kaygın Erdoğan (2011), "Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma". *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2): 443-462.
- Johnson, Roy D. ve Lipp, Astrid (2007). "Cognitive Mapping: A Process to Support Strategic Planning In An Academic Department", *Group Decision and Negotiation*, 16 (1), 43-60.
- Jenkins, Mark. (1994). "Thinking About Growth: A Cognitive Mapping Approach To Understanding Small Business Development", *Small Business and Enterprise Development*, 1(1), 29-37.
- Karaaslan, Mustafa Halid (2016). "İşletme Bölümü Öğrencilerinin Kendi İşlerini Kurma Konusunda Algıladıkları Sosyal Normlar". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 12(28), 143-161.
- Karadağ, Engin (2011). "Okul Müdürlerinin Niteliklerine İlişkin Olarak Öğretmenlerin Oluşturdıkları Bilişsel Kurgular: Fenomonolojik Bir Çözümleme". *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 25-40.
- Karabey, C. (2013). Girişimsel Düşünceyi Anlamak: Düşünme Tarzı ve Risk Tercihinin Girişimsek Öz yetkinlik ve Girişimcilik Niyeti ile İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 18(3): 143- 159.

- Kauppila O.P., Risto Rajala ve Annukka Jyrama (2010). "Antecedents Of Salespeople's Reluctance To Sell Radically New Products" *Industrial Marketing Management*, 39: 308-316.
- Kıracı, Hakan ve Kayabaşı, Aydın (2019). Gençlerin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. V. Uluslararası Girişimcilik, İstihdam Kariyer Kongresi, 367-376.
- Kinay, Hasan Fehmi (2006). Girişimcilik, Kalkınma ve Rekabet İlişkisi Kütahya'da Kobilerin Girişimcilik Profil. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Koh, Hian Chye (1996). "Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students." *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25
- Korkmaz, Oya (2012). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği". Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi.14(2),209–226.
- Korkmaz, Sezer (2000), "Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma". Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 18(1), 163-179.
- Krystallis A., George Maglaras ve Spyridon Mamalis. (2008). "Motivations and cognitive structures of consumers in their purchasing of functional foods". *Food Quality and Preference*, 19(6): 526-538.
- Kunday, Özlem (2014). "Girişimci Olma Nedenleri İle Karşılaşılan Engeller Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma". *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9 (2), 314-329.
- Krueger, N. F., Reilly, M. D., ve Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5), 411-432.
- Krueger, N. F., ve Brazeal, D. V. (1994). Entrepreneurial potential and potential entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18(3), 91-104.
- Küçükğoksek, Nazlı Çağıl ve Akpınar, Teomann (2015). "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Algısı ve Girişimciliği Engelleyen Sebepler", *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, (1)1: 13-19.
- Kwahk Kee, Young ve Kim, Young Gul (1999). "Supporting Business Process Redesign Using Cognitive Maps". *Decision Support Systems*, 25: 155-178.
- Langfield-Smith, K., ve Wirth, A. (1992). "Measuring Differences Between Cognitive Maps". *Journal Of The Operational Research Society*, 43(12): 1135–1150.

- Lee-Ross, Darren (2017). "An Examination of the Entrepreneurial Intent of MBA Students in Australia". *Journal of Management Development*, 36(9).
- Lin, Yi-Hsin, Lee Yi-Chun ve Wang Shih-Chuan (2012). "Analysis Of Motivation, Travel Risk, And Travel Satisfaction Of Taiwan Undergraduates On Work And Travel Overseas Programmes: Developing Measurement Scales". *Tourism Management Perspectives*, 2(3): 35-46.
- Linan, F., ve Chen, Y.-W. (2009). Development and Cross-Cultural Application Of A Specific Instrument To Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 593-617.
- Linan F., Juan Carlos Rodríguez-Cohard ve José M. Rueda-Cantuche. (2011). "Factors affecting entrepreneurial intention levels: a role for education" *Int Entrep Manag J*, 7: 195-218.
- Linan F., Juan A Moriano ve Inmaculada Jaen (2015). "Individualism and Entrepreneurship: Does The Pattern Depend On The Social Context?". *International Small Business Journal*. 1-17.
- Marangoz M., Funda Kaya ve Hakan Bakan (2014). "Eğitim Alanı Girişimcilik Niyetini Nasıl Etkilemektedir? Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir İnceleme", *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2014, (3)4: 75-96.
- Markoczy, Livia Anna (1994). *Barriers To Shared Belief: The Role Of Strategic Interest, Managerial Characteristics And Organisational Factors*. These Presentee A l'Universite De Cambridge, St Johns College, Decembre
- Markoczy, Livia ve Goldberg, Jeff (1995). "A Method for Eliciting and Comparing Causal Maps". *Journal of Management*, 21(2): 305-33.
- Martyajuarlinda, Patricia ve Kusumajanto, Djoko Dwi (2018). "Effect of Entrepreneurship Education and Self Efficacy Towards The Intention of Entrepreneurship". *Jurnal Pendidikan Bisnis dan Manajemen*. 4(3): 128-133.
- Mazzarol, T, Thierry Volery, Noelle Doss ve Vicki Thein (1999). Factors Influencing Small Business Start Up. *International Journal Of Entrepreneurial Behaviour And Research*, 5(2): 48-63.
- Minniti, Maria ve Arenius Pia (2005). "Perceptual Variables and Nascent Entrepreneur". *Small business economics*, 24: 233-24.
- Montazemi, A.R . ve Conrath, D.W. (1986). "The Use Of Cognitive Mapping For Information Requirement". *Management Information Systems Research Center*, 10(1): 45-56.
- Mureithi, Mercy (2010). "Barriers and facilitators of youth entrepreneurship in the tourism sector in South Africa". *Gordon Institute of Business Science University of Pretoria*. 1-13.

- Nadkarni, Sucheta ve Nah Fiona Fui-Hoon (2003). “Aggregated Causal Maps: An Approach To Elicit And Aggregate The Knowledge Of Multiple Experts”, *Communications of the Association for Information Systems*, 12: 405-436.
- Naktiyok, Atılhan ve Timuroğlu M.Kürşat (2009). “Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, (23) 3: 85-103.
- Norton JR., I. William. ve Moore, T. William. (2006). “The Influence of Entrepreneurial Risk Assessment on Venture Launch or Growth Decisions”, *Small Business Economics*. 26, 215–226.
- Olekalns, Mara ve Smith, Philip L (2005). “Cognitive Representations of Negotiation”. *Australian Journal of Management*, 30(1): 57-76.
- Örenç, Dilan (2019). Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Üzerine Etkisi: Çanakkale İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Özyılmaz, Ahmet Merih (2016). “Türkiye’de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma”. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Nevşehir.
- Peay, T. Roger ve, W. Gibb Dyer Jr. (1989). “Power Orientations of Entrepreneurs and Succession Planning” *Journal of Small Business Management*. 27(1): 47-52.
- Park, Cheolwoo (2017). “A Study on Effect Of Entrepreneurship on Entrepreneurial İntention Focusing On ICT Majors”. *Asia Pacific Journal of Innovation And Entrepreneurship*, 11(2), 159-170.
- Pazarcık, Yener ve Aydın Erdal (2015). “Girişimcilik Temelli Ders Tasarımının Öğrencilerin Girişimci Eğilim ve Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Deneysel Bir Çalışma”. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 10(2): 126-146.
- Raymond, Louis ve St-Pierre, Josee (2010). İmalat KOBİ'lerinde Yeniliğin Belirleyicisi Olarak Ar-Ge: Ampirik Açıklama Girişimi. *Technovation*, 30 (1): 48–56.
- Rio-Rama M.C, Marta Peris-Ortiz, José Álvarez-García ve Carlos Rueda-Armengot (2016). “Entrepreneurial intentions and entrepreneurship education to University students in Portugal. *Technol Innov Educ*, 2(7): 1-11.

- Rodriguez, R.L, Rossitza Setchi ve Jose L. Salmeron. (2007). "Modelling IT projects success with Fuzzy Cognitive Maps". Expert Systems with Applications, 32(2): 543-559.
- Ross Leslie L. ve Hall, Roger (1980). "Influencediagrams And Organizational Power". Administrativescience Quarterly, 25(1): 57-71.
- Sabuncu, Güleç R. (2017). "Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetleri ve Çevresel Tutumlarını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma". Yüksel Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- Samuel, A.Y. Kumi Ernest ve Jacob Baffour Awuah (2013). "An Assessment Of Entrepreneurship Intention Among Sunyani Polytechnic Marketing Students". International Review of Management and Marketing, 3(1): 37-49.
- Serino, Luana ve Buccino, Gaetano (2019). "Entrepreneurial Intentions among Italian Students: The Role of Gender". International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 9(3): 1338-1355.
- Sezer, Cemal (2013). "Girişimcilik Kariyerine Yönelim Nedenleri ve Girişimcilik Dersinin Etkisi Üzerine Bir İçerik Analizi: Ktmü Örneği". Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(4), 65-86.
- Siau, Keng ve Tan, Xin (2005). "Improving The Quality of Conceptual Modeling Using Cognitive Mapping Techniques". Data and Knowledge Engineering, 55(3): 343-365.
- Sindambiwe, Pierre ve Mbabazi Donah (2014). "Triad problematic of youth entrepreneurship: Voices from University Students". International Journal of Multidisciplinary Approach and Studies. 1(6).
- Soliman, Dalia Mohammad (2011). "Entrepreneurial Intention Among Tourism Undergraduate Students In Egypt". Tourism Analysis, 16: 471-481.
- Sönmez, Asuman ve Toksoy, Andaç (2014). "Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz". Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(2),42-58.
- Scavarda, A.J, Tatiana Bouzdine-Chameeva, Susan Meyer Goldstein ve Arthur V. Hill.(2006). "A Methodology for Constructing Collective Causal Maps". Decision Sciences, 37(2), 263-283.
- Shaw, Gareth ve Williams, Allan (1988). "Tourism and employment: reflections on a pilot study of Looe, Cornwall". The Royal Geographical Society. 23-34.
- Stevenson, Howard H. ve Jarillo, J Carlos (2007). A Paradigm of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management. Entrepreneurship, 155–170.

- Szivas, Edith (2001). Entrance Into Tourism Entrepreneurship: A UK Case Study. *Tourism and Hospitality Research*, 3(2), 163-172.
- Swan, Jacky A. (1995). "Exploring Knowledge and Cognitions in Decisions About Technological Innovation: Mapping Managerial Cognitions". *Human Relations*, 48(11): 1241-1270.
- Sexton, Donald L. ve Bowman, Nancy B. (1985). "The Entrepreneur: A Capable Exewtne And More" *Journal of Business Venturing*. 1, 129-140.
- Şahin, Esen (2006), "Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama", Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı. Konya
- Şeşen, Harun ve Nejat Basım (2012), "Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma." *Ege Akademik Bakış*, 12, Özel Sayı:21-28.
- Şimşek, Yılmaz (2018). Toplumsal Cinsiyet Rol Algıları ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bölümler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kars.
- Tegarden, David P., Sheetz, Steven D. (2003). "Group Cognitive Mapping: A Methodology And System For Capturing And Evaluating Managerial And Organizational Cognition", *Omega*,31. 113-125.
- Tanrıverdi, Haluk, Bayram Gül Nazik ve Alkan Makbule (2015). "Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesi". *Journal of Entrepreneurship & Development / Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(1), 1-29.
- Tekin, Ö.A., Gökhan Özkul, Yunus Demir (2014). "Turizm Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği".6. Uluslar arası Girişimcilik Kongresi. Kırgızistan.
- Toksoy, Beyza (2019). "Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi Stratejik Güven ve Ortak Değerlerin Moderatör Rolü Üzerine Bir Araştırma". Doktora Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Thompson, Edmund R. (2009). "Individual Entrepreneurial İntent: Construct Clarification and Development of an Internationally Reliable Metric". *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 33(3), 669–694.
- Trocchia, P.J., Diane L. Swanson ve Marc Orlitzky. (2007). Digging Deeper: the Laddering Interview, a Tool for surfacing Values. *Journal of Management Education*, 31,5, 713-729.

- Tuncer, Büşra (2019). Planlı Davranış Teorisi Kapsamında Girişimcilik Niyeti: Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. Yüksek Lisans Tezi, Sıtkı Kocaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Muğla.
- Türkeş, Nuray (2017). Türkiye’de Sosyal Girişimciliğin Gelişimi ve Bir Örnek Olarak İhsan Doğramacı. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. İstanbul.
- Türnüklü, Abbas (2000). “Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 24, 543-559.
- Ubuz, Melike (2019). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Yapı Sosyal Değişme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ulama, Şevki (2016). Turizm Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği. International Conference on Eurasian Economies Bildiri Kitabı, Kaposvar, 741-751.
- Uluköy M., Cemalettin Demireli ve Vasfi Kahya (2013).”KOSGEB Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Katılımcıların Girişimcilik Profiline Yönelik Bir Alan Araştırması”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(2): 79-96.
- Uluyol, Osman (2013). ”Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği”. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 6(15), 349-372.
- Uslan, Berkant (2019). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisinin Planlanmış Davranışlar Teorisine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.
- Uygun, M., Sinan Mete ve Ebru Güner (2012) “Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler”. Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(2), 145-156.
- Uygun, Mutlu ve Özçifçi, Vesile (2012). “Girişimcilerin Sosyal Ağlara Yönelik Algılamalarının İncelenmesi”. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(1). 189-202.
- Ülengin, Füsün ve Topçu, İlker (1997). “Cognitive map: KBDSS İntegration İn Transportation Planning “.Journal of The Operational Research Society. 48(11), 1065-1075.
- Üzülmez, Hüseyin (2008). “Girişimcilik ve Konya’da Girişimciliğin Geleceği”. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. 3(2), 22-35.

- Van Dam K. Schipper M. ve Runhaar P.(2010). “Developing A Competency-Based Framework For Teachers’ Entrepreneurial Behaviour”. Teaching and Teacher Education. 26(4), 965-971.
- Wach, Krzysztof ve Wojciechowski, Liwiusz (2016). “Entrepreneurial Intentions of Students in Poland in the View of Ajzen’s Theory of Planned Behaviour”. Entrepreneurial Business and Economics Review. 4(1), 83-94.
- Walsh, James P. (1995). “Managerial and Organizational Cognition: Notes from a Trip Down Memory Lane” Organization Science. 3(6), 280-321.
- Wang, Clement K. ve Wong Poh-Kam (2004). “Entrepreneurial Interest Of University Students In Singapore”. Technovation 24.163-172.
- Weber, Paula S. ve Manning Michael R. (2001). “Cause Maps, Sensemaking, and Planned Organizational Change Paula”. The Journal of Applied Behavioral Science. 37(2), 227-251.
- Westcombe, M., M Pidd, Adrian Mackenzie, Ian Warren ve Ian Sommerville. (2014). “Problem Solving Dialogue: Cognitive Mapping And IBIS”. Problem Solving Dialogue, 1-15.
- Woodside, Arch (2007). “Training Exercise in Interpreting Causal Maps in Tourism Research”. International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, 1(2), 175-179.
- Xiang, Zheng ve Formica Sandro (2007). “Mapping Environmental Change In Tourism: A Study Of The Incentive Travel Industry”, Tourism Management,28(5), 1193-1202.
- Yavaş, Adem (2009). Strateji Geliştirmede Bilişsel Harita Yönteminin Kullanılması: Bir Uygulama. Doktora Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Yıldırım, Ali (1999), Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi, Eğitim ve Bilim, 23(112), 7-12.
- Yılmaz, Burcu Selin ve Günel, Özgür Devrim (2011). “Üniversite Eğitimi ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimcilğe Yönlendiren Etkenler Üzerine Bir Araştırma”. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E- Dergisi, 26, 1-20.
- Yüceol, Nazlı (2018), “Girişimcilik Eğitimi Alan Kişilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Zhang, W.R, Wenhua Wang ve Ronald S. King. (1994). “A-Pool: An Agent-Oriented Open System Shell for Distributed Decision Process Modeling”. Journal Of Organizational Computing, 4(2), 127-154.

Elektronik Kaynaklar

- Basu A. Virick M. (2008), “Assessing Entrepreneurial Intentions Amongst Students: A Comparative Study” Peer-Reviewed Papers. https://www.researchgate.net/profile/Anuradha_Basu/publication/255583956_Assessing_Entrepreneurial_Intentions_Amongst_Students_A_Comparative_Study/links/5411ffb10cf2fa878ad394f0.pdf. /Erişim Tarihi : 08.02.2020
- Yumuk, G. (2013), Turizm Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi, *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, 2(2), 96-120. <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423931421.pdf> /Erişim Tarihi: 10/04/2020
- Downs R.M. and Stea D. (2011). “Chapter 4.3, Cognitive Maps and Spatial Behaviour: Process and Products”. 312-317 https://urban-emotions.ru.uni-kl.de/wp_content/uploads/sites/15/2015/04/Downs-Stea-2011-Cognitive-maps-and-spatial-behavior.pdf /Erişim Tarihi: 20/05/2020
- TÜİK (2016). Girişimcilik Haber Bülteni sayı: 21529 /Erişim Tarihi: 15.04.2020 <http://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21529>
- TÜİK (2017). Girişimcilik Haber Bülteni sayı: 24870 Mart/Erişim Tarihi: 15.04.2020 <http://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24870>
- TÜİK (2018). Girişimcilik Haber Bülteni sayı: 27845 /Erişim Tarihi: 15.04.2020 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Girisimcilik-2014-2016-27845> Mart
- TÜİK (2019). Girişimcilik Haber Bülteni sayı: 30847 /Erişim Tarihi: 05.04.2020 <http://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30847> Mart
- TÜİK (2020). Girişimcilik Haber Bülteni sayı: 33664. Mart /Erişim Tarihi: 05.04.2020 <http://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33664>
- TÜİK (2020). Girişimcilik Haber Bülteni 33786 .Mayıs /Erişim Tarihi: 05.06.2020 <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do;jsessionid=Q2bmflgbcJkwzGhzh22LYhncjxhF2pr17TnqKh0L4JQ2Hs7k4mdh!1055042811?id=33786>
- TÜİK (2020). Girişimcilik Haber Bülteni 33786 .Eylül/ Erişim Tarihi: 10.10.2020 <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33939>
- TÜİK (2020). Haber Bülteni 33793 Aralık / Erişim Tarihi: 20.12.2020 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Eylul-2020-33793>

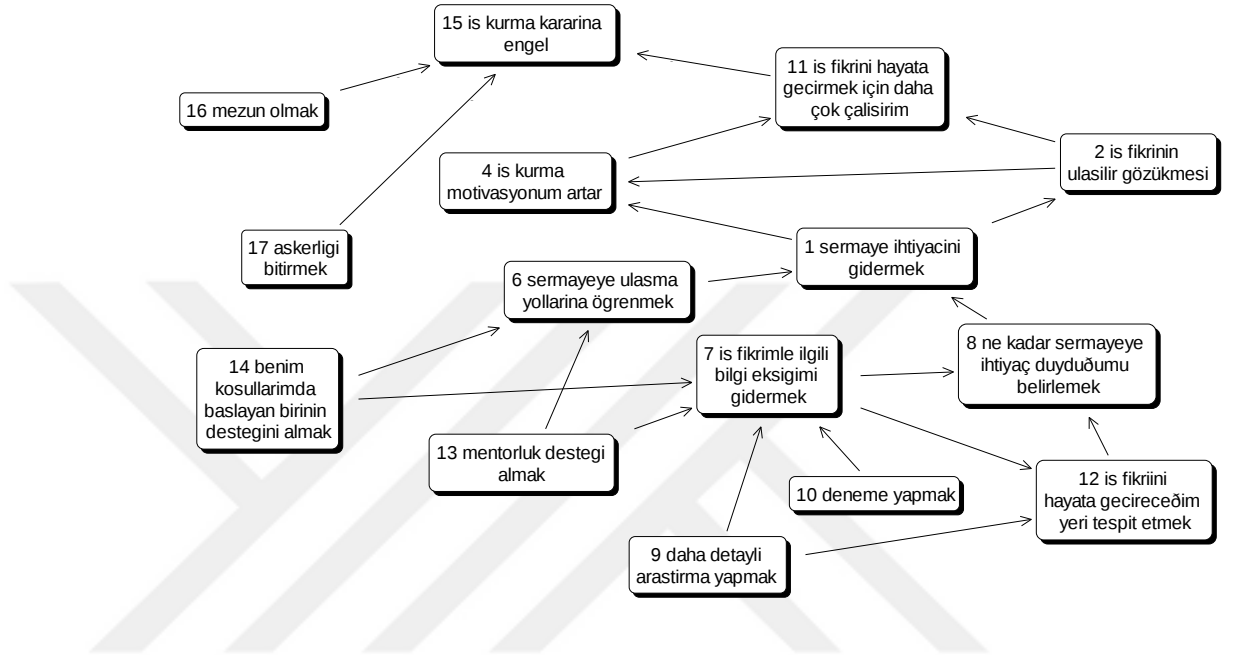
Decision Explorer® User's Guide, (2017). <https://banxia.com/pdf/de/DEGuide.pdf>
/Erişim Tarihi:19.03.2020.



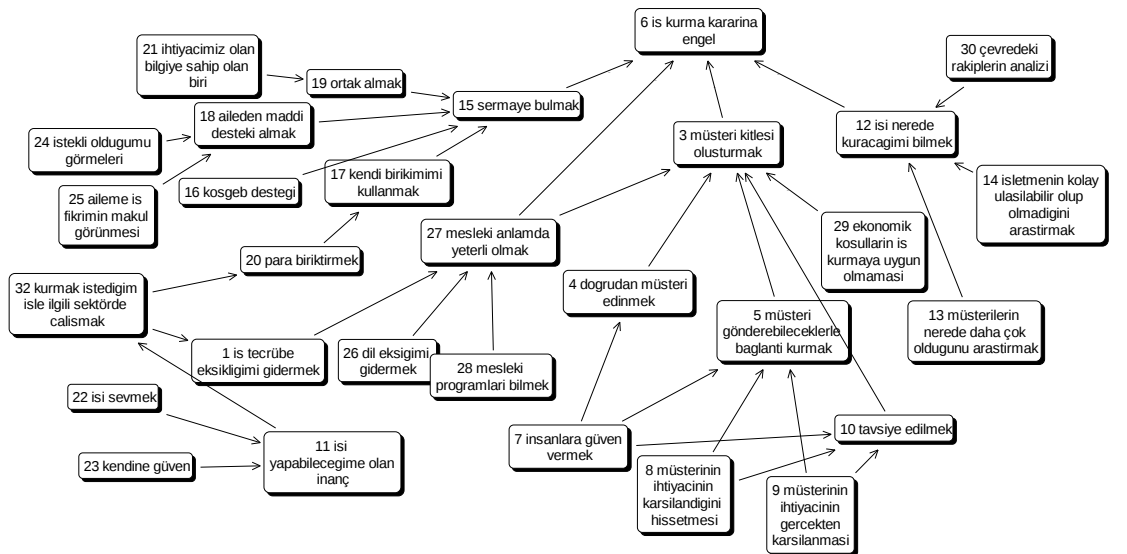
EKLER

EK-I: Katılımcı Haritaları

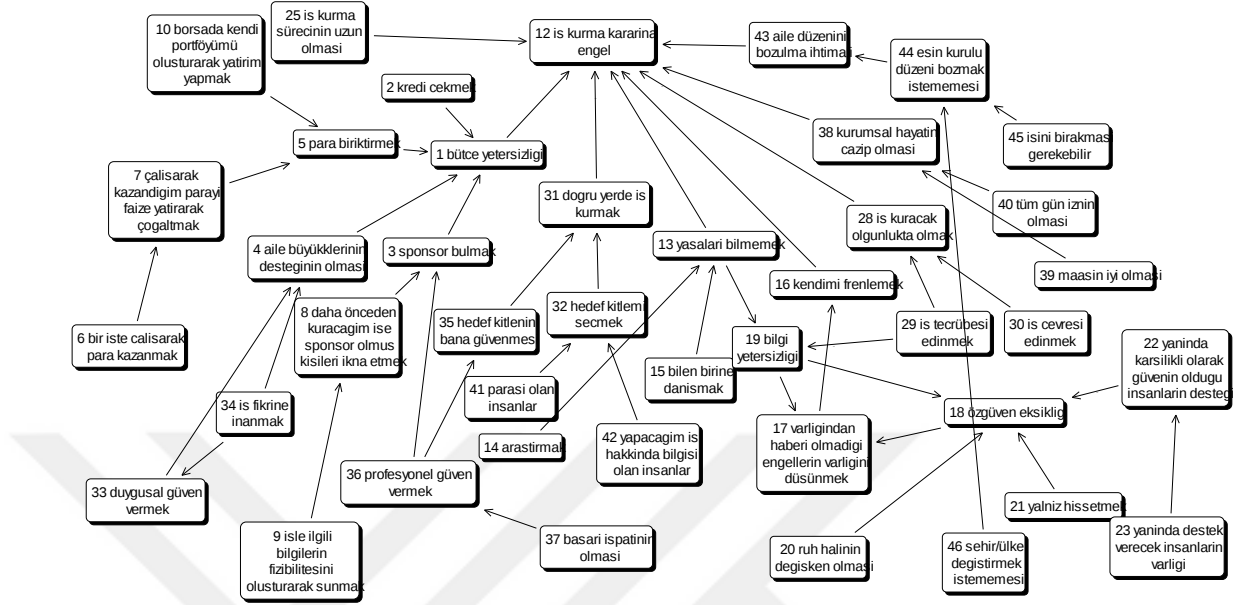
Katılımcı 1 Bilişsel Harita



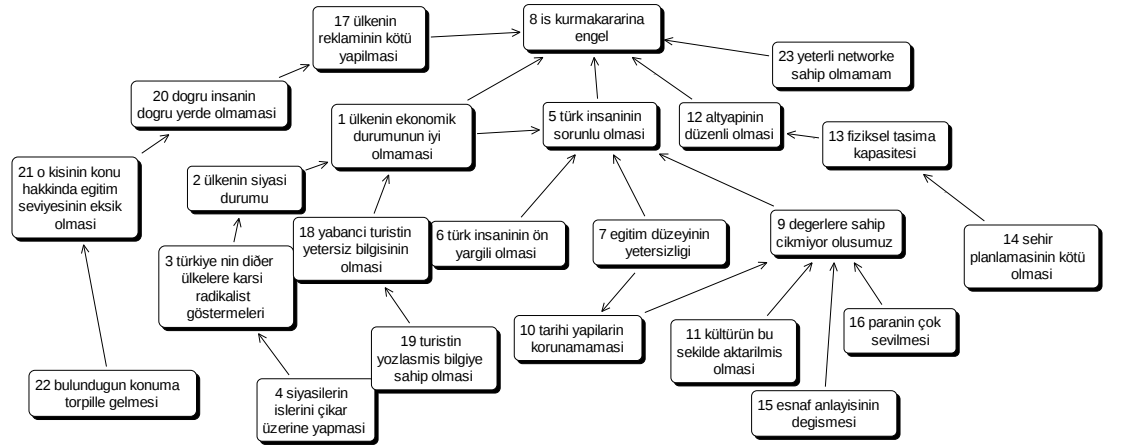
Katılımcı 2 Bilişsel Harita



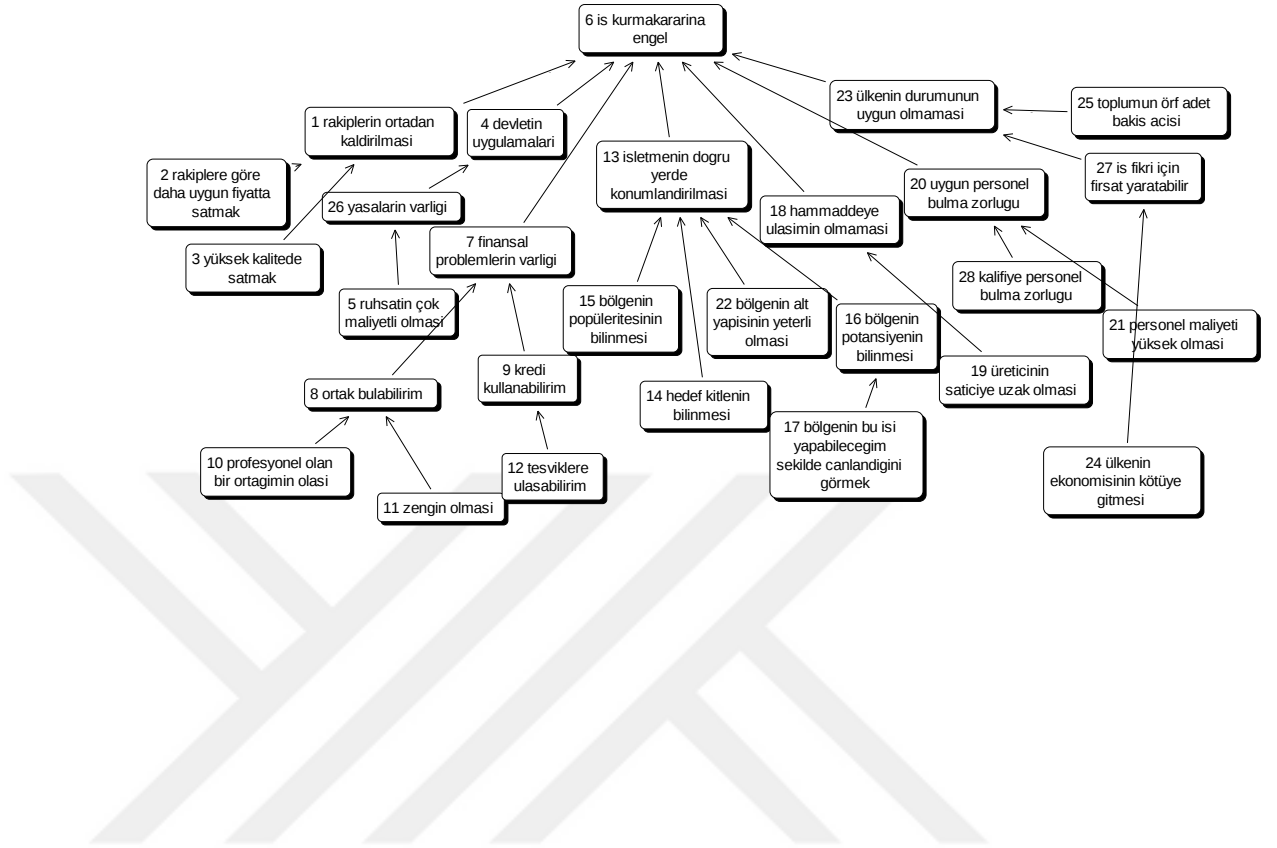
Katılımcı 3 Bilişsel Harita



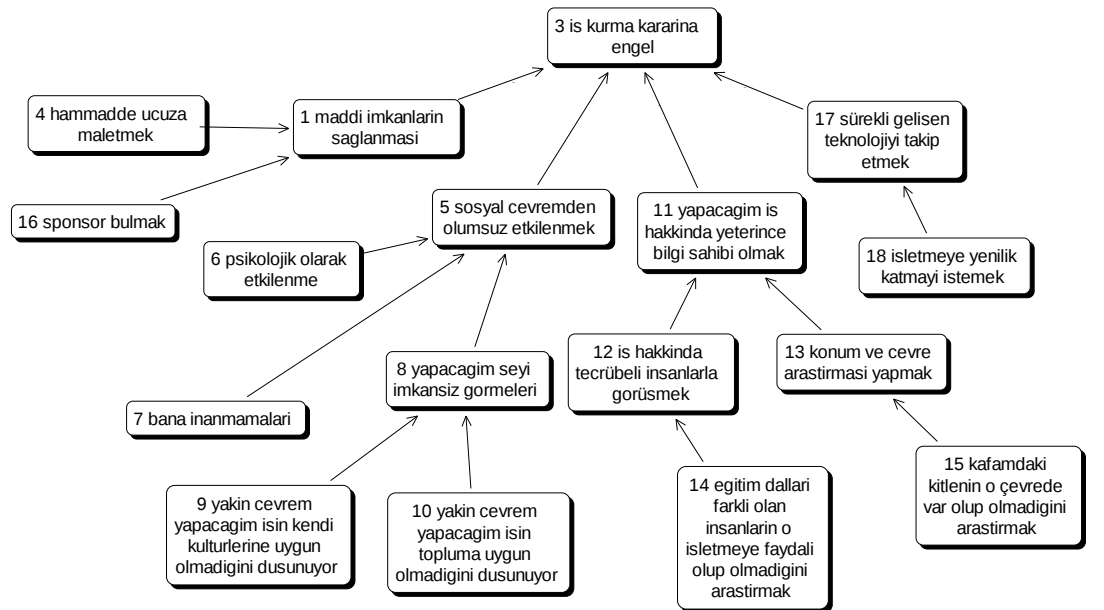
Katılımcı 4 Bilişsel Harita



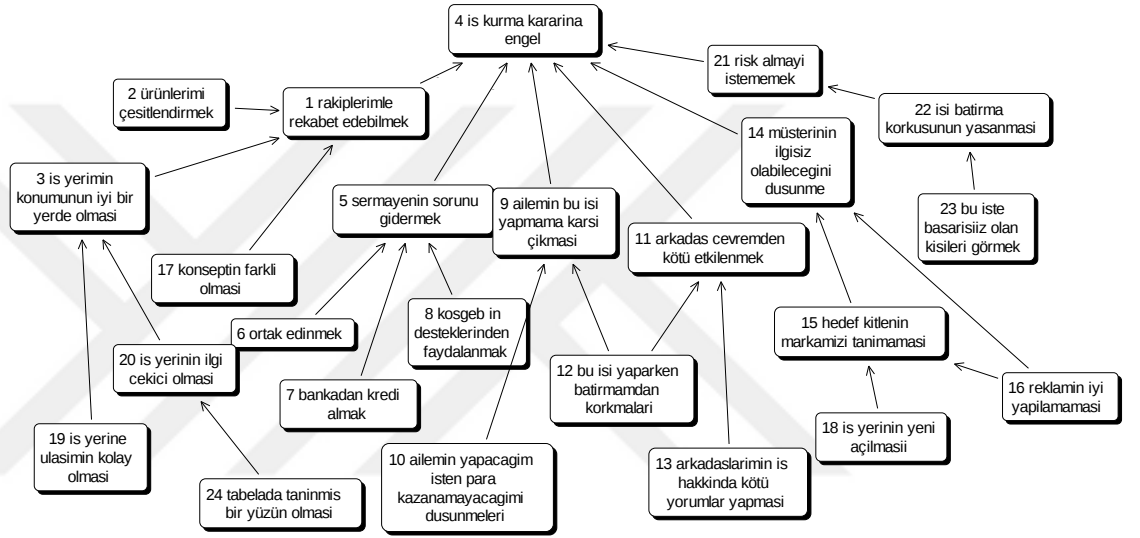
Katılımcı 5 Bilişsel Harita



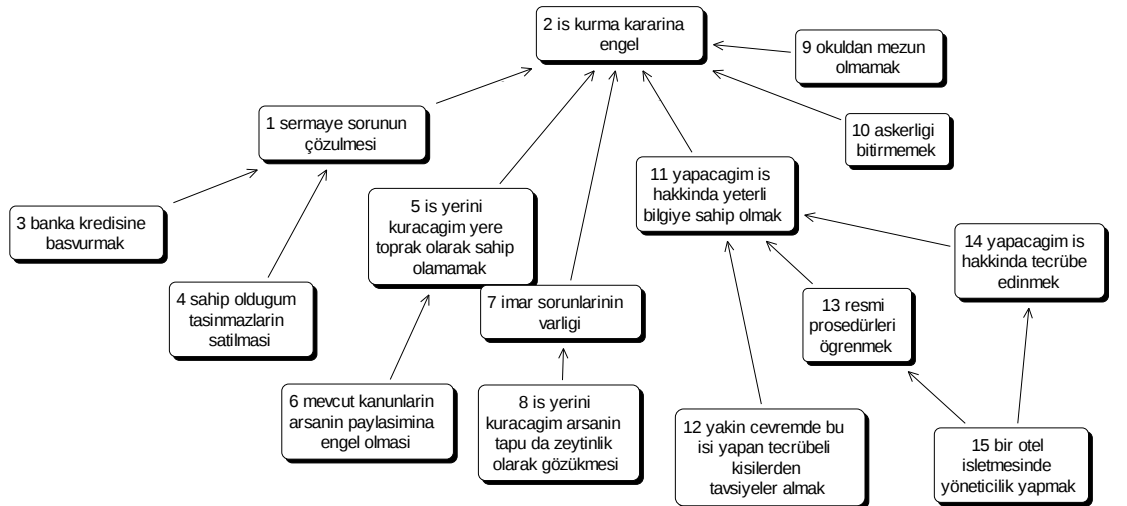
Katılımcı 6 Bilişsel Harita



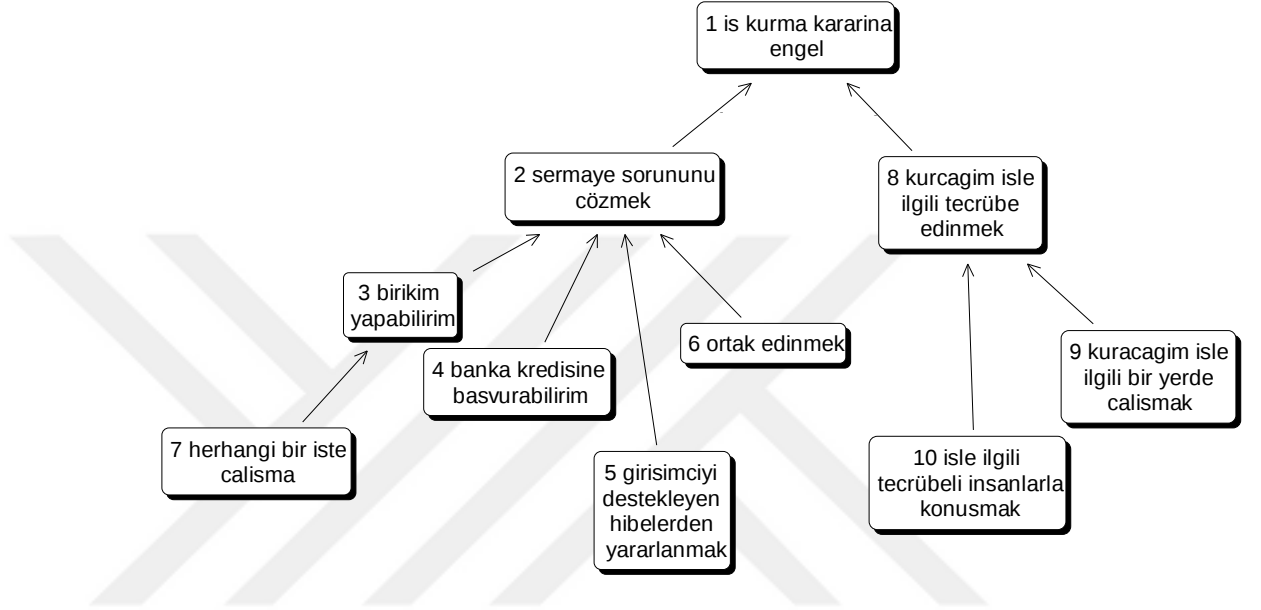
Katılımcı 7 Bilişsel Harita



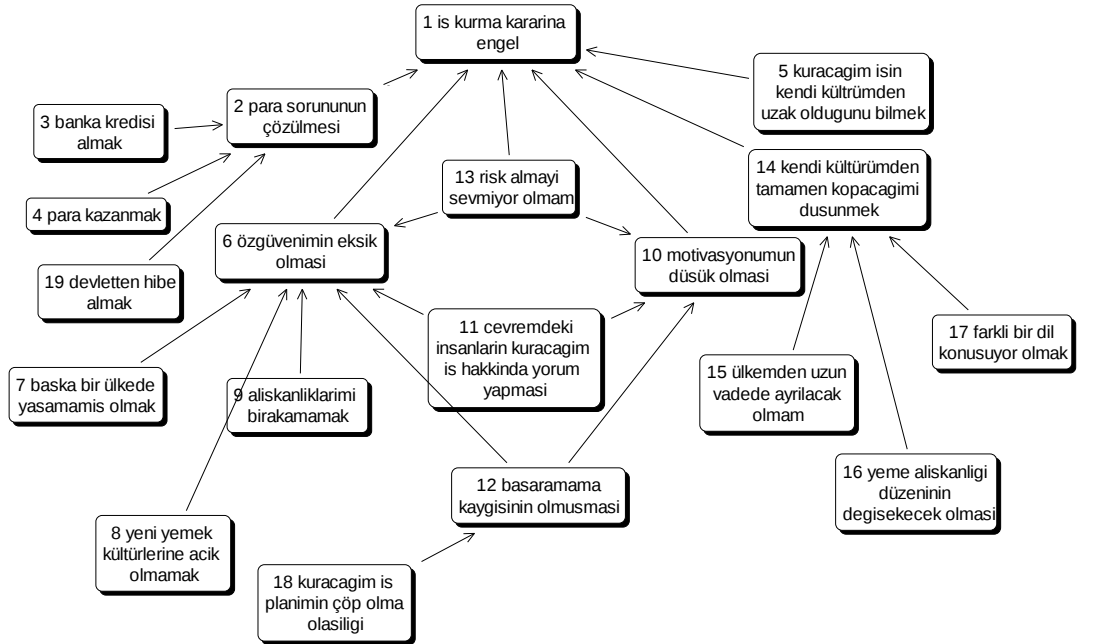
Katılımcı 8 Bilişsel Harita



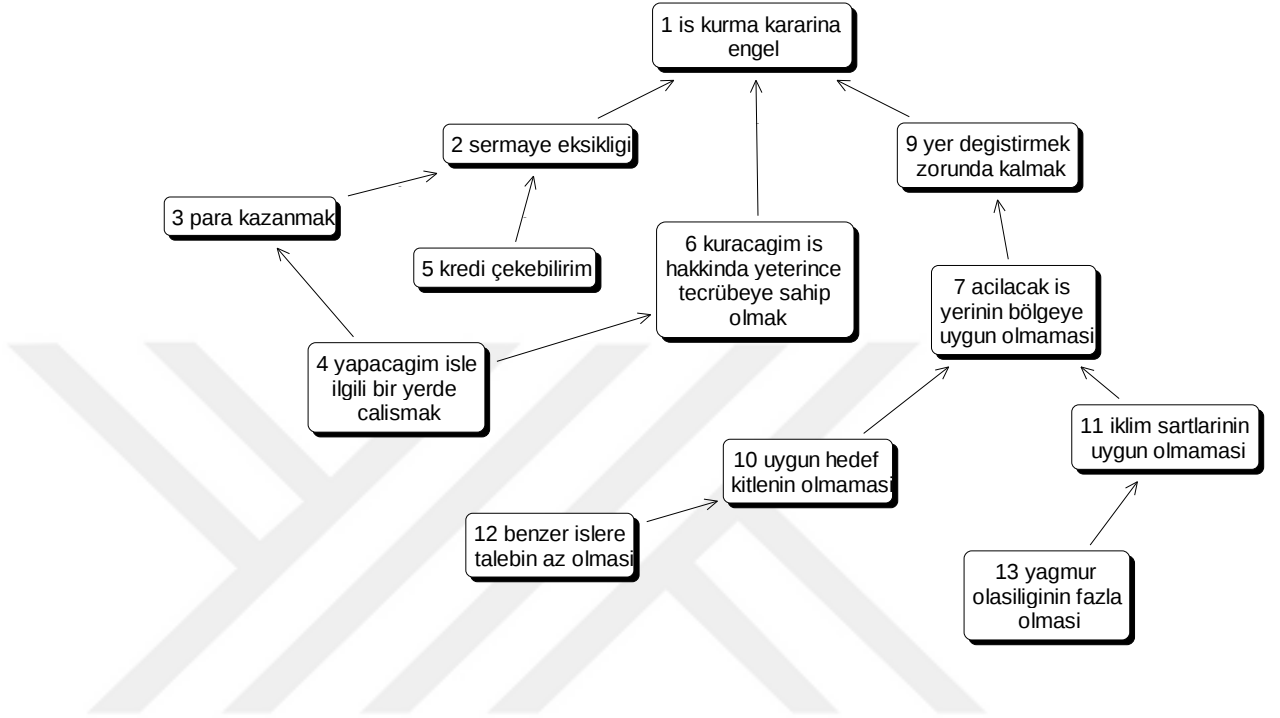
Katılımcı 9 Bilişsel Harita



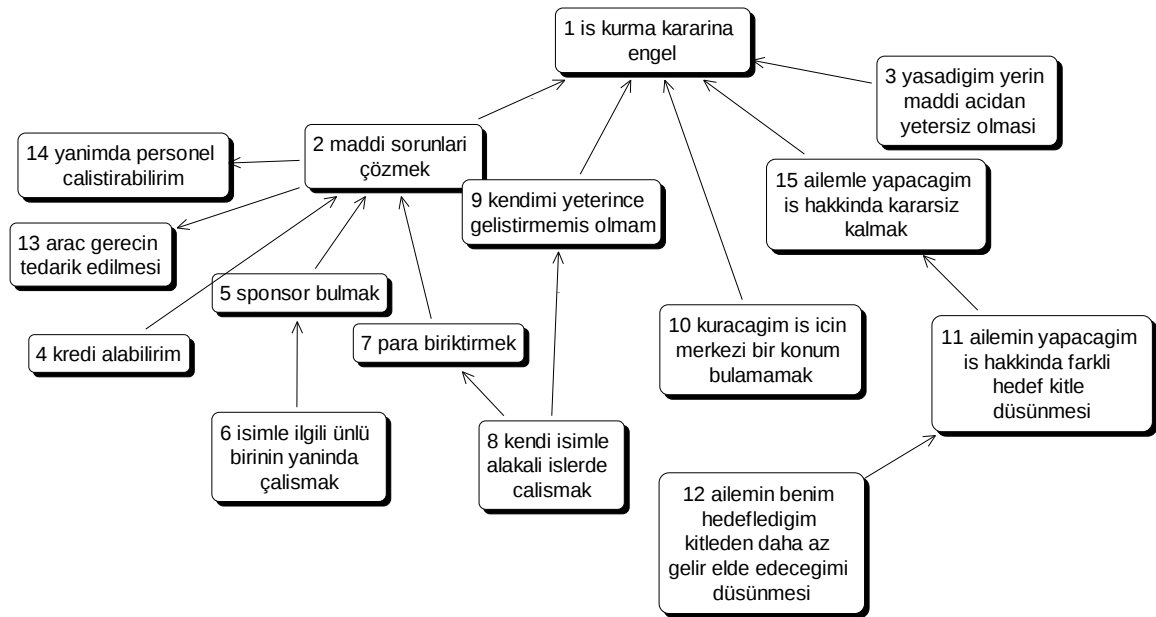
Katılımcı 10 Bilişsel Harita



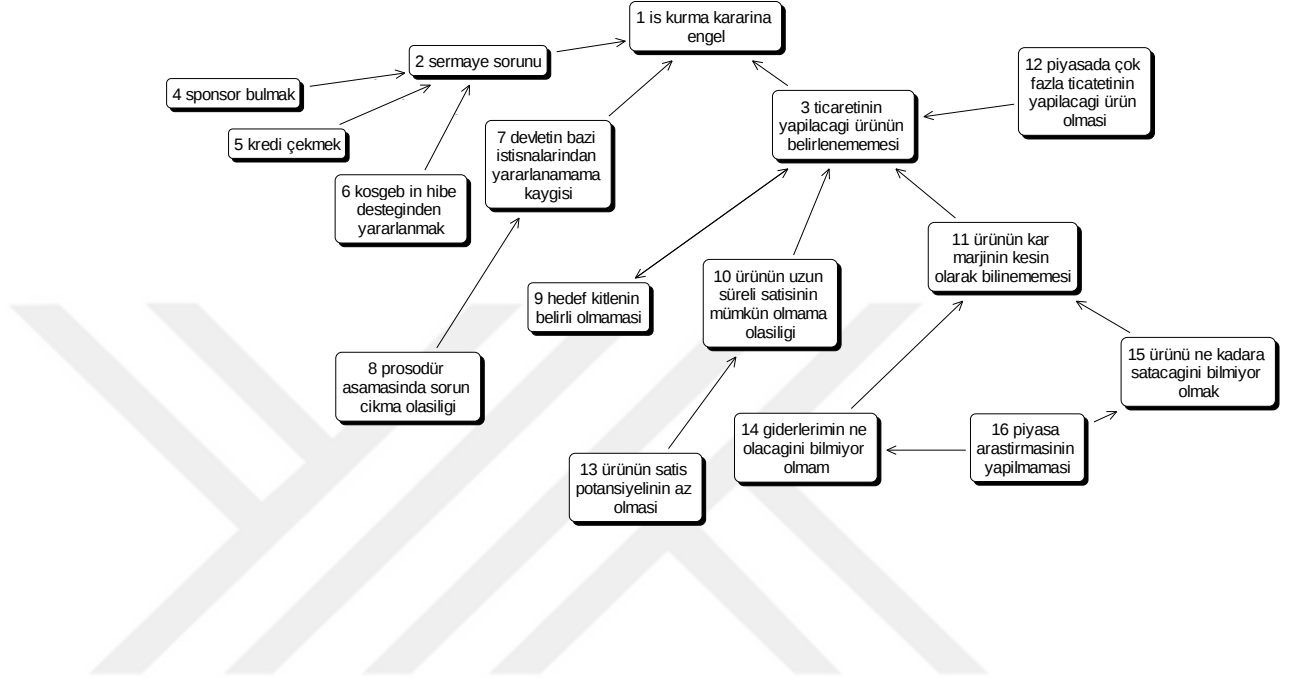
Katılımcı 11 Bilişsel Harita



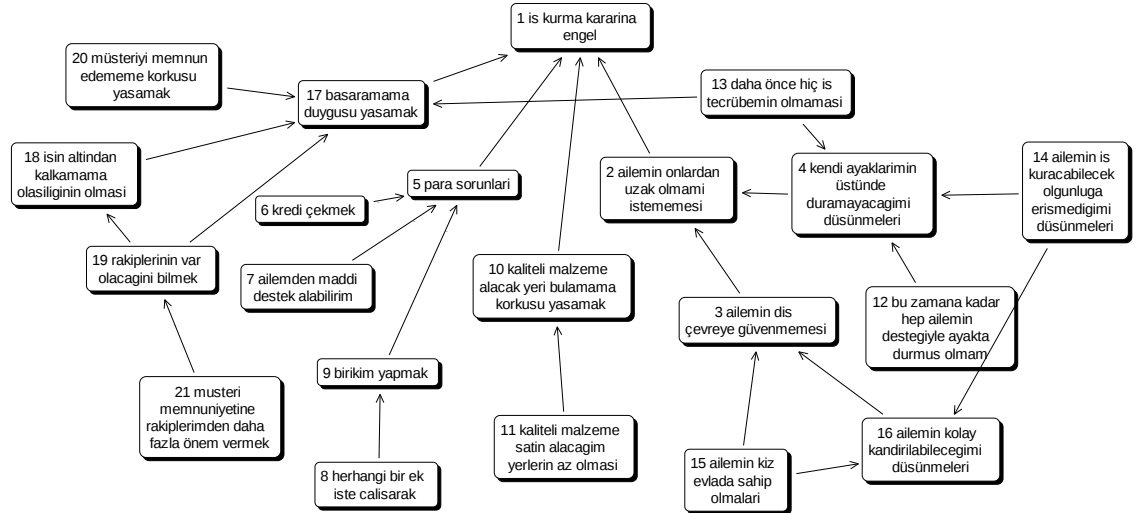
Katılımcı 12 Bilişsel Harita



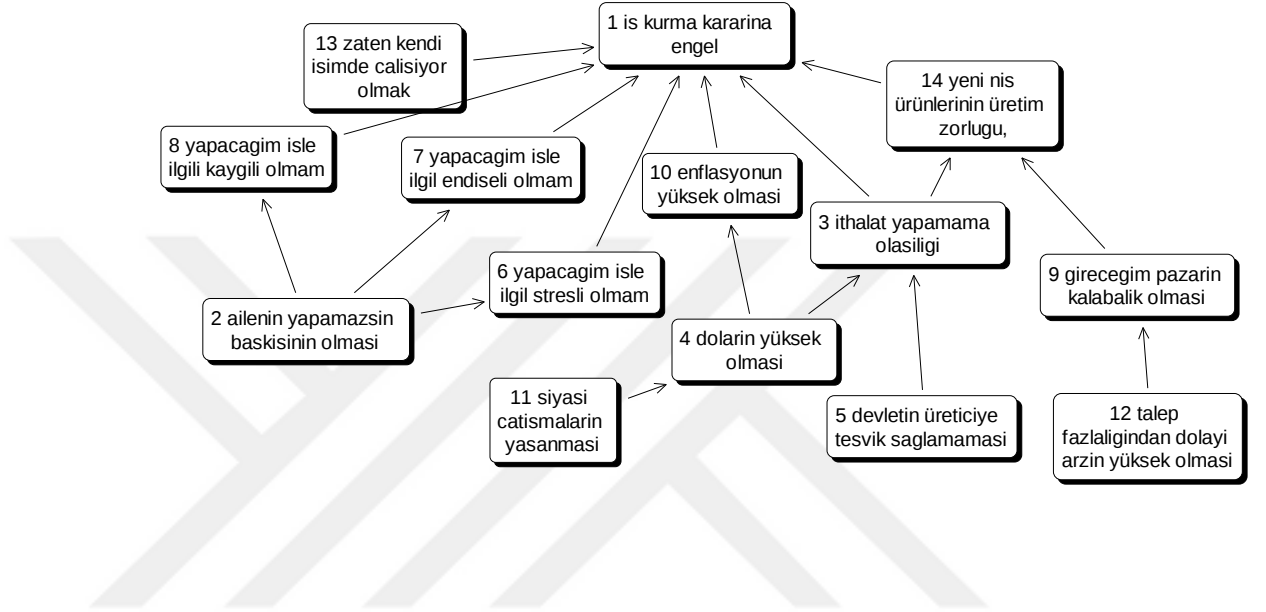
Katılımcı 13 Bilişsel Harita



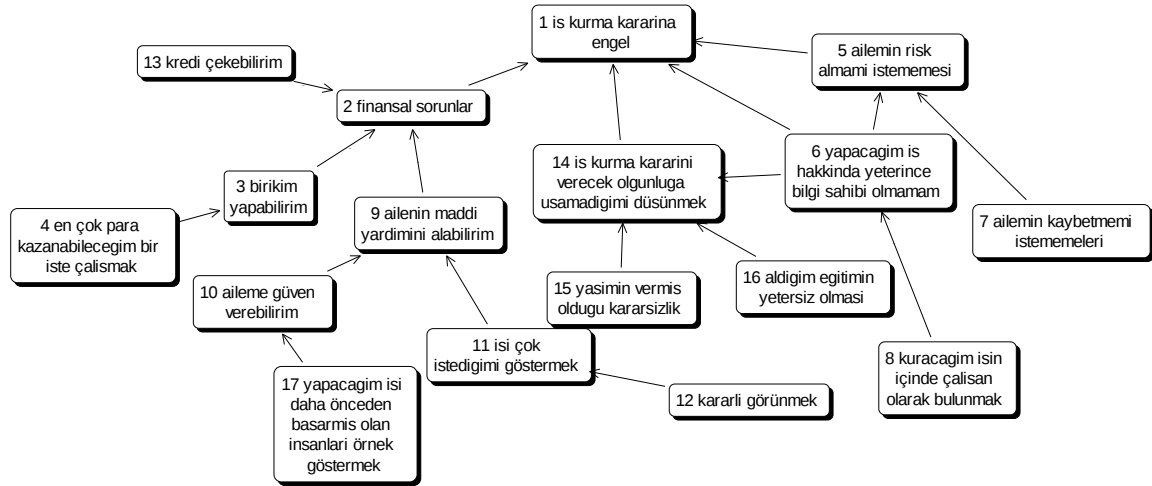
Katılımcı 14 Bilişsel Harita



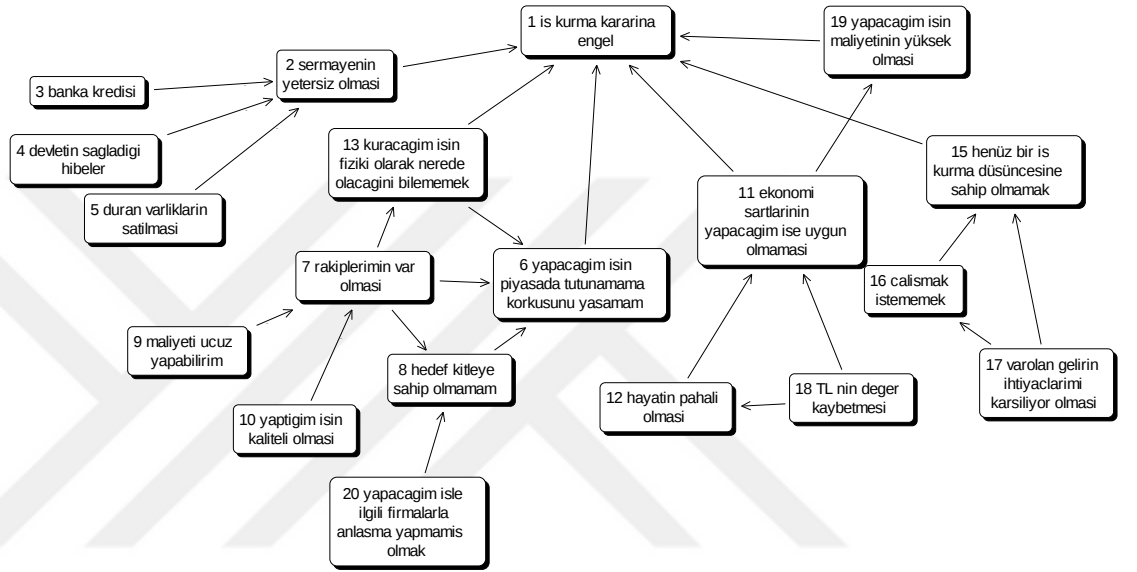
Katılımcı 15 Bilişsel Harita



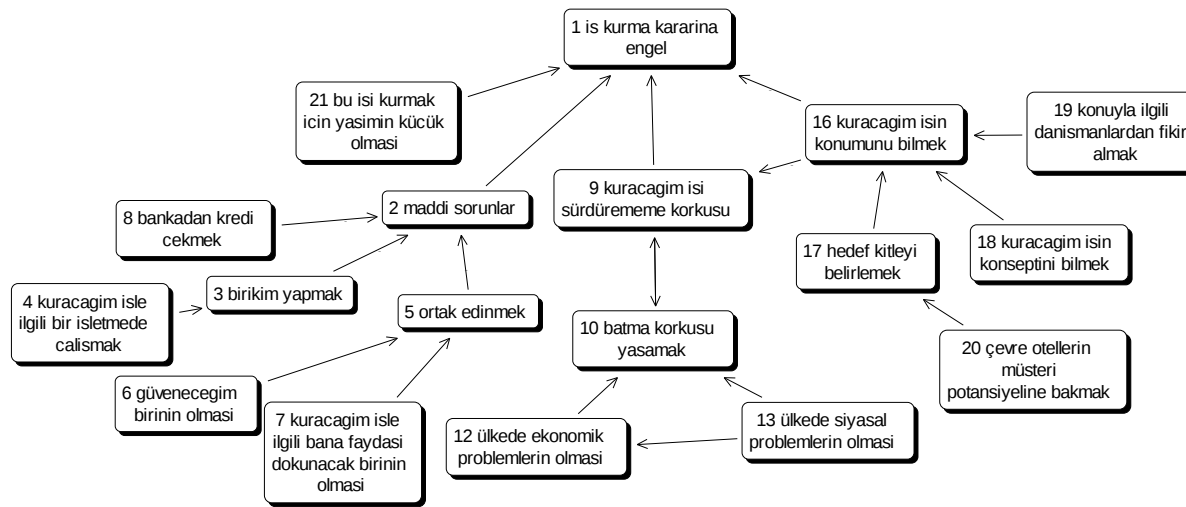
Katılımcı 16 Bilişsel Harita



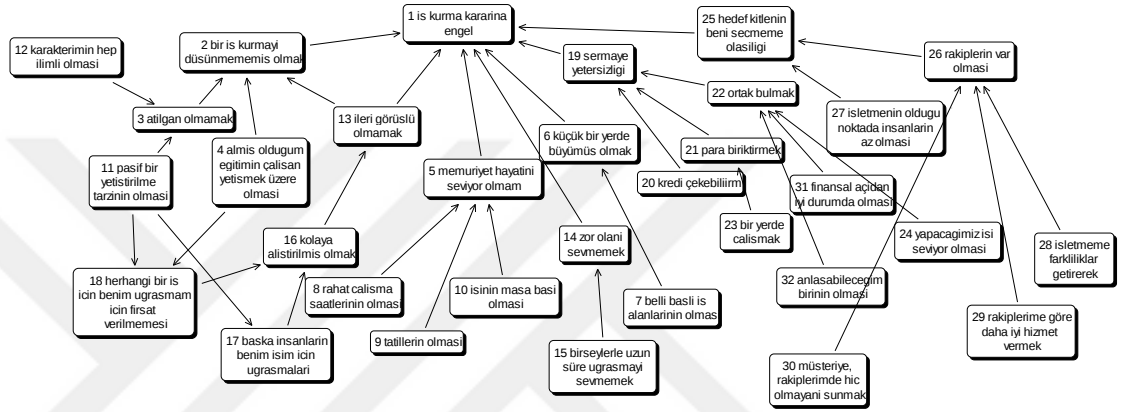
Katılımcı 17 Bilişsel Harita



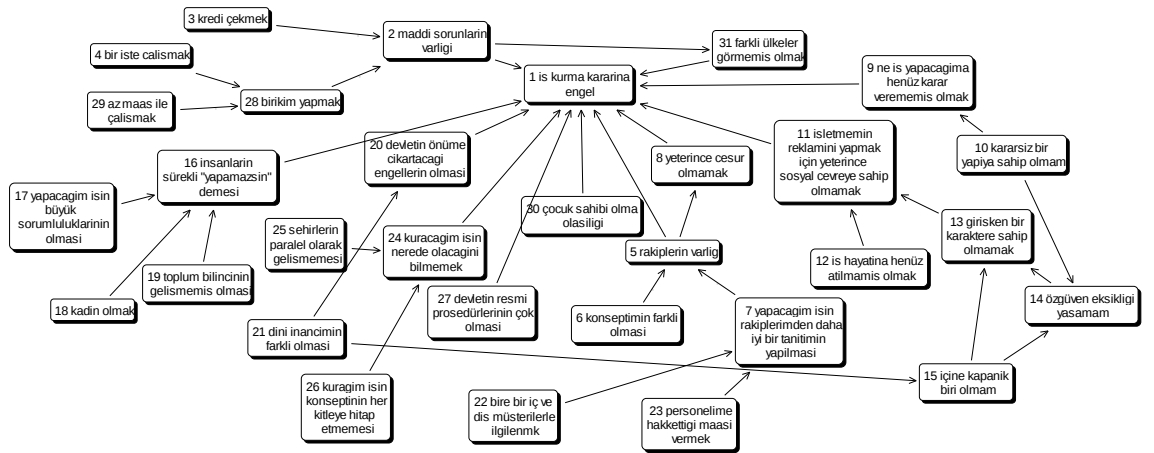
Katılımcı 18 Bilişsel Harita



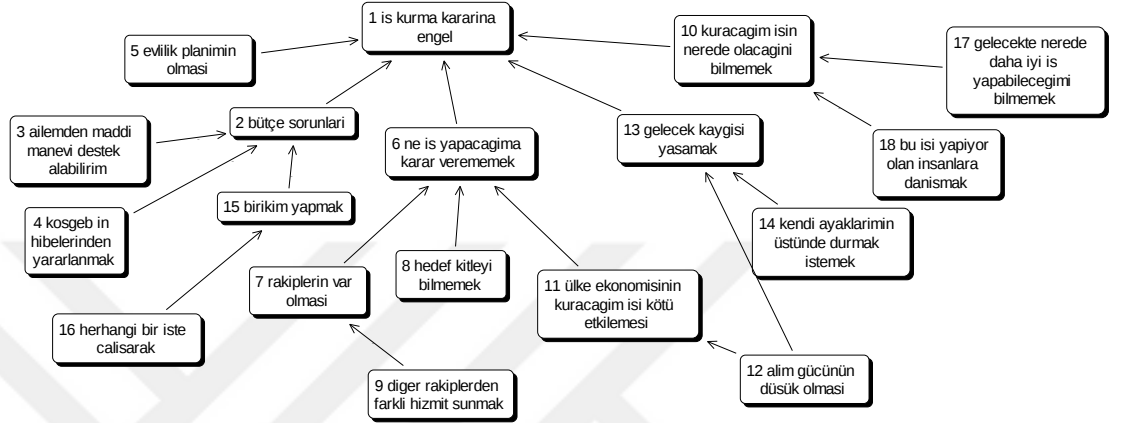
Katılımcı 19 Bilişsel Harita



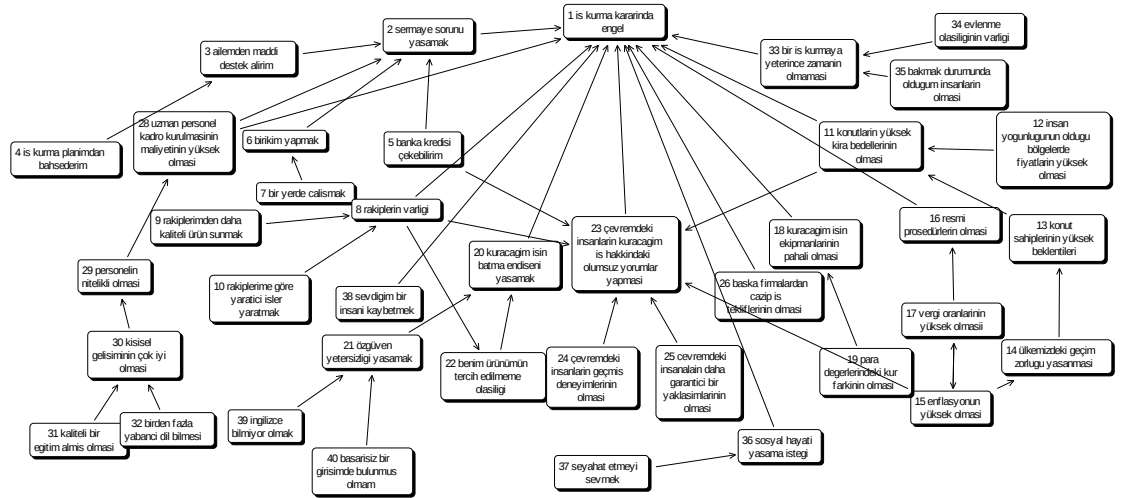
Katılımcı 20 Bilişsel Harita



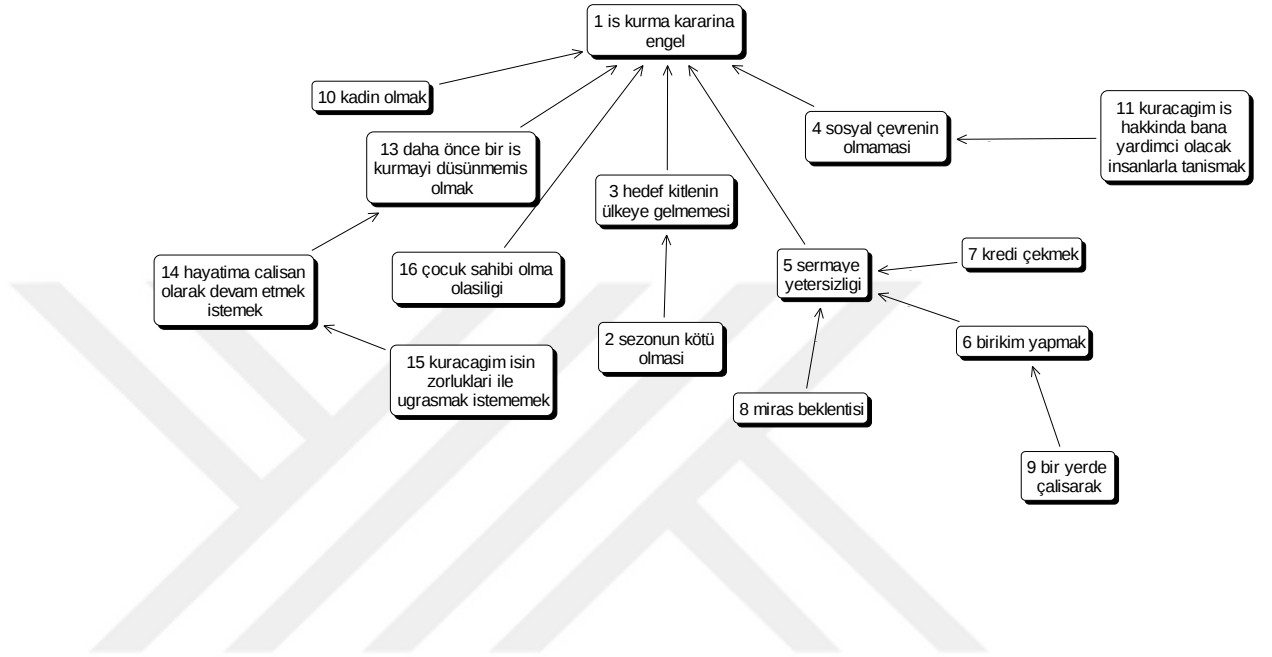
Katılımcı 21 Bilişsel Harita



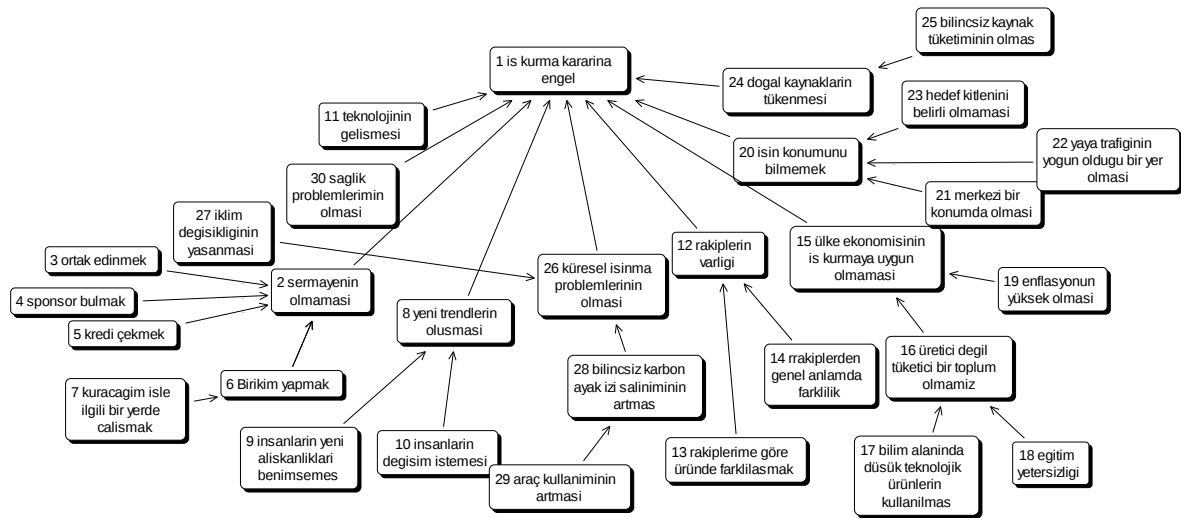
Katılımcı 22 Bilişsel Harita



Katılımcı 23 Bilişsel Harita

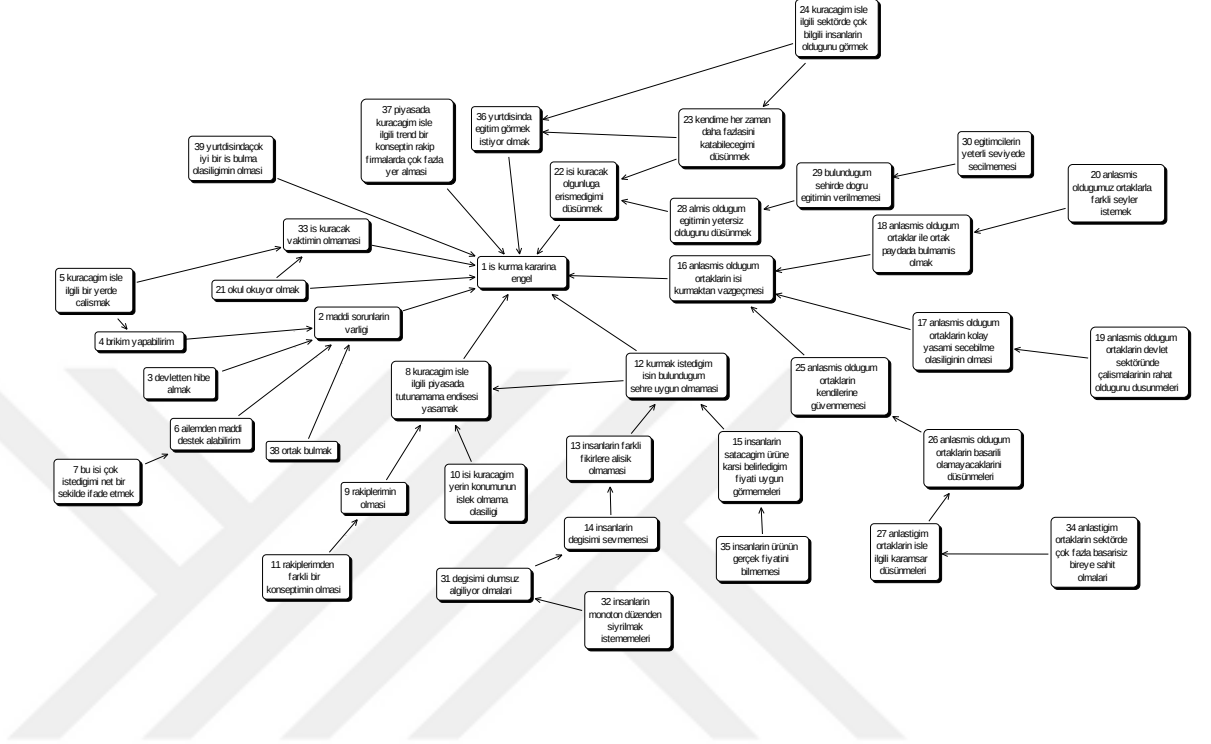


Katılımcı 24 Bilişsel Harita

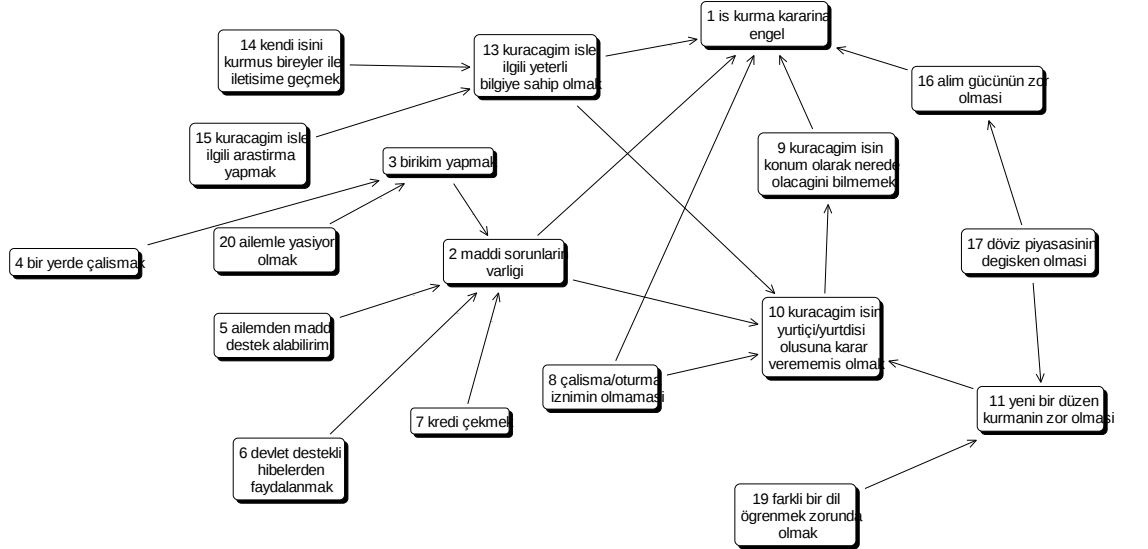


*Katılımcı 24'ün orijinal haritası bozulma nedeniyle düzenlenmiş haritası eklenmiştir.

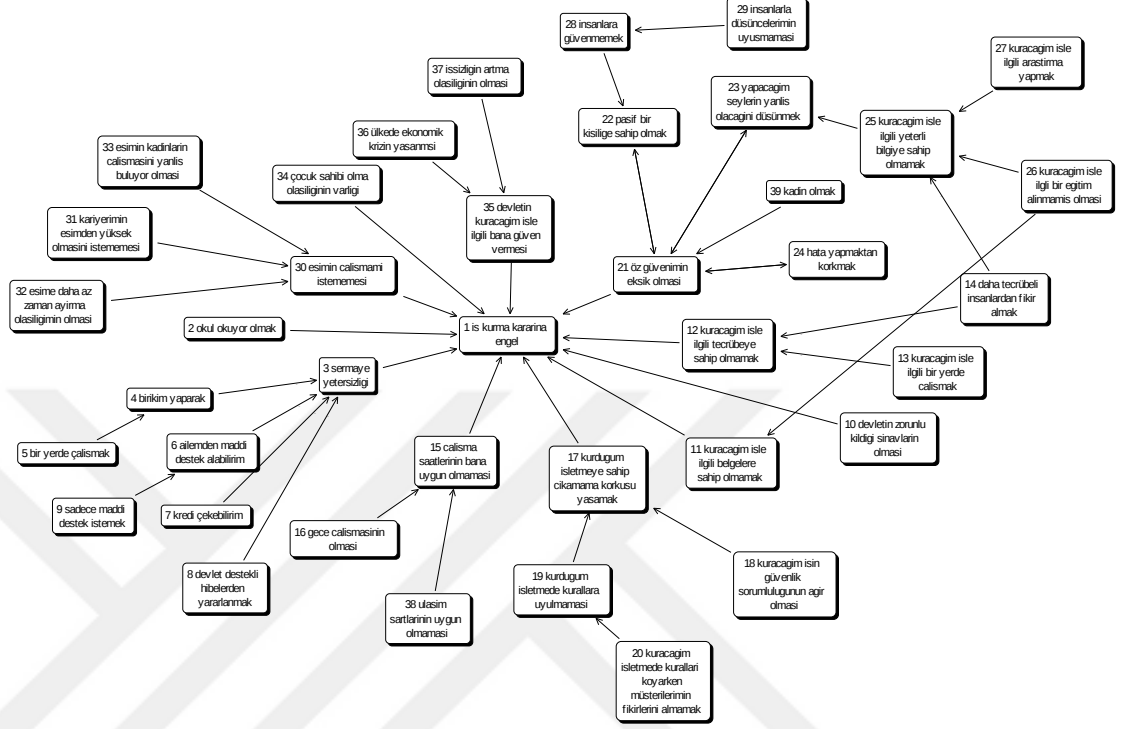
Katılımcı 25 Bilişsel Harita



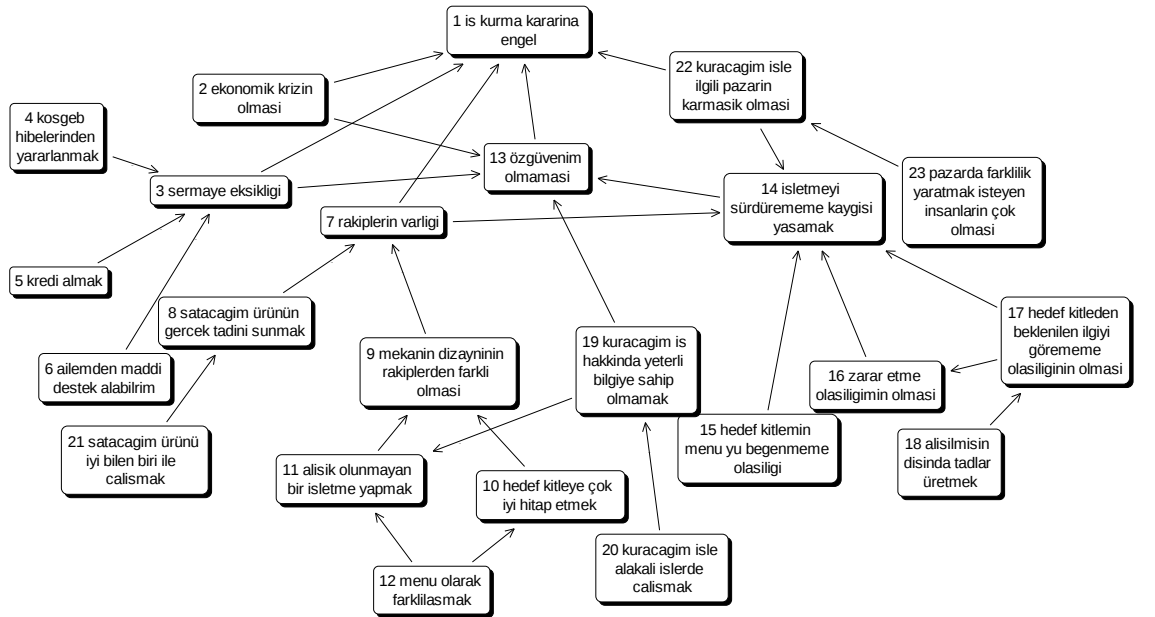
Katılımcı 26 Bilişsel Harita



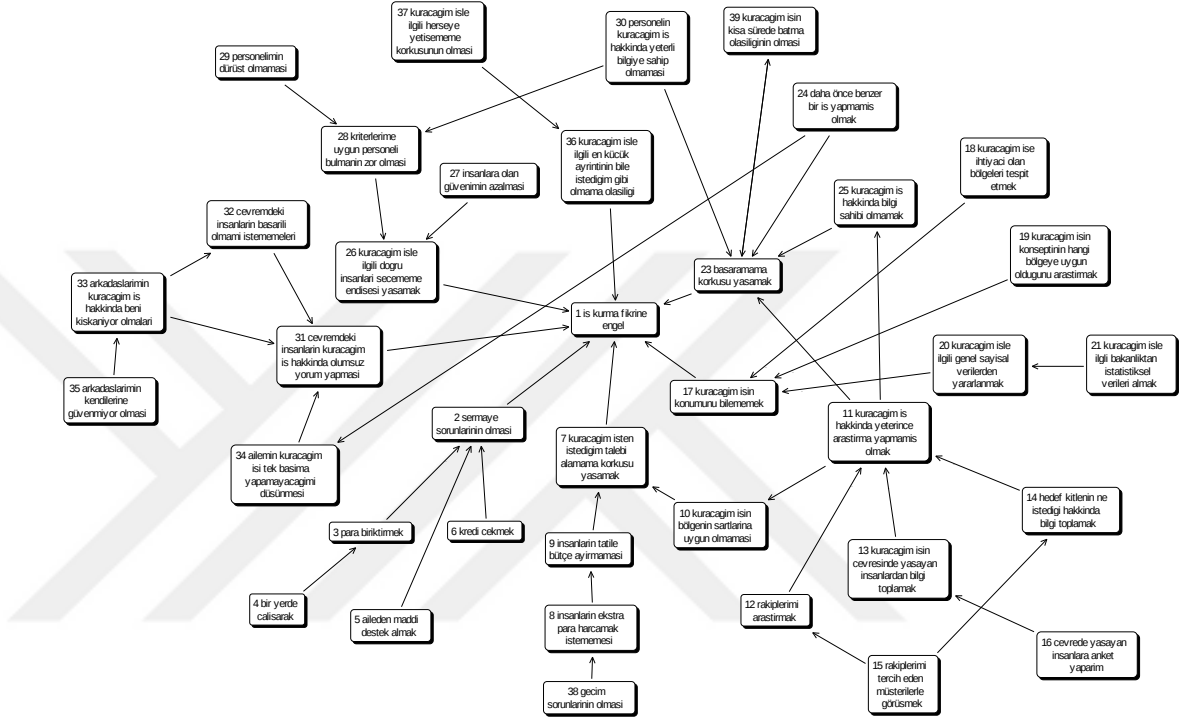
Katılımcı 27 Bilişsel Harita



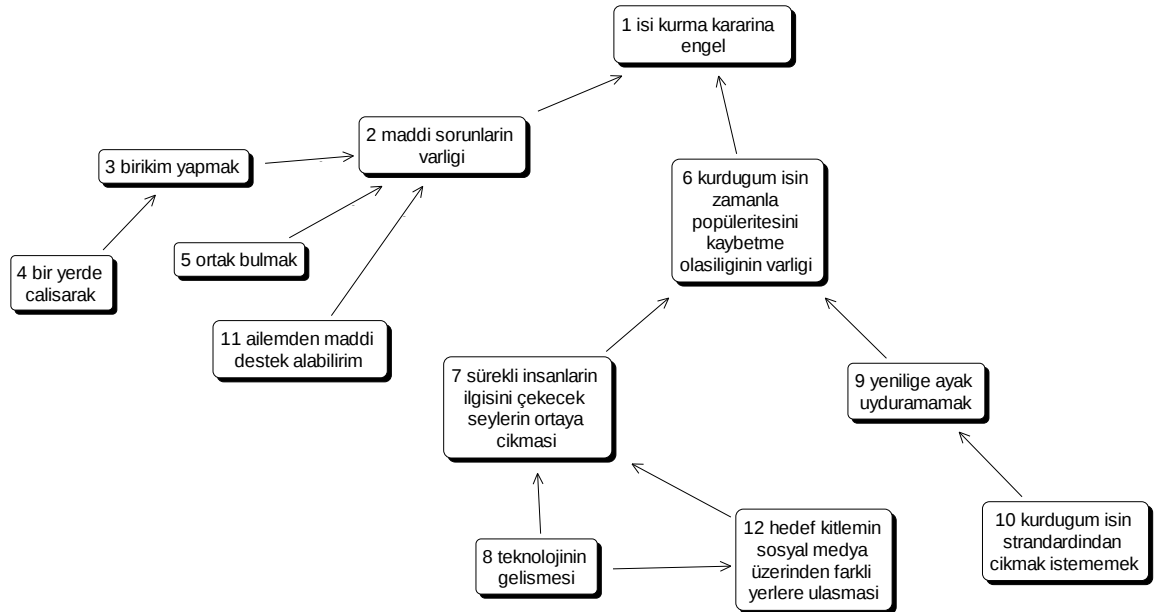
Katılımcı 28 Bilişsel Harita



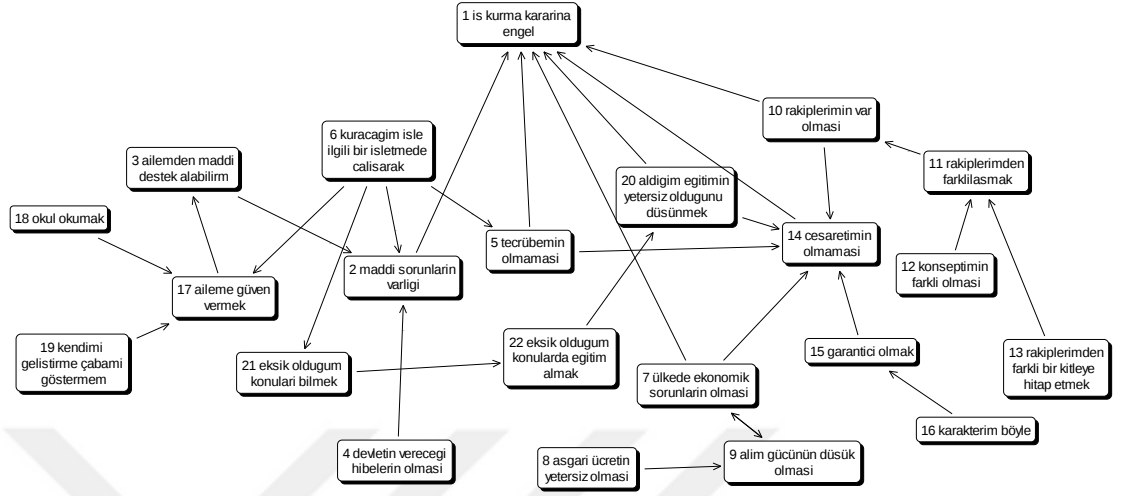
Katılımcı 29 Bilişsel Harita



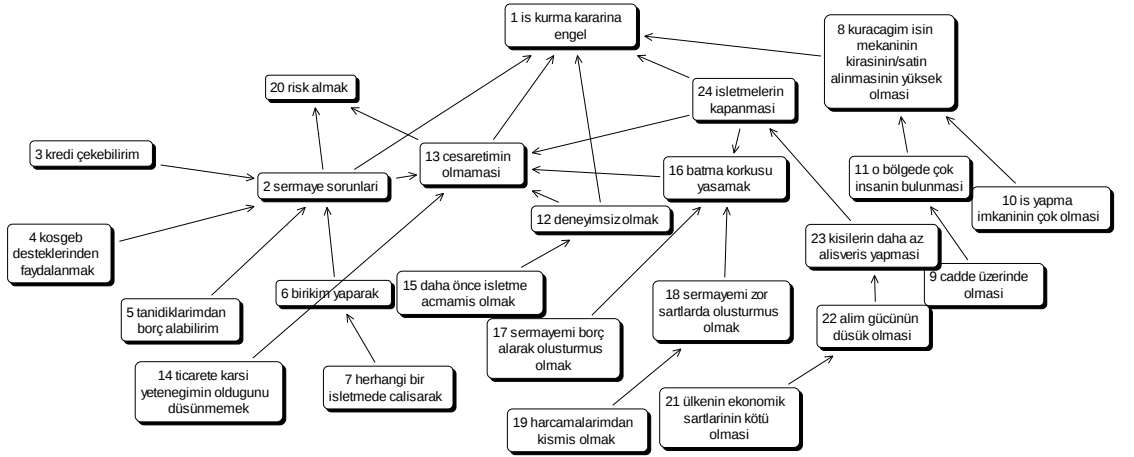
Katılımcı 30 Bilişsel Harita



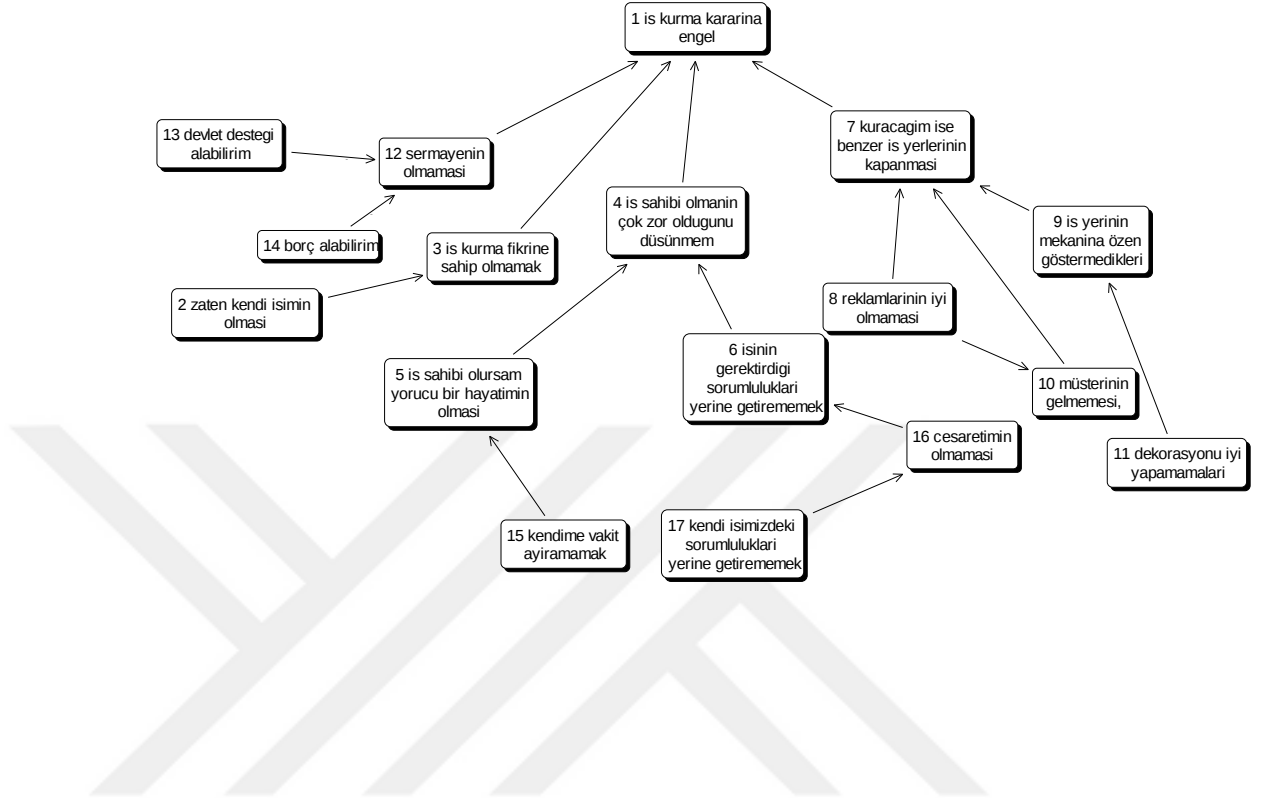
Katılımcı 31 Bilişsel Harita



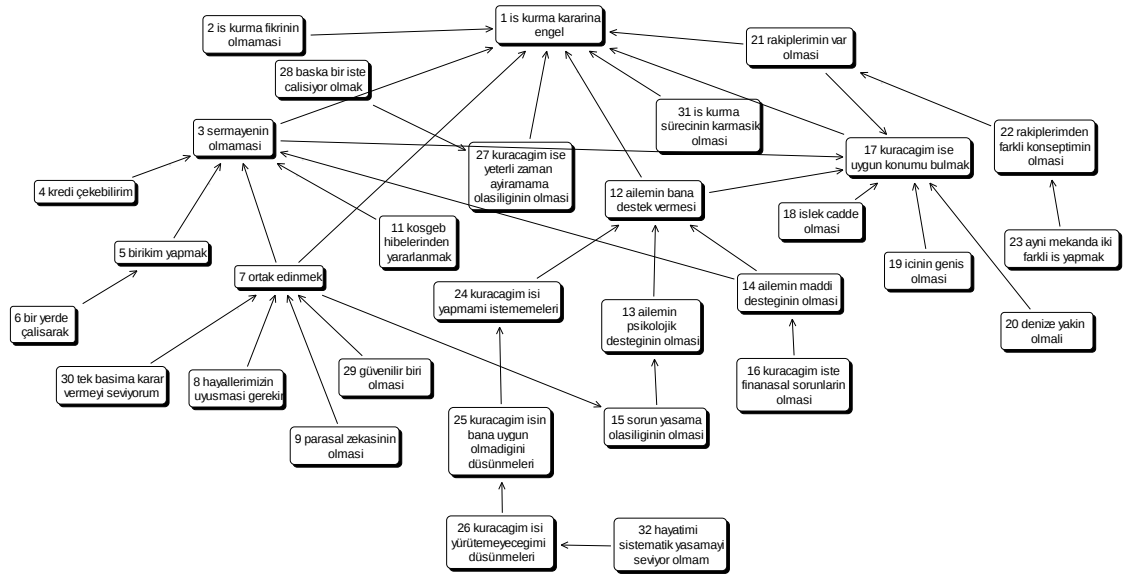
Katılımcı 32 Bilişsel Harita



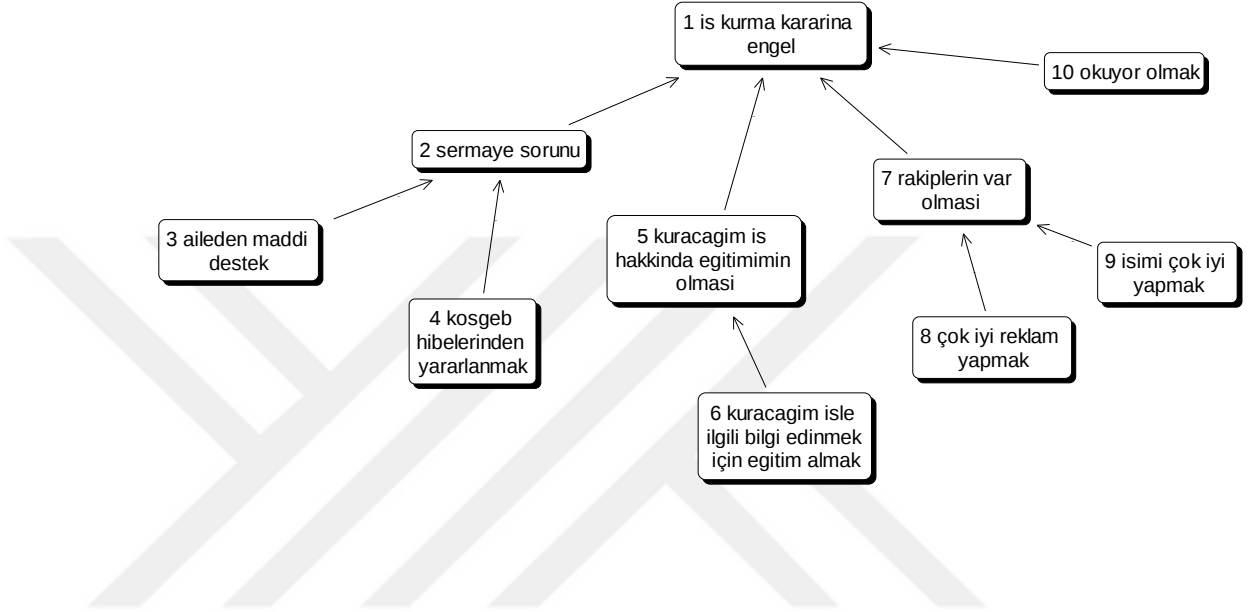
Katılımcı 33 Bilişsel Harita



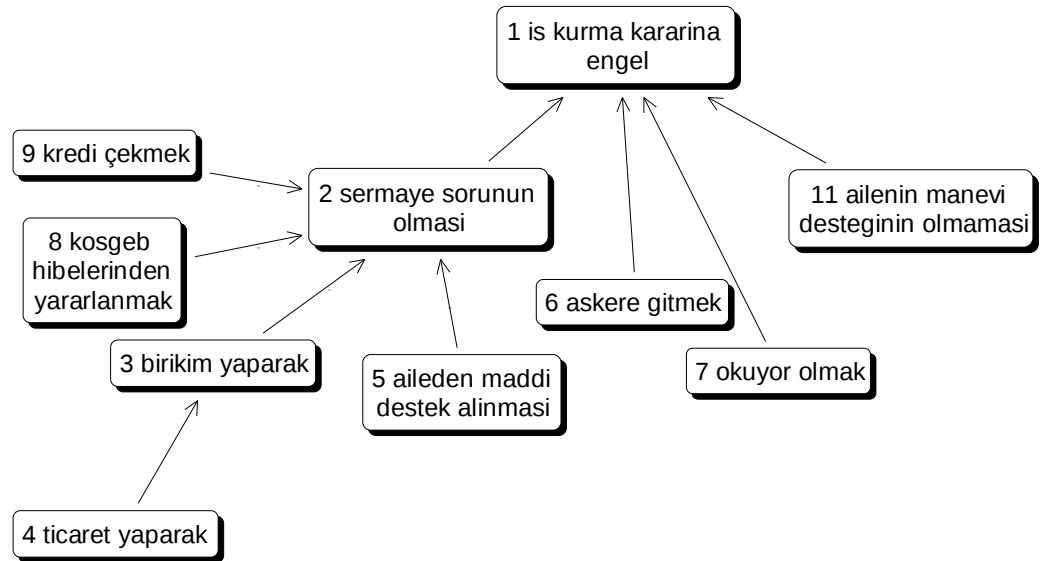
Katılımcı 34 Bilişsel Harita



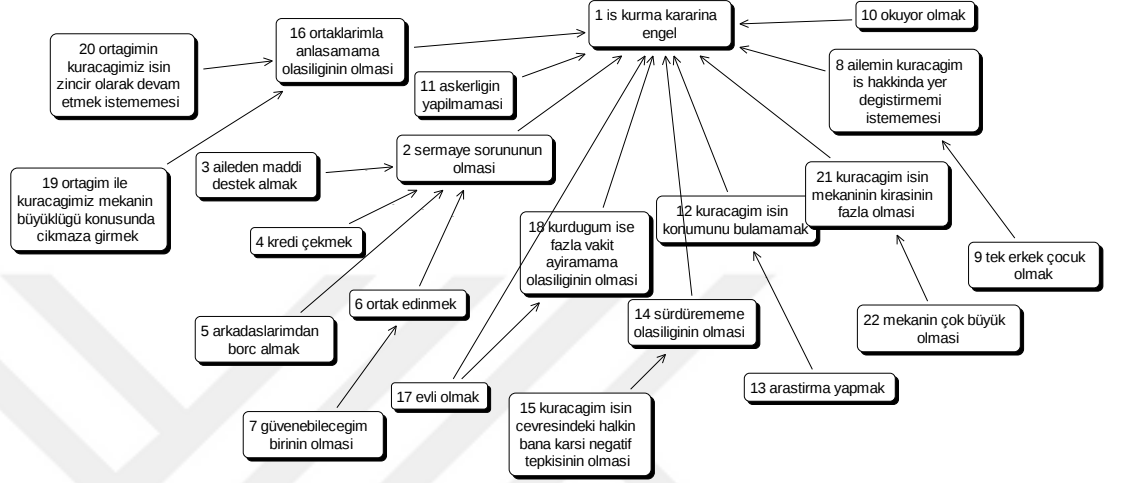
Katılımcı 35 Bilişsel Harita



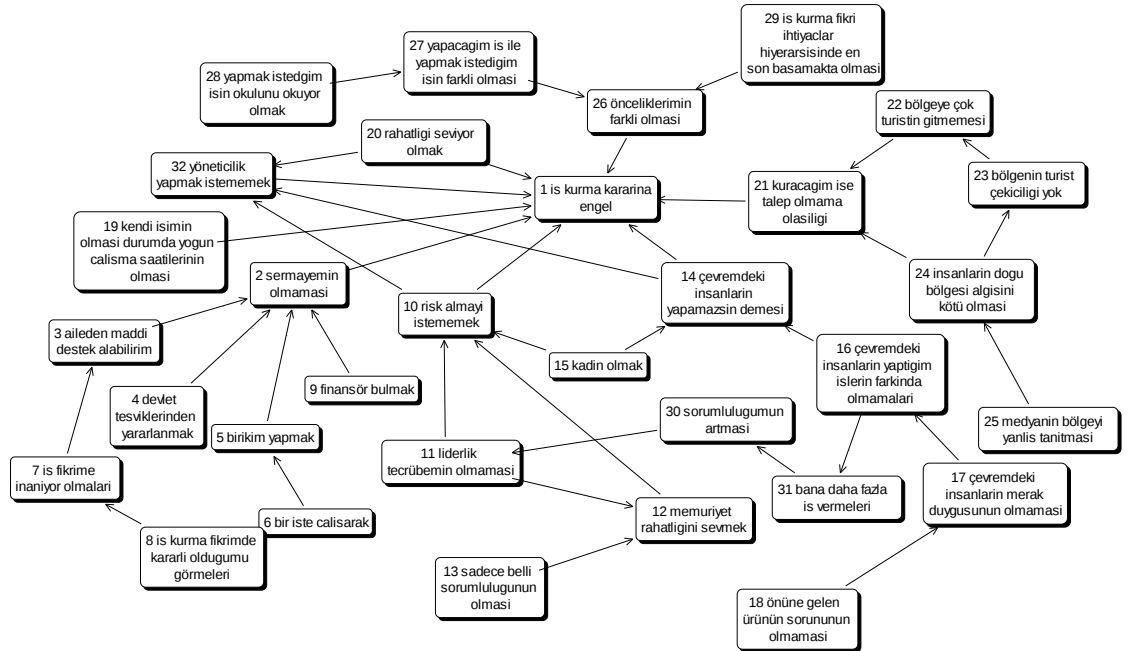
Katılımcı 36 Bilişsel Harita



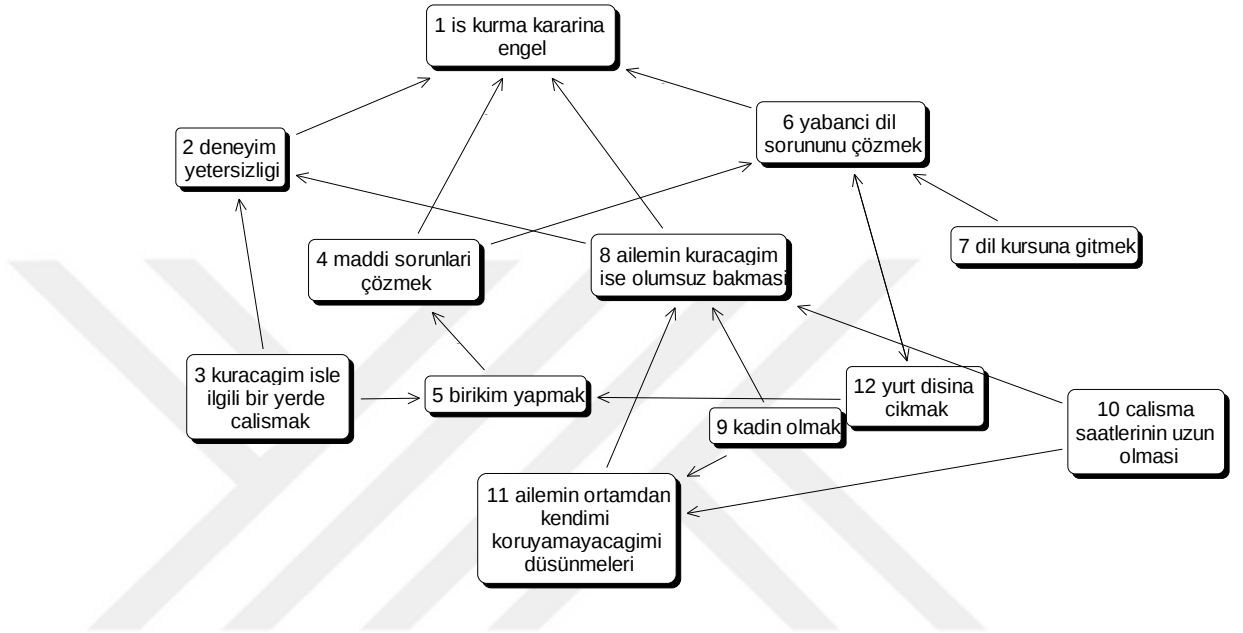
Katılımcı 37 Bilişsel Harita



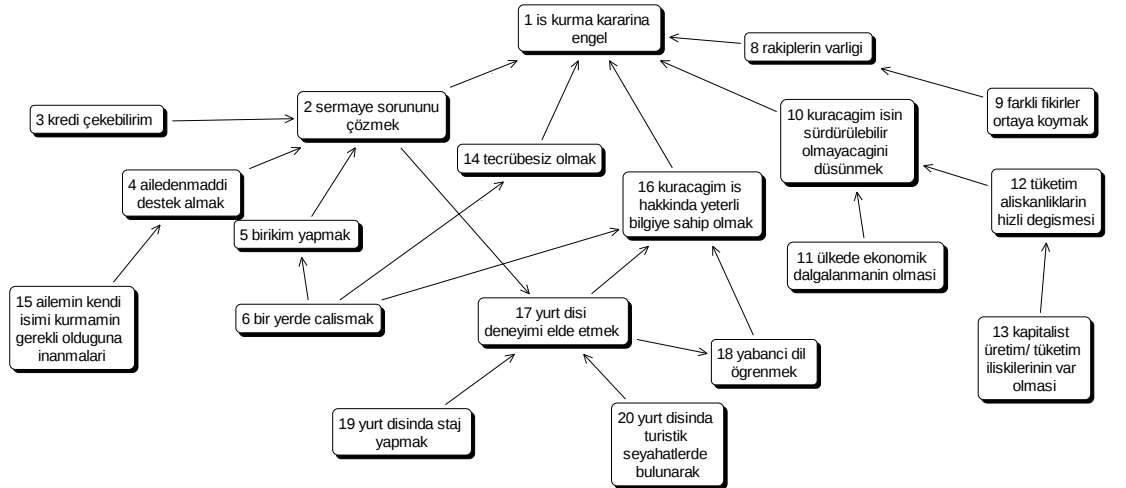
Katılımcı 38 Bilişsel Harita



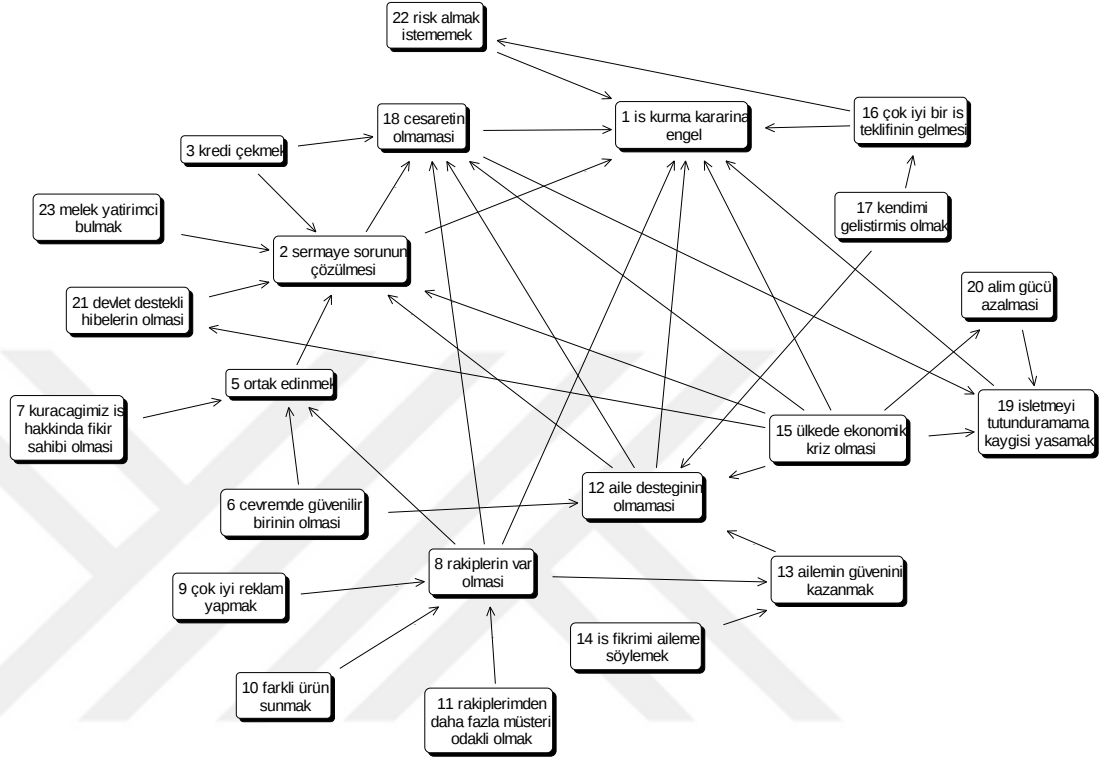
Katılımcı 39 Bilişsel Harita



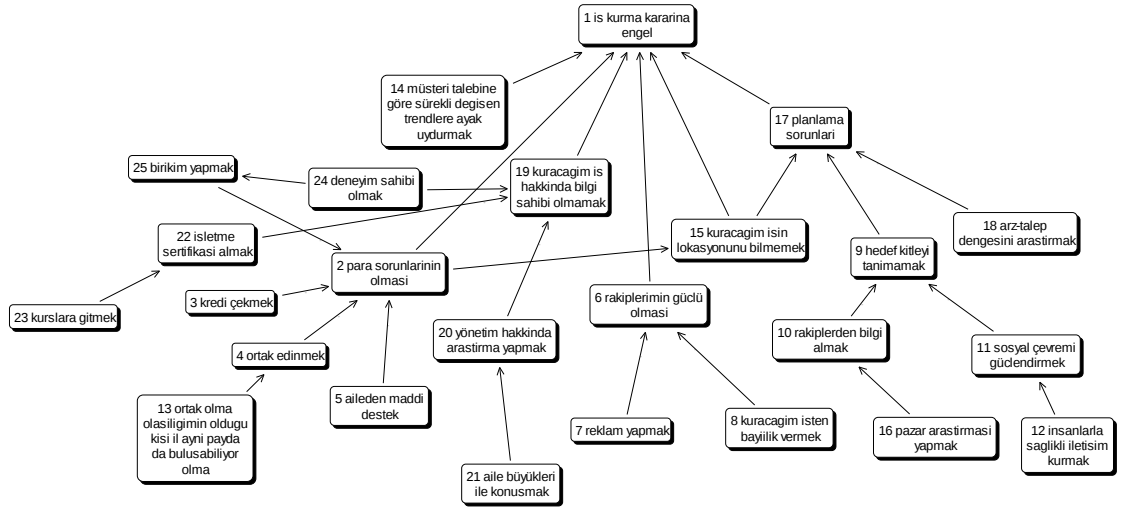
Katılımcı 40 Bilişsel Harita



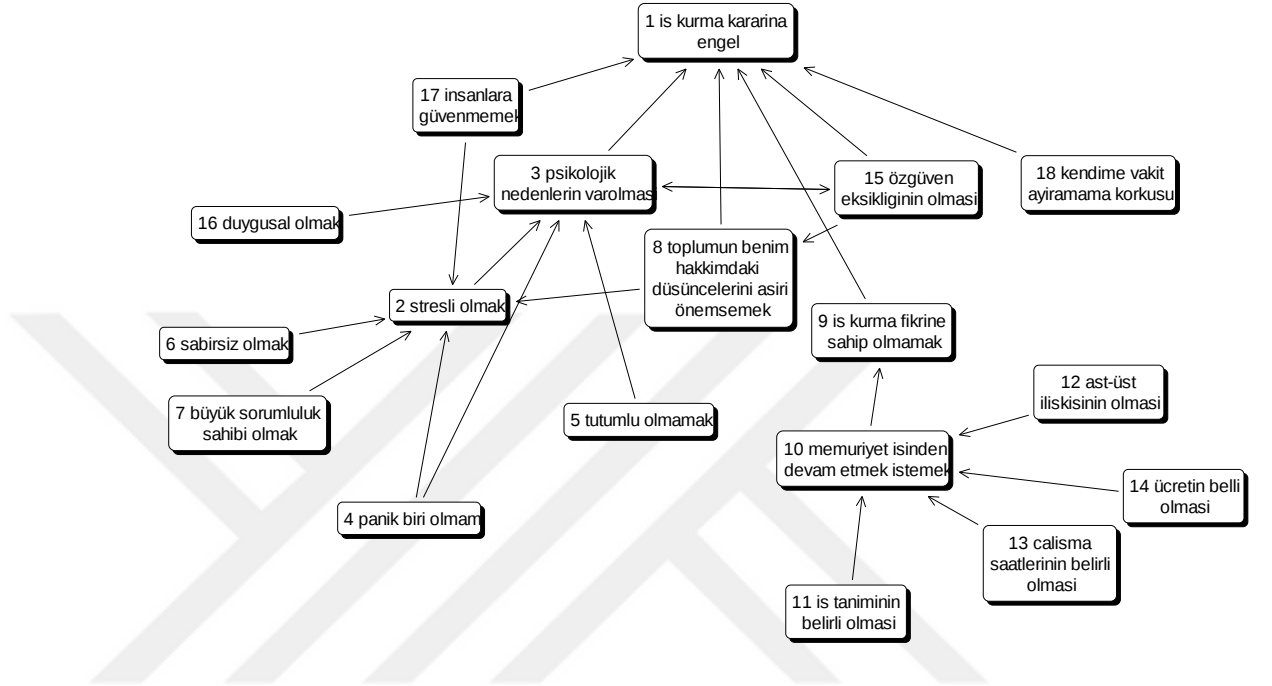
Katılımcı 41 Bilişsel Harita



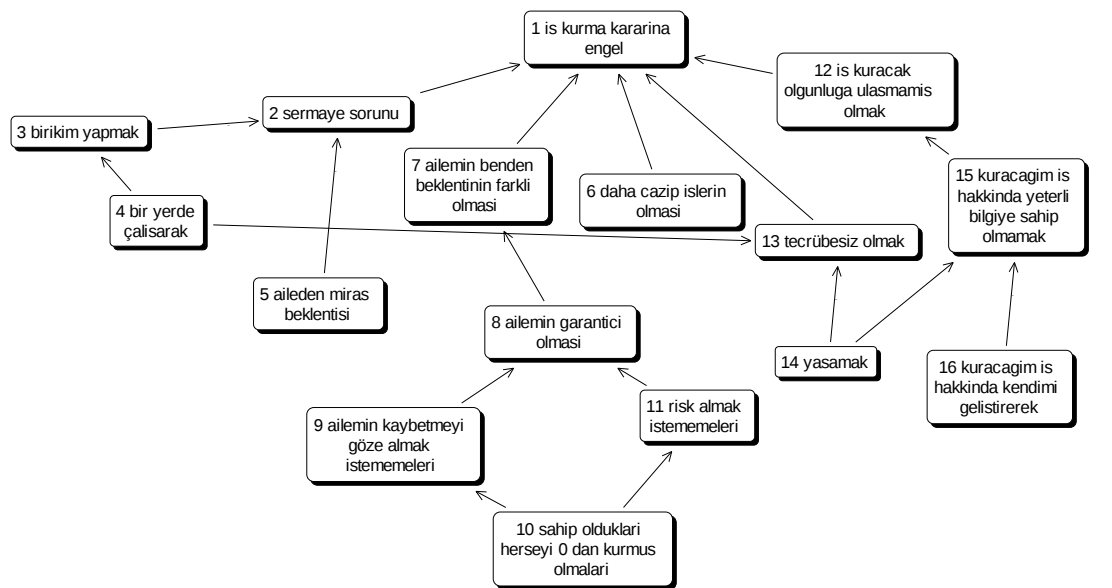
Katılımcı 42 Bilişsel Harita



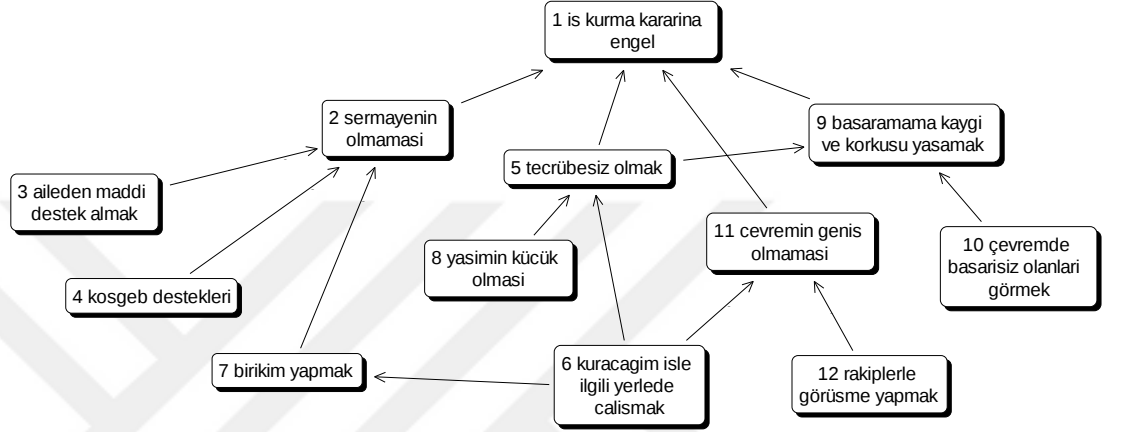
Katılımcı 43 Bilişsel Harita



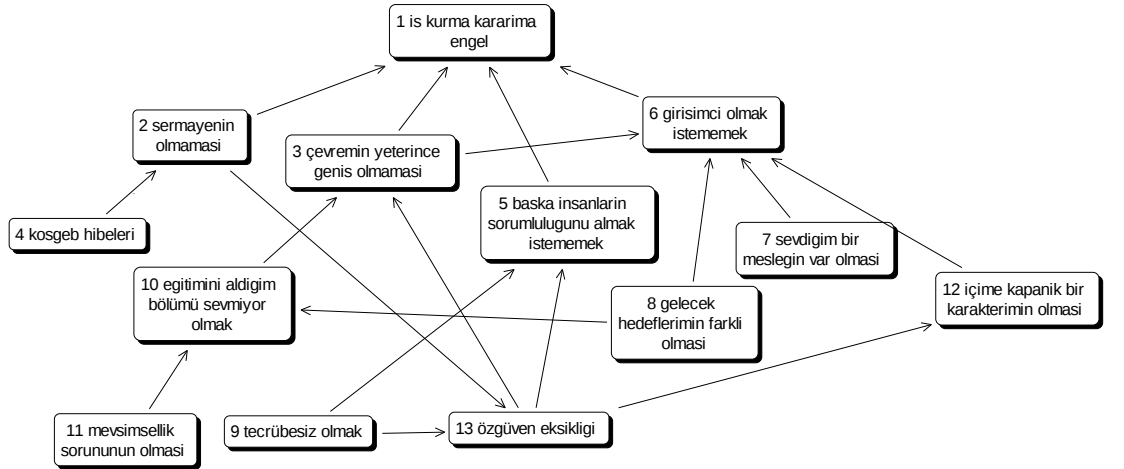
Katılımcı 44 Bilişsel Harita



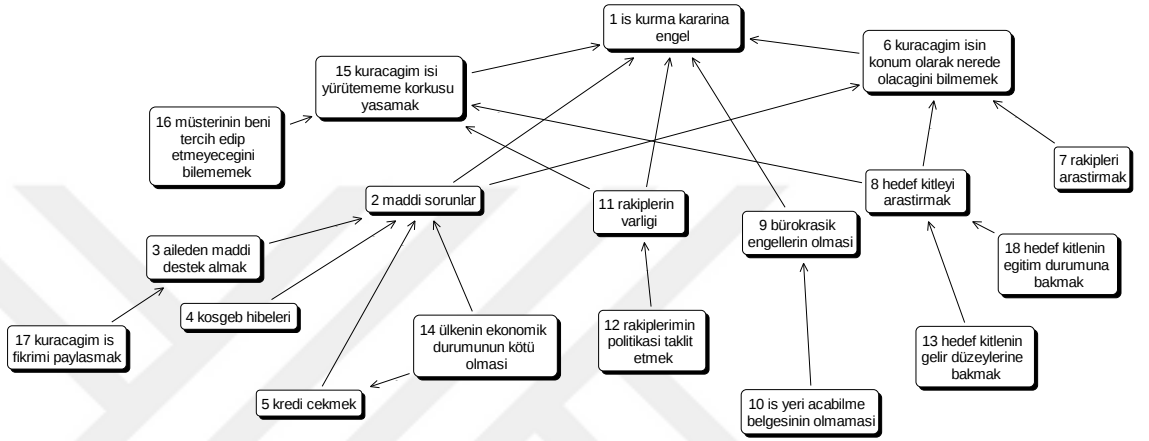
Katılımcı 45 Bilişsel Harita



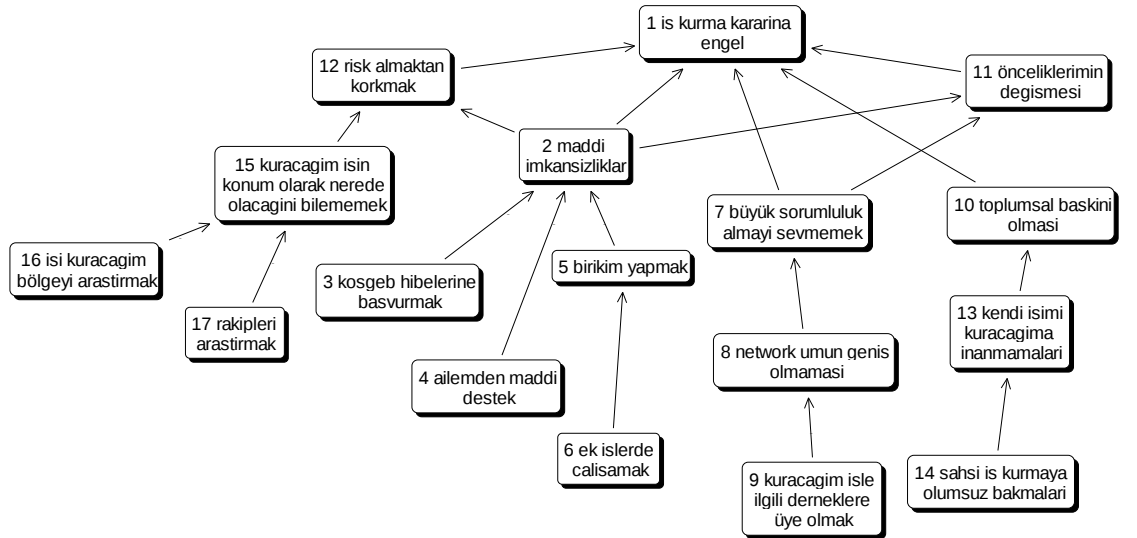
Katılımcı 46 Bilişsel Harita



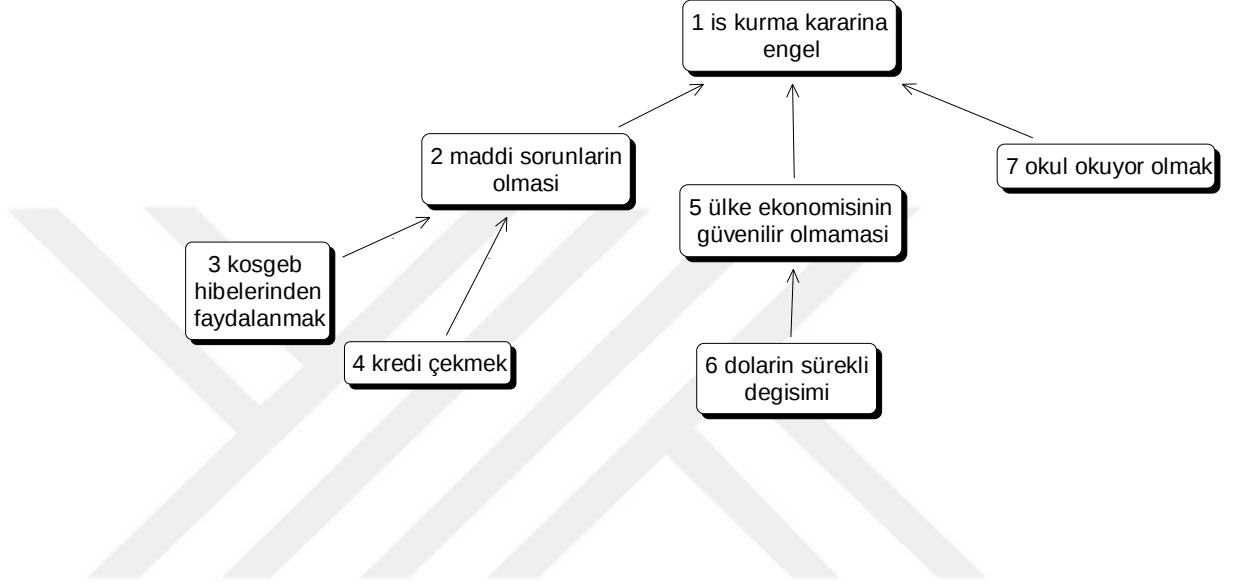
Katılımcı 47 Bilişsel Harita



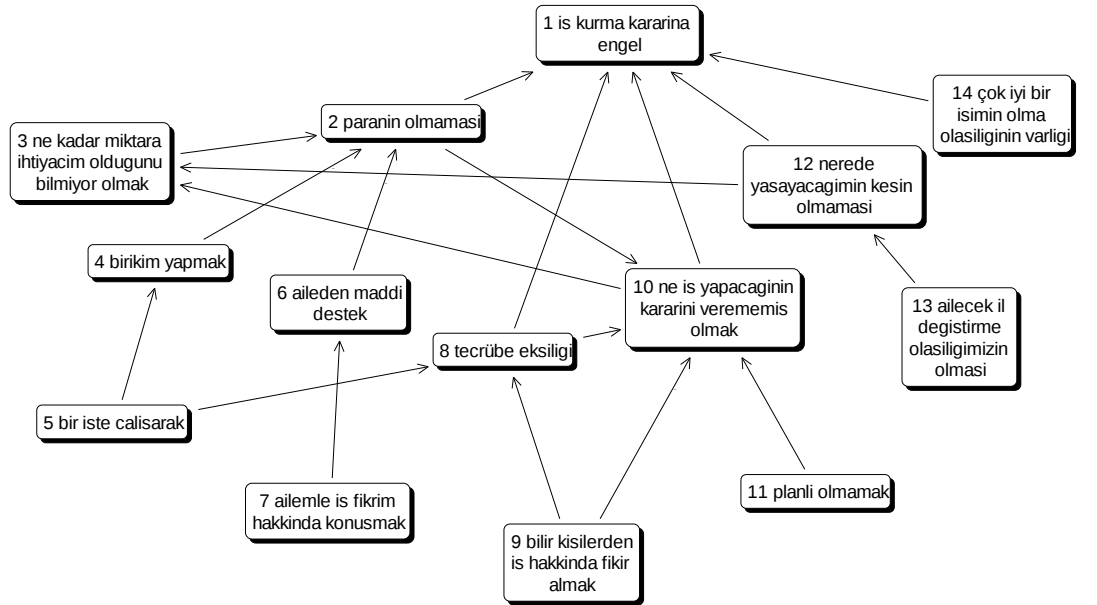
Katılımcı 48 Bilişsel Harita



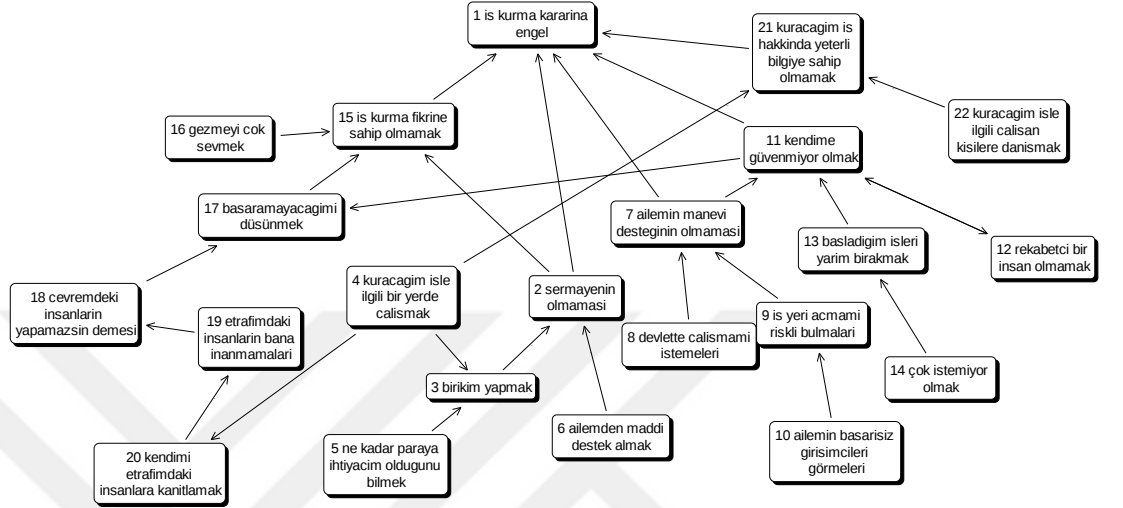
Katılımcı 49 Bilişsel Harita



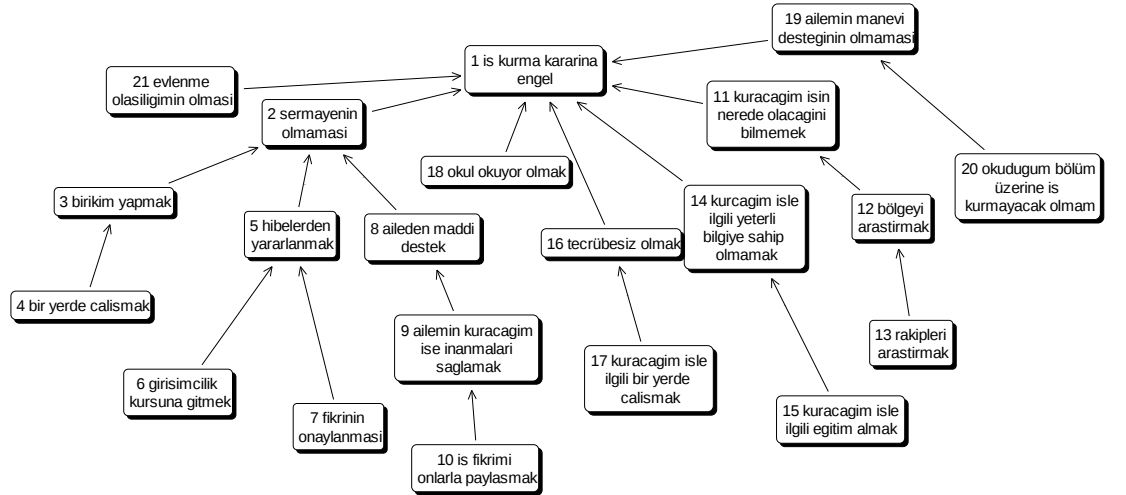
Katılımcı 50 Bilişsel Harita



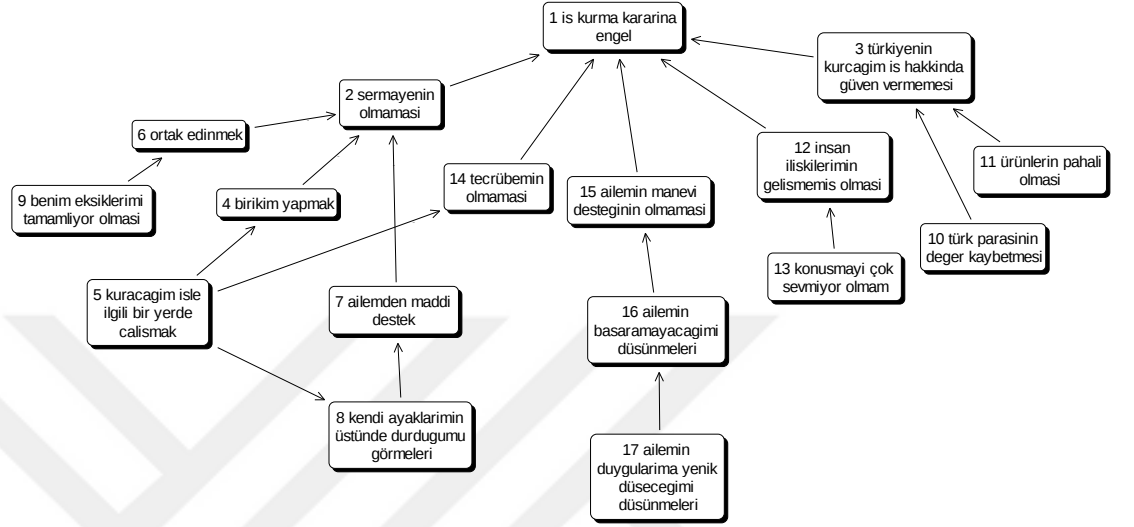
Katılımcı 51 Bilişsel Harita



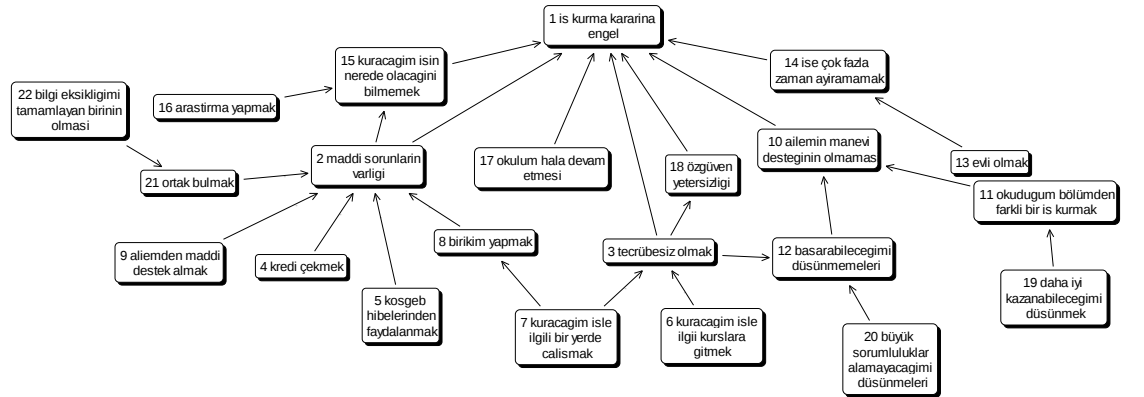
Katılımcı 52 Bilişsel Harita



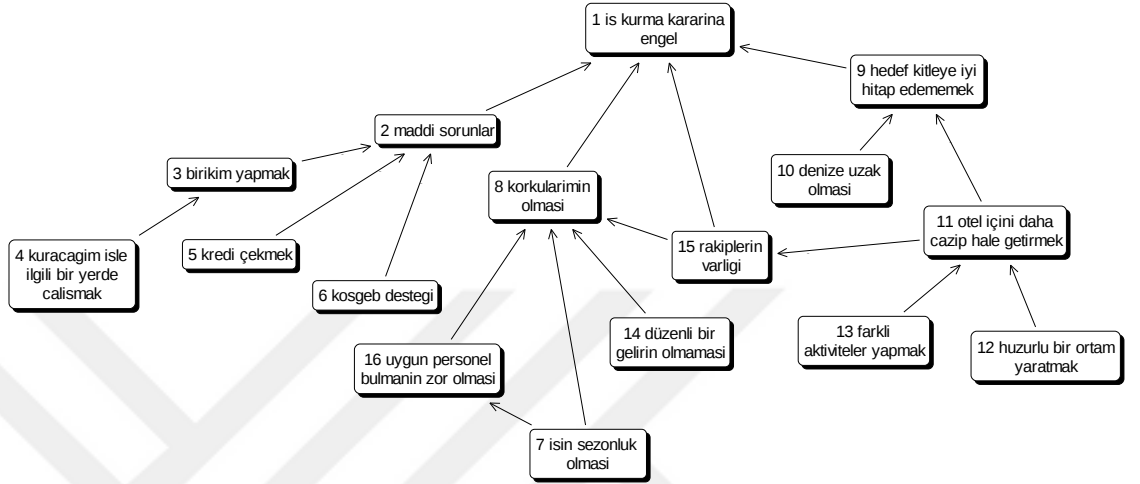
Katılımcı 53 Bilişsel Harita



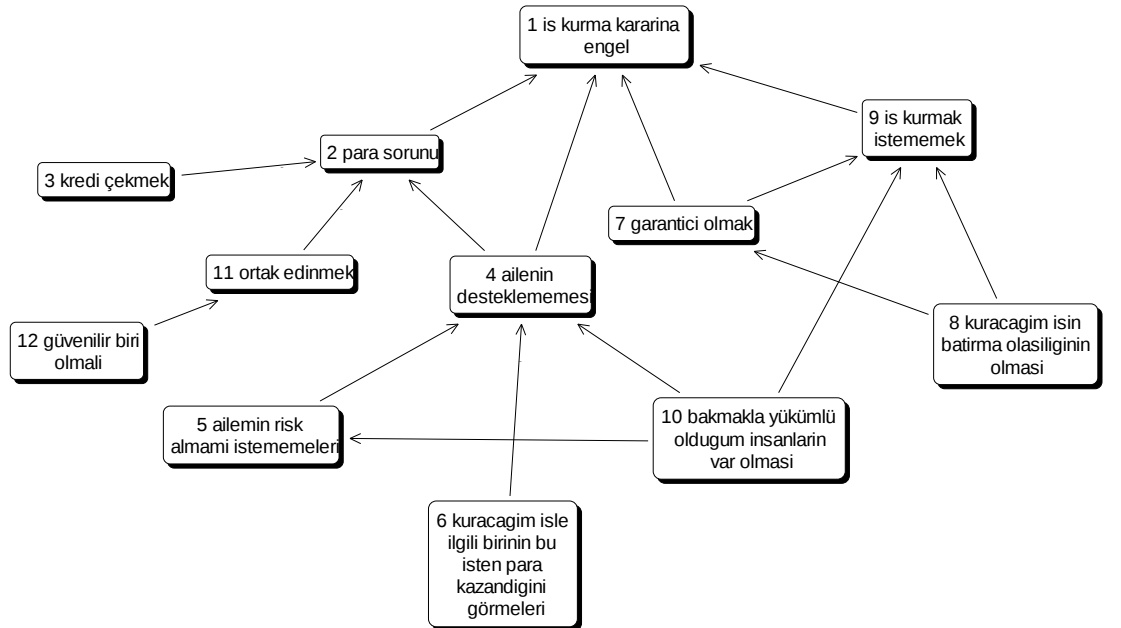
Katılımcı 54 Bilişsel Harita



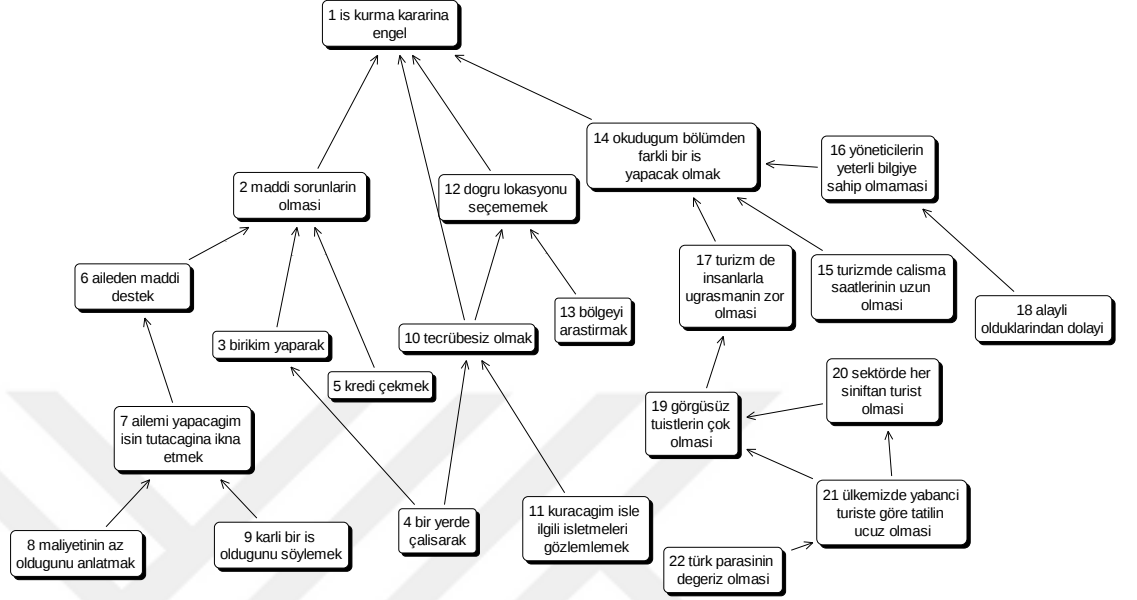
Katılımcı 55 Bilişsel Harita



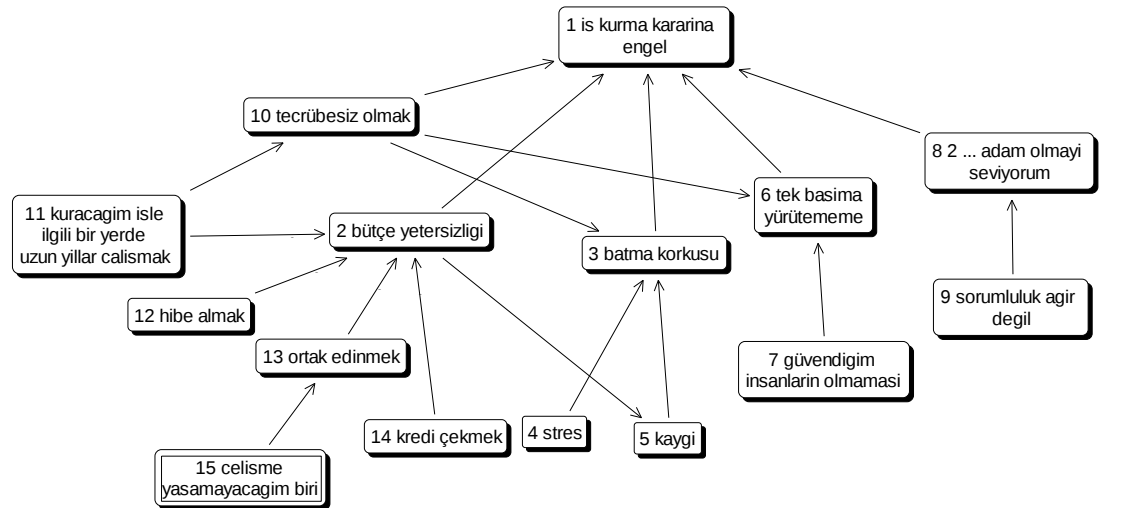
Katılımcı 56 Bilişsel Harita



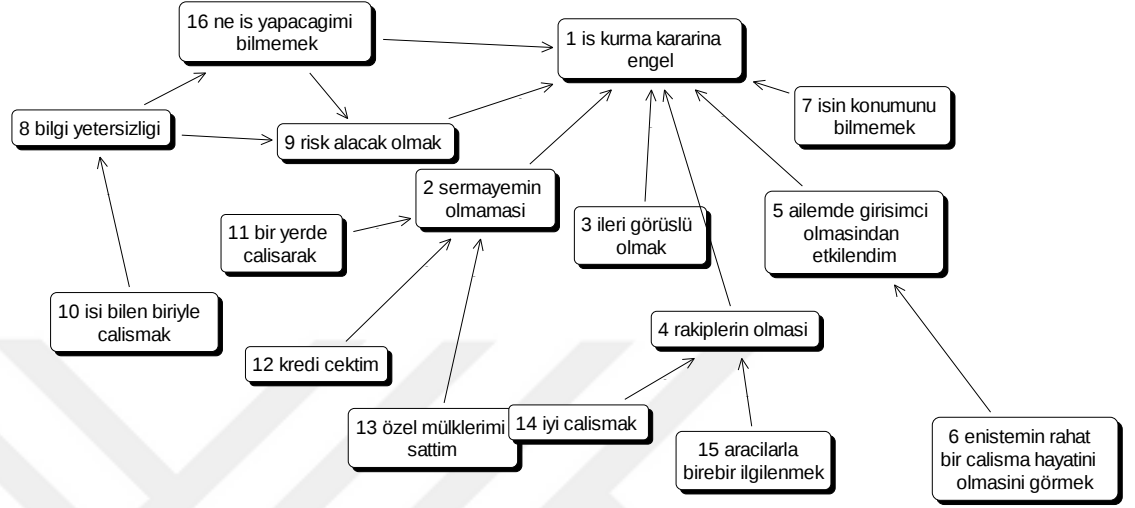
Katılımcı 57 Bilişsel Harita



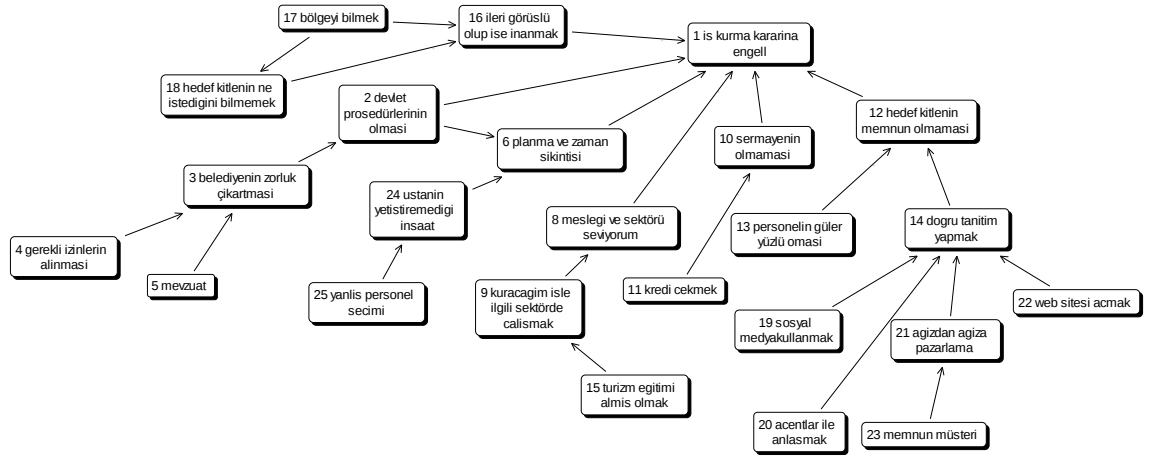
Katılımcı 58 Bilişsel Harita



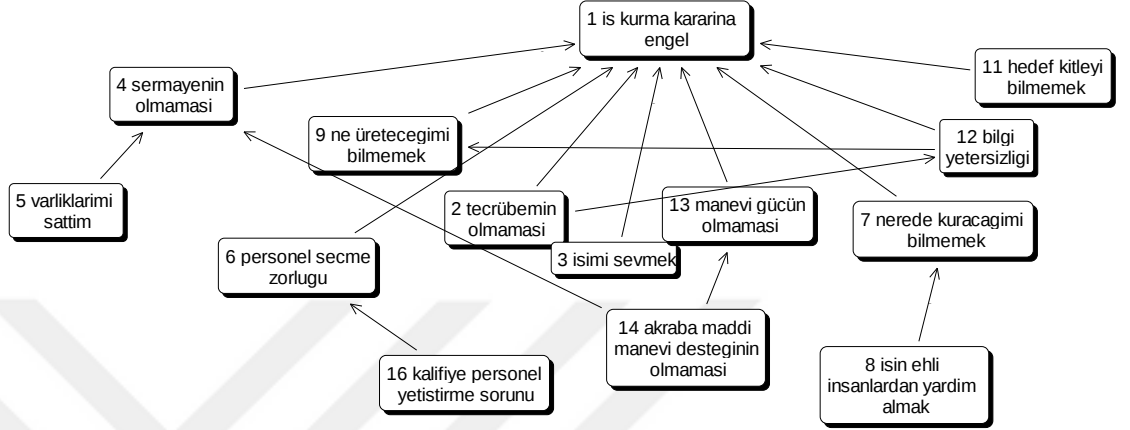
Girişimci Katılımcı 1 Haritası



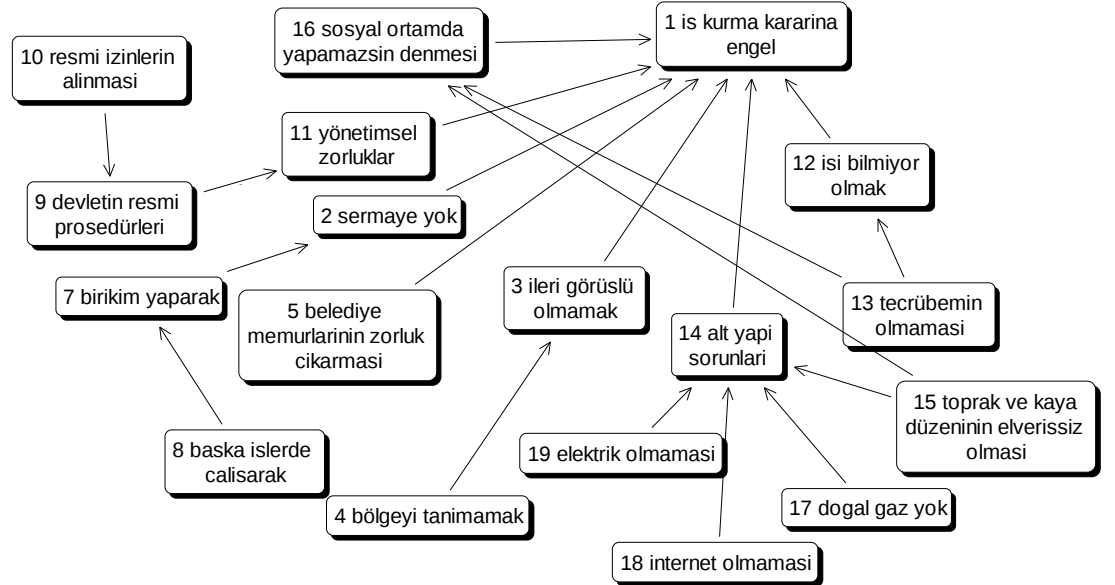
Girişimci Katılımcı 2 Haritası



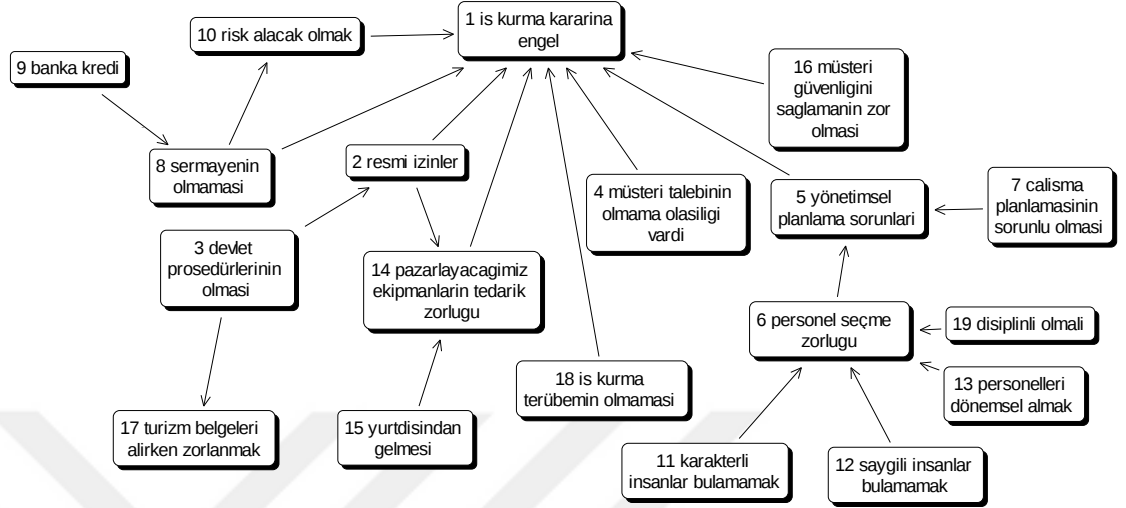
Girişimci Katılımcı 3 Haritası



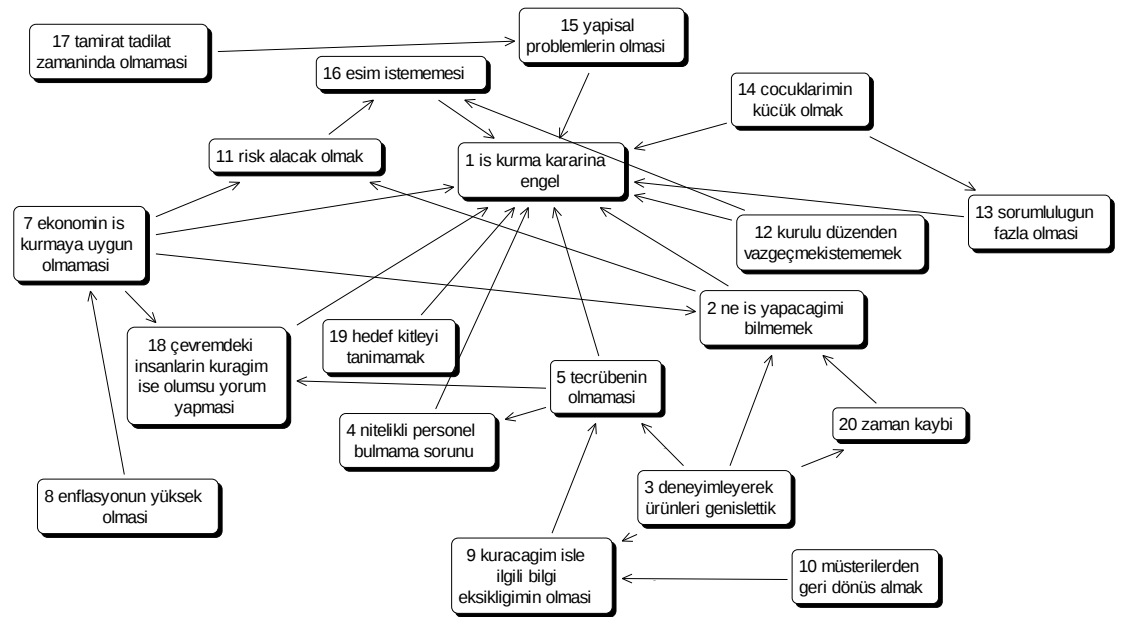
Girişimci Katılımcı 4 Haritası



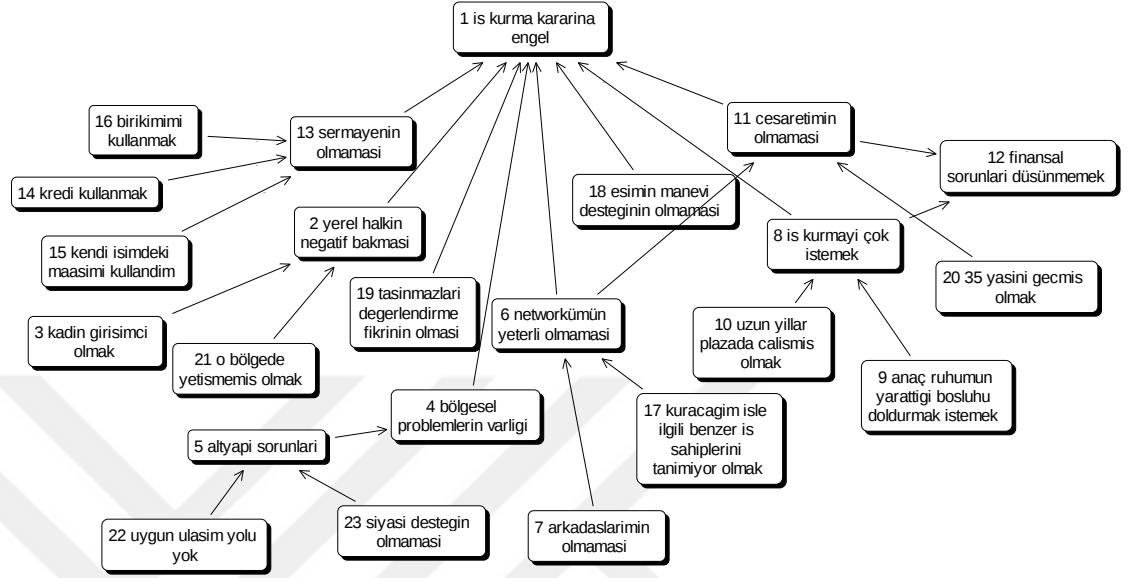
Girişimci Katılımcı 5 Haritası



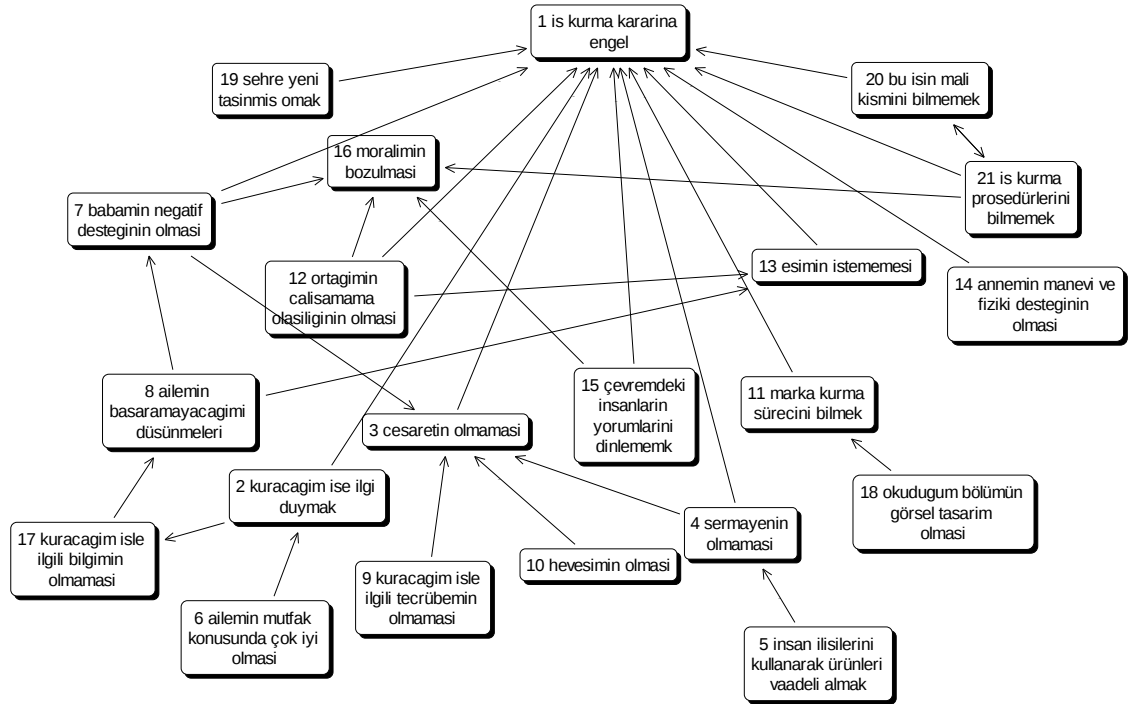
Girişimci Katılımcı 6 Haritası



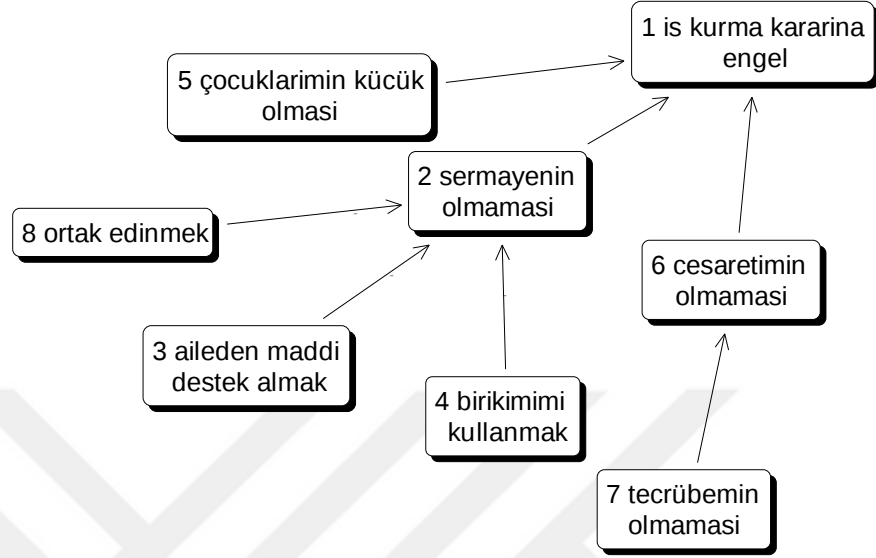
Girişimci Katılımcı 7 Haritası



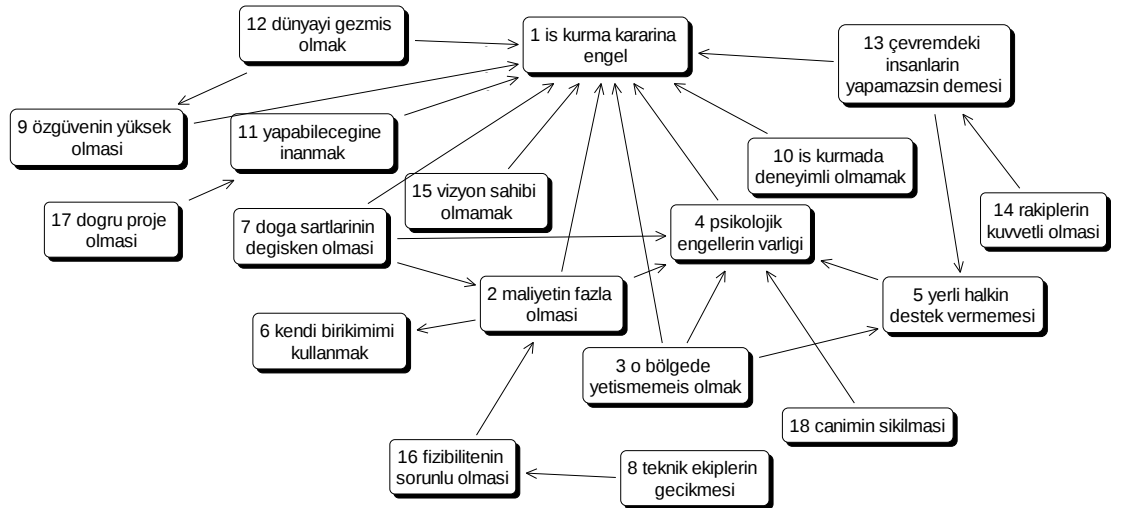
Girişimci Katılımcı 8 Haritası



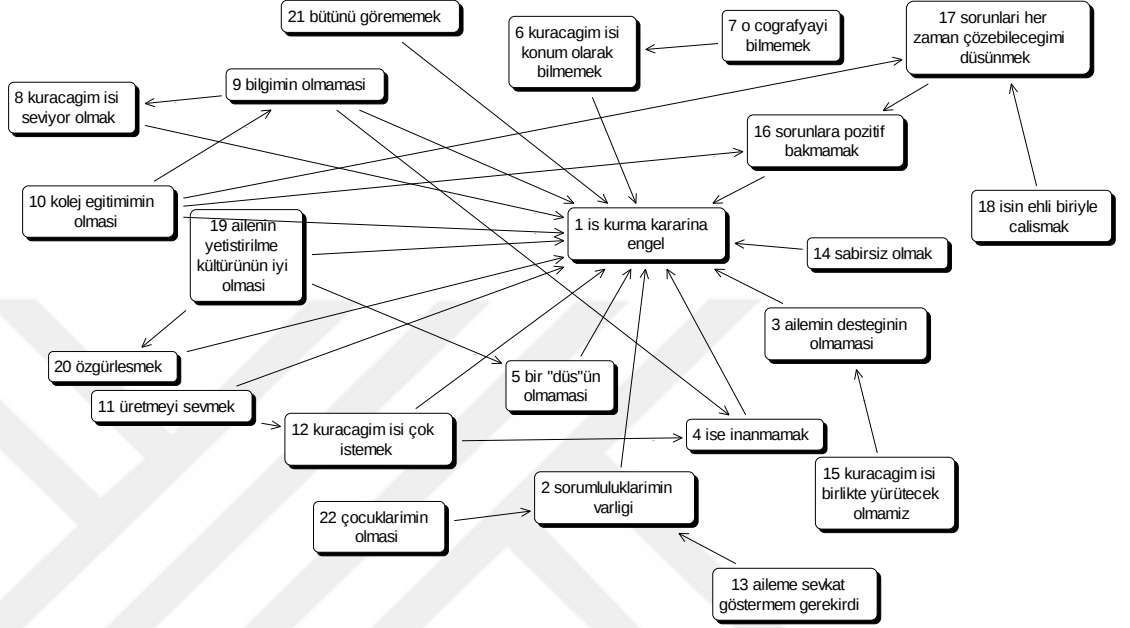
Girişimci Katılımcı 9 Haritası



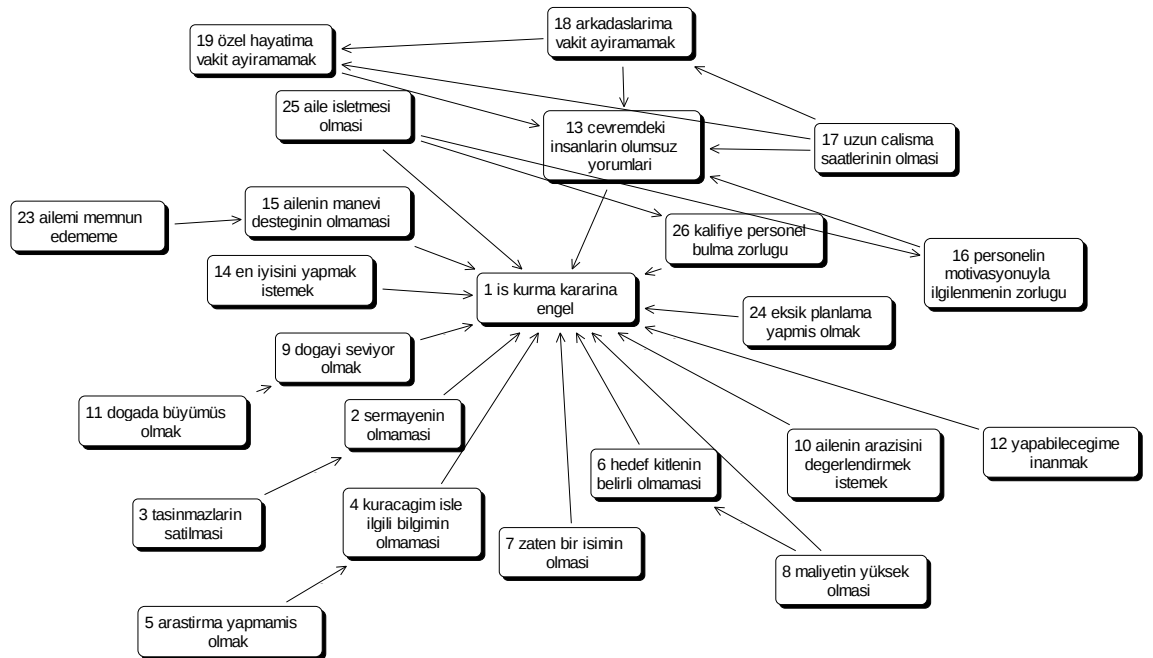
Girişimci Katılımcı 10 Haritası



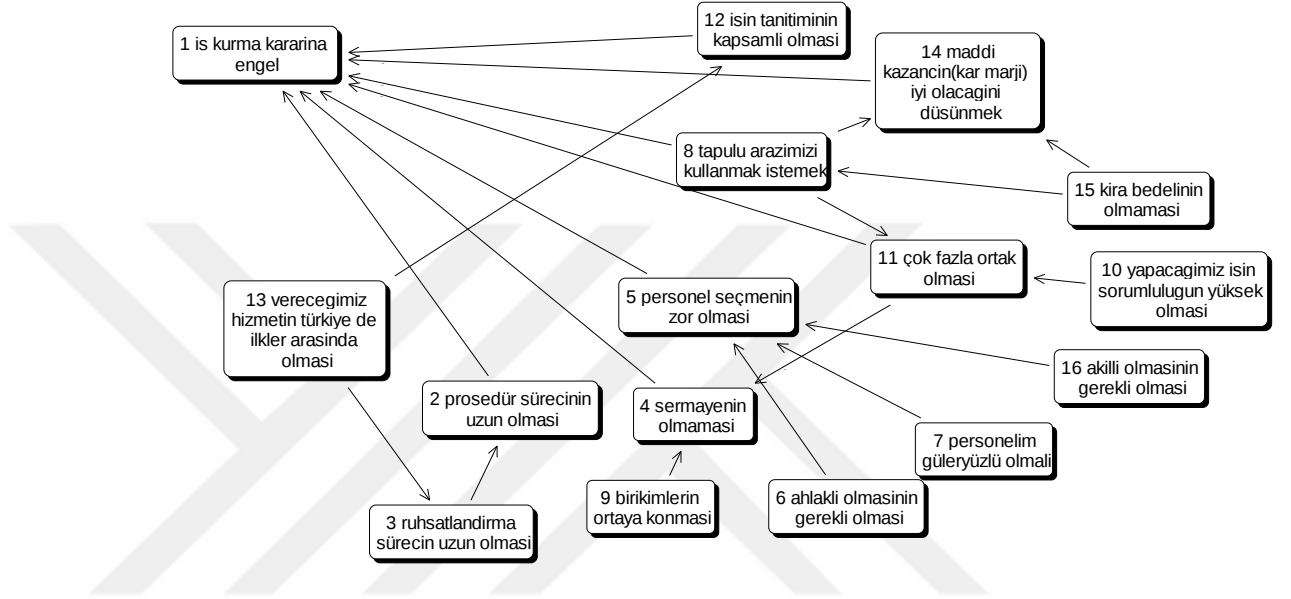
Girişimci Katılımcı 11 Haritası



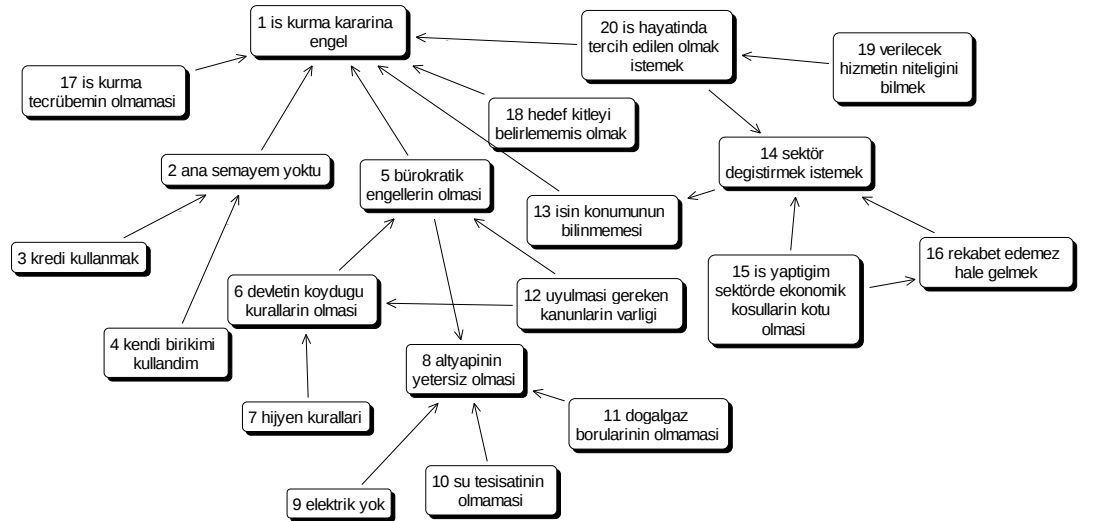
Girişimci Katılımcı 12 Haritası



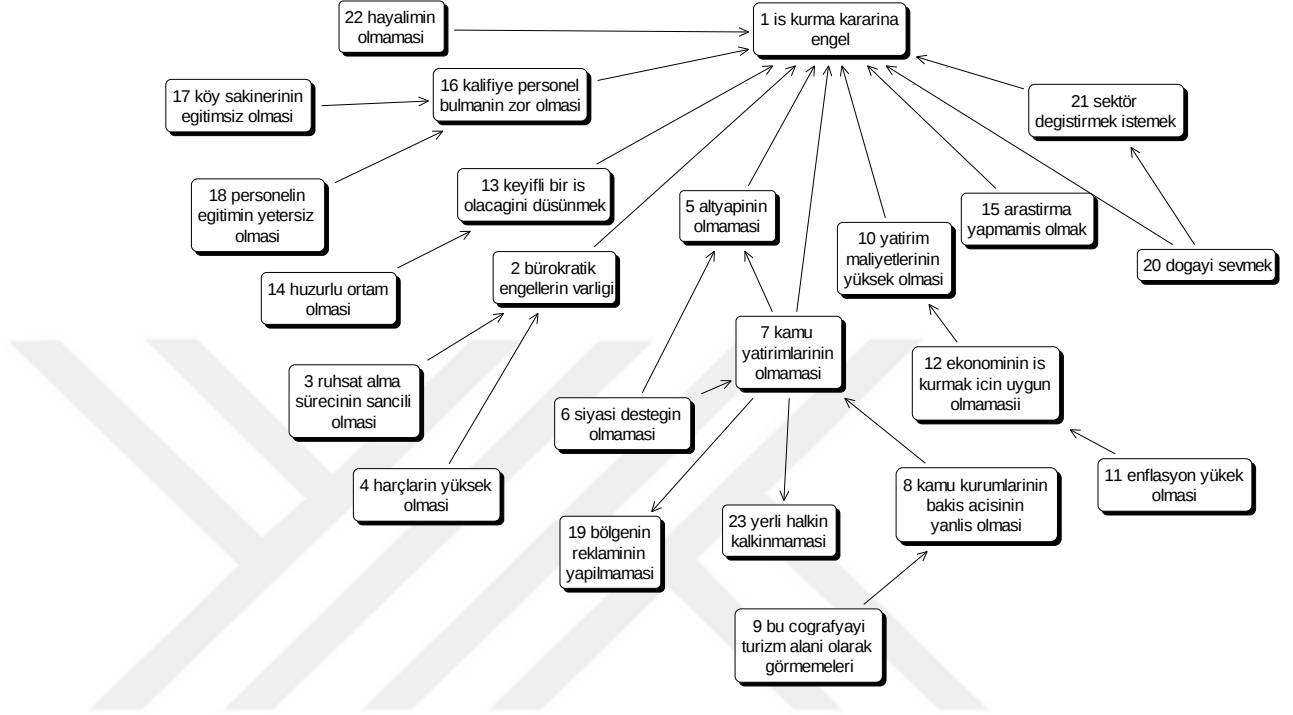
Girişimci Katılımcı 13 Haritası



Girişimci Katılımcı 14 Haritası



Girişimci Katılımcı 15 Haritası



EK-II:Grup Haritaları Matrisleri

Erkek Öğrenci Grup Matrisi

[illegible]

Kadın Öğrenci C

[illegible]

Ailede Girişimci Olan Öğrencilerin Matris

"AİLE DE GİRİŞİMCİ VAR" MATRİSİ	is kurma kararına engel	sermayenin olmaması	para kazanmak	kosgebtan destek almak	kredi çekmek	ortak edinmek	Birikim yapmak	bir yerde çalışmak	kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	rakiplerin varlığı	reklam yapmak	Araştırma yapmak	sponsor bulmak	aileden maddi destek almak	olgunluğun yeterli olması	7 ailemle iş fikrimi paylaşmak	15 işin konumunu bilmemek	Özgüven eksikliği	girisken bir karaktere sahip olmamak	tecrübenin olmaması	14 iyi bir iş bulma olasılığı	eksik olduğum konularda eğitim almak	bilgi eksikliğimi gidermek	20 Okul okuyor olmak	tecrübeli insanlarla görüşmek	4 network yetersizliği	hedef kitlenin belirli olmaması	ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması	doların yüksek olması	enflasyonun yüksek olması	ne iş yapacağıma karar verememek	5 iş kurma fikrinin olmaması	hazırda bir işte çalışıyor olmak	çocuk sahibi olma olasılığı	kadın olmak	miras beklentisi	evlilik		
is kurma kararına engel	0																																						
sermayenin olmaması	+	0																+																					
para kazanmak	-		0																																				
kosgebtan destek almak	-			0	+																																		
kredi çekmek	-				0																																		
ortak edinmek	-					0																																	
Birikim yapmak	-						0																																
bir yerde çalışmak							+	0														-																	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak		+					+		0																														
rakiplerin varlığı	+									0																													
reklam yapmak											-	0																											
Araştırma yapmak												0												+															
sponsor bulmak	-													0																									
aileden maddi destek almak	-														0																								
olgunluğun yeterli olması	-															0																							
7 ailemle iş fikrimi paylaşmak																	0																						
isin konumunu bilmemek	+																	0																					
Özgüven eksikliği																		0	+									+											
girisken bir karaktere sahip olmamak																			0									+											
tecrübenin olmaması	+						-											+		0			-					+											
14 iyi bir iş bulma olasılığı	+																					0																	
eksik olduğum konularda eğitim almak																							0	+															
bilgi eksikliğimi gidermek	-																	-						0															
20 Okul okuyor olmak	+																									0													
tecrübeli insanlarla görüşmek																											0												
4 network yetersizliği	+																											0											
hedef kitlenin belirli olmaması																													0										
ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması	+																													0									
doların yüksek olması																																							
enflasyonun yüksek olması	+																																						
ne iş yapacağıma karar verememek	+																																						
5 iş kurma fikrinin olmaması	+																																						
hazırda bir işte çalışıyor olmak	+																																						
çocuk sahibi olma olasılığı	+																																						
kadın olmak	+																																						
miras beklentisi		+																																					
evlilik	+																																						

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Ol

[illegible]

[illegible][illegible]

EK-III:Merkeziyet Analizi Sonuçları

Öğrenci Ortak Grup Haritası Merkeziyet Analizi Sonuçlar

Öğrenci Ortak Grup Haritası Merkeziyet Analizi Sonuçları	Girişimciler Ortak Grup Haritası Merkeziyet Analizi Sonuçları
Cent Scores Calculated... 1 İş kurma kararına engel 77 from 104 concepts. 2 sermayenin olmaması 61 from 104 concepts. 39 batma korkusu yaşamak 57 from 104 concepts. 42 Öz güven eksikliği 55 from 104 concepts. 8 isin konumunu bilmemek 55 from 104 concepts. 28 rakiplerin varlığı 53 from 101 concepts. 92ailemin desteginin olmaması 52 from 104 concepts. 17 tecrübenin olmaması 51 from 100 concepts. 65ne is yapacagima karar verememek 50 from 104 concepts. 85 cesaretin olmaması 49 from 101 concepts. 53 is kurma fikrinin olmaması 49 from 104 concepts. 44basaramama korkusu/kaygisi 49 from 101 concepts. 7 bilgi eksikligimi gidermek 49 from 96 concepts. 70 yabancı dilimin olmaması 48 from 104 concepts. 45 motivasyonum yükselir 48 from 104 concepts. 18hedef kitlenin belirli olmaması 48 from 100 concepts. 67baska ülke de yasamamis olmak 47 from 104 concepts. 55 sürdürememe korkusu 47 from 100 concepts. 19 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmaması 47 from 101 concepts. 102 girişimci olmak istememek	Cent Scores Calculated... 1 isi fiili olarak kurmaya engel 41 from 48 concepts. 2 Sermayenin olmaması 26 from 48 concepts. 28 Bilgi yetersizliginin olması 25 from 48 concepts. 45 alt yapı sorunlarinin olması 24 from 48 concepts. 41 Planlama Sorunlarinin olması 24 from 48 concepts. 37 tecrübemin olmaması 24 from 48 concepts. 20 ekonominin is kurmaya uygun olmaması 24 from 48 concepts. 19 maliyetin yüksek olması 24 from 48 concepts. 16 Ailenin manevi desteginin olmaması 24 from 48 concepts. 6 Yönetimsel Sikintilarin olması 24 from 48 concepts. 39 çevremin olumsuz yorumda bulunması 23 from 48 concepts. 38 kalifiye personel bulmanın zor olması 23 from 48 concepts. 36 cesaretimin olmaması 23 from 48 concepts. 31 isi nerede kuracagimi bilmemek 23 from 48 concepts. 29 Risk alacak olmak 23 from 48 concepts. 12 Personel seçme zorluğu 23 from 48 concepts. 11 Yapacagim isi sevmek 23 from 48 concepts. 10 Ne is yapacagimi bilmemek

46 from 100 concepts. 38 risk almak istememe 46 from 99 concepts. 89 kapanan işletmeler 45 from 99 concepts. 80 kriz olması 45 from 99 concepts. 63 network yetersizliği 45 from 97 concepts. 109 garantici olmak 44 from 99 concepts. 103 enflasyonun yüksek olması 44 from 99 concepts. 79kuracağım iş hakkında eğitimimin olması 44 from 96 concepts. 78 gerekli belgeleri almak 44 from 96 concepts. 51 maliyetin yüksek olması 44 from 99 concepts. 34aile manevi desteginin olmaması 44 from 97 concepts. 25 olgunlugin yeterli olması 44 from 96 concepts. 95 uzun çalışma saatleri 43 from 97 concepts. 71 iyi bir iş bulma olasılığı 43 from 96 concepts. 50 ailemin risk almami istememeleri 43 from 97 concepts. 36 müşterinin ilgisizliği 43 from 96 concepts. 6 ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek 43 from 102 concepts. 84 okul okuyor olmak 42 from 97 concepts. 61hedef kitleye iyi hitap etmek 42 from 95 concepts. 48hazırda bir işte çalışıyor olmak 42 from 95 concepts. 47 yasin küçük olması 42 from 96 concepts. 31 sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek 42 from 95 concepts. 27 altyapı sorunları	23 from 48 concepts. 8 Devlet prosedürlerinin varlığı 23 from 48 concepts. 46 sektör değiştirmek istemek 22 from 48 concepts. 34 Resmi izinlerin olması 22 from 48 concepts. 33 Belediyenin sıkıntı çıkartması 22 from 48 concepts. 27 aileme karşı sorumlulugin fazla olması 22 from 48 concepts. 25 çocuklarımın küçük olması 22 from 48 concepts. 23 doğayı seviyor olmak 22 from 48 concepts. 18 bürokratik engellerin olması 22 from 48 concepts. 15 hedef kitlenin belirlenmemiş olması 22 from 48 concepts. 5 ileri görüşlü olmamak 22 from 48 concepts. 48 arazimizi değerlendirmek istemek 21 from 48 concepts. 44 iş kurma tecrübemin olmaması 21 from 48 concepts. 35 hedef kitleyi tanımamak 21 from 48 concepts. 26 o bölgede yetişmemiş olmak 21 from 48 concepts. 24 hayalin olmaması 21 from 48 concepts. 14 yapabileceğime inanmak 21 from 48 concepts. 13 Esimin istememesi 21 from 48 concepts. 3 Birikimi kullanmak 16 from 40 concepts. 32 Varlıklarımı satmak 14 from 39 concepts. 30 kredi çekmek 14 from 39 concepts. 7 Profesyonel insanlarla
---	--

42 from 95 concepts. 111 okudugum bölümden farklı bir iş kurmak 41 from 95 concepts. 99 insanlara güvenmemek 41 from 95 concepts. 90 işe çok fazla zaman ayıramamak 41 from 95 concepts. 68 Evlilik 41 from 95 concepts. 60 yapamazsin denilmesi 41 from 95 concepts. 32 tecrübeli insanlarla görüşmek 41 from 98 concepts. 12 uygun personel bulmanın zor olması 41 from 95 concepts. 101 kendime vakit ayıramamak 40 from 95 concepts. 93 ortaklarımın anlaşamama 40 from 95 concepts. 88 mekan kirasının yüksek olması 40 from 95 concepts. 74 teknolojinin gelişmesi 40 from 95 concepts. 66 çocuk sahibi olma olasılığı 40 from 95 concepts. 62 resmi prosedürlerin olması 40 from 95 concepts. 58 memurluğu sevmek 40 from 95 concepts. 11 aileden maddi destek almak 40 from 97 concepts. 4 askerliği bitirmek 40 from 95 concepts. 3 mezun olmak 40 from 95 concepts. 81 sürdürmemeye kaygısı 39 from 94 concepts. 13 birikim yapmak 39 from 95 concepts. 24 kredi çekmek 37 from 92 concepts. 15 kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak 37 from 88 concepts. 10 ortak edinmek	çalışmak 14 from 37 concepts. 4 Bir işte çalışmak 14 from 39 concepts. 49 siyasi desteğin olmaması 13 from 37 concepts. 43 doğalgaz olmaması 13 from 37 concepts. 42 elektrik olmaması 13 from 37 concepts. 22 araştırma yapmamış olmak 13 from 36 concepts. 21 enflasyonun yüksek olması 13 from 35 concepts. 17 ailemin desteğinin olmaması 13 from 39 concepts. 9 Bölgeyi tanımamak 13 from 36 concepts. 47 personelin güleryüzlü olması 12 from 35 concepts. 40 Teknik ekibin gecikmesi 12 from 36 concepts.
---	---

36 from 92 concepts.
97 kendimi gelistirmek
35 from 87 concepts.
96 yurt disina cikmak
35 from 92 concepts.
83 aileme güven vermek
35 from 89 concepts.
49 yetersiz egitim almis olmak
35 from 89 concepts.
29 kosgebten destek almak
35 from 92 concepts.
21 para kazanmak
35 from 92 concepts.
87 borç alabilirim
34 from 92 concepts.
73 miras kalmasi
34 from 92 concepts.
72 kadin olmak
34 from 88 concepts.
64 girisken bir karaktere sahip olmamak
34 from 83 concepts.
23 sponsor bulmak
34 from 92 concepts.
105 rakipleri arastirmak
33 from 88 concepts.
100 stresli olmak
33 from 91 concepts.
77 islek cadde olmasi
33 from 91 concepts.
9 Arastirma yapmak
33 from 83 concepts.
35 çevremin is hakkında olumsuz
yorumda bulunmasi
32 from 82 concepts.
110 bakmakla yükümlü oldugum
insanlarin olmasi
31 from 82 concepts.
104 bölge arastirmasi yapmak
31 from 85 concepts.
91 denizle arasindaki mesafe olmasi
30 from 84 concepts.
41 bir yerde calismak
29 from 78 concepts.
37 reklam yapmak
29 from 75 concepts.
76 rakiplerden genel anlamda farklılık

28 from 74 concepts.
33 farklı konsept
28 from 74 concepts.
107 ailemin basaramayacağı
düşünceleri
27 from 78 concepts.
86 eksik olduğum konularda eğitim almak
27 from 71 concepts.
75 üründe farklılık
27 from 74 concepts.
59 işletmede yenilik
27 from 74 concepts.
40 yönetici yada lider olarak çalışmak
26 from 72 concepts.
82 işin bölgeye uygun olması
24 from 67 concepts.
94 memurluğu sevmek
22 from 63 concepts.
69 alim gücü azalması
22 from 57 concepts.
98 kursa gitmek
21 from 62 concepts.
16 iş fikrime inanmak
19 from 52 concepts.
108 sezonluk iş olması
18 from 55 concepts.
106 doların yüksek olması
17 from 45 concepts.
52 TL nin değersiz olması
17 from 45 concepts.
26 siyasi problemlerin olması
17 from 45 concepts.
112 ailemle iş fikrimi paylaşmak
16 from 44 concepts.
54 güvenilir bir insan olması
9 from 25 concepts.
30 zengin bir ortak
9 from 25 concepts.
14 bilgi eksikliğimi tamamlaması
9 from 25 concepts.

EK- IV: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Merkeziyet Analizi

Kadın Öğrenciler Merkeziyet Analizi Sonuçları	Erkek Öğrenciler Merkeziyet Analizi Sonuçları
Cent Scores Calculated... 1 is kurma kararına engel 45 from 60 concepts. 10 Öz güven eksikliği 34 from 60 concepts. 2 sermayenin olmaması 34 from 60 concepts. 6 isin konumunu bilmemek 32 from 60 concepts. 29 basaramama korkusu/kaygısı 30 from 58 concepts. 28 tecrübenin olmaması 30 from 58 concepts. 18 rakiplerin varlığı 30 from 58 concepts. 37ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmaması 29 from 60 concepts. 33 bilgi eksikligimi gidermek 29 from 58 concepts. 20 aile manevi desteginin olmaması 29 from 58 concepts. 3 is kurma fikrinin olmaması 29 from 60 concepts. 36 sürdürememe korkusu 28 from 58 concepts. 11 network yetersizliği 28 from 58 concepts. 43 kadın olmak 27 from 58 concepts. 22 hedef kitleye iyi hitap etmek 27 from 58 concepts. 15 ne is yapacagima karar verememek 27 from 58 concepts. 7 yabancı dilimin olmaması 27 from 60 concepts. 61 Yasin küçük olması 26 from 58 concepts. 57 risk almak istememe 26 from 58 concepts. 56 kriz olması 26 from 58 concepts.	Cent Scores Calculated... 1 is kurma kararına engel 40 from 55 concepts. 5 sermayenin olmaması 32 from 55 concepts. 6 batma korkusu yaşamak 30 from 55 concepts. 51 isin konumunu bilmemek 27 from 55 concepts. 10 bilgi eksikligimi gidermek 27 from 53 concepts. 24 rakiplerin varlığı 25 from 53 concepts. 46ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmaması 24 from 52 concepts. 33 kapanan işletmeler olması 24 from 52 concepts. 15 tecrübemin olmaması 24 from 52 concepts. 7 risk almak istememek 24 from 52 concepts. 60ailemin risk almami istememeleri 23 from 54 concepts. 54 enflasyonun yüksek olması 23 from 52 concepts. 41 sürdürememe korkusu 23 from 53 concepts. 37 ortaklarımın anlasamama 23 from 53 concepts. 31 iyi bir is bulma olasılığı 23 from 53 concepts. 30 maliyetin yüksek olması 23 from 52 concepts. 21 müşterinin ilgisizliği 23 from 52 concepts. 20 olgunlugun yeterli olması 23 from 52 concepts. 59kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 22 from 50 concepts.

50 çevremin is hakkında yorumda bulunması 26 from 58 concepts. 47 yetersiz eğitim almış olmak 26 from 58 concepts. 40 yapamazsin denilmesi 26 from 58 concepts. 39 müşterinin ilgisizliği 26 from 58 concepts. 38 alim gücü azalması 26 from 58 concepts. 27 başka ülke de yaşamamış olmak 26 from 58 concepts. 21 olgunluğun yeterli olması 26 from 58 concepts. 53 memurluğu sevmek 25 from 58 concepts. 49 gerekli belgeleri almak 25 from 58 concepts. 48 kuracağım iş hakkında eğitimimin olmaması 25 from 58 concepts. 41 çocuk sahibi olma olasılığı 25 from 58 concepts. 26 Evlilik 25 from 58 concepts. 19 uzun çalışma saatleri 25 from 58 concepts. 16 Okul okuyor olmak 25 from 58 concepts. 63 araştırma yapmak 24 from 57 concepts. 67 tecrübeli insanlarla görüşmek 22 from 53 concepts. 35 Birikim yapmak 22 from 52 concepts. 13 15 hedef kitlenin belirli olmaması 22 from 52 concepts. 62 kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak 20 from 49 concepts. 24 ortak edinmek 20 from 50 concepts. 66 kosgebten destek almak 19 from 50 concepts. 64 kredi çekmek 19 from 50 concepts. 52 para kazanmak	55 Evlilik 22 from 52 concepts. 50 is kurma fikrinin olmaması 22 from 52 concepts. 49 hazırda bir işte çalışıyor olmak 22 from 52 concepts. 45 sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek 22 from 52 concepts. 43 ailemin desteğinin olmaması 22 from 50 concepts. 40 Okul okuyor olmak 22 from 52 concepts. 38 mekan kirasının yüksek olması 22 from 52 concepts. 26 network yetersizliği 22 from 52 concepts. 19 aile manevi desteğinin olmaması 22 from 52 concepts. 4 askerliği bitirmek 22 from 52 concepts. 2 mezun olmak 22 from 52 concepts. 42 kriz olması 21 from 47 concepts. 13 Birikim yapmak 21 from 50 concepts. 11 ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek 21 from 50 concepts. 29 kosgebten destek almak 20 from 47 concepts. 17 kredi çekmek 20 from 48 concepts. 9 ortak edinmek 20 from 48 concepts. 8 cesaretimin olmaması 20 from 46 concepts. 61 kendimi geliştirmek 19 from 46 concepts. 36 aileden maddi destek almak 19 from 47 concepts. 27 borç alabilirim 18 from 47 concepts. 25 hedef kitlenini belirli olmaması
--	---

19 from 50 concepts. 12 girisken bir karaktere sahip olmamak 19 from 48 concepts. 9 aileden maddi destek almak 19 from 50 concepts. 34 bir yerde calismak 18 from 47 concepts. 54 bölge arastirmasi yapmak 17 from 47 concepts. 25 rakipleri arastirmak 17 from 47 concepts. 46 eksik oldugum konularda egitim almak 16 from 40 concepts. 30 ailemin basaramayacagimi düşünmeleri 16 from 41 concepts. 14 isin bölgeye uygun olmasi 16 from 41 concepts. 65 batma korkusu yasamak 15 from 40 concepts. 42 isletmede yenilik 15 from 40 concepts. 32 farkli konsept 15 from 40 concepts. 31 rakiplerden genel anlamda farklılık 15 from 40 concepts. 17 reklam yapmak 15 from 40 concepts. 55 okudugum bölümden farklı bir is kurmak 14 from 39 concepts. 51 denizle arasindaki mesafe 14 from 39 concepts. 58 bilgi eksikligimi tamamlamasi 6 from 15 concepts. 23 güvenilir bir insan olmasi 6 from 15 concepts.	18 from 44 concepts. 16 sponsor bulmak 18 from 47 concepts. 14 bir yerde calismak 17 from 43 concepts. 18 çevremin is hakkında yorumda bulunmasi 16 from 41 concepts. 12 özgüven eksikligi 16 from 43 concepts. 58 tecrübeli insanlarla görüşmek 13 from 36 concepts. 56 yabancı dilimin olmamasi 13 from 36 concepts. 52 Arastirma yapmak 13 from 36 concepts. 62 rakiplerime göre üründe farklılaşmak 12 from 33 concepts. 32 alim gücü azalması 12 from 32 concepts. 22 reklam yapmak 12 from 31 concepts. 57 TL nin değersiz olması 11 from 30 concepts. 48 siyasi problemlerin olması 11 from 30 concepts. 35 aileme güven vermek 10 from 22 concepts. 39 güvenilir bir insan olması 7 from 19 concepts. 34 ailemle is fikimi paylaşmak 7 from 18 concepts.
--	---

EK-V: Öğrencilerin Ailesinde Girişimci Olma Durumuna Göre Merkezîyet Analizi

Ailesinde Girişimci Olan Öğrencilerin Merkezîyet Analizi	Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrencilerin Merkezîyet Analizi
Cent Scores Calculated... 1 is kurma kararına engel 25 from 36 concepts. 2 sermayenin olmaması 23 from 36 concepts. 24 tecrübenin olmaması 20 from 35 concepts. 4 ne is yapacagıma karar verememek 20 from 36 concepts. 25 bilgi eksikligimi gidermek 18 from 34 concepts. 3 Öz güven eksikligi 17 from 35 concepts. 31 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmaması 16 from 35 concepts. 29 tecrübeli insanlarla görüşmek 16 from 35 concepts. 9 Birikim yapmak 16 from 35 concepts. 36 hazırda bir iste çalışıyor olmak 15 from 34 concepts. 35 is kurma fikrinin olmaması 15 from 34 concepts. 22 network yetersizligi 15 from 34 concepts. 20 isin konumunu bilmemek 15 from 34 concepts. 18 olgunlugun yeterli olması 15 from 34 concepts. 13 rakiplerin varlığı 15 from 34 concepts. 40 kadın olmak 14 from 34 concepts. 38 evlilik 14 from 34 concepts. 37 çocuk sahibi olma olasılığı 14 from 34 concepts. 33 enflasyonun yüksek olması	Cent Scores Calculated... 1 is kurma kararına engel 60 from 76 concepts. 2 sermayenin olmaması 46 from 76 concepts. 3 isin konumunu bilmemek 42 from 76 concepts. 13 batma korkusu yaşamak 41 from 75 concepts. 5 rakiplerin varlığı 40 from 75 concepts. 40 ailemin desteğinin olmaması 39 from 76 concepts. 33 kriz olması 39 from 76 concepts. 14 basaramama korkusu/kaygısı 39 from 75 concepts. 16 Özgüven eksikligi 38 from 73 concepts. 15 tecrübenin olmaması 38 from 73 concepts. 8 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmaması 38 from 75 concepts. 53 cesaretin olmaması 37 from 73 concepts. 48 bilgi eksikligimi gidermek 37 from 73 concepts. 27 yabancı dilimin olmaması 37 from 75 concepts. 24 sürdürememe korkusu 37 from 75 concepts. 23 is kurma fikrinin olmaması 36 from 75 concepts. 10 çevremin is hakkında yorumda bulunması 36 from 75 concepts. 9 aile manevi desteğinin olmaması 36 from 73 concepts. 7 motivasyonum yükselir

14 from 34 concepts. 28 Okul okuyor olmak 14 from 34 concepts. 26 iyi bir is bulma olasiligi 14 from 34 concepts. 12 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 14 from 33 concepts. 7 kredi çekmek 14 from 33 concepts. 6 kosgebtan destek almak 14 from 33 concepts. 5 para kazanmak 14 from 33 concepts. 39 miras beklentisi 13 from 33 concepts. 30 hedef kitlenin belirli olmamasi 13 from 32 concepts. 17 aileden maddi destek almak 13 from 33 concepts. 16 sponsor bulmak 13 from 33 concepts. 10 bir yerde calismak 13 from 33 concepts. 8 ortak edinmek 13 from 33 concepts. 21 girisken bir karaktere sahip olmamak 12 from 32 concepts. 27 eksik oldugum konularda egitim almak 9 from 24 concepts. 15 Arastirma yapmak 9 from 24 concepts. 32 dolarin yüksek olmasi 8 from 20 concepts. 14 reklam yapmak 6 from 17 concepts. 19 ailemle is fikimi paylasmak 4 from 13 concepts.	36 from 75 concepts. 37 sürdürememe kaygisi 35 from 75 concepts. 29 alim gücü azalması 34 from 73 concepts. 12 risk almak istememe 34 from 73 concepts. 78 hedef kitleye iyi hitap edememek 33 from 73 concepts. 43 uzun calisma saatleri 33 from 73 concepts. 42 Yapamazsin denilmesi 33 from 73 concepts. 39 garantici olmak 33 from 73 concepts. 35 kadin olmak 33 from 73 concepts. 34 insanlara güvenmeme 33 from 73 concepts. 32 okul okuyor olmak 33 from 74 concepts. 26 okudugum bölümden farkli bir is kurmak 33 from 73 concepts. 22 maliyetin yüksek olmasi 33 from 73 concepts. 21 ailemin risk almami istememeleri 33 from 74 concepts. 20 yetersiz egitim almis olmak 33 from 73 concepts. 19 yasin küçük olmasi 33 from 73 concepts. 11 müsterinin ilgisizligi 33 from 73 concepts. 4 network yetersizligi 33 from 73 concepts. 59 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 32 from 72 concepts. 44 mekan kirasinin yüksek olmasi 32 from 73 concepts. 41 ise çok fazla zaman ayiramamak 32 from 73 concepts. 36 gerekli belgeleri almak
---	--

	32 from 73 concepts. 31 ortaklarımınla anlasamama 32 from 73 concepts. 30 Evlilik 32 from 73 concepts. 28 iyi bir iş bulma olasılığı 32 from 73 concepts. 25 memurluğu sevmek 32 from 73 concepts. 18 olgunluğun yeterli olması 32 from 73 concepts. 17 resmi prosedürlerin olması 32 from 73 concepts. 6 askerliği bitirmek 32 from 73 concepts. 52 kredi çekmek 31 from 74 concepts. 47 ortak edinmek 31 from 73 concepts. 45 ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek 31 from 73 concepts. 60 aileden maddi destek almak 30 from 73 concepts. 46 Birikim yapmak 30 from 71 concepts. 50 köşebten destek almak 28 from 70 concepts. 49 araştırma yapmak 28 from 70 concepts. 75 borç almak 26 from 70 concepts. 55 sponsor bulmak 26 from 70 concepts. 74 rakipleri araştırmak 25 from 65 concepts. 68 tecrübeli insanlarla görüşmek 25 from 67 concepts. 64 bir yerde çalışmak 25 from 63 concepts. 77 denizle arasındaki mesafe olması 24 from 64 concepts. 73 stres 24 from 63 concepts. 69 gırışken bir karaktere sahip
--	---

	olmamak 24 from 62 concepts. 61 aileme güven vermek 24 from 63 concepts. 80 bölge arastirmasi yapmak 23 from 64 concepts. 76 islek cadde olmasi 23 from 64 concepts. 63 hedef kitlenini belirli olmamasi 23 from 63 concepts. 57 reklam yapmak 23 from 61 concepts. 70 isletmede yenilik 22 from 61 concepts. 51 farkli konsept 22 from 61 concepts. 71 yurt disina cikmak 21 from 59 concepts. 58 ailemin basaramayacagimi düşünmeleri 21 from 55 concepts. 65 tl nin degersiz olmasi 20 from 56 concepts. 56 siyasi problemlerin olmasi 20 from 56 concepts. 79 bakmakla yükümlü oldugum insanların olmasi 17 from 48 concepts. 67 bilgi eksikligimi tamamlamasi 10 from 28 concepts. 66 güvenilir bir insan olmasi 10 from 28 concepts. 72 ailemle is fikimi paylasmak 4 from 10 concepts.
--	---

EK-VI: Öğrencilerin 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olma Durumuna Göre Merkeziyet Analizi

5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Merkeziyet Analizi	5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Merkeziyet Analizi
Cent Scores Calculated... 1 is kurma kararına engel 55 from 71 concepts. 26 rakiplerin varligi	Cent Scores Calculated... 1 is kurma kararına engel 35 from 45 concepts. 2 sermayenin olmamasi

38 from 69 concepts. 2 Sermayenin olmaması 38 from 70 concepts. 12 isin konumunu bilmemek 36 from 69 concepts. 3 ne is yapacagima karar verememek 36 from 69 concepts. 10 tecrübenin olmaması 35 from 70 concepts. 28 cesaretin olmaması 34 from 69 concepts. 19 kriz olması 34 from 70 concepts. 14 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmaması 34 from 67 concepts. 6 bilgi eksikligimi gidermek 34 from 68 concepts. 27 batma korkusu yasamak 33 from 69 concepts. 22 ailemin desteginin olmaması 33 from 70 concepts. 58 yabancı dilimin olmaması 32 from 69 concepts. 29 basaramama korkusu/kaygısı 32 from 68 concepts. 63 yetersiz eğitim almış olmak 31 from 67 concepts. 56 enflasyonun yüksek olması 31 from 67 concepts. 36 altyapı sorunlarının olması 31 from 68 concepts. 32 çevremin is hakkında yorumda bulunması 31 from 68 concepts. 31 sürdürmememe korkusu 31 from 68 concepts. 20 alim gücü azalması 31 from 67 concepts. 17 Okul okuyor olmak 31 from 68 concepts. 9 aile manevi desteginin olmaması 31 from 67 concepts. 7 olgunlugun yeterli olması 31 from 68 concepts. 64 kuracagim is hakkında eğitimimin	28 from 45 concepts. 12 tecrübenin olmaması 26 from 44 concepts. 5 batma korkusu yasamak 25 from 45 concepts. 4 Öz güven eksikligi 24 from 45 concepts. 3 isin konumunu bilmemek 24 from 45 concepts. 6 is kurma fikrinin olmaması 23 from 45 concepts. 22 basaramama korkusu/kaygısı 22 from 44 concepts. 21 olgunlugun yeterli olması 22 from 44 concepts. 11 bilgi eksigimi gidermek 22 from 44 concepts. 41 kapanan işletmeler 21 from 44 concepts. 28 yasin küçük olması 21 from 44 concepts. 24 cesaretin olmaması 21 from 44 concepts. 16 sürdürmememe korkusu 21 from 44 concepts. 13 network yetersizligi 21 from 44 concepts. 45 kriz olması 20 from 44 concepts. 36 kadın olmak 20 from 44 concepts. 35 yapamazsin denilmesi 20 from 44 concepts. 34 aile manevi desteginin olmaması 20 from 44 concepts. 33 memurlugu sevmek 20 from 44 concepts. 27 risk almak istememek 20 from 44 concepts. 7 Birikim yapmak 20 from 44 concepts. 46 çocuk sahibi olma olasılığı 19 from 44 concepts. 44 kendime vakit ayiramamak 19 from 44 concepts.
--	--

olmaması 30 from 67 concepts. 60 müsterinin ilgisizligi 30 from 67 concepts. 57 garantici olmak 30 from 67 concepts. 52 okudugum bölümden farklı bir is kurmak 30 from 67 concepts. 25 ise çok fazla zaman ayıramamak 30 from 67 concepts. 16 maliyetin yüksek olması 30 from 67 concepts. 5 Öz güven eksikliği 30 from 67 concepts. 73 uygun personel bulamanın zor olması 29 from 67 concepts. 72 sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek 29 from 67 concepts. 62 teknolojinin gelişmesi 29 from 67 concepts. 61 hazırda bir işte çalışıyor olmak 29 from 67 concepts. 55 iş kurma fikrinin olmaması 29 from 67 concepts. 47 mezun olmak 29 from 67 concepts. 46 risk almak istememek 29 from 67 concepts. 45 iyi bir iş bulma olasılığı 29 from 67 concepts. 43 ortaklarımın anlaşamama 29 from 67 concepts. 39 gerekli belgeleri almak 29 from 67 concepts. 33 askerliği bitirmek 29 from 67 concepts. 24 Evlilik 29 from 67 concepts. 8 ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek 28 from 66 concepts. 30 hedef kitlenin belirli olmaması 27 from 63 concepts. 23 tecrübeli insanlarla görüşmek 26 from 65 concepts.	42 müşterinin ilgisizliği 19 from 44 concepts. 37 rakiplerin varlığı 19 from 44 concepts. 32 ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması 19 from 44 concepts. 26 başka ülke de yaşamamış olmak 19 from 44 concepts. 10 kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak 18 from 41 concepts. 8 para kazanmak 18 from 44 concepts. 43 borç alabilirim 16 from 42 concepts. 31 ortak edinmek 16 from 42 concepts. 25 köşebten destek almak 16 from 42 concepts. 20 gırışken bir karaktere sahip olmamak 16 from 39 concepts. 15 kredi çekmek 16 from 42 concepts. 14 bir yerde çalışmak 16 from 40 concepts. 9 aileden maddi destek almak 16 from 42 concepts. 29 yetersiz eğitim almış olmak 15 from 39 concepts. 23 ailemin basaramayacağımı düşünmeleri 15 from 35 concepts. 38 stres 14 from 39 concepts. 19 tecrübeli insanlarla görüşmek 14 from 38 concepts. 39 kursa gitmek 13 from 34 concepts. 18 Araştırma yapmak 13 from 36 concepts. 17 hedef kitlenin belli olmaması 13 from 36 concepts. 40 reklam yapmak 10 from 28 concepts. 30 bilgi eksikliğimi tamamlaması 4 from 13 concepts.
--	--

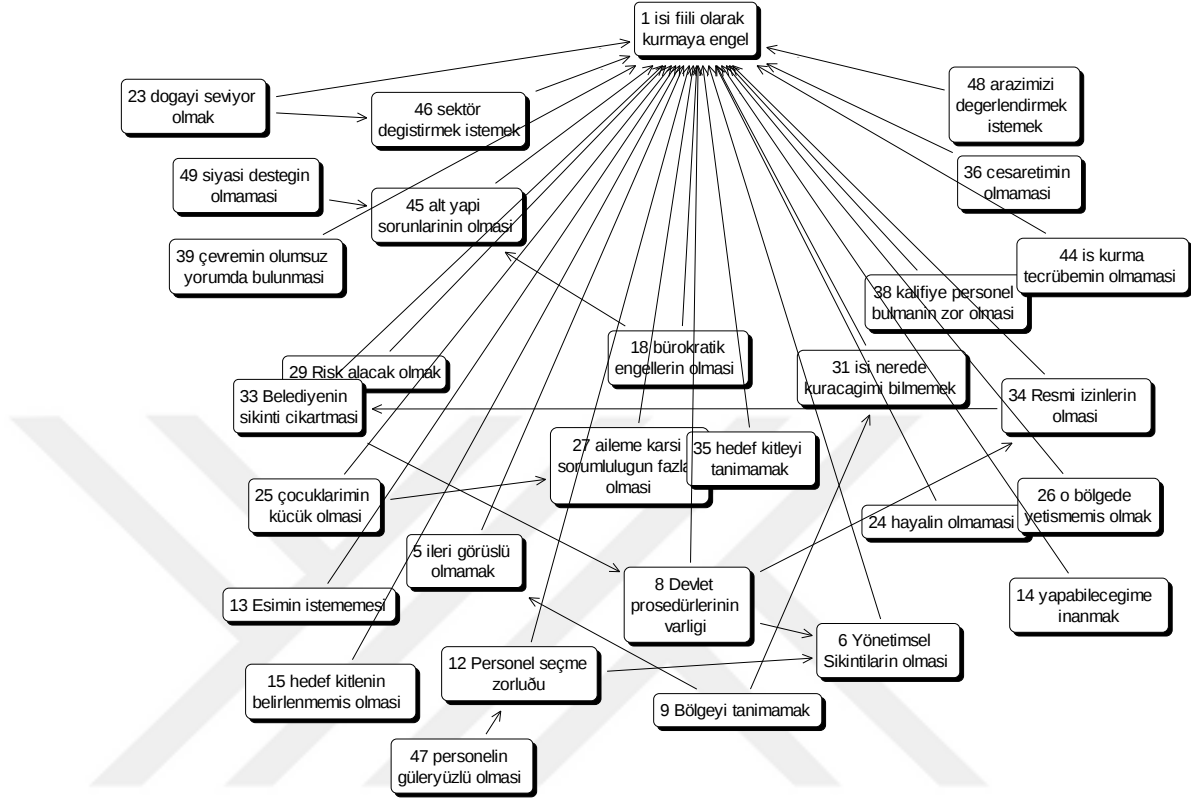
37 aileden maddi destek almak
24 from 59 concepts.
18 aileme güven vermek
24 from 60 concepts.
15 kredi çekmek
24 from 62 concepts.
75 kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak
22 from 58 concepts.
35 birikim yapmak
22 from 55 concepts.
21 köşebten destek almak
22 from 57 concepts.
13 Araştırma yapmak
22 from 55 concepts.
59 reklam yapmak
21 from 55 concepts.
69 rakiplerden genel anlamda farklılık
20 from 55 concepts.
68 üründe farklılık
20 from 55 concepts.
54 sponsor bulmak
20 from 55 concepts.
53 ortak edinmek
20 from 55 concepts.
42 farklı konsept
20 from 55 concepts.
67 denizle arasındaki mesafe
19 from 53 concepts.
11 bölge araştırması yapmak
19 from 53 concepts.
48 TL'nin değersiz olması
18 from 49 concepts.
40 siyasi problemlerin olması
18 from 49 concepts.
38 ailemin risk almamı istememeleri
18 from 50 concepts.
71 kadın olmak
17 from 45 concepts.
66 kendimi geliştirmek
17 from 47 concepts.
51 uzun çalışma saatleri
16 from 45 concepts.
41 doların yüksek olması
16 from 45 concepts.
65 eksik olduğum konularda eğitim almak

15 from 42 concepts.
49 ailemle is fikimi paylasmak
11 from 29 concepts.
70 rakipleri arastirmak
6 from 15 concepts.
34 bir yerde calismak
6 from 15 concepts.
50 bakmakla yükümlü olduğum insanların
olmasi
2 from 6 concepts.

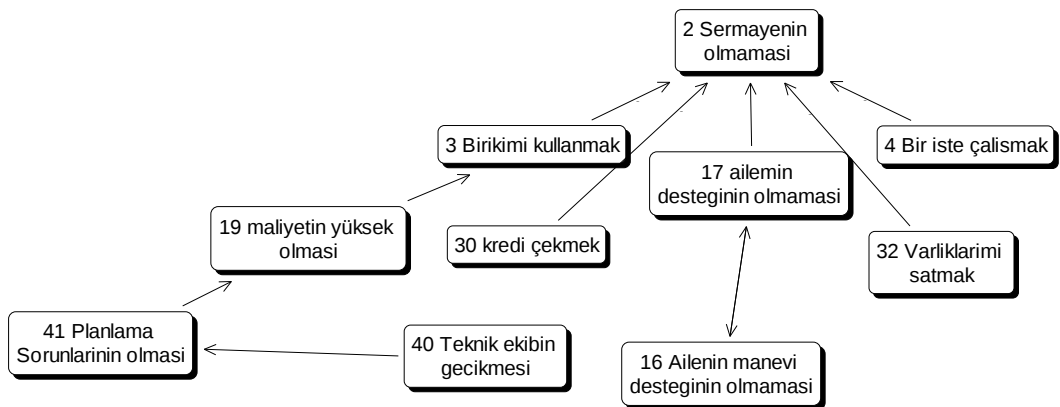


Ek-VII Girişimci Ortak Grup Haritası Küme Analizi Sonuçları

Girişimci Haritası 1. Küme



Girişimci Haritası 2. Küme

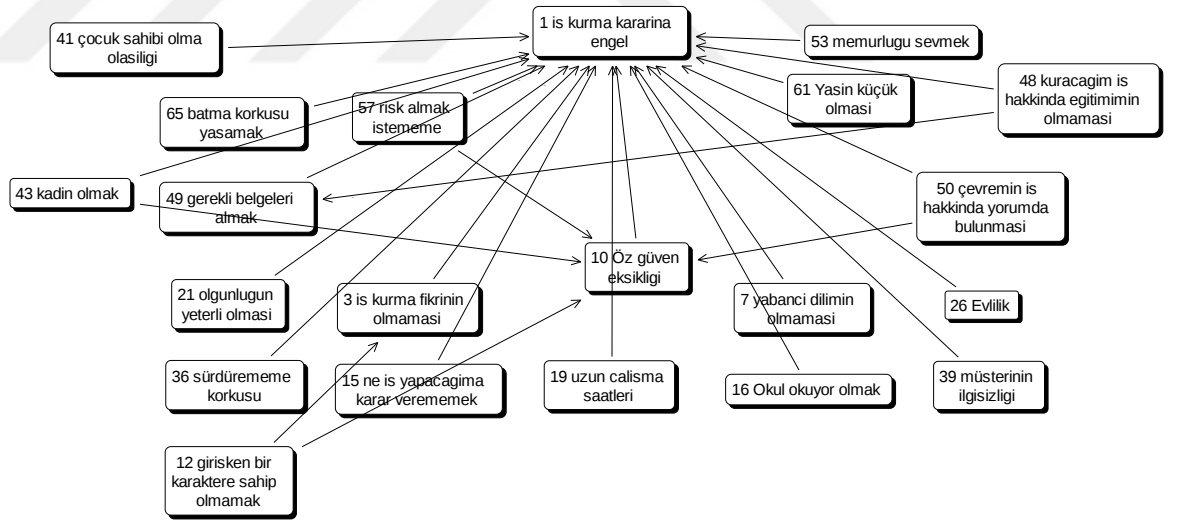


Girişimci Haritası 3. Küme

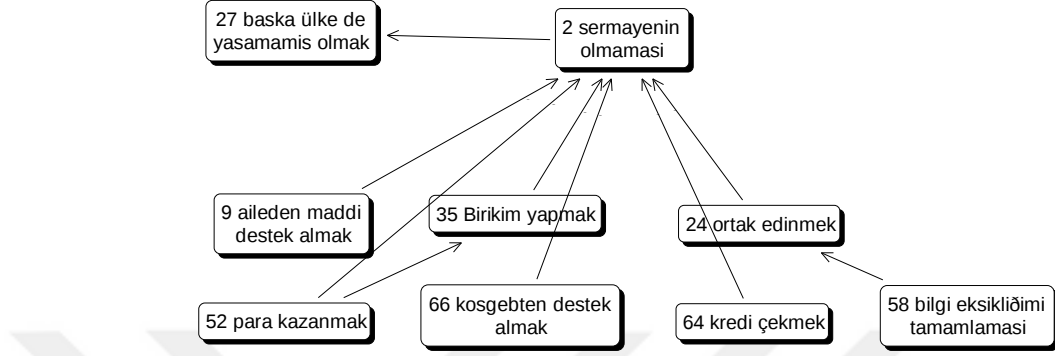


Ek- VIII: Kadın ve Erkek Öğrenciler Küme Analizi Sonuçları

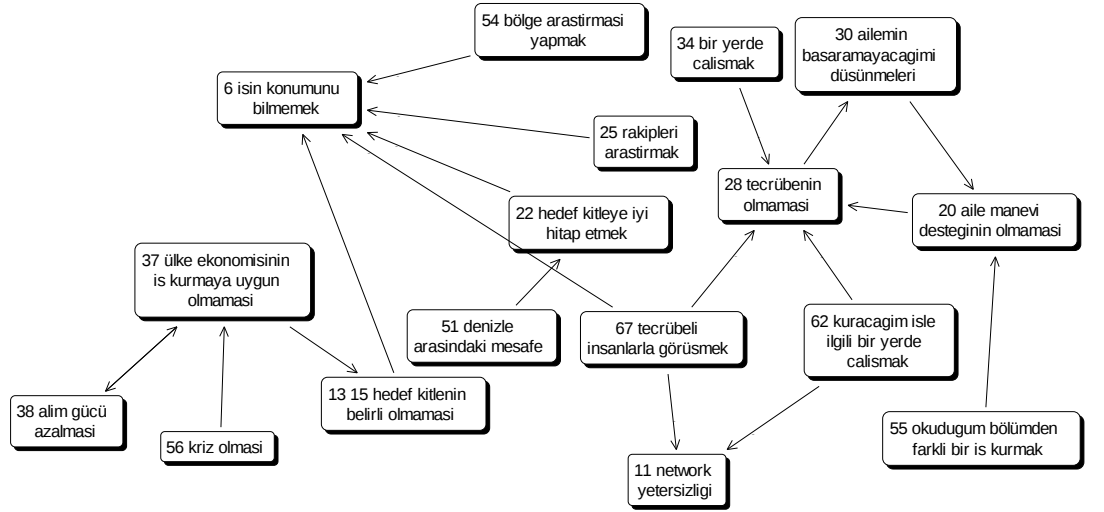
Kadın Öğrenciler Haritası 1. Küme



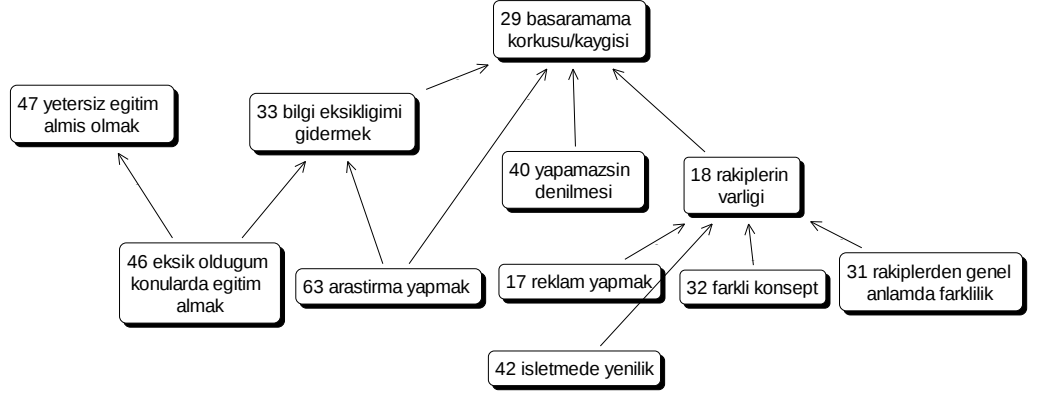
Kadın Öğrenciler Haritası 2. Küme



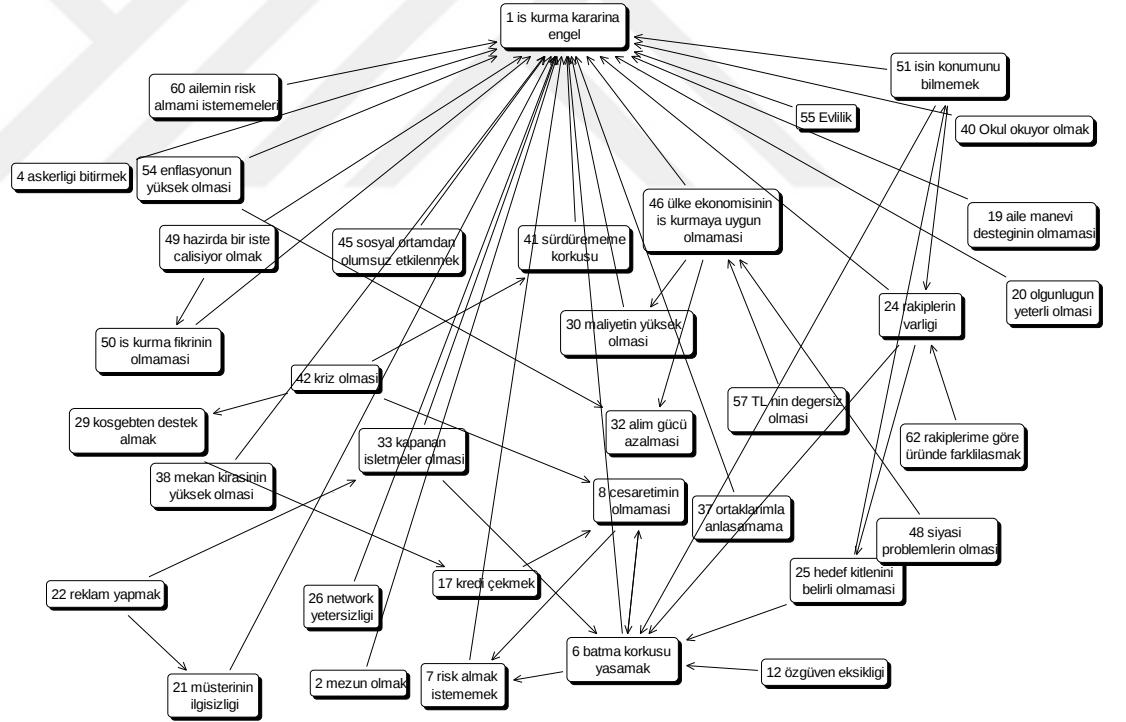
Kadın Öğrenciler Haritası 3. Küme



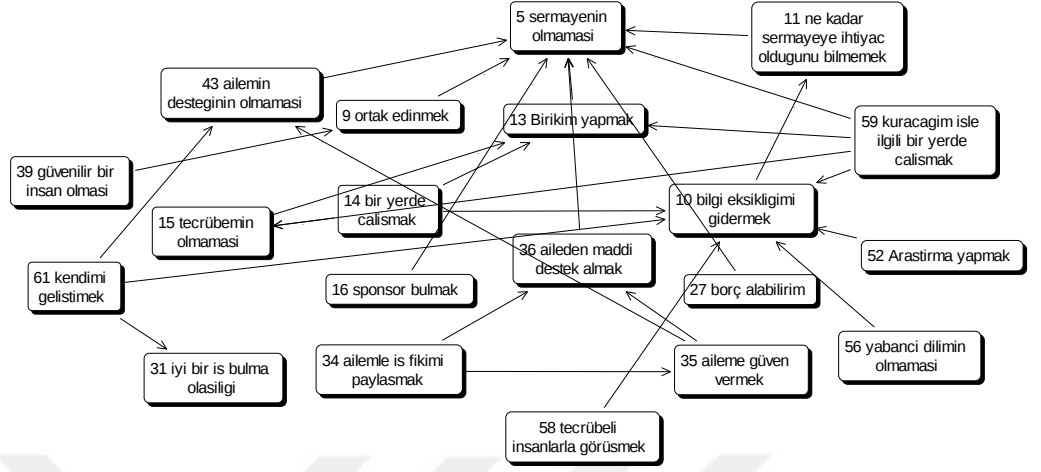
Kadın Öğrenciler Haritası 4. Küme



Erkek Öğrenciler Haritası 1. Küme

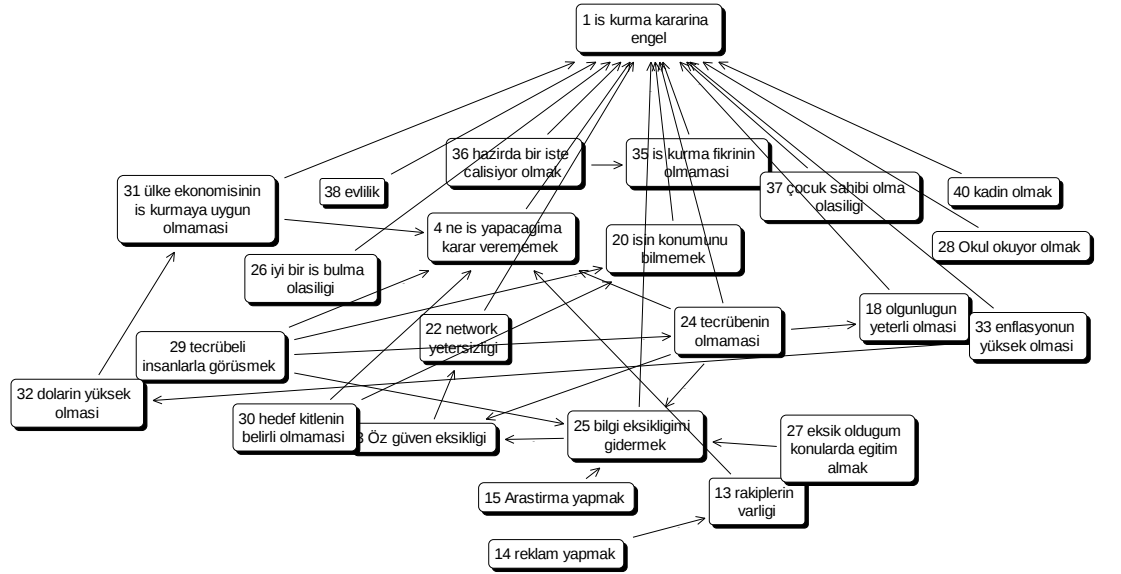


Erkek Öğrenciler Haritası 2. Küme

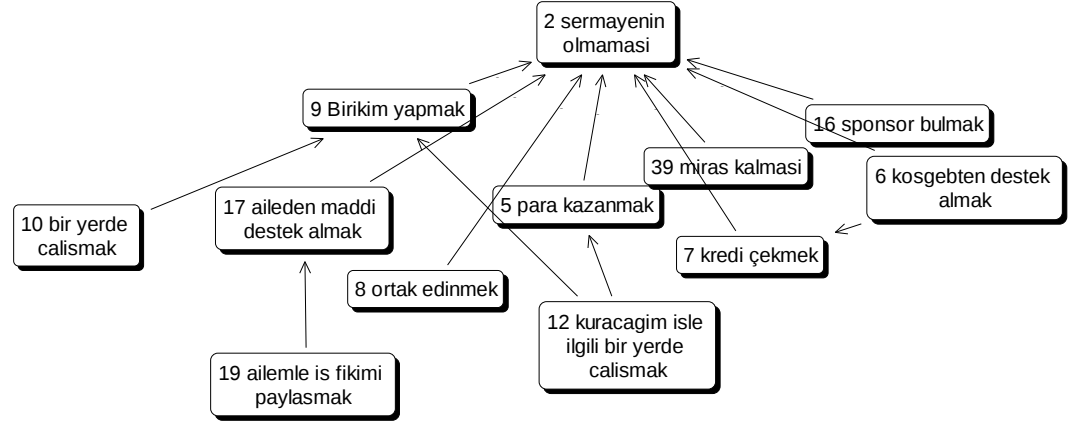


EK-IX: Ailesinde Girişimci Olma Durumuna Göre Öğrencilerin Küme Analizi Sonuçları

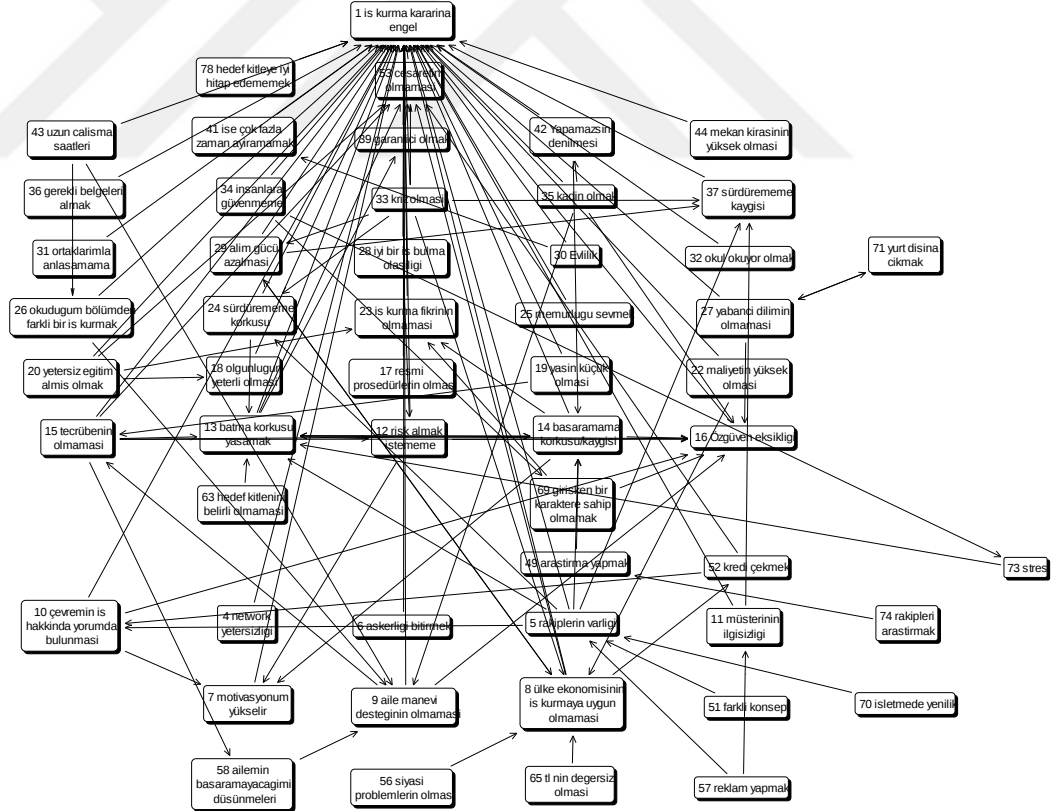
Ailesinde Girişimci Olan Öğrencilerin Haritası 1. Küme



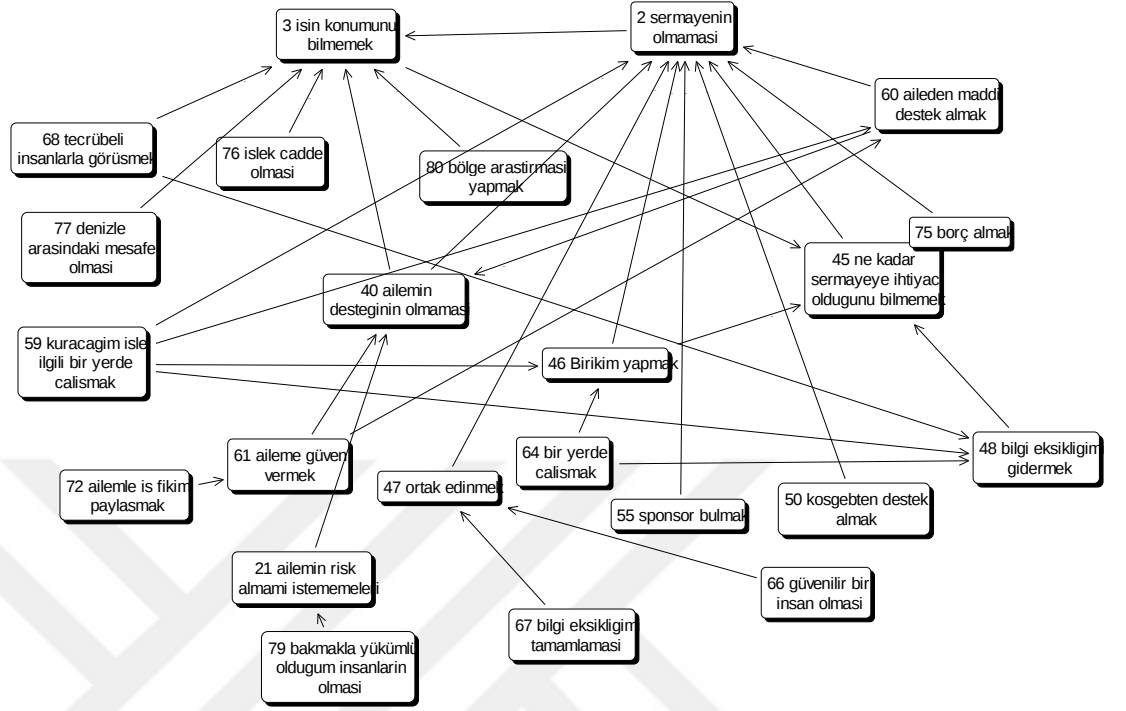
Ailesinde Girişimci Olan Öğrencilerin Haritası 2. Küme



Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrencilerin Haritası 1. Küme

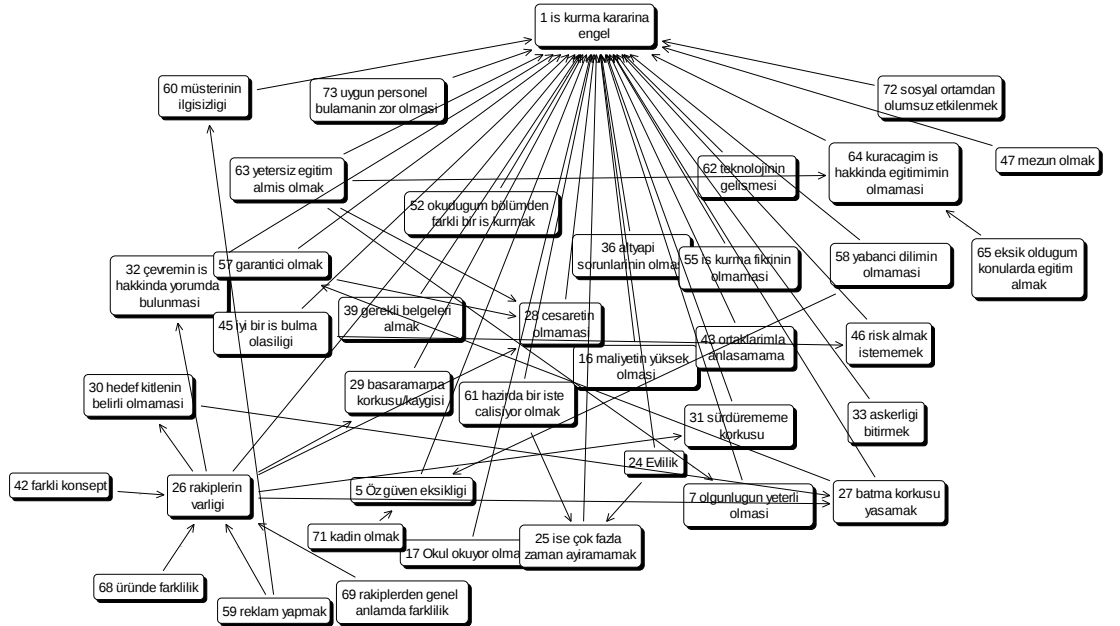


Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrencilerin Haritası 2. Küme

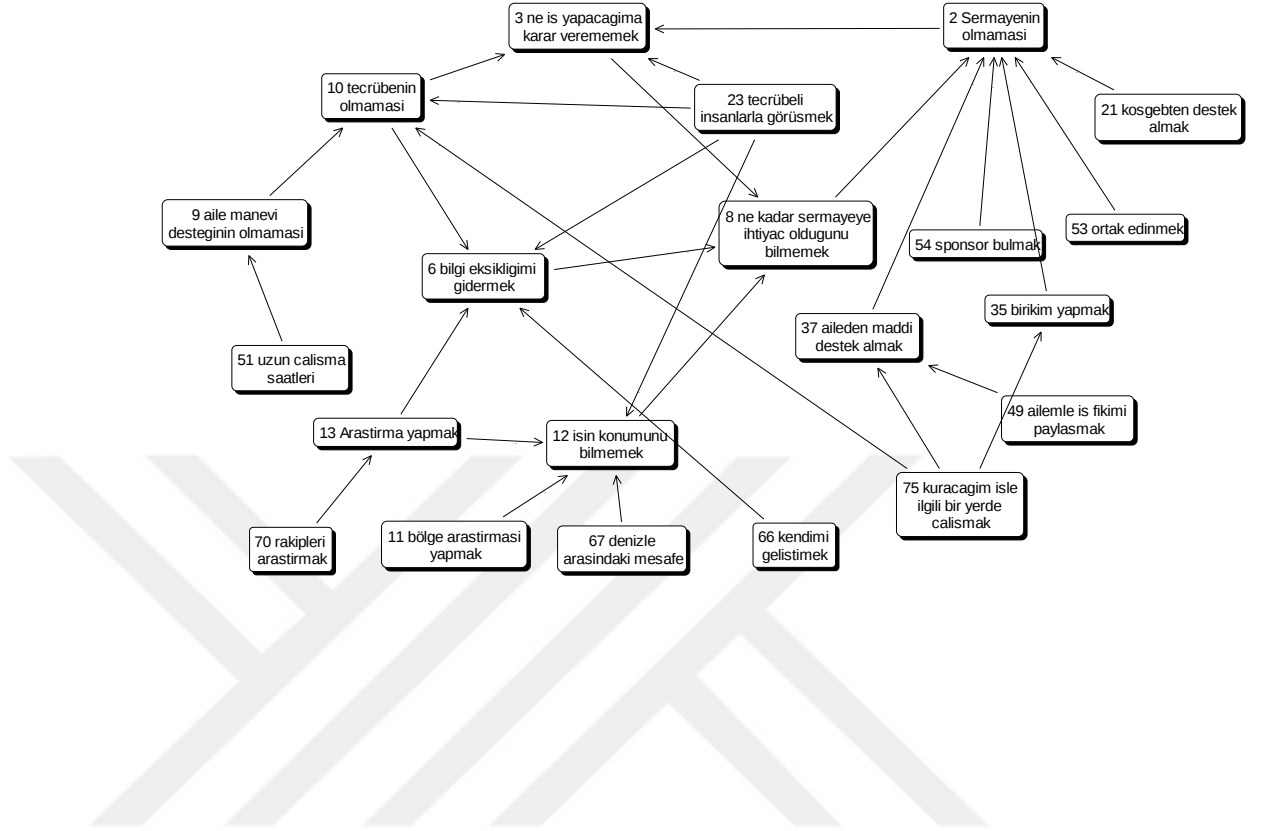


EK- X: 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olma Durumuna Göre Öğrencilerin Küme Analizi Sonuçları

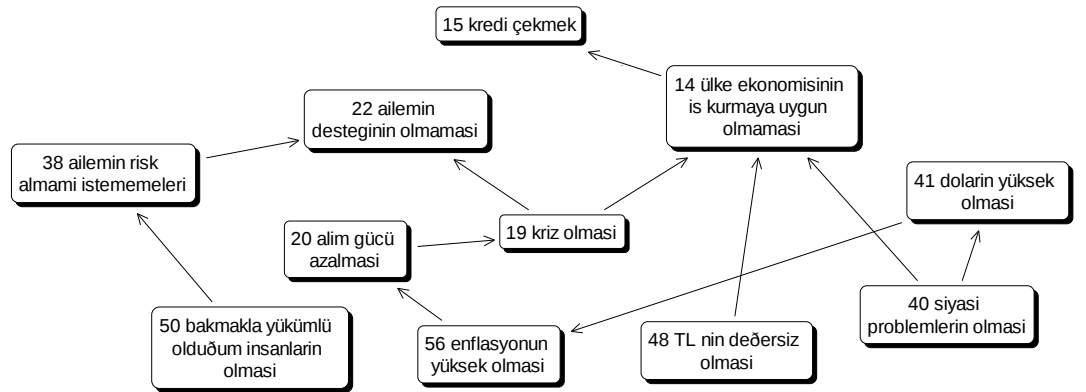
5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Haritası 1. Küme



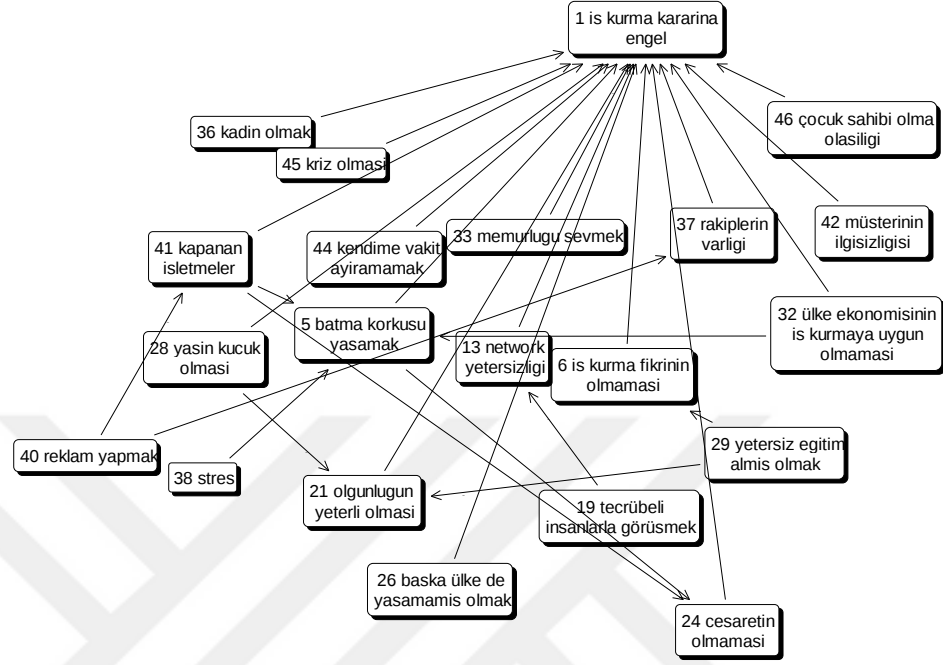
5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Haritası 2. Küme



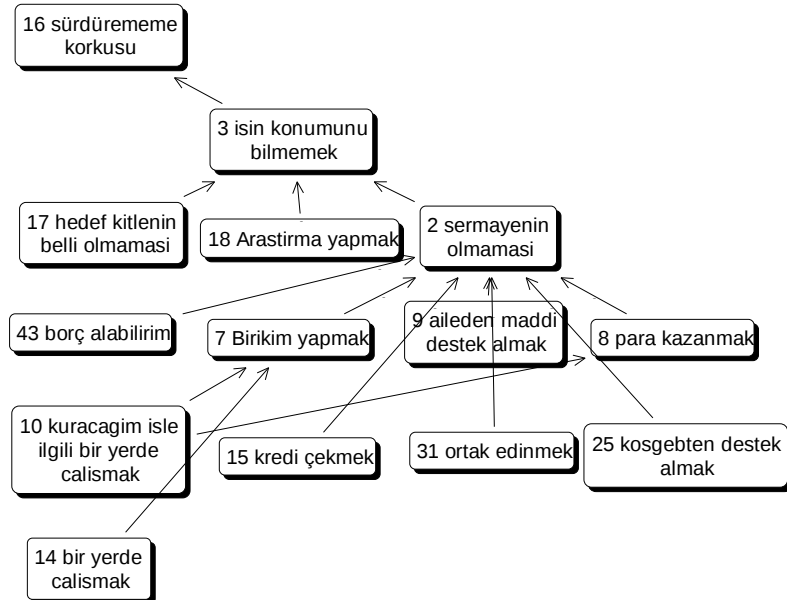
5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Haritası 3. Küme



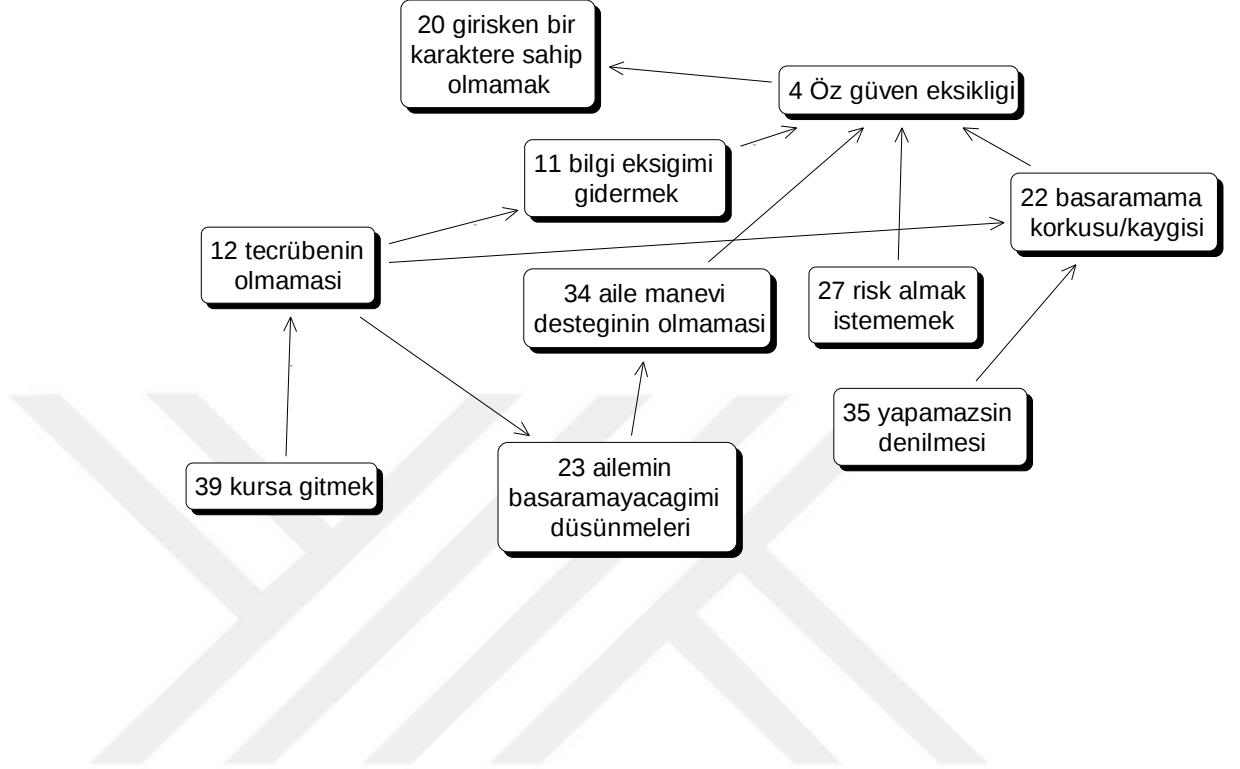
5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Haritası 1. Küme



5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Haritası 2. Küme



**5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Haritası 3.
Küme**



EK-XI: Öğrenci ve Girişimci Potency Analizi Sonuçları

Öğrenci Ortak Grup Haritası Potency Analizi Sonucu	Girişimci Ortak Haritası Potency Analizi Sonuçları
Top 105 concepts in descending order of value 5 Hiesets with 8 isin konumunu bilmemek 15 kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak 16 iş fikrime inanmak 18 hedef kitlenin belirli olmaması 19 ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması 26 siyasi problemlerin olması 27 altyapı sorunları 28 rakiplerin varlığı 32 tecrübeli insanlarla görüşmek 33 farklı konsept 37 reklam yapmak 51 maliyetin yüksek olması 52 TL'nin değersiz olması 59 işletmede yenilik 61 hedef kitleye iyi hitap etmek 69 alim gücü azalması 75 üründe farklılık 76 rakiplerden genel anlamda farklılık 80 kriz olması 91 denizle arasındaki mesafe olması 104 bölge araştırması yapmak 105 rakipleri araştırmak 106 doların yüksek olması 103 enflasyonun yüksek olması 4 Hiesets with 17 tecrübenin olmaması 34 aile manevi desteğinin olmaması 40 yönetici ya da lider olarak çalışmak 47 yasin küçük olması 97 kendimi geliştirmek 3 Hiesets with 9 Araştırma yapmak 24 kredi çekmek 29 kasıpten destek almak 72 kadın olmak 84 okul okuyor olmak	Top 53 concepts in descending order of value 2 Hiesets with 7 Profesyonel insanlarla çalışmak 11 Yapacağım işi sevmek 16 Ailenin manevi desteğinin olmaması 17 ailemin desteğinin olmaması 19 maliyetin yüksek olması 20 ekonominin iş kurmaya uygun olmaması 21 enflasyonun yüksek olması 22 araştırma yapmamış olmak 28 Bilgi yetersizliğinin olması 37 tecrübemin olmaması 40 Teknik ekibin gecikmesi 41 Planlama Sorunlarının olması 1 Hieset with 1 işi fiili olarak kurmaya engel 2 Sermayenin olmaması 3 Birikimi kullanmak 4 Bir işte çalışmak 5 ileri görüşlü olmamak 6 Yönetimsel Sıkıntılarının olması 8 Devlet prosedürlerinin varlığı 9 Bölgeyi tanımamak 10 Ne iş yapacağımı bilmemek 12 Personel seçme zorluğu 13 Esimin istememesi 14 yapabileceğime inanmak 15 hedef kitlenin belirlenmemiş olması 18 bürokratik engellerin olması 23 doğayı seviyor olmak 24 hayalin olmaması 25 çocuklarımın küçük olması 26 o bölgede yetişmemiş olmak 27 aileme karşı sorumluluğun fazla olması 29 Risk alacak olmak 30 kredi çekmek 31 işi nerede kuracağımı bilmemek 32 Varlıklarımı satmak 33 Belediyenin sıkıntı çıkartması

86	eksik olduğum konularda eğitim almak
2	Hesets with
7	bilgi eksikliğimi gidermek
11	aileden maddi destek almak
35	çevremın is hakkında olumsuz yorumda bulunması
36	müşterinin ilgisizliği
38	risk almak istememe
39	batma korkusu yaşamak
41	bir yerde çalışmak
42	Öz güven eksikliği
44	başaramama korkusu/kaygısı
49	yetersiz eğitim almış olmak
50	ailemin risk almama istememeleri
55	sürdürememe korkusu
64	gırısken bir karaktere sahip olmamak
67	baska ülke de yaşamamış olmak
70	yabancı dilimin olmaması
71	iyi bir iş bulma olasılığı
77	islek cadde olması
78	gerekli belgeleri almak
79	kuracağım iş hakkında eğitimimin olması
81	sürdürememe kaygısı
82	isin bölgeye uygun olması
83	aileme güven vermek
85	cesaretin olmaması
89	kapanan işletmeler
94	memurluğu sevmek
95	uzun çalışma saatleri
96	yurt dışına çıkmak
98	kursa gitmek
100	stresli olmak
110	bakmakla yükümlü olduğum insanların olması
112	ailemle iş fikrimi paylaşmak
1	Hieset with
1	iş kurma kararına engel
2	sermayenin olmaması
3	mezun olmak
4	askerliği bitirmek
6	ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek
10	ortak edinmek
12	uygun personel bulmanın zor olması

- 34 Resmi izinlerin olması
- 35 hedef kitleyi tanımamak
- 36 cesaretimin olmaması
- 38 kalifiye personel bulmanın zor olması
- 39 çevremın olumsuz yorumda bulunması
- 42 elektrik olmaması
- 43 doğalgaz olmaması
- 44 iş kurma tecrübemin olmaması
- 45 alt yapı sorunlarının olması
- 46 sektör değiştirmek istemek
- 47 personelin güler yüzlü olması
- 48 aramızızı değerlendirmek istemek
- 49 siyasi desteğin olmaması

13 birikim yapmak
14 bilgi eksikligimi tamamlamasi
21 para kazanmak
23 sponsor bulmak
25 olgunlugun yeterli olmasi
30 zengin bir ortak
31 sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek
60 yapamazsin denilmesi
45 motivasyonum yükselir
48 hazirda bir iste calisiyor olmak
53 is kurma fikrinin olmamasi
54 güvenilir bir insan olmasi
58 memurlugu sevmek
62 resmi prosedürlerin olmasi
63 network yetersizligi
65 ne is yapacagima karar verememek
66 çocuk sahibi olma olasiligi
68 Evlilik
73 miras kalmasi
74 teknolojinin gelismesi
93 ortaklarimla anlasamama
87 borç alabilirim
88 mekan kirasinin yüksek olmasi
90 ise çok fazla zaman ayiramamak
92 ailemin desteginin olmamasi
99 insanlara güvenmemek
101 kendime vakit ayiramamak
102 girisimci olmak istememek
107 ailemin basaramayacagimi
düşünmeleri
108 sezonluk is olmasi
109 garantici olmak
111 okudugum bölümünden farkli bir is
kurmak

EK- XII: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Potency Analizi Sonuçları

Kadın Öğrenciler Potency Analizi Sonuçları
Top 60 concepts in descending order of value
3 Hiesets with
34 bir yerde calismak
37 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmamasi
38 alim gücü azalması
56 kriz olmasi
62 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak
63 arastirma yapmak
67 tecrübeli insanlarla görüşmek
2 Hiesets with
13 15 hedef kitlenin belirli olmamasi
17 reklam yapmak
18 rakiplerin varligi
19 uzun calisma saatleri
20 aile manevi desteginin olmamasi
22 hedef kitleye iyi hitap etmek
28 tecrübenin olmamasi
30 ailemin basaramayacagimi düşünmeleri
31 rakiplerden genel anlamda farklilik
32 farkli konsept
33 bilgi eksikligimi gidermek
40 yapamazsin denilmesi
42 isletmede yenilik
43 kadın olmak
46 eksik oldugum konularda egitim almak
51 denizle arasindaki mesafe
55 okudugum bölümden farkli bir is kurmak
61 Yasin küçük olmasi
1 Hieset with
1 is kurma kararına engel
2 sermayenin olmamasi
3 is kurma fikrinin olmamasi
6 isin konumunu bilmemek
7 yabancı dilimin olmamasi
9 aileden maddi destek almak
10 Öz güven eksikligi

Erkek Öğrenciler Potency Analizi Sonuçları
Top 56 concepts in descending order of value
2 Hiesets with
10 bilgi eksikligimi gidermek
14 bir yerde calismak
15 tecrübenin olmamasi
17 kredi çekmek
24 rakiplerin varligi
25 hedef kitlenini belirli olmamasi
29 kosgebtan destek almak
34 ailemle is fikrimi paylasmak
35 aileme güven vermek
37 ortaklarimla anlasamama
42 kriz olmasi
43 ailemin desteginin olmamasi
51 isin konumunu bilmemek
52 Arastirma yapmak
56 yabancı dilimin olmamasi
58 tecrübeli insanlarla görüşmek
59 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak
60 ailemin risk almami istememeleri
61 kendimi gelistirmek
62 rakiplerime göre üründe farklilasmak
1 Hieset with
1 is kurma kararına engel
2 mezun olmak
4 askerligi bitirmek
5 sermayenin olmamasi
6 batma korkusu yasamak
7 risk almak istememek
8 cesaretimin olmamasi
9 ortak edinmek
11 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
12 özgüven eksikligi
13 Birikim yapmak
16 sponsor bulmak
18 çevremin is hakkında yorumda bulunmasi

11 network yetersizligi
12 girisken bir karaktere sahip olmamak
14 isin bölgeye uygun olmasi
15 ne is yapacagima karar verememek
16 Okul okuyor olmak
21 olgunlugun yeterli olmasi
23 güvenilir bir insan olmasi
24 ortak edinmek
25 rakipleri arastirmak
26 Evlilik
27 baska ülke de yasamamis olmak
29 basaramama korkusu/kaygisi
35 Birikim yapmak
36 sürdürümeme korkusu
39 müsterinin ilgisizligi
41 çocuk sahibi olma olasiligi
47 yetersiz egitim almis olmak
48 kuracagim is hakkında egitimimin olmamasi
49 gerekli belgeleri almak
50 çevremin is hakkında yorumda bulunmasi
52 para kazanmak
53 memurlugu sevmek
54 bölge arastirmasi yapmak
57 risk almak istememe
58 bilgi eksikligimi tamamlamasi
64 kredi çekmek
65 batma korkusu yasamak
66 kosgebtan destek almak

19 aile manevi desteginin olmamasi
20 olgunlugun yeterli olmasi
21 müsterinin ilgisizligi
22 reklam yapmak
26 network yetersizligi
27 borç alabilirim
30 maliyetin yüksek olmasi
31 iyi bir is bulma olasiligi
33 kapanan isletmeler olmasi
36 aileden maddi destek almak
38 mekan kirasinin yüksek olmasi
39 güvenilir bir insan olmasi
40 Okul okuyor olmak
41 sürdürümeme korkusu
45 sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek
46 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmamasi
48 siyasi problemlerin olmasi
49 hazirda bir iste calisiyor olmak
50 is kurma fikrinin olmamasi
54 enflasyonun yüksek olmasi
55 Evlilik
57 TL nin degersiz olmasi

EK- XIII: Öğrencilerin Ailesinde Girişimci Olma Durumuna Göre Potency Analizi

Sonuçları

Ailesinde Girişimci Olan Öğrencilerin Potency Analizi	Ailesinde Girişimci Olmayan Öğrencilerin Potency Analizi
Top 37 concepts in descending order of value 2 Hiesets with 10 bir yerde calismak 12 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 24 tecrübenin olmamasi 29 tecrübeli insanlarla görüşmek 1 Hieset with 1 is kurma kararına engel 2 sermayenin olmamasi 3 Öz güven eksikligi 4 ne is yapacagima karar verememek 5 para kazanmak 6 kosgebtan destek almak 7 kredi çekmek 8 ortak edinmek 9 Birikim yapmak 13 rakiplerin varligi 14 reklam yapmak 15 Arastirma yapmak 16 sponsor bulmak 17 aileden maddi destek almak 18 olgunlugun yeterli olmasi 19 ailemle is fikimi paylasmak 20 isin konumunu bilmemek 21 girisken bir karaktere sahip olmamak 22 network yetersizligi 25 bilgi eksikligimi gidermek 26 iyi bir is bulma olasiligi 27 eksik oldugum konularda egitim almak 28 Okul okuyor olmak 30 hedef kitlenin belirli olmamasi 31 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmamasi 32 dolarin yüksek olmasi 33 enflasyonun yüksek olmasi 35 is kurma fikrinin olmamasi 36 hazirda bir iste calisiyor olmak 37 çocuk sahibi olma olasiligi 38 evlilik 39 miras beklentisi 40 kadin olmak	Top 77 concepts in descending order of value 2 Hiesets with 3 isin konumunu bilmemek 5 rakiplerin varligi 8 ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmamasi 21 ailemin risk almami istememeleri 22 maliyetin yüksek olmasi 27 yabanci dilimin olmamasi 29 alim gücü azalmasi 32 okul okuyor olmak 33 kriz olmasi 40 ailemin desteginin olmamasi 48 bilgi eksikligimi gidermek 49 arastirma yapmak 51 farkli konsept 52 kredi çekmek 56 siyasi problemlerin olmasi 57 reklam yapmak 59 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 60 aileden maddi destek almak 61 aileme güven vermek 64 bir yerde calismak 65 tl nin degersiz olmasi 68 tecrübeli insanlarla görüşmek 70 isletmede yenilik 71 yurt disina cikmak 72 ailemle is fikimi paylasmak 74 rakipleri arastirmak 76 islek cadde olmasi 77 denizle arasindaki mesafe olmasi 79 bakmakla yükümlü oldugum insanların olmasi 80 bölge arastirmasi yapmak 1 Hieset with 1 is kurma kararına engel 2 sermayenin olmamasi 4 network yetersizligi 6 askerligi bitirmek 7 motivasyonum yükselir 9 aile manevi desteginin olmamasi 10 çevremin is hakkında yorumda bulunmasi 11 müşterinin ilgisizligi 12 risk almak istememe

-
- 13 batma korkusu yaşamak
 - 14 basaramama korkusu/kaygisi
 - 15 tecrübenin olmaması
 - 16 Özgüven eksikliği
 - 17 resmi prosedürlerin olması
 - 18 olgunlugin yeterli olması
 - 19 yasin küçük olması
 - 20 yetersiz eğitim almış olmak
 - 23 is kurma fikrinin olmaması
 - 24 sürdürememe korkusu
 - 25 memurlugu sevmek
 - 26 okudugum bölümden farklı bir iş kurmak
 - 28 iyi bir iş bulma olasılığı
 - 30 Evlilik
 - 31 ortaklarımla anlaşamama
 - 34 insanlara güvenmeme
 - 35 kadın olmak
 - 36 gerekli belgeleri almak
 - 37 sürdürememe kaygısı
 - 39 garantici olmak
 - 41 işe çok fazla zaman ayıramamak
 - 42 Yapamazsin denilmesi
 - 43 uzun çalışma saatleri
 - 44 mekan kirasının yüksek olması
 - 45 ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek
 - 46 Birikim yapmak
 - 47 ortak edinmek
 - 50 kosgebtan destek almak
 - 53 cesaretin olmaması
 - 55 sponsor bulmak
 - 58 ailemin basaramayacağımı düşünmeleri
 - 63 hedef kitlenini belirli olmaması
 - 66 güvenilir bir insan olması
 - 67 bilgi eksikliğimi tamamlaması
 - 69 girişken bir karaktere sahip olmamak
 - 73 stres
 - 75 borç almak
 - 78 hedef kitleye iyi hitap edememek
-

EK-XIV: Öğrencilerin 5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olma Durumuna Göre Potency Analizi Sonuçları

5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olan Öğrencilerin Potency Analizi Sonuçları	5 Yıl İçerisinde Girişimcilik Niyeti Olmayan Öğrencilerin Potency Analizi Sonuçları
Top 72 concepts in descending order of value 3 Hiesets with 19 kriz olması 20 alim gücü azalması 40 siyasi problemlerin olması 41 doların yüksek olması 56 enflasyonun yüksek olması 2 Hiesets with 3 ne is yapacagima karar verememek 6 bilgi eksikligimi gidermek 9 aile manevi desteginin olmamasi 10 tecrübenin olmamasi 11 bölge arastirmasi yapmak 12 isin konumunu bilmemek 13 Arastirma yapmak 14 ülke ekonomisinin uygun olmamasi 15 kredi çekmek 17 Okul okuyor olmak 23 tecrübeli insanlarla görüşmek 26 rakiplerin varligi 30 hedef kitlenin belirli olmamasi 36 altyapi sorunlarinin olması 42 farkli konsept 48 TL nin değersiz olması 51 uzun calisma saatleri 59 reklam yapmak 66 kendimi gelistirmek 67 denizle arasindaki mesafe 68 üründe farklılık 69 rakiplerden genel anlamda farklılık 70 rakipleri arastirmak 71 kadın olmak 75 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 1 Hieset with 1 is kurma kararına engel 2 Sermayenin olmamasi 5 Öz güven eksikligi	Top 46 concepts in descending order of value 3 Hiesets with 2 sermayenin olmamasi 7 Birikim yapmak 8 para kazanmak 9 aileden maddi destek almak 10 kuracagim isle ilgili bir yerde calismak 12 tecrübenin olmamasi 14 bir yerde calismak 15 kredi çekmek 25 kosgebtten destek almak 28 yasin kucuk olması 30 bilgi eksikligimi tamamlamasi 31 ortak edinmek 39 kursa gitmek 43 borç alabilirim 45 kriz olması 2 Hiesets with 3 isin konumunu bilmemek 4 Öz güven eksikligi 5 batma korkusu yasamak 11 bilgi eksigimi gidermek 17 hedef kitlenin belli olmamasi 18 Arastirma yapmak 19 tecrübeli insanlarla görüşmek 22 basaramama korkusu/kaygisi 23 ailemin basaramayacagimi düşünmeleri 27 risk almak istememek 32ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmamasi 33 memurlugu sevmek 34 aile manevi desteginin olmamasi 35 yapamazsin denilmesi 36 kadın olmak 38 stres 40 reklam yapmak 41 kapanan isletmeler

7 olgunlugun yeterli olmasi 8 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek 16 maliyetin yüksek olmasi 18 aileme güven vermek 21 kosgebtan destek almak 22 ailemin desteginin olmamasi 24 Evlilik 25 ise çok fazla zaman ayiramamak 27 batma korkusu yasamak 28 cesaretin olmamasi 29 basaramama korkusu/kaygisi 31 sürdürememe korkusu 32 çevremin is hakkında yorumda bulunmasi 33 askerligi bitirmek 34 bir yerde calismak 35 birikim yapmak 37 aileden maddi destek almak 38 ailemin risk almami istememeleri 39 gerekli belgeleri almak 43 ortaklarimla anlasamama 45 iyi bir is bulma olasiligi 46 risk almak istememek 47 mezun olmak 49 ailemle is fikimi paylasmak 50 bakmakla yükümlü olduğum insanların olmasi 52 okudugum bölümden farklı bir is kurmak 53 ortak edinmek 54 sponsor bulmak 55 is kurma fikrinin olmamasi 57 garantici olmak 58 yabancı dilimin olmamasi 60 müsterinin ilgisizligi 61 haziirde bir iste calisiyor olmak 62 teknolojinin gelismesi 63 yetersiz eğitim almış olmak 64 kuracağım is hakkında eğitimimin olmamasi 65 eksik olduğum konularda eğitim almak 72 sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek 73 uygun personel bulmanın zor olmasi	1 Hisset with 1 is kurma kararına engel 6 is kurma fikrinin olmamasi 13 network yetersizligi 16 sürdürememe korkusu 20 gırışken bir karaktere sahip olmamak 21 olgunlugun yeterli olmasi 24 cesaretin olmamasi 26 başka ülke de yaşamamış olmak 29 yetersiz eğitim almış olmak 37 rakiplerin varligi 42 müşterinin ilgisizligi 44 kendime vakit ayiramamak 46 çocuk sahibi olma olasiligi
--	---

EK- XV: Öğrenci Döngü Analizi Sonuçları

Loop1 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac olduğunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 65 ne iş yapacağına karar verememek

Loop2 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac olduğunu bilmemek
- 65 ne iş yapacağına karar verememek

Loop3 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 13 birikim yapmak
- 96 yurt dışına çıkmak

Loop4 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 13 birikim yapmak
- 70 yabancı dilimin olmaması
- 96 yurt dışına çıkmak

Loop5 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 8 işin konumunu bilmemek
- 11 aileden maddi destek almak
- 28 rakiplerin varlığı
- 83 aileme güven vermek
- 92 ailemin desteğinin olmaması

Loop6 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 8 işin konumunu bilmemek
- 11 aileden maddi destek almak
- 28 rakiplerin varlığı
- 83 aileme güven vermek

Loop7 set contains:

- 2 sermayenin olmaması
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac olduğunu bilmemek
- 8 işin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 18 hedef kitlenin belirli olmaması
- 28 rakiplerin varlığı
- 65 ne iş yapacağına karar verememek

Loop8 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 18 hedef kitlenin belirli olmamasi
- 28 rakiplerin varligi
- 65 ne is yapacagima karar verememek

Loop9 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak

Loop10 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek

Loop11 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 39 batma korkusu yasamak
- 55 sürdürememe korkusu

Loop12 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 39 batma korkusu yasamak
- 44 basaramama korkusu/kaygisi
- 55 sürdürememe korkusu

Loop13 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 39 batma korkusu yasamak
- 42 Öz güven eksikligi
- 44 basaramama korkusu/kaygisi
- 55 sürdürememe korkusu

Loop14 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 38 risk almak istememe
- 39 batma korkusu yasamak
- 42 Öz güven eksikligi
- 55 sürdürememe korkusu

Loop15 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 39 batma korkusu yasamak
- 44 basaramama korkusu/kaygisi

Loop16 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 39 batma korkusu yasamak
- 42 Öz güven eksikligi
- 44 basaramama korkusu/kaygisi

Loop17 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 38 risk almak istememe
- 39 batma korkusu yasamak
- 42 Öz güven eksikligi

Loop18 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 28 rakiplerin varligi
- 39 batma korkusu yasamak
- 55 sürdürememe korkusu

Loop19 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 28 rakiplerin varligi
- 39 batma korkusu yasamak
- 44 basaramama korkusu/kaygisi
- 55 sürdürememe korkusu

Loop20 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 28 rakiplerin varligi
- 39 batma korkusu yasamak
- 42 Öz güven eksikligi
- 44 basaramama korkusu/kaygisi
- 55 sürdürememe korkusu

Loop21 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 13 birikim yapmak
- 28 rakiplerin varligi
- 38 risk almak istememe
- 39 batma korkusu yasamak
- 42 Öz güven eksikligi
- 55 sürdürememe korkusu

Loop22 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek
- 11 aileden maddi destek almak
- 13 birikim yapmak
- 28 rakiplerin varligi
- 83 aileme güven vermek
- 92 ailemin desteginin olmamasi

Loop23 set contains:

- 2 sermayenin olmamasi
- 6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
- 8 isin konumunu bilmemek

11 aileden maddi destek almak

13 birikim yapmak

28 rakiplerin varligi

83 aileme güven vermek

Loop24 set contains:

2 sermayenin olmamasi

6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek

8 isin konumunu bilmemek

13 birikim yapmak

28 rakiplerin varligi

39 batma korkusu yasamak

42 Öz güven eksikligi

55 sürdürememe korkusu

81 sürdürememe kaygisi

85 cesaretin olmamasi

Loop25 set contains:

2 sermayenin olmamasi

6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek

8 isin konumunu bilmemek

13 birikim yapmak

28 rakiplerin varligi

39 batma korkusu yasamak

42 Öz güven eksikligi

44 basaramama korkusu/kaygisi

81 sürdürememe kaygisi

85 cesaretin olmamasi

Loop26 set contains:

2 sermayenin olmamasi

6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek

8 isin konumunu bilmemek

13 birikim yapmak

28 rakiplerin varligi

38 risk almak istememe

39 batma korkusu yasamak

42 Öz güven eksikligi

81 sürdürememe kaygisi

85 cesaretin olmamasi

Loop27 set contains:

2 sermayenin olmamasi

6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek

8 isin konumunu bilmemek

13 birikim yapmak

28 rakiplerin varligi
39 batma korkusu yasamak
42 Öz güven eksikligi
55 sürdürememe korkusu
81 sürdürememe kaygisi

Loop28 set contains:

2 sermayenin olmamasi
6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
8 isin konumunu bilmemek
13 birikim yapmak
28 rakiplerin varligi
39 batma korkusu yasamak
42 Öz güven eksikligi
44 basaramama korkusu/kaygisi
81 sürdürememe kaygisi

Loop29 set contains:

2 sermayenin olmamasi
6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
8 isin konumunu bilmemek
13 birikim yapmak
28 rakiplerin varligi
38 risk almak istememe
39 batma korkusu yasamak
42 Öz güven eksikligi
81 sürdürememe kaygisi

Loop30 set contains:

2 sermayenin olmamasi
6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
8 isin konumunu bilmemek
13 birikim yapmak
18 hedef kitlenin belirli olmamasi
28 rakiplerin varligi
39 batma korkusu yasamak
55 sürdürememe korkusu

Loop31 set contains:

2 sermayenin olmamasi
6 ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
8 isin konumunu bilmemek
13 birikim yapmak
18 hedef kitlenin belirli olmamasi
28 rakiplerin varligi
39 batma korkusu yasamak
44 basaramama korkusu/kaygisi

EK- XVI: Öğrenci Birleştirilen Kavramlar

kuracagim isin nerede olacagini bilmemek	
kuracagim isin nerede olacagini bilmemek	
kuracagim isin konum olarak nerede olacagini bilememek	
kuracagim isin konum olarak nerede olacagini bilmemek	
kuracagim ise uygun konumu bulmak	
kuracagim isin konumunu bulamamak	
kuracagim isin lokasyonunu bilmemek	
dogru lokasyonu seçememek	
kuracagim isin konumunu bilememek	isin konumunu bilmemek
kuracagim isin konum olarak nerede olacagini bilmemek	
kuracagim ise uygun bir lokasyonu bulamamak	
kuracagim isin nerede olacagini bilmemek	
kuracagim isin nerede olacagini bilmemek	
kuracagim isin konumunu bilmek	
kuracagim isin fiziki olarak nerede olacagini bilememek	
kuracagim is için merkezi bir konum bulamamak	
is yerimin konumunun iyi bir yerde olması	
isletmenin dogru yerde konumlandırılması	
is fikriini hayata gecireceğim yeri tespit etmek	
isi nerede kuracağımı bilmek	
dogru yerde is kurmak	
is tecrübe eksikligimi gidermek+	
is tecrübesi edinmek+	
yapacağım is hakkında tecrübe edinmek+	
kuracağım isle ilgili tecrübe edinmek+	
kuracağım is hakkında yeterince tecrübeye sahip olmak+	
tecrübesiz olmam+	
daha önce hiç is tecrübemin olmaması+	
kuracağım isle ilgili tecrübeye sahip olmamak+	
deneyimsiz olmak+	tecrübenin olmaması
deneyim yetersizliği+	
tecrübemin olmaması+	
deneyim sahibi olmak+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübe eksiligi+	
tecrübemin olmaması+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübesiz olmak+	
tecrübesiz olmam+	
rakiplerin varlığı	

rakiplerin varligi	
rakiplerin var olmasi	
rakiplerin varligi	
rakiplerimin güçlü olması	
rakiplerin var olmasi	
rakiplerimin var olmasi	
rakiplerimin var olmasi	
rakiplerin varligi	
rakiplerimin olması	rakiplerin varligi
rakip firmaların varligi	
rakiplerin varligi	
rakiplerin var olmasi	
rakiplerin varligi	
rakiplerin var olmasi	
rakiplerimin var olmasi	
rakiplerinin var olacağını bilmek	
rakiplerimle rekabet edebilmek	
rakiplerin ortadan kaldırılması	
askerligi bitirmek	
askerligi bitirmemek	askerligi bitirmek
askere gitmek	
askerligin yapılmaması	
kurmak istediğim işle ilgili bölüm departmanda çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
yapacağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kendi isimle alakalı işlerde çalışmak	
kuracağım işin içinde çalışan olarak bulunmak	
kuracağım işle ilgili bir işletmede çalışmak	
kuracağım işle alakalı işlerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir işletmede çalışarak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili yerlerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde uzun yıllar çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
kuracağım işle ilgili bir yerde çalışmak	
herhangi bir işte çalışma	
bir yerde çalışmak	
bir yerde çalışarak	
bir işte çalışmak	
bir işte çalışmak	

bir yerde çalışarak	
bir yerde calismak	
bir yerde calisarak	
bir yerde calisarak	
ek islerde calisamak	bir yerde calismak
bir iste calisarak	
bir yerde çalışarak	
bir yerde calismak	
bir iste calisarak	
herhangi bir isletmede calisarak	
bir yerde çalışmak	
bir yerde calismak	
bir yerde çalışarak	
herhangi bir iste calisarak	
bir yerde calismak	
herhangi bir ek iste calisarak	
cevremdeki insanların kuracagim is hakkında yorum yapmasi	
arkadaslarimin is hakkında kötü yorumlar yapmasi	çevremin is hakkında olumsuz yorumda bulunmasi
Çevremdeki insanların kuracagim is hakkındaki olumsuz yorumlar yapmasi	
cevremdeki insanların kuracagim is hakkında olumsuz yorum yapmasi	
basaramama kaygisi ve korkusunun olmusmasi	
basaramama korkusu yasamak	
basaramama korku ve kaygisi yasamak	basaramama korkusu/kaygisi
basaramayacagimin korku ve kaygisini düşünmek	
basaramama kaygi ve korkusu yasamak	
is fikrime inanmak	iş fikrime inanmak
is fikrine inanmak	
dolarin yüksek olmasi	doların yüksek olmasi
dolarin sürekli değisi mi	
o kisinin konu hakkında eğitim seviyesinin eksik olmasi	egitimsiz bireylerin varligi
kaliteli bir eğitim almıs olmasi	
insanlara güvenmemek	
insanlara olan güvenimin azalması	insanlara güvenmemek
insanlara güvenmemek	
güvenilir biri olmalı	
güvenebileceğim birinin olması	
güvenebileceğim birinin olması	güvenilir bir insan olması
güveneceğim birinin olması	
kendime vakit ayıramamak	kendime vakit ayıramamak
kendime vakit ayıramamak	
kuracagim isin kısa sürede batma olasılığının olması-	
kuracagim isin batma endiseni yasamak	
isi batırma korkusunun yaşanması	

yapacagim isin piyasada tutunamama korkusunu yasamam	batma korkusu yasamak
kuracagim isin batirma olasiliginin olmasi	
batma korkusu	
kuracagim isle ilgili piyasada tutunamama endisesi yasamak-	
iflas etme olasiligimin olmasi-	
iflas etme korkusu yasamak	
reklamin iyi yapilamamasi+	
yapacagim isin rakiplerimden daha iyi bir tanitimin yapılması+	
reklamlarinin iyi olmamasi+	
çok iyi reklam yapmak+	reklam yapmak
reklam yapmak	
çok iyi reklam yapmak+	
risk almayi istememek +	
risk almak istememek+	risk almak istememe
risk almak istememek+	
risk almayi istememek	
zaten kendi isimde calisiyor olmak	
zaten kendi isimin olmasi	hazırda bir iste calisiyor olmak
baska bir iste calisiyor olmak	
rakiplerle görüşme yapmak	rakiplerden bilgi almak
rakiplerden bilgi almak	
diger rakiplerden farkli hizmit sunmak+	
farkli aktiviteler yapmak+	
rakiplerime göre hizmette farklılaşmak+	rakiplerden genel anlamda farklılık
rakiplerimden farklılaşmak+	
mekanin dizayninin rakiplerden farkli olmasi	
ailemden maddi manevi destek alabilirim	
ailemin bana destek vermesi	ailemin desteginin olmamasi
aile desteginin olmamasi	
ailenin desteklememesi	
kadin olmak	
kadin olmak	
kadin olmak	
kadin olmak	kadin olmak
kadin olmak	
garantici olmak	garantici olmak
garantici olmak	
rakipleri arastirmak	
rakipleri arastirmak	
rakipleri arastirmak	rakipleri arastirmak
rakipleri arastirmak	
rakipleri arastirmak	
ortak almak	
ortak bulabilirim	

ortak edinmek	
ortak edinmek	
ortak edinmek	
ortak bulmak	
ortak bulabilirim	ortak edinmek
ortak bulmak	
ortak edinmek	
ortak bulmak	
ortak edinmek	
ortak edinmek	
ortak edinmek	
ortak edinmek	
ortak bulmak	
ortak edinmek	
ortak edinmek	
ailemden maddi destek alabilirim	
aileden maddi destek	
aileden maddi destek almak	
aileden maddi destek alabilirim	
aileden maddi destek almak	
aileden maddi destek	
ailemden maddi destek alabilirim	
ailemden maddi destek alabilirm	
aileden maddi destek almak	
ailemden maddi destek	
aliemden maddi destek almak	aileden maddi destek almak
ailemden maddi destek alabilirim	
ailemden maddi destek alabilirim	
aileden maddi destek almak	
aileden maddi destek	
ailemden maddi destek	
ailenin maddi yardimini alabilirim	
ailemden maddi destek alabilirim	
aileden maddi destek	
aileden maddi destek alinmasi	
aileden maddi destek almak	
ailemden maddi destek almak	
aileden maddi destek	
ailemden maddi destek alabilirim	
ailemden maddi destek alirim	
ailemin maddi desteginin olmasi	
aileden maddi desteki almak	
aile büyükklerinin maddi desteginin olmasi	
sponsor bulmak	
sponsor bulmak	
sponsor bulmak	sponsor bulmak

sponsor bulmak	
sponsorluk bulabilirim	
kosgeb hibelerinden yararlanmak	
devletin verecegi hibelerin olmasi	
devlet destegi alabilirim	
kosgeb hibeleri	
kosgeb hibelerine basvurmak	
kosgeb hibelerinden faydalanmak	
devletin sagladigi hibeler	
devletten hibe almak	
kosgeb desteklerinden faydalanmak	
kosgeb hibelerinden yararlanmak	
kosgeb hibelerinden yararlanmak	
devlet destekli hibelerin olmasi	kosgebten destek almak
kosgeb destekleri	
hibelerden yararlanmak	
hibe almak	
devletten hibe almak	
kosgeb in hibe desteginden yararlanmak	
kosgeb in hibelerinden yararlanmak	
kosgeb destegi	
girisimciyi destekleyen hibelerden yararlanmak	
devlet destekli hibelerden yararlanmak	
devlet tesviklerinden yararlanmak	
kosgeb hibelerinden faydalanmak	
devlet destekli hibelerden faydalanmak	
kosgeb hibeleri	
kosgeb hibelerinden yararlanmak	
kosgeb in desteklerinden faydalanmak	
kosgeb destegi	
tesviklere ulasabilirim	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	Birikim yapmak
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	

birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yapmak	
birikim yaparak	
birikim yaparak	
birikim yaparak	
birikim yaparak	
para biriktirmek	
para biriktirmek	
birikim yapabilirim	
para biriktirmek	
para biriktirmek	
para biriktirmek	
birikim yapabilirim	
para biriktirmek	
birikim yapmak	
tanidiklarimdan borç alabilirim	
borç alabilirim	borç alabilirim
arkadaslarimdan borc almak	
ne is yapacagima henüz karar verememis olmak	
ne is yapacaginın kararını verememis olmak	ne is yapacagima karar verememek
ne is yapacagima karar verememek	
bir is kurmayı düşünmememis olmak	
henüz bir is kurma düşüncesine sahip olmamak	
daha önce bir is kurmayı düşünmemis olmak	is kurma fikrinin olmaması
is kurma fikrine sahip olmamak	
is kurma fikrinin olmaması	
is kurma fikrinin olmaması	
is kurma fikrine sahip olmamak	
kredi çekmek	
banka kredisine başvurmak	
banka kredisi almak	
banka kredisi	
kredi çekmek	
kredi çekebilirim	
kredi çekebilirim	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
banka kredisine başvurabilirim	
kredi alabilirim	
kredi çekebilirim	kredi çekmek

kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekebilirim	
kredi çekmek	
banka kredisi çekebilirim	
kredi alabilirim	
kredi almak	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
bankadan kredi almak	
kredi çekmek	
kredi çekmek	
kredi çekebilirim	
bankadan kredi çekmek	
kredi kullanabilirim	
kredi çekmek	
kredi çekebilirim	
kredi çekmek	
kredi çekebilirim	
enflasyonun yüksek olması	
enflasyonun yüksek olması	enflasyonun yüksek olması
enflasyonun yüksek olması	
dil eksigimi gidermek	
ingilizce bilmiyor olmak	
farklı bir dil öğrenmek zorunda olma	yabancı dilimin olmaması
yabancı dil sorununu çözmek+	
yabancı dil öğrenmek	
miras beklentisi	miras beklentisi
aileden miras kalması	
kendimi geliştirmiş olmak+	kendimi geliştirmek
kuracağım iş hakkında kendimi geliştirerek +	
sermaye ihtiyacını gidermek	
sermaye bulmak	
bütçe yetersizliği	
finansal problemlerin varlığı	
maddi imkanların sağlanması	
sermaye sorununun çözülmesi	
sermaye sorununu çözmek	
para sorununun çözülmesi	
sermaye eksikliği	
maddi sorunları çözmek	
sermaye sorunu	

para sorunlari	
finansal sorunlar	
sermayenin yetersiz olmasi	
maddi sorunlar	
sermaye yetersizligi	
maddi sorunlarin varligi	
bütçe sorunlari	
sermaye sorunu yasamak	
sermaye yetersizligi	
sermaye eksikligi	
sermaye sorunlarinin olmasi	
sermayenin olmamasi	
sermaye sorununun olmasi	sermayenin olmamasi
para sorunlarinin olmasi	
maddi sorunlar	
maddi sorunlarin olmasi	
paranin olmamasi	
maddi imkansizliklar	
maddi sorunlari çözmek	
maddi sorunlarin varligi	
para sorunu	
bütçe yetersizligi	
sermaye sorunun çözülmesi	
sermaye sorununu çözmek	
maddi sorunlarin varligi	
maddi sorunlarin varligi	
maddi sorunlarin varligi	
sermaye sorunlari	
sermayenin olmamasi	
sermayenin olmamasi	
sermaye sorunu	
sermaye sorunun olmasi	
sermaye sorunu	
sermayenin olmamasi	
sermayenin olmamasi	
sermayenin olmamasi	
maddi sorunlar	
maddisorunlarin olmasi	
sermayenin olmamasi	
maddi sorunlar	
maddi sorunlari çözmek	
sermaye yetersizligi	
sermaye yetersizligi	
sermayenin sorunu gidermek	
bütçe yetersizligi	
arastirma yapmak	

arastirma yapmak	
kuracagim is hakkında yeterince arastirma yapmamis olmak	
kuracagim isle ilgili arastirma yapmak	Arastirma yapmak
kuracagim isle ilgili arastirma yapmak	
piyasa arastirmasinin yapilmamasi	
daha detayli arastirma yapmak	
arastirmek	
cevre arastirmasi yapmak	
bu isi kurmak icin yasimin küçük olması	
yasimin küçük olması	yasın küçük olması
yasimin vermiş olduğu kararsizlik	
okul okuyor olmak	
okul okuyor olmak	
okul okumak	
okuyor olmak	Okul okuyor olmak
okuyor olmak	
okuyor olmak	
okul okuyor olmak	
okul okuyor olmak	
okulum hala devam etmesi	
ailemin is kurabilecek olgunluga erismedigimi düşünmeleri	
is kurma kararini verecek olgunluga usamadigimi düşünmek	olgunlugun yeterli olması
isi kuracak olgunluga erismedigimi düşünmek	
is kuracak olgunluga ulasmamis olmak	
is kuracak olgunlukta olmak	
para kazanmak	para kazanmak
para kazanmak	
bir iste calisarak para kazanmak	
kuragim isin konseptinin her kitleye hitap etmemesi	
hedef kitleye çok iyi hitap etmek	hedef kitleye iyi hitap edememek
hedef kitleye iyi hitap edememek	
hedef kitlemi secmek	
hedef kitlenin bilinmesi	
uygun hedef kitlenin olmamasi	
hedef kitlenin belirli olmamasi	
hedef kitleye sahip olmamam	hedef kitlenin belirli olmamasi
hedef kitleyi belirlemek	
hedef kitleyi bilmemek	
müşteri kitlesi olusturmak	
hedef kitleyi bulamamak	
is kurma motivasyonum artar	motivasyonum yükselir
motivasyonumun düşük olması	
altyapinin düzenli olması	altyapı sorunları

bölgenin alt yapısının yeterli olması	
kuracağım işi yürütememe korkusu yaşamak	sürdürememe korkusu
kuracağım işi sürdürememe korkusu	
sürdürememe olasılığının olması	
kuracağım işin sürdürülebilir olmayacağını düşünmek	
ailemin güvenini kazanmak	
aileme güven vermek	aileme güven vermek
aileme güven verebilirim	
memuriyet hayatını seviyor olmam	memurluğu sevmek
memuriyet rahatlığını sevmek	
farklı ülkelerde yaşamamış olmak	
farklı ülkeler görmemiş olmak	baska ülke de yaşamamış olmak
işletmeme farklılıklar getirerek	
işletmeye yenilik katmayı istemek	işletmede yenilik
yeniliğe ayak uyduramamak	
acılacak iş yerinin bölgeye uygun olmaması	işin bölgeye uygun olması
kuracağım işin bölgenin şartlarına uygun olmaması	
ailemin risk almamı istememesi	ailemin risk almamı istememeleri
risk almak istememeleri	
ailemin risk almamı istememeleri	
işletmelerin kapanması	kapanan işletmeler
kuracağım işe benzer iş yerlerinin kapanması	
alim gücünün düşük olması	
alim gücünün düşük olması	
alim gücünün zor olması	alim gücü azalması
ülkemizdeki geçim zorluğu yaşanması	
alim gücünün düşük olması	
geçim sorunlarının olması	
alim gücü azalması	
kuracağım işle ilgili belgelere sahip olmamak	gerekli belgeleri almak
iş yeri açılma belgesinin olmaması	
işletme sertifikası almak	
ülkenin siyasi durumu	
siyasi catismaların yaşanması	siyasi problemlerin olması
ülkede siyasal problemlerin olması	
zengin olması	
finansal açıdan iyi durumda olması	ZENGİN BİR ORTAK
çevremdeki insanların yapamazsin demesi	
çevremdeki insanların yapamazsin demesi	yapamazsin denilmesi
insanların sürekli "yapamazsin" demesi	
rakiplerimden farklı konseptimin olması	
konseptimin farklı olması	
konseptimin farklı olması	farklı konsept
rakiplerimden farklı bir konseptimin olması	
konseptin farklı olması	
ortaklarımın anlaşamama olasılığının olması	

anlasım oldugum ortaklar ile ortak paydada bulmamıs olmak	ortaklarım ile anlasamama
ortak olma olasılığımın olduğu kişi ile aynı payda da bulusabiliyor olma	
daha cazip işlerin olması	
baska firmalardan cazip iş tekliflerinin olması	iyi bir iş bulma olasılığı
çok iyi bir iş teklifinin gelmesi	
çok iyi bir ismin olma olasılığının varlığı	
mezun olmak	mezun olmak
okuldan mezun olmamak	
cesaretin olmaması	
cesaretimin olmaması	cesaretin olmaması
cesaretimin olmaması	
cesaretimin olmaması	
stresli olmak	stresli olmak
stres	
türk parasının değersiz olması	TL nin değersiz olması
TL nin değer kaybetmesi	
türk parasının değer kaybetmesi	
işletmeyi sürdürememe kaygısı yaşamak	sürdürememe kaygısı
işletmeyi tutunduramama kaygısı yaşamak	
iş fikrimi onlarla paylaşmak-	
ailemle iş fikrim hakkında konuşmak	
kuracağım iş fikrimi paylaşmak-	ailemle iş fikrimi paylaşmak
iş fikrimi aileme söylemek	
iş kurma planımdan bahsederim	
aile büyükleri ile konuşmak	
bakmakla yükümlü olduğum insanların var olması	bakmakla yükümlü olduğum insanların olması
bakmak durumunda olduğum insanların olması	
okudüğüm bölümden farklı bir iş yapacak olmak	okudüğüm bölümden farklı bir iş kurmak
okudüğüm bölüm üzerine iş kurmayacak olmam	
okudüğüm bölümden farklı bir iş kurmak	
kendi isminin olması durumunda yoğun çalışma saatlerinin olması	uzun çalışma saatleri
turizmde çalışma saatlerinin uzun olması	
çalışma saatlerinin uzun olması	
yurt dışına çıkmak	yurt dışına çıkmak
yurt dışı deneyimi elde etmek	
mevsimsellik sorununun olması	sezonluk iş olması
işin sezonluk olması	
kurslara gitmek	kursa gitmek
kuracağım işle ilgili kurslara gitmek	
iş kurma fikrimde kararlı olduğumu görmeleri	kararlı olduğumu göstermek
kararlı görünmek	

ailemin basaramayacagimi düşünmeleri	ailemin basaramayacagimi düşünmeleri
ailemin basarabilecegimi düşünmemeleri	
türk insaninin eğitim düzeyinin yetersizligi	egitim yetersizligi
egitimin yetersiz olması	
resmi prosedürlerin olması	resmi prosedürlerin olması
devletin resmi prosedürlerinin çok olması	
prosedür asamasında sorun cikma olasiligi	
bir otel işletmesinde yöneticilik yapmak	yönetici yada lider olarak çalışmak
liderlik tecrübemin olmaması	
özgüven yetersizligi	
kendime güvenmiyor olmak	
özgüven eksikligi	
özgüvenim olmaması	
öz güvenimin eksik olması	Özgüven eksikligi
özgüven yetersizligi yaşamak	
özgüven eksikligi yaşamam	
özgüvenimin eksik olması	
özgüven eksikligi	
özgüven eksikligi	
bilgi yetersizligi	
kuracağım iş hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak	
kuracağım iş hakkında bilgi sahibi olmamak	
kuracağım iş hakkında yeterli bilgiye sahip olmak	
kuracağım iş hakkında bilgi sahibi olmama	
kuracağım iş hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak	bilgi eksikligimi gidermek
kuracağım iş hakkında yeterli bilgiye sahip olmak	
kuracağım işle ilgili yeterli bilgiye sahip olmamak	
iş fikrimle ilgili bilgi eksigimi gidermek	
yapacağım iş hakkında yeterli bilgiye sahip olmak	
kuracağım işle ilgili yeterli bilgiye sahip olmamak	
yapacağım iş hakkında yeterince bilgi sahibi olmamam	
kuracağım işle ilgili yeterli bilgiye sahip olma	
yapacağım iş hakkında yeterince bilgi sahibi olmak	
ailemin manevi desteginin olmaması	
ailemin manevi desteginin olmaması	
ailemin manevi desteginin olmaması	aile manevi desteginin olmaması
ailemin manevi desteginin olmaması	
ailemin kuracağım işe olumsuz bakması	
ailenin manevi desteginin olmaması	
ailemin bu işi yapmama karşı çıkması	
iş kuracağım bölgeyi araştırmak	
bölgeyi araştırmak	bölge araştırmayı yapmak
bölgeyi araştırmak	
devletin kuracağım işle ilgili bana güven vermesi	
ülke ekonomisinin kötü olması	

ülkenin ekonomik durumunun kötü olması ülke ekonomisinin kuracağım işi kötü etkilemesi ülkede ekonomik sorunların olması	
türkiyenin kuracağım iş hakkında güven vermemesi ekonomik koşulların iş kurmaya uygun olmaması ülkenin ekonomik durumunun iyi olmaması ülkenin ekonomisinin kötüye gitmesi ekonomi şartlarının yapacağım işe uygun olmaması ülkede ekonomik problemlerin olması ülkenin ekonomik şartlarının kötü olması ülke ekonomisinin güvenilir olmaması	ülke ekonomisinin iş kurmaya uygun olmaması
ülkede ekonomik kriz olması ülkede ekonomik krizin yaşanması ekonomik krizin olması ülkede ekonomik dalgalanmanın olması	kriz olması
kuracağım işle ilgili çalışan kişilere danışmak kuracağım iş hakkında bana yardımcı olacak insanlarla tanışmak daha tecrübeli insanlardan fikir almak bilen birine danışmak iş hakkında tecrübeli insanlarla görüşmek yakın çevremde bu işi yapan tecrübeli kişilerden tavsiyeler almak işle ilgili tecrübeli insanlarla konuşmak konuyla ilgili danışmanlardan fikir almak bu işi yapıyor olan insanlara danışmak kendi işini kurmuş bireyler ile iletişime geçmek bilir kişilerden iş hakkında fikir almak	tecrübeli insanlarla görüşmek
evlenme olasılığının varlığı evlilik planının olması evli olmak evlenme olasılığının olması evlenme olasılığının olması	Evlilik
sosyal çevremden olumsuz etkilenmek arkadaş çevremden kötü etkilenmek	sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek
ürünlerin pahalı olması yapacağım işin maliyetinin yüksek olması kuracağım işin ekipmanlarının pahalı olması	maliyetin yüksek olması
uygun personel bulma zorluğu uygun personel bulmanın zor olması uygun personel bulmanın zor olması	uygun personel bulmanın zor olması
sosyal çevrenin olmaması network umun geniş olmaması yeterli networke sahip olmamam işletmemin reklamını yapmak için yeterince sosyal çevreye sahip olmamak	network yetersizliği

sosyal çevremi güçlendirmek	
cevrenin geniş olmaması	
çevrenin yeterince geniş olmaması	
rakiplerime göre üründe farklılaşmak	
farklı ürün sunmak	üründe farklılık
isi kuracağım yerin konumunun işlek olmama olasılığı	
cadde üzerinde olması	işlek cadde olması
işlek cadde olması	
teknolojinin hızlı gelişmesi	teknolojinin gelişmesi
teknolojinin gelişmesi	
alığım eğitimin yetersiz olması	
aldığım eğitimin yetersiz olduğunu düşünme	yetersiz eğitim almış olmak
almış olduğum eğitimin çalışan yetismek üzere olması+	
almış olduğum eğitimin yetersiz olduğunu düşünmek+	
kuracağım işle ilgili bir eğitim alınmamış olması	kuracağım iş hakkında eğitimimin olmaması
kuracağım iş hakkında eğitimimin olması	
çocuk sahibi olma olasılığı	
çocuk sahibi olma olasılığı	çocuk sahibi olma olasılığı
çocuk sahibi olma olasılığının varlığı	
eksik olduğum konularda eğitim almak	
kuracağım işle ilgili bilgi edinmek için eğitim almak	eksik olduğum konularda eğitim almak
kuracağım işle ilgili eğitim almak	
atılman olmamak	
girisken bir karaktere sahip olmamak	girisken bir karaktere sahip olmamak
içime kapanık bir karakterimin olması	
pasif bir kişiliğe sahip olmak	
ne kadar sermayeye ihtiyaç duyduğumu belirlemek	ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek
ne kadar miktara ihtiyacım olduğunu bilmiyor olmak	
ne kadar paraya ihtiyacım olduğunu bilmek	
kuracağım işe yeterli zaman ayıramama olasılığının olması	
ise çok fazla zaman ayıramamak	ise çok fazla zaman ayıramamak
kurdugum işe fazla vakit ayıramama olasılığının olması	
ihtiyacımız olan bilgiye sahip olan biri	
bilgi eksikliğimi tamamlayan birinin olması	bilgi eksikliğimi tamamlaması
kuracağım işle ilgili bana faydası dokunacak birinin olması	
benim eksiklerimi tamamlıyor olması	
kuracağım işin mekaninin kirasının/satın alınmasının yüksek olması	mekan kirasının yüksek olması
kuracağım işin mekaninin kirasının fazla olması	
girişimci olmak istememek	girişimci olmak istememek
iş kurmak istememek	
denize yakın olmalı	denizle arasındaki mesafe
denize olan uzaklığı	
hedef kitleden beklenen ilgiyi görememe olasılığının olması	

müsterinin ilgisizliği

is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel
is kurma kararına engel

EK- XVII: Girişimci Birleştirilen Kavramlar

sermayenin olmaması	
sermayenin olmaması	
sermayenin olmaması	
sermaye yok	Sermayenin olmaması
sermayenin olmaması	
sermayenin olması	
sermayenin olmaması	
sermayenin olmaması	
sermayenin olmaması	
sermayem vardı	
ana semayem yoktu	
kendi birikimi kullandım	
birikimimi kullanmak	Birikimi kullanmak
birikimimi kullanmak	
birikimlerin ortaya konması	
bir yerde çalışmak	Bir iste çalışmak +
baska işlerde çalışarak	
ileri görüşlü olmak	
ileri görüşlü olup ise inanmak	İleri görüşlü olmamak +
ileri görüşlü olmak	
yönetimsel zorluklar	Yönetimsel Sıkıntıların olması
yönetimsel planlama sorunları	
işin ehli biriyle çalışmak	
işin bilen biriyle çalışmak	Profesyonel insanlarla çalışmak
işin ehli insanlardan yardım almak	

devlet prosedürlerinin olması	Devlet prosedürlerinin varlığı
devletin resmi prosedürleri	
devlet prosedürlerinin olması	
bölgeyi bilmek	Bölgeyi tanımamak
o coğrafyayı bilmemek	
bölgeyi tanımamak	
ne is yapacağımı bilmemek	Ne is yapacağımı bilmemek+
ne is yapacağımı bilmemek	
kuracağım ise ilgi duymak	
mesleği ve sektörü seviyorum	Yapacağım işi sevmek
isimi sevmek	
kuracağım işi seviyor olmak	
personel seçme zorluğu	Personel seçme zorluğu
personel seçme zorluğu	
personel seçmenin zor olması	
esim istememesi	
esimin manevi desteğinin olmaması	Esimin istememesi
esimin istememesi	
yapabileceğime inanmak	yapabileceğime inanmak
yapabileceğine inanmak	
hedef kitlenin belirli olmaması	hedef kitlenin belirlenmemiş olması
hedef kitleyi belirlememiş olmak	
manevi gücün olmaması	Ailenin manevi desteğinin olmaması
ailenin manevi desteğinin olmaması	
ailemin desteğinin olması	
akraba maddi manevi desteğinin olmaması	ailemin desteğinin olmaması
bürokratik engellerin olması	bürokratik engellerin olması
bürokratik engellerin varlığı	
yatırım maliyetlerinin yüksek olması	
maliyetin yüksek olması	maliyetin yüksek olması
maliyetin fazla olması	
ekonominin iş kurmak için uygun olmaması	ekonominin iş kurmaya uygun olmaması
ekonominin iş kurmaya uygun olmaması	
enflasyon yüksekle olması	enflasyonun yüksek olması
enflasyonun yüksek olması	
araştırma yapmamış olmak	araştırma yapmamış olmak
araştırma yapmamış olmak	
doğayı sevmek	doğayı seviyor olmak
doğayı seviyor olmak	
hayalimin olmaması	hayalin olmaması
bir "düş"ümün olmaması	
çocuklarımin küçük olması	çocuklarımin küçük olması
çocuklarımin küçük olması	
o bölgede yetişmemiş olmak	o bölgede yetişmemiş olmak
o bölgede yetişmemiş olmak	
sorumluluğun fazla olması (alt kavram çocuk)	aileme karşı sorumluluğun fazla olması

sorumluluklarimin varligi (Alt kavramçocuk)	
altyapinin olmamasi	
alt yapi sorunlari	alt yapi sorunlarinin olmasi
altyapi sorunlari	
altyapinin yetersiz olmasi	
sektör degistirmek istemek	sektör degistirmek istemek
sektör degistirmek istemek	
personelin güler yüzlü olmasi	personelin güleryüzlü olmasi
personelim gleryüzlü olmalı	
ailenin arazisini degerlendirmek isteme	
tapulu arazimizi kullanmak istemek	arazimizi degerlendirmek istemek
tasinmazlari degerlendirme fikrinin olmasi	
siyasi destegin olmamasi	siyasi destegin olmamasi
siyasi destegin olmamasi	
elektrik yok	elektrik olmamasi
elektrik olmamasi	
dogal gaz yok	doğalgaz olmamasi
dogalgaz borularinin olmamasi	
is kurma tecrübemin olmamasi	
is kurmada deneyimli olmamak	is kurma tecrübemin olmamasi
is kurma terübemin olmamasi	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	is kurma kararına engel
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
is kurma kararına engel	
sosyal ortamda yapamazsin denmesi	çevremin olumsuz yorumda bulunmasi
çevremdeki insanların kuragim ise olumsu yorum yapmas	
cevremdeki insanların olumsuz yorumlari	
çevremdeki insanların yapamazsin demesi	
ustanin yetistiremedigi infaat	
tamirat tadilat zamanında olmamasi	Teknik ekibin gecikmesi
teknik ekiplerin gecikmesi	
calisma planlamasinin sorunlu olmasi	
planlama ve zaman sikintisi	

fizibilitenin sorunlu olmasi	Planlama Sorunlarinin olmasi
kuracagim isle ilgili bilgimin olmamasi	Bilgi yetersizliginin olmasi
bilgi yetersizligi	
bilgim yetersizligi	
kuracagim isle ilgili bilgi eksikligi	
kuracagim isle ilgili bilgimin olmamasi	
bilgimin olmamasi	
risk alacak olmak	
risk alacak olmak	Risk alacak olmak
risk alacak olmak	
kredi kullanmak	
banka kredi	kredi çekmek
kredi cektim	
kredi	
kredi kullanmak	
isin konumunun bilinmemesi	
isin konumunu bilmemek	isi nerede kuracagimi bilmemek+
isi nerede kuracagimi bilmemek	
kuracagim isi konum olarak bilmemek	
valiklarimi sattim	Varliklarimi satmak
varliklarimi satmak	
tasinmazlarin satilmasi	
belediyenin zorluk çıkartmasi	Belediyenin sikinti cikartmasi
belediye memurlarinin zorluk cikarmasi	
gerekli izinlerin alinmasi	
resmi izinlerin alinmasi	
resmi izinler	Resmi izinlerin olmasi
hedef kitleyi tanimamak	hedef kitleyi tanimamak
hedef kitleyi bilmemek	
cesaretimin olmamasi	
cesaretin olmamasi	cesaretimin olmamasi
cesaretimin olmasi	
kuracagim isle ilgili tecrübemin olmamasi	
tecrübemin olmamasi	tecrübemin olmamasi
tecrübemin olmamasi	
tecrübemin olmasi	
tecrübemin olmamasi	
kalifiye personel bulma zorlugu	kalifiye peronel bulmanın zor olmasi
nitelikli personel bulmama sorunu	
kalifiye personel bulma zor olmasi	

EK- XVIII: Öğrenci Tek Kavramlar

aile düzenini bozulma ihtimali
ailecek il degistirme olasiligimizin olmasi
ailemden sadece maddi destek istemek

aileme duygusal güven vermek
aileme is fikrimin makul görünmesi
ailemi yapacağım işin tutacağına ikna etmek
ailemin başarısız girişimcileri görmeleri
ailemin benden beklentinin farklı olması
ailemin benim hedeflediğim kitleden daha az gelir elde edeceğimi düşünmesi
ailemin devlette çalışmami istemeleri
ailemin dış çevreye güvenmemesi
ailemin duygularima yenik düşeceğimi düşünmeleri
ailemin garantici olması
ailemin iş yeri acmami riskli bulmaları
ailemin kaybetmemi istememeleri
ailemin kaybetmeyi göze almak istememeleri
ailemin kendi isimi kurmamin gerekli olduğuna inanmaları
ailemin kız evlada sahip olmaları
ailemin kolay kandırılabilceğimi düşünmeleri
ailemin kuracağım iş hakkında yer değiştirmemi istememesi
ailemin kuracağım işe inanmaları sağlamak
ailemin kuracağım işi tek başıma yapamayacağımı düşünmesi
ailemin onlardan uzak olmami istememesi
ailemin ortamdaki kendimi koruyamayacağımı düşünmeleri
ailemin psikolojik desteğinin olması
ailemin sahip oldukları herşeyi 0 dan kurmuş olmaları
ailemin yapacağım iş hakkında farklı hedef kitle düşünmesi
ailemin yapacağım işten para kazanamayacağımı düşünmeleri
ailemle yapacağım iş hakkında kararsız kalmak
ailemle yaşıyor olmak
ailenin yapamazsin baskisinin olması
alaylı olduklarından dolayı
alışık olunmayan bir işletme yapmak
alışılmışın dışında tadlar üretmek
alışkanlıklarımı bırakamamak
anlaşabileceğim birinin olması
anlaşmış olduğum ortakların başarılı olamayacaklarını düşünmeleri
anlaşmış olduğum ortakların devlet sektöründe çalışmalarının rahat olduğunu düşünmeleri
anlaşmış olduğum ortakların işi kurmaktan vazgeçmesi
anlaşmış olduğum ortakların kendilerine güvenmemesi
anlaşmış olduğum ortakların kolay yaşamı seçebilme olasılığının olması
anlaşmış olduğumuz ortaklarla farklı şeyler istemek
anlaştığım ortakların işle ilgili karamsar düşünmeleri
anlaştığım ortakların sektörde çok fazla başarısız bireye şahit olmaları
aracın gerecin tedarik edilmesi
araç kullanımının artması
arkadaşlarımın kendilerine güvenmiyor olması
arkadaşlarımın kuracağım iş hakkında beni kışkırtıyor olmaları

arz-talep dengesini arastirmak
asgari ücretin yetersiz olmasi
ast-üst iliskisinin olmasi
ayni mekanda iki farkli is yapmak
az maas ile çalismak
bana daha fazla is vermeleri
bana inanmamalari
basari ispatinin olmasi
basarisiz bir girisimde bulunmus olmam
baska insanların benim isim için uğrasmalari
baska insanların sorumlulugunu almak istememek
basladigim isleri yarim birakmak
belli basli is alanlarinin olmasi
benim kosullarimda baslayan birinin destegini almak
benim ürünümün tercih edilmeme olasiligi
benzer islere talebin az olmasi
bilim alanında düşük teknolojik ürünlerin kullanilmasi
bilincsiz karbon ayak izi saliniminin artmasi
bilincsiz kaynak tüketiminin olmasi
bir is kurmaya yeterince zamanin olmaması
birden fazla yabancı dil bilmesi
bire bir iç ve dış müşterilerle ilgilenmek
birseylerle uzun süre uğrasmayı sevmemek
borsada kendi portföyümü olusturarak yatırım yapmak
bölgenin bu işi yapabilecegim şekilde canlandigini görmek
bölgenin popüleritesinin bilinmesi
bölgenin potansiyenin bilinmesi
bölgenin turist çekiciligi yok
bölgeye çok turistin gitmemesi
bu işi çok istedigimi net bir şekilde ifade etmek
bu işi yaparken batirmamdan korkmalari
bu işte basarisiz olan kisileri görmek
bu zamana kadar hep ailemin destegiyle ayakta durmus olmam
bulundugum şehirde doğru egitimin verilmemesi
bulundugun konuma torpille gelmesi
bürokrasik engellerin olmasi
büyük sorumluluk almayı sevmemek
büyük sorumluluk sahibi olmak
büyük sorumluluklar alamayacagimi düşünmeleri
çalışma saatlerinin bana uygun olmaması
çalışma saatlerinin belirli olmasi
çalışmak istememek
celisme yasamayacagim biri
çevrede yasayan insanlara anket yaparım
çevremde güvenilir birinin olmasi
çevremdeki insanların daha garantici bir yaklaşımlarının olmasi

cevremdeki insanların basarili olmami istememeleri
çalışarak kazandığım parayı faize yatırarak çoğaltmak
çalışma/oturma izninin olmaması
çevre otellerin müşteri potansiyeline bakmak
çevremde başarısız olanları görmek
çevremdeki insanların geçmiş deneyimlerinin olması
çevremdeki insanların merak duygusunun olmaması
çevremdeki insanların yaptığım işlerin farkında olmamaları
çok istemiyor olmak
daha iyi kazanabileceğimi düşünmek
daha önce benzer bir iş yapmamış olmak
daha önce işletme açmamış olmak
daha önceden kuracağım işe sponsor olmuş kişileri ikna etmek
değerlere sahip çıkıyor olusumuz
değişimi olumsuz algılıyor olmaları
dekorasyonu iyi yapamamaları
deneme yapmak
devletin bazı istisnalarından yararlanamama kaygısı
devletin önüme çıkartacağı engellerin olması
devletin uygulamaları
devletin üreticiye teşvik sağlamaması
devletin zorunlu kıldığı sınavların olması
dil kursuna gitmek
dini inancımın farklı olması
doğal kaynakların tükenmesi
doğru insanın doğru yerde olmaması
doğrudan müşteri edinmek
döviz piyasasının değişken olması
duran varlıkların satılması
duygusal olmak
düzenli bir gelirin olmaması
eğitim dalları farklı olan insanların o işletmeye faydalı olup olmadığını araştırmak
eğitimcilerin yeterli seviyede seçilmemesi
eğitimini aldığım bölümü sevmiyor olmak
eksik olduğum konuları bilmek
esime daha az zaman ayırma olasılığımın olması
esimin çalışmamı istememesi
esimin kadınların çalışmasını yanlış buluyor olması
esin kurulu düzeni bozmak istememesi
esnaf anlayışının değişmesi
etrafımdaki insanların bana inanmamaları
farklı bir dil konuşuyor olmak
farklı fikirler ortaya koymak
fikrinin onaylanması
finansör bulmak
fiziksel taşıma kapasitesi

gece calismasinin olmasi
gelecek hedeflerimin farkli olmasi
gelecek kaygisi yasamak
gelecekte nerede daha iyi is yapabilecegimi bilmemek
gezmeyi cok sevmek
giderlerimin ne olacagini bilmiyor olmam
girecegim pazarin kalabalik olmasi
girisimcilik kursuna gitmek
görgüsüz tuistlerin çok olmasi
güvendiğim insanların olmamasi
hammadde ucuza maletmek
hammaddeye ulasimin olmamasi
harcamalarimdan kismis olmak
hata yapmaktan korkmak
hayallerimizin uyusmasi gerekir
hayatima calisan olarak devam etmek istemek
hayatimi sistematik yasamayi seviyor olmam
hayatin pahali olmasi
hedef kitlemin menu yu begenmeme olasiligi
hedef kitlemin sosyal medya üzerinden farkli yerlere ulasmasi
hedef kitlenin bana güvenmesi
hedef kitlenin beni secmeme olasiligi
hedef kitlenin egitim durumuna bakmak
hedef kitlenin gelir düzeylerine bakmak
hedef kitlenin markamizi tanimamasi
hedef kitlenin ne istedigini hakkında bilgi toplamak
hedef kitlenin ülkeye gelmemesi
hedef kitleyi arastirmak
hedef kitleyi tanimamak
herhangi bir is için benim ugrasmam için fırsat verilmemesi
huzurlu bir ortam yaratmak
icinin genis olmasi
içine kapanik biri olmam
ikinci adam olmayi seviyoum
iklim degisikliginin yasanmasi
iklim sartlarinin uygun olmamasi
ileri görüslü olmamak
imar sorunlarinin varligi
insan iliskilerimin gelismemis olmasi
insan yogunlugunun oldugu bölgelerde fiyatlarin yüksek olmasi
insanlara güven vermek
insanlarin degisim istemesi
insanlarin degisimi sevmemesi
insanlarin dogu bölgesi algisini kötü olmasi
insanlarin ekstra para harcamak istememesi
insanlarin farkli fikirlere alisik olmamasi

insanların monoton düzenden sıyrılmak istememeleri
insanların satacağı ürüne karşı belirlediği fiyatı uygun görmemeleri
insanların tatil bütçe ayırmaması
insanların ürünün gerçek fiyatını bilmemesi
insanların yeni alışkanlıkları benimsemesi
insanlarla düşüncelerimin uyusmaması
insanlarla sağlıklı iletişim kurmak
iş çevresi edinmek
iş fikri için fırsat yaratabilir
iş fikrime inanıyor olmaları
iş fikrini hayata geçirmek için daha çok çalışırım
iş fikrinin ulaşılır gözükmesi
iş hayatına henüz atılmamış olmak
iş kuracak vaktimin olmaması
iş kurma fikri ihtiyaçlar hiyerarsisinde en son basamakta olması
iş kurma sürecinin karmaşık olması
iş kurma sürecinin uzun olması
iş sahibi olmanın çok zor olduğunu düşünmem
iş sahibi olursam yorucu bir hayatımın olması
iş tanımının belirli olması
iş yapma imkanının çok olması
iş yerine ulaşımın kolay olması
iş yerini kuracağım arsanın tapu da zeytinlik olarak gözükmesi
iş yerini kuracağım yere toprak olarak sahip olamamak
iş yerinin ilgi çekici olması
iş yerinin mekanına özen göstermedikleri
iş yerinin yeni açılması
iş çok istediğimi göstermek
iş sevmek
işimi çok iyi yapmak
işimle ilgili ünlü birinin yanında çalışmak
işin altından kalkamama olasılığının olması
işini bırakması gerekebilir
işinin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirememek
işinin masa başı olması
işle ilgili bilgilerin fizibilitesini oluşturarak sunmak
işletmenin kolay ulaşılabilir olup olmadığını araştırmak
işletmenin olduğu noktada insanların az olması
işsizliğin artma olasılığının olması
istekli olduğumu görmeleri
ithalat yapamama olasılığı
kafamdaki kitlenin o çevrede var olup olmadığını araştırmak
kalifiye personel bulma zorluğu
kaliteli malzeme alacak yeri bulamama korkusu yaşamak
kaliteli malzeme satın alacağım yerlerin az olması
kapitalist üretim/ tüketim ilişkilerinin var olması

karakterim böyle
karakterimin hep ilimli olmasi
kararsiz bir yapiya sahip olmam
kariyerimin esimden yüksek olmasini istememesi
karli bir is oldugunu söylemek
kaygi
kendi ayaklarimin üstünde duramayacagimi düşünmeleri
kendi ayaklarimin üstünde durdugumu görmeleri
kendi ayaklarimin üstünde durmak istemek
kendi birikimimi kullanmak
kendi isimi kuracagima inanmamalari
kendi isimizdeki sorumluluklari yerine getirememek
kendi kültürümden tamamen kopacagimi dusunmek
kendime her zaman daha fazlasini katabilecegimi düşünmek
kendimi etrafimdaki insanlara kanitlamak
kendimi frenlemek
kendimi gelistirme çabami göstermem
kisilerin daha az alisveris yapmasi
kisisel gelisiminin çok iyi olmasi
kolaya alistirilmis olmak
konusmayi çok sevmiyor olmam
konut sahiplerinin yüksek beklentileri
konutlarin yüksek kira bedellerinin olmasi
korkularimin olmasi
kuracagim is planimin çöp olma olasiligi
kuracagim ise ihtiyaci olan bölgeleri tespit etmek
kuracagim isi yapmami istememeleri
kuracagim isi yürütemeyecegimi düşünmeleri
kuracagim isin bana uygun olmadigini düşünmeleri
kuracagim isin cevresinde yasayan insanlardan bilgi toplamak
kuracagim isin cevresindeki halkin bana karsi negatif tepkisinin olmasi
kuracagim isin güvenlik sorumlulugunun agir olmasi
kuracagim isin kendi kültrümden uzak oldugunu bilmek
kuracagim isin konseptini bilmek
kuracagim isin konseptinin hangi bölgeye uygun oldugunu arastirmak
kuracagim isin yurtiçi/yurtdisi olusuna karar verememis olmak
kuracagim isin zorluklari ile ugrasmak istememek
kuracagim isle ilgili birinin bu isten para kazandigini görmeleri
kuracagim isle ilgili derneklere üye olmak
kuracagim isle ilgili dogru insanlari secememe endisesi yasamak
kuracagim isle ilgili en küçük ayrintinin bile istedigim gibi olmama olasiligi
kuracagim isle ilgili genel sayisal verilerden yararlanmak
kuracagim isle ilgili herseye yetisememe korkusunun olmasi
kuracagim isle ilgili isletmeleri gözlemlemek
kuracagim isle ilgili pazarin karmasik olmasi
kuracagim isle ilgili sektörde çok bilgili insanların oldugunu görmek

kuracagim isle ilgili bakanliktan istatistiksel verileri almak
kuracagim isletmede kurallari koyarken müsterilerimin fikirlerini almamak
kuracagim iste finansal sorunlarin olmasi
kuracagim isten bayilik vermek
kuracagimiz is hakkında fikir sahibi olmasi
kurdugum isin strandardindan cikmak istememek
kurdugum isin zamanla popüleritesini kaybetme olasiliginin varligi
kurdugum isletmede kurallara uyulmaması
kurdugum isletmeye sahip cikamama korkusu yasamak
kurmak istedigim isin bulundugum sehre uygun olmaması
kurmak istedigim isle ilgili sektörde calismak
kurumsal hayatın cazip olması
küçük bir yerde büyümüş olmak
kültürün bu sekilde aktarilmis olması
küresel isinma problemlerinin olması
maasin iyi olması
maliyeti ucuz yapabilirim
maliyetinin az oldugunu anlatmak
medyanin bölgeyi yanlis tanitmasi
mekanin çok büyük olması
melek yatirimci bulmak
memuriyet isinden devam etmek istemek
mentorluk destegi almak
menu olarak farklilasmak
merkezi bir konumda olması
mesleki anlamda yeterli olmak
mesleki programlari bilmek
mevcut kanunlarin arsanin paylasimına engel olması
musteri memnuniyetine rakiplerimden daha fazla önem vermek
müsteri gönderebileceklerle baglanti kurmak
müsteri talebine göre sürekli degisen trendlere ayak uydurmak
müsterilerin nerede daha çok oldugunu arastirmak
müsterinin beni tercih edip etmeyecegini bilememek
müsterinin ihtiyacinin gercekten karsilanmasi
müsterinin ihtiyacinin karsilandigini hissetmesi
müsteriye, rakiplerimde hic olmayani sunmak
müsteriyi memnun edememe korkusu yasamak
nerede yasayacagimin kesin olmaması
o bölgede çok insanın bulunması
ortagim ile kuracagimiz mekanin büyüklüğü konusunda cikmaza girmek
ortagimin kuracagimiz isin zincir olarak devam etmek istememesi
otel içini daha cazip hale getirmek
önceliklerimin degismesi
önceliklerimin farkli olması
önüne gelen ürünün sorununun olmaması
panik biri olmam

para degerlerindeki kur farkinin olmasi
paranın çok sevilmesi
parasal zekasinin olmasi
parasi olan insanlar
pasif bir yetistirilme tarzının olmasi
pazar arastirmasi yapmak
pazarda farklılik yaratmak isteyen insanların çok olmasi
personel maliyeti yüksek olmasi
personelime hakkettigi maasi vermek
personelimin dürüst olmaması
personelin kuracağım iş hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması
personelin nitelikli olması
piyasada çok fazla ticaretinin yapılacağı ürün olması
piyasada kuracağım işle ilgili trend bir konseptin rakip firmalarda çok fazla yer alması
planlama sorunları
planlı olmamak
profesyonel güven vermek
profesyonel olan bir ortakımın olması
psikolojik nedenlerin var olması
psikolojik olarak etkilenme
rahat çalışma saatlerinin olması
rahatlığı seviyor olmak
rakiplere göre daha uygun fiyatta satmak
rakiplerimden daha fazla müşteri odaklı olmak
rakiplerimden daha kaliteli ürün sunmak
rakiplerimden farklı bir kitleye hitap etmek
rakiplerime göre daha iyi hizmet vermek
rakiplerime göre yaratıcı işler yaratmak
rakiplerimi tercih eden müşterilerle görüşmek
rakiplerimin politikası taklit etmek
rekabetçi bir insan olmamak
resmi prosedürleri öğrenmek
risk almak
risk almaktan korkmak
ruh halinin değişken olması
ruhsatın çok maliyetli olması
sabırsız olmak
sadece belli sorumluluğunun olması
sağlık problemlerimin olması
sahip olduğum taşınmazların satılması
şahsi iş kurmaya olumsuz bakmaları
satacağım ürünü iyi bilen biri ile çalışmak
satacağım ürünün gerçek tadını sunmak
şehir planlamasının kötü olması
şehir/ülke değiştirmek istememesi
şehirlerin paralel olarak gelişmemesi

sektörde her sınıftan turist olması
sermayemi borç alarak oluşturmam olmak
sermayemi zor şartlarda oluşturmam olmak
sermayeye ulaşma yollarına öğrenmek
sevdiğim bir insanı kaybetmek
sevdiğim bir mesleğin var olması
seyahat etmeyi sevmek
sezonun kötü olması
siyasilerin işlerini çıkar üzerine yapması
sorumluluğumun artması
sorumluluk ağır değil
sorun yaşamaya olasılığının olması
sosyal hayatı yaşamaya istegi
sürekli gelişen teknolojiyi takip etmek
sürekli insanların ilgisini çekecek şeylerin ortaya çıkması
tabelada tanınmış bir yüzün olması
talep fazlalığından dolayı arzın yüksek olması
tarihi yapıların korunamaması
tatillerin olması
tavsiye edilmek
tek başıma karar vermeyi seviyorum
tek başıma yürütememe
tek erkek çocuk olmak
ticaret yaparak
ticarete karşı yeteneğimin olduğunu düşünmemek
ticaretinin yapılacağı ürünün belirlenememesi
toplum bilincinin gelişmemiş olması
toplumsal baskını olması
toplumun benim hakkımdaki düşüncelerini asiri önemsemek
toplumun örf adet bakış açisi
turistin yozlaşmış bilgiye sahip olması
turizm de insanlarla uğraşmanın zor olması
tutumlu olmamak
tüketim alışkanlıklarının hızlı değişmesi
tüm gün iznin olması
türk insanının ön yargılı olması
türk insanının sorunlu olması
türkiye nin diğer ülkelere karşı radikalist göstermeleri
ulaşım şartlarının uygun olmaması
uzman personel kadro kurulmasının maliyetinin yüksek olması
ücretin belli olması
ülkemden uzun vadede ayrılacak olmam
ülkemizde yabancı turistlere göre tatilin ucuz olması
ülkenin durumunun uygun olmaması
ülkenin reklamının kötü yapılması
üretici değil tüketici bir toplum olmamız

Üreticinin satıcıya uzak olması
rnlerimi esitlendirmek
rn ne kadara satacağını bilmiyor olmak
Ürünün kar marjının kesin olarak bilinmemesi
Ürünün satış potansiyelinin az olması
Ürünün uzun süreli satışının mümkün olmama olasılığı
varlığından haberi olmadığı engellerin varlığını düşünmek
varolan gelirin ihtiyaclarımı karşılıyor olması
vergi oranlarının yüksek olması
yabancı turistin yetersiz bilgisinin olması
yağmur olasılığının fazla olması
yakın çevrem yapacağım işin kendi kültürlerine uygun olmadığını düşünüyor
yakın çevrem yapacağım işin topluma uygun olmadığını düşünüyor
yalnız hissetmek
yanımda personel çalıştırabilirim
yanında destek verecek insanların varlığı
yanında karşılıklı olarak güvenin olduğu insanların desteği
yapacağım iş hakkında bilgisi olan insanlar
yapacağım iş ile yapmak istediğim işin farklı olması
yapacağım işi daha önceden başarmış olan insanları örnek göstermek
yapacağım işin büyük sorumluluklarının olması
yapacağım işle ilgili endişeli olmam
yapacağım işle ilgili stresli olmam
yapacağım işle ilgili firmalarla anlaşma yapmamış olmak
yapacağım işle ilgili kaygılı olmam
yapacağım şeyi imkansız görmeleri
yapacağım şeylerin yanlış olacağını düşünmek
yapacağımız işi seviyor olması
yapmak istediğim işin okulunu okuyor olmak
yaptığım işin kaliteli olması
yasadığım yerin maddi açıdan yetersiz olması
yasaları bilmemek
yasaların varlığı
yasamak
yaya trafiğinin yoğun olduğu bir yer olması
yeme alışkanlığı düzeninin değisekecek olması
yeni bir düzen kurmanın zor olması
yeni nis ürünlerinin üretim zorluğu,
yeni trendlerin oluşması
yeni yemek kültürlerine açık olmamak
yer değistirmek zorunda kalmak
yeterince cesur olmamak
yöneticilerin yeterli bilgiye sahip olmaması
yöneticilik yapmak istememek
yönetim hakkında araştırma yapmak
yurt dışında staj yapmak

yurt disinda turistik seyahatlerde bulunarak
yurtdisinda çok iyi bir is bulma olasiligimin olmasi
yurtdisinda eğitim görmek istiyor olmak
yüksek kalitede satmak
zarar etme olasiligimin olmasi
zor olani sevmemek

EK- XIX: Girişimci Tek Kavramlar

35 yasini gecmis olmak
acentlar ile anlasmak
agizdan agiza pazarlama
ahlakli olmasinin gerekli olmasi
aile isletmesi olmasi
aileden maddi destek almak
ailemde girişimci olmasından etkilendim
aileme sevkât göstermem gerekirdi
ailemi memnun edememe
ailemin basaramayacagimi düşünmeleri
ailemin mutfak konusunda çok iyi olmasi
ailenin yetistirilme kültürünün iyi olmasi
akilli olmasinin gerekli olmasi
anaç ruhumun yarattigi bosluhu doldurmak istemek
annemin manevi ve fiziki desteginin olmasi
aracilarla birebir ilgilenmek
arkadaslarima vakit ayiramamak
arkadaslarimin olmamasi
babamin negatif desteginin olmasi
birikim yaparak
bölgenin reklamının yapılmamasi
bölgesel problemlerin varligi
bu coğrafyayi turizm alanı olarak görmemeleri
bu isin mali kismini bilmemek
bütünü görememek
canimin sikilmesi
çevremdeki insanların yorumlarını dinlememek
çocuklarimin olmasi
çok fazla ortak olmasi
deneyimleyerek ürünleri genişlettik
devletin koydugu kuralların olmasi
disiplinli olmalı
doga sartlarının degisken olmasi
dogada büyümüs olmak
dogru proje olmasi
dogru tanıtım yapmak
dünyayı gezmiş olmak
eksik planlama yapmış olmak

en iyisini yapmak istemek
enistemin rahat bir calisma hayatini olmasini görmek
finansal sorunlari düşünmemek
harçların yüksek olması
hedef kitlenin memnun olmaması
hedef kitlenin ne istedigini bilmemek
hevesimin olması
hijyen kuralları
huzurlu ortam olması
insan ilisilerini kullanarak ürünleri vaadeli almak
internet olmaması
is hayatında tercih edilen olmak istemek
is kurma prosedürlerini bilmemek
is kurmayı çok istemek
is yaptığım sektörde ekonomik kosulların kotu olması
ise inanmamak
isi bilmiyor olmak
isin tanıtımının kapsamlı olması
iyi çalışmak
kadin girişimci olmak
kalifiye personel yetistirme sorunu
kamu kurumlarının bakis acisinin yanlış olması
kamu yatırımlarının olmaması
karakterli insanlar bulamamak
kendi isimdeki maasimi kullandım
keyifli bir is olacağını düşünmek
kira bedelinin olmaması
kolej eğitimimin olması
köy sakinlerinin eğitimsiz olması
kuracağım işi birlikte yürütecek olmamız
kuracağım işi çok istemek
kuracağım işle ilgili benzer iş sahiplerini tanimiyor olmak
kuracağım işle ilgili sektörde çalışmak
kurulu düzenden vazgeçmekistememek
maddi kazancın(kar marjı) iyi olacağını düşünmek
marka kurma sürecini bilmek
memnun müşteri
mevzuat
moralimin bozulması
müşteri güvenliğini sağlamanın zor olması
müşteri talebinin olmama olasılığı vardı
müşterilerden geri dönüş almak
ne üreteceğimi bilmemek
networkümün yeterli olmaması
okudugum bölümün görsel tasarım olması
ortagımın çalışmama olasılığının olması

otak edinmek
özel hayatima vakit ayiramamak
özgürlesmek
özgüvenin yüksek olması
pazarlayacağımız ekipmanların tedarik zorluğu
personelin eğitimin yetersiz olması
personelin motivasyonu ile ilgilenmenin zorluğu
personelleri dönemsiz almak
prosedür sürecinin uzun olması
psikolojik engellerin varlığı
rakiplerin kuvvetli olması
rakiplerin olması
rekabet edemez hale gelmek
ruhsat alma sürecinin sancılı olması
ruhsatlandırma sürecin uzun olması
sabırsız olmak
saygılı insanlar bulamamak
sehre yeni taşınmış olmak
sorunlara pozitif bakmamak
sorunları her zaman çözebileceğimi düşünmek
sosyal medyayı kullanmak
su tesisatının olmaması
toprak ve kaya düzeninin elverişsiz olması
turizm belgeleri alırken zorlanmak
turizm eğitimi almış olmak
uygun ulaşım yolu yok
uyulması gereken kanunların varlığı
uzun çalışma saatlerinin olması
uzun yıllar plazada çalışmış olmak
üretmeyi sevmek
vereceğimiz hizmetin Türkiye'de ilkler arasında olması
verilecek hizmetin niteliğini bilmek
vizyon sahibi olmamak
web sitesi açmak
yanlış personel seçimi
yapacağımız işin sorumluluğun yüksek olması
yapısal problemlerin olması
yerel halkın negatif bakması
yerli halkın destek vermemesi
yerli halkın kalkınmaması
yurtdışından gelmesi
zaman kaybı
zaten bir ismin olması

EK- XX: Öğrenci ve Girişimci Olma Durumuna Göre Farklılaşan Engeller

GİRİŞİMCİYE ÖZGÜ	ÖĞRENCİYE ÖZGÜ
aileme karşı sorumluluğun fazla olması	ailemde maddi destek almak
arazimizi değerlendirmek istemek	aileme güven vermek
Belediyenin sıkıntı çıkartması	ailemin basaramayacağı düşünmeleri
bürokratik engellerin olması	ailemin risk almamaları
Yapacağım işi sevmek	ailemle iş fikrimi paylaşmak
çocuklarımla küçük olmak	akademik gücümün azalması
Devlet prosedürlerinin varlığı	askerliği bitirmek
doğayı seviyor olmak	bakmakla yükümlü olduğum insanların olması
doğalgaz olmaması	basaramama korkusu/kaygısı
Yönetimsel Sıkıntıların olması	baska ülke de yaşamamış olmak
elektrik olmaması	batma korkusu yaşamak
Esimin istememesi	bilgi eksikliğimi tamamlaması
hayalin olmaması	borç alabilirim
hedef kitleyi tanımlamak	çocuk sahibi olma olasılığı
İleri görüşlü olmamak	denizle arasında mesafe olması
iş kurma kararına engel	doların yüksek olması
iş kurma tecrübem olmaması	egitim yetersizliği
kalifiye personel bulmanın zor olması	egitimsiz bireyler
o bölgede yetişmemiş olmak	eksik olduğum konularda eğitim almak
Personel seçme zorluğu	Evlilik
personelin güler yüzlü olması	farklı konsept
Planlama Sorunlarının olması	garantici olmak
Profesyonel insanlarla çalışmak	gerekli belgeleri almak
Resmi izinlerin olması	girişimci olmak istememek
Risk alacak olmak	güvensiz bir karaktere sahip olmamak
sektör değiştirmek istemek	güvenilir bir insan olması
siyasi desteğin olmaması	hazırda bir işte çalışıyor olmak
Teknik ekibin gecikmesi	hedef kitleye iyi hitap edememek
Varlıklarımı satmak	insanlara güvenmemek
	iş kurma fikrinin olmaması
	iş kurma kararına engel
	işe çok fazla zaman ayıramamak
	işin bölgeye uygun olması
	isletme alanı olmaması
	isletmede yenilik
	iyi bir iş bulma olasılığı
	kadın olmak
	kapanan işletmeler
	kararlı olduğumu göstermek
	kendime vakit ayıramamak
	kendimi geliştirmek
	kosgeben destek almak

kriz olmasi
kuracagim is hakkında egitimimin olmamasi
kuracagim isle ilgili bir yerde calismak
kursu gitmek
mekan kirasinin yüksek olmasi
memurluğu sevmek
mezun olmak
miras beklentisi
motivasyonum yükselir
müsterinin ilgisizligi
ne kadar sermayeye ihtiyac oldugunu bilmemek
network yetersizligi
okudugum bölümden farkli bir is kurmak
okul okuyor olmak
olgunlugun yeterli olmasi
ortak edinmek
ortaklarimla anlasamama
Özgüven eksikligi
para kazanmak
rakiplerden genel anlamda farklılık
rakipleri arastirmak
rakiplerin varligi
reklam yapmak
resmi prosedürlerin olmasi
risk almak istememe
sezonluk is olmasi
siyasi problemlerin olmasi
sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek
sponsor bulmak
stresli olmak
sürdürememe kaygisi
sürdürememe korkusu
tecrübeli insanlarla görüşmek
teknolojinin gelismesi
TL nin degersiz olmasi
uygun personel bulamanin zor olmasi
uzun calisma saatleri
ülke ekonomisinin is kurmaya uygun olmamasi
üründe farklılık
yabanci dilimin olmamasi
yapamazsin denilmesi
yasin küçük olmasi
yetersiz egitim almis olmak
yönetici yada lider olarak calismak
yurt disina cikmak
zengin bir ortak

EK- XXI: Kadınlara Özgü Engeller ve Erkeklere Özgü Engeller

KADINLARA ÖZGÜ KELİMELEER	ERKEKLERE ÖZGÜ KELİMELEER
ailemin basaramayacağımı düşünmeleri	aileme güven vermek
alim gücü azalması	ailemin risk almamı istememeleri
basaramama korkusu/kaygısı	ailemle is fikimi paylaşmak
baska ülke de yaşamamış olmak	askerliği bitirmek
bilgi eksikliğimi tamamlaması	borç alabilirim
bölge araştırması yapmak	cesaretin olmaması
çocuk sahibi olma olasılığı	egitim yetersizliği
denizle arasındaki mesafe	egitimsiz bireyler
eksik olduğum konularda eğitim almak	enflasyonun yüksek olması
farklı konsept	hazırda bir işte çalışıyor olmak
gerekli belgeleri almak	iyi bir iş bulma olasılığı
girisken bir karaktere sahip olmamak	kapanan işletmeler
hedef kitleye iyi hitap edememek	kendimi geliştirmek
insanlara güvenmemek	maliyetin yüksek olması
işin bölgeye uygun olması	mekan kirasının yüksek olması
işletmede yenilik	mezun olmak
kadın olmak	ne kadar sermayeye ihtiyac olduğunu bilmemek
kuracağım iş hakkında eğitimimin olması	ortaklarım ile anlaşamama
memurluğu sevmek	siyasi problemlerin olması
ne iş yapacağıma karar verememek	sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek
okudugum bölümden farklı bir iş kurmak	sponsor bulmak
para kazanmak	teknolojinin gelişmesi
rakiplerden genel anlamda farklılık	TL nin değersiz olması
rakipleri araştırmak	üründe farklılık
sezonluk iş olması	
uygun personel bulmanın zor olması	
uzun çalışma saatleri	
yapamazsın denilmesi	
yasin küçük olması	
yetersiz eğitim almış olmak	

EK- XXII: Ailesinde Girişimci Olma Durumuna Göre Farklılaşan Engeller

AİLEDE GİRİŞİMCİ OLANLARA ÖZGÜ	AİLEDE GİRİŞİMCİ OLMAYANLARA ÖZGÜ
ailemle iş fikrimi paylaşmak	aile manevi desteğinin olmaması
doların yüksek olması	ailemin basaramayacağımı düşünmeleri
eksik olduğum konularda eğitim almak	basaramama korkusu/kaygısı
enflasyonun yüksek olması	baska ülke de yaşamamış olmak
Evlilik	batma korkusu yaşamak

hazirda bir iste calisiyor olmak
is kurma kararina engel
iyi bir is bulma olasiligi
miras kalmasi
ne is yapacagima karar verememek
Okul okuyor olmak
para kazanmak
sponsor bulmak

bilgi eksikligimi tamamlamasi
borç alabilirim
cesaretin olmamasi
kapanan isletmeler
kararli oldugumu göstermek
kendime vakit ayiramamak
kriz
kursa gitmek
memurlugu sevmek
müsterinin ilgisizligisi
rakiplerden bilgi almak
risk almak istememek
stres
sürdürememe korkusu
yapamazsin denilmesi
yasin kucuk olmasi
yetersiz egitim almis olmak

EK- XXIII: Girişimcilik Niyeti Olma Durumuna Göre Farklılaşan Engeller

NİYETİ OLANLARA ÖZGÜ ENGELLER	NİYETİ OLANLARA ÖZGÜ ENGELLER
ailemin basaramayacagimi düşünmeleri baska ülke de yaşamamis olmak bilgi eksikligimi tamamlamasi borç alabilirim çocuk sahibi olma olasiligi girisken bir karaktere sahip olmak is kurma fikrinin olmamasi is kurma kararina engel kapanan isletmeler kararli oldugumu göstermek kendime vakit ayiramamak network yetersizligi para kazanmak rakiplerden bilgi almak risk almak istememek stres yapamazsin denilmesi yasin kucuk olmasi	aileme güven vermek ailemin desteginin olmamasi ailemin risk almami istememeleri ailemle is fikimi paylasmak alim gücü azalmasi altyapı sorunları askerligi bitirmek bakmakla yükümlü olduğum insanların olmasi bölge arastirmasi yapmak çevremin is hakkında olumsuz yorumda bulunmasi denizle arasindaki mesafe doların yüksek olmasi egitim yetersizligi - egitimsiz bireyler - eksik oldugum konularda egitim almak enflasyonun yüksek olmasi Evlilik farkli konsept garantici olmak gerekli belgeleri almak hazirda bir iste calisiyor olmak insanlara güvenmemek - is kurma fikrinin olmamasi ise çok fazla zaman ayiramamak

işletmede yenilik -
iyi bir iş bulma olasılığı
kendimi geliştirmek
kuracağım iş hakkında eğitimimin olması
maliyetin yüksek olması
mezun olmak
ne iş yapacağımı karar verememek
ne kadar sermayeye ihtiyaç olduğunu bilmemek
okuduğum bölümden farklı bir iş kurmak
Okul okuyor olmak
ortaklarımın anlaşamama
rakiplerden genel anlamda farklılık
rakipleri araştırmak
resmi prosedürlerin olması -
risk almak istememe
siyasi problemlerin olması
sosyal ortamdan olumsuz etkilenmek
sponsor bulmak
teknolojinin gelişmesi
TL'nin değersiz olması
uygun personel bulmanın zor olması
uzun çalışma saatleri
üründe farklılık
yabancı dilimin olmaması

EK- XIV: Demografik Özellikler Anketi

Öğrenci Demografik Özellikler	
Görüşmede sorulan soru: Girişimcilik niyeti önündeki engeller nelerdir?	
Adı Soyadı	:
Cinsiyetiniz	: () Erkek () Kadın
Medeni Durumunuz	: () Evli () Bekâr
Yaşınız	: () 23-27 () 28-32 () 33-37 () 38-42 () 43-47 () 48 ve üstü
Eğitim durumunuz	: () Okur- Yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Ön Lisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora
Önümüzdeki 5 yıl içerisinde girişimcilik niyetiniz var mı? : () Evet () Hayır	
Niyetiniz varsa turizmle ilgili mi? :	() Evet () Hayır
Daha önce bir işletme kurdunuz mu? :	() Evet () Hayır
Kurduysanız turizmle ilgili mi?	() Evet () Hayır
Ailenizde girişimci var mı? :	() Var () Yok
Ailenizin aylık geliri :	() 1000TL ve altı () 1001TL -2500TL () 2501TL-5000TL () 5001TL ve üstü

Girişimci Demografik Özellikler	
Görüşmede sorulan soru: Girişimcilik niyeti önündeki engeller nelerdir?	
Adı Soyadı	:
Cinsiyetiniz	: () Erkek () Kadın
Medeni Durumunuz	: () Evli () Bekâr
Yaşınız	: () 23-27 () 28-32 () 33-37 () 38-42 () 43-47 () 48 ve üstü
Turizm bölümünden mi mezunsunuz?	: () Evet () Hayır
Daha önce turizm sektöründe çalıştınız mı? :	() Evet () Hayır
Turizm sektöründe çalışma süreniz?	: () 1-3 ay () 3-6 ay () 6 – 12 ay () 1-3 yıl () 3-5 yıl () 5 yıl ve üstü
Ailenizde girişimci var mı? : () Var () Yok “var” ise, : () 1. Derece () 2. Derece	
Daha önce işletme kurdunuz mu? : () Evet () Hayır - Daha önce kurduğunuz işletme hala devam ediyor mu? : () Evet () Hayır Devam etmiyorsa, neden? : -Kurduğunuz işletme yerli-yabancı turiste hizmet veriyor muydu? : () Evet () Hayır	
Şuan kurduğunuz işletme yerli-yabancı turiste hizmet veriyor mu? :	() Evet () Hayır
İşletmeniz kaç yıldır faal durumdadır? :	() 1-3 yıl () 4-6 yıl () 7- 9 yıl () 10 yıl ve üstü

ÖZ GEÇMİŞ

Feyza ALTUN

Eğitim

<u>Derece</u>	<u>Eğitim Birimi</u>	<u>Mezuniyet Tarihi</u>
Yüksek Lisans	Kocaeli Üniversitesi	15.01.2021
Lisans	Kocaeli Üniversitesi	24.06.2018
Lise	Yıldız Entegre TML	14.06.2013

Yabancı Dil

İngilizce

Kurs ve Sertifikalar

Yaratıcılık Ve Yönetim Teknikleri - Joven Akamedia - 2017
Kişisel İmaj Ve Özgüven - Campus Academia - 2019
İletişim Makyajı - Campus Academia - 2019
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi - Campus Academia - 2019
Etkili İletişim Stratejileri Ve Beden Dili Eğitim Sertifikası - Campus Academia - 2019

YAYIN

Özkul E., Bilgili B., Altun F. ve Kaya Ş. International Marmara Social Sciences Congress (spring). 26.04.2019
Yavaş A. ve Altun F. International Marmara Social Sciences Congress (spring). 20.06.2020